

ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA TOLMIN

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT
GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE
PODKRAJ-NANOS

2026 - 2035

Štev.: 01 - 13/26

OSNUTEK

Načrt sprejel:

.....
minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

V Ljubljani, dne

VSEBINA

POVZETEK	5
UVOD	7
1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	9
1.1.1 OPIS NARAVNIH RAZMER	9
1.1.1 <i>Lega</i>	9
1.1.2 <i>Relief</i>	10
1.1.3 <i>Podnebne značilnosti</i>	10
1.1.4 <i>Hidrološke razmere</i>	10
1.1.5 <i>Matična podlaga in tla</i>	10
1.1.6 <i>Krajinski tipi, gozdnatost</i>	11
1.1.7 <i>Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote</i>	12
1.1.8 <i>Živalski svet</i>	14
1.2 POVRŠINA IN LASTNIŠTVO GOZDOV	17
1.3 ODPRTOST GOZDOV S PROMETNICAMI IN RAZMERE ZA PRIDOBIVANJE LESA	18
1.4 DRUŽBENO GOSPODARSKE RAZMERE.....	19
1.5 GOSPODARSKE IN DRUGE DEJAVNOSTI, POVEZANE Z GOZDOM.....	19
1.5.1 <i>Lovstvo</i>	19
1.5.2 <i>Kmetijstvo</i>	20
1.5.3 <i>Poselitev</i>	20
1.5.4 <i>Infrastruktura</i>	21
1.5.5 <i>Druge aktivnosti v prostoru (npr. peskokopi ipd.)</i>	21
1.5.6 <i>Ostale gospodarske dejavnosti</i>	21
1.6 POŽARNO OGROŽENI GOZDOVI.....	21
1.7 UREDITVENA ČLENITEV GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	22
1.8 ORGANIZIRANOST JAVNE GOZDARSKE SLUŽBE	22
2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV	24
2.1 EKOLOŠKE FUNKCIJE.....	24
2.2 SOCIALNE FUNKCIJE.....	36
2.3 PROIZVODNE FUNKCIJE	42
3 OPIS STANJA GOZDOV	43
3.1 GOSPODARSKE KATEGORIJE GOZDOV	43
3.2 LESNA ZALOGA	44
3.3 PRIRASTEK	45
3.4 RAZVOJNE FAZE OZ. ZGRADBE SESTOJEV	46
3.5 TIPI SESTOJEV	47
3.6 OHRANJENOST GOZDOV	48
3.7 KAKOVOST DREVJA	48
3.8 POŠKODOVANOST DREVJA.....	49
3.9 OBJEDENOST GOZDNEGA MLADJA	49
3.10 ODMRLO DREVJE	51
4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI	52
4.1 KRATEK OPIS ZGODOVINE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI V GOZDNOGOSPODARSKI ENOTI	52
4.2 GOSPODARJENJE Z GOZDOVI V PRETEKLEM UREDITVENEM OBDOBJU	55
4.2.1 <i>Posek</i>	55
4.2.2 <i>Gojitvena in varstvena dela</i>	60
4.2.3 <i>Gradnja gozdnih prometnic</i>	62
4.2.4 <i>Opravljenjena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov</i>	62
4.2.5 <i>Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2016 – 2025</i>	62
4.2.6 <i>Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2016 - 2025</i>	63
5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV	66
5.1 RAZVOJ GOZDNIH FONDOV.....	66
5.2 PRESOJA STANJA IN RAZVOJA GOZDOV V POGLEDU TRAJNOSTI	69

5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev	69
5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov	70
6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI	73
6.1 SPLOŠNI CILJI	73
6.2 USMERITVE	73
6.2.1 Splošne usmeritve	74
6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov	77
6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali	96
6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom	97
6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi	97
6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti	98
6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela in gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic	98
6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor	102
6.2.9 Usmeritve za ukrepe na ostalih gozdnih zemljiščih (daljnovodi, obore, rušje ...)	105
6.3 UKREPI	105
6.3.1 Možni posek	105
6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela	107
6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali	107
6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov	108
6.3.5 Graditev gozdnih prometnic	108
7 USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ	109
8 EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI V GGE	110
9 RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI	113
9.1 UTEMELJITEV OBLIKOVANJA RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDOV	113
9.2 NAČRT GOSPODARJENJA Z GOZDOVI PO RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDIH	114
9.2.1 RGR 30630: Primorska bukovja z borom	114
9.2.2 RGR 30640: Primorska bukovja	121
9.2.3 RGR 33090 Jelova bukovja dobrih rastišč mešana z iglavci	128
9.2.4 RGR 33190 Jelova bukovja sušnih rastišč mešana z iglavci	136
9.2.5 RGR 33290 Jelova bukovja hladnih rastišč mešana z iglavci	143
9.2.6 RGR 34540 Visokogorska bukovja	150
9.2.7 RGR 60000 Gozdni rezervati	157
10 LITERATURA	161
11 NAČRT SO IZDELALI	164
12 PRILOGE	166
12.1 OBRAZEC E1: POVZETEK STANJA IN UKREPOV NA RAVNI GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	166
12.2 OBRAZEC E2: POVZETEK STANJA IN UKREPOV NA RAVNI RASTIŠČNOGOJITVENEGA RAZREDA	169
12.3 OBRAZEC E3: POVZETEK STANJA IN UKREPOV PO LASTNIŠKIH KATEGORIJAH	189
12.4 SEZNAM TARIF PO ODSEKIH	194
12.5 SEZNAM PRIRASTNIH NIZOV PO RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDIH	197
13 PROSTORSKI DEL NAČRTA	199
13.1 STANJE IN RAZVOJ GOZDNIH POVRŠIN	199
13.2 VEČFUNKCIONALNA OBMOČJA	200
13.3 INTENZIVNOST GOSPODARJENJA Z GOZDOVI	202
13.4 OBMOČJA GOZDOV S POSEBNIM NAMENOM IN VAROVALNIH GOZDOV	203
13.5 OBMOČJA GOZDOV POMEMBNA ZA OHRANITEV PROSTOŽIVEČIH ŽIVALI	204
13.6 VARSTVENA IN OGROŽENA OBMOČJA PO PREDPISIH O VODAH	205
13.7 OBMOČJA GOZDOV, KJER JE DOPUSTNO KRČENJE GOZDA	206
13.8 PREGLED IN ZASNOVA GOZDNE INFRASTRUKTURE TER DRUGIH PROSTORSKIH UREDITEV V GOZDNEM PROSTORU	207

KAZALO PREGLEDNIC

LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

D-KG: Gozdni fondii po gospodarskih kategorijah gozdov (v m³)

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih	9
Preglednica 2/D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)	11
Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin	11
Preglednica 4/D-GZ: Površina in delež gozdnih združb v GGE po skupinah rastišč	12
Preglednica 5/D-DV: Delež drevesnih vrst v GGE po LZ	13
Preglednica 6/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah	17
Preglednica 7/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov	17
Preglednica 8/D-LS: Razvoj posestne sestave	17
Preglednica 9/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)	18
Preglednica 10/D-C: Odprtost gozdov s cestami	19
Preglednica 11/D-LD: Pregled lovišč	20
Preglednica 12/D-F: Površine gozdnega prostora* s poudarjenimi funkcijami	24
Preglednica 13/N-SPA: Natura SPA območje	26
Preglednica 14/N-PSCI: Natura pSCI območje	27
Preglednica 15/KHT: Kvalifikacijski habitatni tipi	27
Preglednica 16/KVP: Kvalifikacijske vrste ptic/ kvalifikacijske vrste živali	28
Preglednica 17/D-EPO: Ekološko pomembna območja	35
Preglednica 18/ZO: Zavarovana območja	38
Preglednica 19/NV: Pregled naravnih vrednot v GGE	38
Preglednica 20/D-KL: Kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah (v ha)	43
Preglednica 21/KGR: Gozdni rastiščni tipi po kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih	43
Preglednica 22/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih	44
Preglednica 23/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah	44
Preglednica 24/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge	45
Preglednica 25-PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih	46
Preglednica 26/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah	46
Preglednica 27/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradb sestojev	46
Preglednica 28/D-POM: Sestava podmladka po drevesnih vrstah	47
Preglednica 29/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev	47
Preglednica 30/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov	48
Preglednica 31/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah gozdov	48
Preglednica 32/K: Kakovost drevja	49
Preglednica 33/PŠD: Poškodovanost drevja	49
Preglednica 34/OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno	49
Preglednica 35/OM2: Objedenost gozdnega mladja 2026 po drevesnih vrstah	50
Preglednica 36/OD: Odmrlo drevje v GGE	51
Preglednica 37 P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju	55
Preglednica 38/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih (po podatkih evidence poseka)	56
Preglednica 39/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah (po podatkih evidence poseka)	58
Preglednica 40/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	58
Preglednica 41/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst (popodatkih evidence poseka)	60
Preglednica 42/PDR: Posek po debelinskih razredih	60
Preglednica 43/OGDL/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupaj v GGE	61
Preglednica 44/D-GTV: Obseg opravljenih del na gozdnih vlakih po letih (m)	62
Preglednica 45/D-KRC: Krčitve gozdov v obdobju 2016 - 2025 po namenu	62
Preglednica 46/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1976 do 2026	67
Preglednica 47/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1976 do 2026	67
Preglednica 48 /GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)	68
Preglednica 49/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge po kategorijah lastništva	68
Preglednica 50/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem	69
Preglednica 51/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah (v m ³)	106
Preglednica 52/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah	107
Preglednica 53/D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti	108
Preglednica 54/D-GGC: Gozdni predeli, potrebni odpiranja z gozdnimi prometnicami	108
Preglednica 55/EP1: Prikaz prihodka od lesa	110

Preglednica 56/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti.....	110
Preglednici 57/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja po lastništvih	111

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1/D-SP: Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja (po podatkih evidence poseka)	59
Grafikon 2/RGF: Razvoj površine gozda v zadnjih 240 letih v GGE	66
Grafikon 4/D-PRG: Primerjava debelinske strukture v raznomernih gozdovih	70
Grafikon 4/D-PRG: Primerjava debelinske strukture v raznomernih gozdovih	132

KARTE

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote Podkraj-Nanos	9
Karta 2: Krajinski tipi GGE Podkraj-Nanos.....	11
Karta 3: Pregledna karta lastništva v GGE	18
Karta 4: Pregledna karta lovišč	20
Karta 5: Pregledna karta revirjev v GGE Podkraj-Nanos.....	23

KARTE (PRILOŽENE)

KARTNI DEL NAČRTA

Karta št. 1:	Pregledna karta v merilu 1 : 25.000
Karta št. 2:	Karta tipov drevesne sestave gozdov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 3:	Karta rastišč v merilu 1 : 25.000
Karta št. 4:	Karta kategorij gozdov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 5:	Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 6:	Karta habitatov, biotopov in ogroženih vrst v merilu 1 : 25.000
Karta št. 7:	Karta funkcij gozdov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 8:	Karta ukrepov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 9:	Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del v merilu 1 : 25.000
Karta št. 11:	Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila v merilu 1:25.000
Karta št. 12:	Karta požarne ogroženosti gozdov v merilu 1 : 25.000

PROSTORSKI DEL NAČRTA

Karta št. 1:	Stanje in razvoj gozdnih površin v merilu 1 : 25.000
Karta št. 7:	Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

POVZETEK

V gozdnogospodarski enoti (v nadaljevanju GGE) Podkraj-Nanos prevladujejo zasebni gozdovi in gospodarska kategorija večnamenski gozdovi, varovalnih gozdov ni. Večina GGE spada v gozdno krajino, ki je zajeta v okviru strnjenih gozdov. Gozdnata krajina se prepleta s kmetijskimi površinami in nekaterimi bolj strnjenimi deli vasi (Podkraj, Višnje, Vodice) ter na Nanosu.

Površina gozdov po lastniških kategorijah - LP

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	4.191,19	1.928,24	23,45	6.142,88
Delež (%)	68,2	31,4	0,4	100,0

Lesna zaloga se je glede na pretekli načrt znižala za 4 %, prirastek je ostal enak kot pred desetimi leti. Celotna površina GGE znaša 7.258,55 ha, od tega je 6.142,88 ha gozda. Gozdnatost je 85 %, v primerjavi s preteklim načrtom se je površina gozda povečala za slabih 5 ha. V drevesni sestavi je prišlo do rahlega upada iglavcev v korist listavcev. Realizacija poseka v GGE za preteklo obdobje znaša za vse gozdove skoraj 70 %, kar je glede na pretekle načrte druga največja realizacija možnega poseka do sedaj.

Gozdni fondi po gospodarskih in lastniških kategorijah gozdov - D - KG

Lastniške kategorije Gospodarske kategorije	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
Skupaj GGE											
Večnamenski gozdovi	6.126,14	124,6	162,0	286,6	3,20	3,54	6,74	22,3	22,6	22,5	95,6
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN brez načrtovanega poseka	16,74	50,4	258,1	308,4	0,82	4,63	5,45				
Varovalni gozdovi	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	6.142,88	124,4	162,2	286,7	3,19	3,54	6,73	22,3	22,5	22,4	95,4
Zasebni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	4.191,19	110,3	183,7	293,9	2,79	3,97	6,76	19,3	21,5	20,7	89,9
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	4.191,19	110,3	183,7	293,9	2,79	3,97	6,76	19,3	21,5	20,7	89,9
Državni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	1.911,50	156,7	113,9	270,6	4,10	2,58	6,68	27,0	26,5	26,8	109,0
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN brez načrtovanega poseka	16,74	50,4	258,1	308,4	0,82	4,63	5,45				
Varovalni gozdovi	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	1.928,24	155,8	115,2	270,9	4,07	2,60	6,67	26,9	25,9	26,5	108,0
Gozdovi lokalnih skupnosti											
Večnamenski gozdovi	23,45	85,3	196,7	282,0	2,37	4,24	6,61	16,7	22,2	20,5	87,7
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	23,45	85,3	196,7	282,0	2,37	4,24	6,61	16,7	22,2	20,5	87,7

Med funkcijami so najpomembnejše lesnoproizvodna ter funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti z 2. stopnjo poudarjenosti pa so najpomembnejše hidrološka funkcija, funkcija varovanja naravnih vrednot ter funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (NATURA 2000). Za socialne funkcije je najbolj pomembna planota Nanosa in okolica vasi Podkraj in Višnje.

Preglednica D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja		2. stopnja		3. stopnja		Skupaj ha
	ha	%	ha	%	ha	%	
Varovanje gozdnih zemljišč in sestojev	144,09	2,3	706,94	11,5	5.291,85	86,2	6.142,88
Hidrološka funkcija			5.929,12	93,7	396,53	6,3	6.325,65

POVZETEK

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti	1.652,85	26,1	4.553,67	72,0	119,13	1,9	6.325,65
Klimatska funkcija			527,62	8,3	5.798,03	91,7	6.325,65
Zaščitna funkcija	906,32	100,0					906,32
Higiensko-zdravstvena funkcija					6.325,65	100,0	6.325,65
Obrambna funkcija			55,59	100,0			55,59
Rekreacijska funkcija			2,76	0,1	6.322,89	99,9	6.325,65
Turistična funkcija			2,76	0,1	6.322,89	99,9	6.325,65
Poučna funkcija					6.325,65	100,0	6.325,65
Funkcija varovanja naravnih vrednot	16,73	0,4	4.204,87	96,6			4.221,60
Funkcija varovanja kulturne dediščine	28,11	92,2	2,38	7,8			30,49
Estetska funkcija							0,00
Lesnoproizvodna funkcija	5.592,00	91,3	494,76	8,1	39,38	0,6	6.126,14
Lovnogospodarska funkcija	0,05	100,0					0,05

*Gozdni prostor je gozd skupaj s površinami, funkcionalno povezanimi z gozdom.

**Lesnoproizvodna funkcija se določa na površini gozda.

V strukturi možnega poseka prevladuje pomladitveni posek. Velik delež imajo tudi redčenja, predvsem svetlitvena, ki zastavljajo pomlajevanje v debeljakih. Med vse vrste sečenj je umeščen tudi znaten delež možnega poseka, ki predstavlja nadaljevanje odpravljanja posledic žledoloma in zajema posek poškodovanih dreves.

Preglednica MP-VP: Možni posek po vrstah poseka v GGE

		Vrste poseka						Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in Sanit. p.			
		Redčenja	Pomladit.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	47.964	122.134	0	96	0	0	170.194		
	%	28,2	71,7	0,0	0,1	0,0	0,0	100,0	22,3	86,9
Listavci	m ³	75.080	138.542	0	10.657	0	0	224.279		
	%	33,5	61,7	0,0	4,8	0,0	0,0	100,0	22,5	103,1
Skupaj	m³	123.044	260.676	0	10.753	0	0	394.473		
	%	31,2	66,1	0,0	2,7	0,0	0,0	100,0	22,4	95,4

Glede na usmeritev, da je potrebno nadaljevati z obnovo in jo delno tudi zaključevati s končnimi poseki, se na to navezujejo tudi gojitvena dela. Prevladujejo dela povezana s sadnjo (sadjna, obžetve), nega mladja, nega gošče in nega letvenjaka ter mlajšega drogovnjaka. Površina za sadnjo se nanaša predvsem na izboljšanje zasnov na pomlajenih površinah ter izpopolnitve jeder, ki so nastala zaradi sanacije žledoloma in napada podlubnikov. S sadnjo se bo ohranjala tudi ustrezna mešanost drevesnih vrst oziroma ohranjalo delež iglavcev. V nego mlajšega drogovnjaka so zajete predvsem površine mlajših drogovnjakov, zlasti smrekovih nasadov, osnovanih v preteklosti, ki izkazujejo slabo stojnost in so pomanjkljivo negovani.

Preglednica NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah gozdov

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	2,97	37,53	0,02	40,52
Priprava tal	ha	0,16	5,53	0,00	5,69
Sadjna	ha	14,01	9,08	0,86	23,95
Obžetev	ha	2,89	36,15	0,00	39,04
Nega mladja	ha	11,22	106,30	0,03	117,55
Nega gošče	ha	12,44	196,25	0,32	209,01
Nega letvenjaka	ha	19,38	29,75	0,00	49,13
Nega ml. drogovnjaka	ha	5,99	77,30	0,19	83,48
Vzdrževanje protipožarnih objektov	km	0,00	15,00	0,00	15,00
Zaščita s premazom	ha	8,16	13,95	0,00	22,11
Zaščita z ograjo	m	0,00	600,00	0,00	600,00
Naravni razvoj biotopov	ha	0,00	29,86	0,00	29,86

UVOD

Prva načrta na območju sedanje GGE Podkraj-Nanos sta bila izdelana leta 1924 in 1934 za posestniške gozdove v Podkraju. Po vojni je bilo na tem območju oblikovanih šest GGE, prvi načrti zanje pa so bili izdelani v 50-tih in 60-tih letih prejšnjega stoletja. Leta 1976 je bila oblikovana GGE Podkraj-Nanos v sedanjih mejah, zanj pa je to že šesti gozdnogospodarski načrt in hkrati četrti načrt izdelan na Zavodu za gozdove Slovenije (v nadaljevanju ZGS), ki je nastal po sprejetju novega Zakona o gozdovih (1993).

Pri pričujočem načrtu gre za vsebinsko obnovo preteklega načrta, pri kateri so bili uporabljeni podobni postopki, kot pri preteklem načrtu:

- Načrt temelji tako na kabinetnem kot terenskem posodabljanju sestojne karte in opisov sestojev ob pomoči digitalnih ortofoto posnetkov (iz leta 2023), ki je potekalo v sodelovanju sodelavcev z odseka za načrtovanje razvoja gozdov in revirnih gozdarjev s krajevne enote. Vsebinska in položajna točnost sestojne karte je bila izboljšana tudi z uporabo digitalnega modela krošenj (Lidar posnetki iz leta 2015) in Google satelitskih posnetkov. Pri terenskih opisih sestojev smo s pripravljeno oz. posodobljeno sestojno karto ter prevzeto rabo tal (iz leta 2025) preverjali in dopolnjevali podatke, za kar smo uporabili tablično aplikacijo QField.
- V preteklosti se je na podlagi rastišč oddelke primerno razdelilo na odseke, zato sprememb glede oblikovanja odsekov in njihovega uvrščanja v rastiščnogojitvene razrede ni.
- Ocena lesne zaloge ter prirastka so bili izvedeni na podlagi četrte meritve na stalnih vzorčnih ploskvah. V GGE so vzpostavljene tri mreže stalnih vzorčnih ploskev z gostoto 250x250 m v najboljših rastiščnogojitvenih razredih, v gospodarsko manj pomembnih razredih z gostoto 500x1000 m, mreža 1000x1000 m pa pokriva gozdni rezervat.
- Poimenovanje gozdnih rastiščnih tipov je povzeto po viru Gozdni rastiščni tipi Slovenije [13].
- Kot plan trajnostnega gospodarjenja oziroma upravljanja naravnih dobrin načrt predstavlja osnovo za ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov in habitatov vrst na območjih Natura 2000 ter je v skladu s Programom upravljanja območij Natura 2000 (2023-2028)¹.
- Pri izdelavi načrta je bila upoštevana Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (2007), načrt pa je izdelan v skladu s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanjem z divjadjo (2010, prenovljen 2020).

V načrtu so uporabljeni nekateri pojmi in okrajšave, ki pomenijo:

ZG	Zakon o gozdovih (1993)
ZV-1	Zakon o vodah (2002)
ZVKD-1	Zakon o varstvu kulturne dediščine (2008)
GGO	gozdnogospodarsko območje Tolmin
ON	gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin
LUO	lovsko upravljavsko območje
GGE	gozdnogospodarska enota Podkraj-Nanos
GGN	gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Podkraj-Nanos
KO	katastrska občina
RGR	rastiščnogojitveni razred
GRT	gozdni rastiščni tip
SVP	stalne vzorčne ploskve
LZ	lesna zaloga
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije
ZRSVN	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
ZVKDS	Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

¹ Program upravljanja območij Natura 2000 (2023-2028). Sklep vlade št. 35600-4/2023/5 z dne 4.10.2023

SiDG	Slovenski državni gozdovi
SKZG	Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov
DRSV	Direkcija Republike Slovenije za vode
LD	lovska družina
OZUL	območno združenje upravljavcev lovišč
LPN	lovišče s posebnim namenom
NV	naravna vrednota
ZO	zavarovano območje
SPA	posebna območja varstva – Evropska Direktiva o pticah (Special protected area)
SAC	posebna varstvena območja – Evropska Direktiva o habitatih (Special Areas of Conservation)
OE	območna enota Tolmin
EPO	ekološko pomembno območje

V tekstu imajo preglednice in tabele navedeno okrajšavo preglednice po Pravilniku. Na nivoju ZGS je bilo dogovorjeno za nekatere dodatne oziroma preoblikovane preglednice s predznakom D-. Na nivoju GGE so bile dodane še nekatere preglednice in grafikoni, ki dodatno pojasnjujejo nekatere posebnosti območja; te imajo predznak N-.

1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

1.1.1 Opis naravnih razmer

1.1.1 Lega

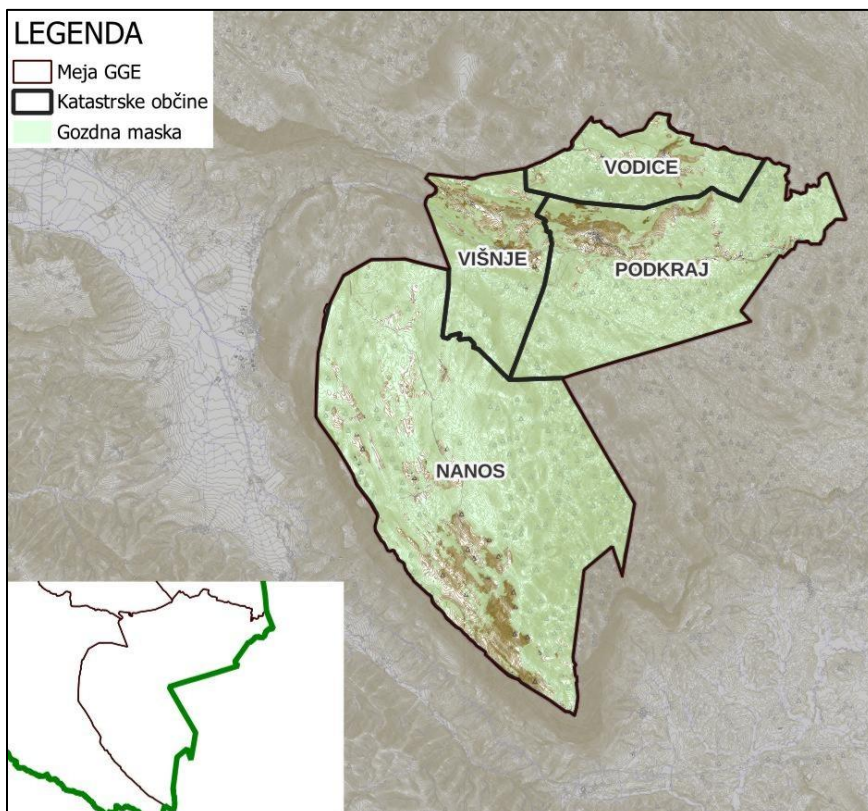
GGE Podkraj-Nanos leži na skrajnem jugovzhodnem delu GGO Tolmin. Obsega pretežno hribovit in planotast svet. Na jugozahodu meja GGE poteka po robu nanoške planote, na severozahodu doseže mejo z GGE Otlica, ki je skupna do katastrske meje z občino Idrija (severno od Široke doline), po kateri poteka z manjšimi izjemami do Nadrta. Tu doseže GGE mejo z GGO Postojna, ki se od Hrvatovega griča nadaljuje proti jugu preko Medvejška v skoraj ravni liniji do Štefanovega hriba in naprej do Pleše.

GGE leži v občinah Ajdovščina in Vipava ter obsega gozdove v štirih katastrskih občinah: Vodice (del), Višnje (del), Podkraj (del) in Nanos.

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih

Občina	Šifra K.O.	Katastrska občina	Pov. gozda po K.O. v GGE	Opomba
Ajdovščina			2.898,21	
	2374	VODICE	731,89	del
	2375	PODKRAJ	1.431,74	del
	2376	VIŠNJE	708,10	del
	2406	NANOS	26,48	del
Vipava			3.244,67	
	2376	VIŠNJE	100,95	del
	2406	NANOS	3.143,72	del
		Skupaj	6.142,88	

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote Podkraj-Nanos

1.1.2 Relief

GGE spada k skrajnemu severozahodnemu obrobju dinarskega gorskega masiva z visokokraškima planotama Nanos in Hrušica na eni strani in javorniškimi masivom na drugi strani. Med seboj ju loči dolina reke Bele s prehodom v vipavsko dolino in na drugi strani v postojnsko kotlino. Površje planote oblikujejo značilne kraške oblike, kot so kotanje, vrtače, doli, ledenice in jame, ki so nastale zaradi kraškega podzemnega delovanja. Za to območje je značilna velika kamnitost in skalnatost. Nad planoto se dvigujejo posamezni, neizraziti vrhovi.

Najvišji vrh Nanosa je Suhi vrh (1313 m), najbolj obiskan pa je Pleša (1262 m) ob Vojkovi koči, oba vrhova mejita z GGO Postojna. Najnižja točka v GGE je na 716 m nadmorske višine v dolini med nanoškim in javorniškimi masivom, blizu naselja Col. GGE sega skoraj do vrha Javornika do nadmorske višine 1180 m.

1.1.3 Podnebne značilnosti

Območje nanoške planote združuje neposredne submediteranske ter izrazite celinske klimatske vplive katerim je podvržen predvsem severni in severnovzhodni del GGE (območje Podkrajja, Hrušice in Vodice). Zaradi klimatske prelomnice, kjer se topli in vlažni zračni tokovi srečajo s podhlajenim površjem so na tem območju pogosti padavinski pojavi od katerih je za gozdno drevje najnevarnejši žled in moker sneg. Žled se pojavlja pozno jeseni ali pozno pozimi, ko vlažni sredozemski tokovi prinesejo obilne deževne padavine, ki padajo v območje hladnega zraka. Po doslej znanih podatkih doleti območje Nadrta in Podkrajja žled v katastrofalnih razsežnostih najmanj enkrat na vsakih dvajset let. Manjše poškodbe na sestojih zaradi žleda pa se pojavijo v povprečju na vsakih nekaj let. Zadnji obsežnejši žled se je na tem območju zgodil leta 2014, poškodbe po žledolomu so v nekaterih sestojih še vedno opazne.

Povprečna letna temperatura zraka je v GGE okrog 8°C, povprečna julijska pa okrog 17°C. Padavine so zaradi lege enote, ki predstavlja prvo večjo orografsko pregrado z morja proti notranjosti obilne in znašajo v povprečju od 1800 do 3000 mm letno, kar je značilno za perhumidna območja. V spomladanskem, poletnem in jesenskem obdobju se padavine v glavnem pojavljajo kot dež v zimskih mesecih pa kot sneg. Povprečno število dni s snežno odejo je od 40 v nižjih predelih in do 100 v višje ležečih zatišnih severnih legah GGE.

Na rast drevja močno vpliva tudi prisotnost burje, predvsem na izpostavljenih grebenih, zaradi katere so krošnje značilnih enosmernih oblik, drevesa pa pogosto razvijejo nizko rast in grmičasto obliko. Burja poleg tega izsušuje tudi zrak in tla, kar zmanjšuje razpoložljivost vode za rastline.

1.1.4 Hidrološke razmere

Ker v GGE prevladuje visoki kras, vodotokov in večjih stoječih voda ni prisotnih, z izjemo Bele, ki pa teče na obrobju gozdnega kompleksa in zato na gozdno vegetacijo nima večjega vpliva. V GGE je prisotnih več kaluž večinoma umetno urejenih, sprva namenjenih predvsem za pašo živine, danes pa v uporabi tudi za prostoživeče živali.

1.1.5 Matična podlaga in tla

a) Matična podlaga

V osrednjem delu GGE prevladuje bel do rjavo siv, ooliten apnenec. Tu so prisotni značilni kraškimi pojavi, kot so velika skalovitost in vrtače. Na zahodnem delu GGE prevladuje bel, gost in zrnat apnenec. V dolini Bele pa se nahaja še pas peščenjaka in laporja, ki v spodnjem delu prehaja v fliš.

b) Tla

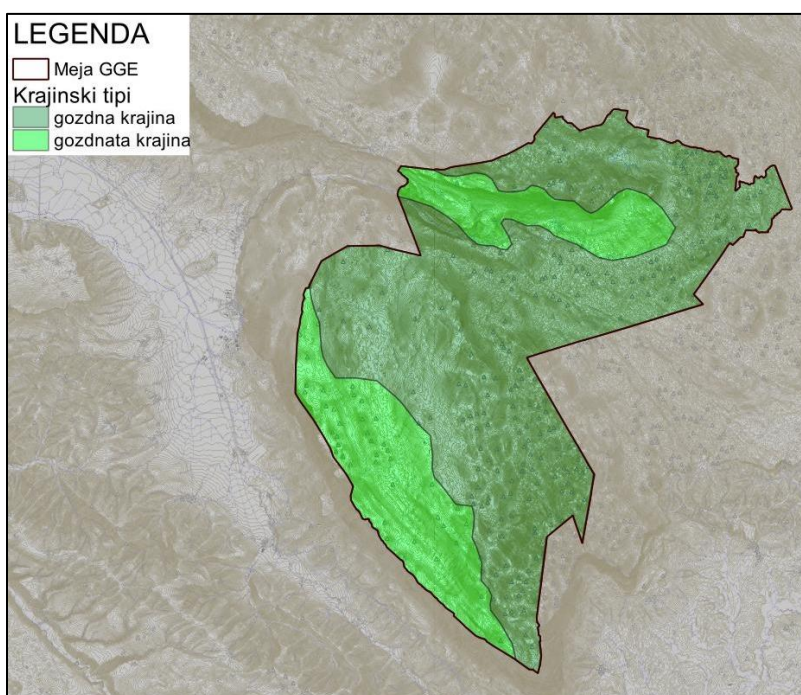
Nastanek, razvoj in vrsta tal so odvisni od geološke podlage, klime, vegetacije, delno pa tudi od človeškega delovanja. Na območju GGE prevladujejo plitvejša skeletna tla in tla v žepih, pogosto z zelo veliko površinsko skalovitostjo. Talni tipi se že na majhnih površinah močno spreminjajo in prepletajo, tako da lahko govorimo v glavnem o talnih kompleksih.

1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost

Večina GGE spada v gozdno krajino, le obrobje nanoške planote spada v gozdnato krajino. Gozdna krajina predstavlja ohranjen del krajine, ki tudi v zadnjih stoletjih ni bil podvržen večjim spremembam (največji vpliv je prisoten z vidika gospodarjenja z gozdovi in populacijami prosto živečih divjih živali). V gozdnatem delu krajine je v preteklosti prevladoval predvsem vpliv kmetijstva, le-ta pa v zadnjih desetletjih upada. Na tem območju se krajina močno spreminja (zaraščanje, opuščanje kmetijskih površin), kar z vidika biotske raznolikosti ni več ugodno – zaraščajo se travniki in drugi biotopi, kjer so ohranjene številne redke vrste.

Skupna površina GGE je 7.258,55 ha, od tega je gozda 6.142,88 ha. Gozdnatost znaša 85 %, kar je skoraj enaka kot v prejšnjem ureditvenem obdobju. Površina gozda se je povečala za slabih 5 ha. Največji delež gozdov ima KO Nanos.

Karta 2: Krajinski tipi GGE Podkraj-Nanos

Preglednica 2/D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)

Tip krajine	Površina gozda	Gozdnatost (%)	Delež (%)
Gozdna	4.922,79	94,41	80,14
Gozdnata	1.220,09	59,68	19,86
Skupaj	6.142,88	84,63	100,00

Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin

	Površina (ha)	Delež (%)
Površina gozdnogospodarske enote	7.258,55	100,00
Gozd	6.142,88	84,63
Ostala gozdna zemljišča	8,07	0,11
- daljnovodi	8,07	0,11
Gozdni prostor	174,70	2,41
- pobočni grušči	1,83	0,03
- senožeti in lazi (ekstenzivna paša)	82,08	1,13
- zaraščajoče površine	75,07	1,03
- infrastrukturni objekti	15,72	0,22
Skupaj gozdni prostor	6.325,65	87,15
Negozdni prostor	932,90	12,85

1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote

Preglednica 4/D-GZ: Površina in delež gozdnih združb v GGE po skupinah rastišč

Šifra	Skupina gozdnih rastišč / rastiščni tip	Površina (ha)	Delež (%)
27	gorska, zgornjegorska in subalpinska bukovja na karbonatnih in mešanih podlagah	637,15	10,4
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	3,23	0,1
633	<i>Primorsko gorsko bukovje</i>	128,72	2,1
637	<i>Javorovo bukovje</i>	40,76	0,7
682	<i>Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico</i>	464,45	7,6
28	gorska in zgornjegorska bukovja na silikatnih kamninah	26,23	0,4
781	<i>Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico</i>	26,23	0,4
29	jelova-bukovja	3.630,08	59,1
641	<i>Dinarsko jelovo bukovje</i>	3.630,08	59,1
31	toploljubna bukovja	1.184,17	19,3
593	<i>Primorsko bukovje</i>	1.184,17	19,3
32	gozdovi in grmišča toploljubnih listavcev	656,52	10,7
565	<i>Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu</i>	656,52	10,7
35	jelovja in smrekovja na karbonatnih in mešanih kamninah	8,71	0,1
661	<i>Dinarsko jelovje na skalovju</i>	4,19	0,1
671	<i>Smrekovje na karbonatnem skalovju</i>	4,52	0,1
	Skupaj	6.142,88	100,0

GGE je bila fitocenološko skartirana v začetku osemdesetih let [7] v preteklih desetletjih pa večkrat dopolnjena in digitalizirana. Z obnovo GGN posodabljam tudi imena gozdnih rastiščnih tipov skladno z novo tipologijo gozdnih rastišč Slovenije [13],

Poleg ekoloških in mikroklimatskih dejavnikov (nagib, ekspozicija, nadmorska višina, matična podlaga) je na današnje podobo gozdov v GGE odločilno vplival tudi človek s svojim delovanjem. Rezultati ekstenzivnega poseganja človeka v preteklosti (krčenje gozda, goloseki, oglarjenje, paša, steljarjenje), ki so ga stalno spremljale še naravne ujme (žled, snegolomi, vetrolomi) ter drugi nezaželeni pojavi (sušenje jelke, slabo pomlajevanje, divjad) so vplivali na spremembo gozdov v smislu poslabšanja kvalitete drevja in poslabšanja sestojne zasnove, kar je še posebej opazno v zasebnih gozdovih.

GGE spada večinoma k skrajno zahodnemu dinarskemu fitoklimatskemu območju. Le zahodni del GGE ima značilnosti submediteranskega klimatskega tipa. Značilnost dinarskega fitoklimatskega tipa so jelovo bukovji gozdovi, medtem ko v submediteranskem prevladujejo primorski bukovji gozdovi ter gozdovi črnega gabra z jesensko vilovino. V kontinentalni varianti submediteranskega fitoklimata je predgorski vegetacijski pas zaradi pestre mezoklime, ki je pogojena z reliefom, najmanj izrazit in pogosto prekinjen s paraklimaksnimi rastiščnimi tipi.

V GGE prevladuje klimatogena vegetacija, ki porašča kar 98 % površine. Vendar pa na razporejenost klimatogenih rastiščnih tipov močno vplivajo posamezni rastiščni dejavniki in sicer tako, da ne moremo govoriti o povsem vodoravni meji vegetacijskih pasov. To se odraža na primeru primorskih gorskih bukovjih gozdov, ki se v posebnih reliefnih pogojih spustijo do 450 m nadmorske višine, primorski gozd črnega gabra pa se na južni strani Nanosa, kjer je submediteranski vpliv zelo močan, povzpne preko 1000 m nadmorske višine. Kljub temu lahko v GGE dovolj jasno ločimo predgorski, gorski in visokogorski pas.

Skupine GRT so povzeti po viru Gozdni rastiščni tipi Slovenije [13]:

Skupina GRT Gorska, zgornjegorska in subalpinska bukovja na karbonatni in mešani podlagi, GRT Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico zavzemajo pretežen del gozdov med 800 in 1200 m nadmorske višine. Poraščajo bolj zaprte in hladne lege na apnencih in dolomitiziranih apnencih. Gre za gospodarsko pomembne sestoje, večinoma so to enomerni, redkeje raznomerni sestoji. V skupni GRT gorska, zgornjegorska in subalpinska bukovja na karbonatnih in mešanih podlagah se uvrščajo GRT Predalpsko gorsko bukovje, GRT Primorsko

gorsko bukovje, GRT Javorovo bukovje ter GRT Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico. Skupno zavzemajo 10,4 % površine gozdov v GGE.

Skupina GRT gorska in zgornjegorska bukovja na silikatnih kamninah, GRT kisloljubno gorsko zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico. Razširjenost GRT je pogojena s silikatno (tufi, glinasti skrilavci) ali mešano karbonatno - silikatno podlago in zmerno kislimi rjavimi tlemi. V drevesni sestavi prevladuje bukev, ki so ji z različnimi deleži primešani smreka, plemeniti listavci in jelka. GRT se pojavlja na 0,4 % površine gozdov v GGE.

Skupina GRT Jelova bukovja, GTR Dinarsko jelovo bukovje je najbolj razširjen GRT po površini (59,1 %) v GGE. Glavni pogoji za uspevanje teh gozdov so s kalcijem bogata kamninska podlaga, nižje temperature in manjša temperaturna nihanja. V GGE poraščajo ti gozdovi pas med 700 in 1200 m nad morjem. Sestoji so mešani z različnimi deleži bukve, smreke in jelke. V GGE so to gospodarsko najpomembnejši gozdovi, zato je zdravstveno stanje jelke ter njeno pomlajevanje bistvenega pomena za strateške odločitve v smislu trajnosti gospodarjenja gozdov v celotni GGE.

Skupina GRT Toploljubna bukovja, GRT Primorsko bukovje. Na termofilnih rastiščih bukovij in bukovjih na rendzinah prevladujejo primorski bukovi gozdovi, ki zavzemajo 19,3 % površine gozdov v GGE. Toploljubna bukovja so vezana na prisojne, izrazito tople lege na dolomitni matični podlagi. Med drevesnimi vrstami je bukev konkurenčno najmočnejša. Izrazita je tudi primes termofilnih listavcev, ki prevladujejo v degradiranih sestojih. Ob premočnih sečnjah se lahko močno poveča delež črnega gabra, malega jesena in drugih listavcev v sestojih. Razprostranjeni so predvsem na Z, JZ in SZ delu GGE, na apnencih v menjavi z dolomiti med 700 in 1100 m nadmorske višine. Imajo pomembno varovalno funkcijo. Poleg jelovobukovih gozdov je ta asociacija površinsko najbolj zastopana v GGE.

Skupina GRT Gozdovi in grmišča toploljubnih listavcev v katero uvrščamo GRT Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu obsega južne in zahodne lege nanoške planote (obronki planote, ki se nahajajo na apnencih in pod močnim submediteranskim vplivom). Te lege imajo relativno manjšo količino padavin in so poraščene pretežno s primorskim gozdom črnega gabra. Za te predele je značilna dokaj dolga vegetacijska doba, veliko nihanje temperatur, poletna suša, zimsko deževje in močni vetrovi (burja). V uravnoteženih pogojih se ta rastiščni tip pojavlja med 700 in 900 m nadmorske višine, v GGE pa že od 500 m pa tja do preko 1000 m nadmorske višine. Površina teh gozdov predstavlja 10,7 % površine vseh gozdov v GGE.

Skupina GRT jelovja in smrekovja na karbonatnih in mešanih kamninah zavzema le 0,1 % površine gozdov v GGE. V to skupino uvrščamo GRT Dinarsko jelovje na skalovju in GRT smrekovje na karbonatnem skalovju.

Preglednica 5/D-DV: Delež drevesnih vrst v GGE po LZ

Drevesna vrsta	m ³ /ha	Delež %
Smreka	45,52	15,88
Jelka	63,36	22,10
Rdeči bor	7,66	2,67
Črni bor	7,64	2,67
Macesen	0,21	0,07
Duglazija	0,05	0,02
Bukev	132,06	46,07
Graden	0,92	0,32
Gorski javor	14,51	5,06
Veliki jesen	0,34	0,12
Gorski brest	0,08	0,03
Lipa	0,97	0,34
Češnja	0,04	0,01
Mokovec	1,40	0,49
Črni gaber	10,29	3,59
Mali jesen	1,15	0,40
Trepetlika	0,25	0,09
Breza	0,12	0,04
Vrbe	0,04	0,01

Jerebika	0,05	0,02
Skupaj:	286,66	100,00

1.1.8 Živalski svet

Parkljarji

V GGE sta med jeleni prisotni srnjad in jelenjad. Srnjad obravnavamo v okviru širšega populacijskega območja Zahodno visoko kraškega lovsko-upravljaljskega območja (ZVK LUO), medtem ko jelenjad obravnavamo znotraj ekološke enote osrednjega območja za jelenjad v ZVK LUO. Obe vrsti predstavljata najpomembnejšo divjad v GGE, tako z vidika biomase kot tudi vpliva na gozdni ekosistem.

V zadnjih letih je zaznan rahel upad številčnosti srnjadi, medtem, ko številčnost jelenjadi rahlo narašča. Omenjeni trendi so predvsem posledica razmer v življenjskem okolju obeh vrst.

Med rogarji je v GGE prisoten tudi gams, ki je sicer maloštevilna, vendar stalno prisotna divjad. Obravnavamo ga v okviru ekološke enote Nanoško območje gamsa v ZVK LUO. Tudi pri gamsu je zaznan rahel porast številčnosti, predvsem kot posledica zastavljenih ciljev in načina upravljanja populacije z odstrelom.

V GGE je prisoten divji prašič, ki ga obravnavamo v okviru ekološke enote Robno območje za prašiča I v ZVK LUO. Njegova številčnost je stabilna, kar je posledica intenzivnih upravljaljskih posegov, predvsem odstrela, s ciljem preprečevanja nadaljnega povečevanja populacije.

Glodalci

Med zajci je v GGE prisoten poljski zajec, vendar njegova številčnost ni velika. Med pravimi glodavci sta v GGE zastopana veeverica in navadni polh, ki sta značilni vrsti gozdnega okolja tega območja.

Zveri

Med predstavniki družine psov sta v GGE prisotna lisica in volk, v zadnjem času se pojavlja tudi evrazijski šakal. Volk se je v zadnjih letih ponovno začel pojavljati na širšem območju ZVK LUO in je stalno prisoten tudi v GGE.

Med mačkami sta v GGE prisotni divja mačka in ris. V obdobju, ko je bila divja mačka še lovna vrsta je dosegala tudi izrazite trofejne vrednosti. Ris je stalno prisoten, vendar v nizki številčnosti. Kune so v GGE razmeroma številne. Najštevilčnejša je kuna belica, manj zastopana pa je kuna zlatica. Med ostalimi vrstami iz družine kun v GGE najdemo še dihurja, hermelina, podlasico in jazbeca. Njihova številčnost je nizka, vendar gre za stalno prisotne vrste.

Območje GGE sodi v osrednje območje razširjenosti rjavega medveda. Medvedi so na območju enote stalno prisotni.

Ptice

Kure Med gozdnimi kurami je v GGE trenutno prisoten le gozdni jereb, medtem ko je divji petelin s tega območja izginil. V preteklosti je bilo v GGE evidentiranih šest rastišč divjega petelina in sicer na območjih Pungrada (oddelek 57), Zajurjevca (oddelek 69), Jančerije (oddelek 70), Dolge ravni (oddelek 2), Štefanovega griča (oddelek 3) in Velikega vrha (odsek 129d).

Navedena rastišča predstavljajo opuščena rastišča divjega petelina s katerih je vrsta v zadnjih desetletjih zaradi različnih dejavnikov izginila. Ob izboljšanju habitatnih razmer in ustreznem upravljanju prostora obstaja možnost ponovne vzpostavitve vrste na tem območju. Med jerebi so na pobočjih Nanosa prisotne tudi kotorne.

Ujede Ujede so v GGE po številu vrst dobro zastopane. Med njimi so prisotni planinski orel, kragulj, kanja, skobec, sokol selec in postovka. Na robu planote je prisotna tudi velika uharica. Med golobi prevladuje golob grivar, med pevci pa so najpogosteje zastopani krokar, šoja in lešnikar.

Kvalifikacijske vrste Nature 2000 in njihove ekološke zahteve so:

Volk (*Canis lupus*) Podnevi se volkovi zadržujejo v skrivališčih v gosti podrasti ali na nepristopnih krajih. Je izreden, pretežno nočno dejaven plenilec, ki se združuje v krdela in se zaradi

skupinskega lova loteva tudi večjih živali. V lovskih pohodih, ki so včasih dolgi tudi več sto kilometrov, plen navadno izčrpajo v utrujajočem pregonu. Prehranjuje se zlasti s srnjadjo, jelenjadjo in divjimi svinjami. Ujamejo predvsem živali, ki so v slabi telesni kondiciji, zato so pomemben selektor. Volk je zelo prilagodljiv, omejuje ga le človekova dejavnost (velika gostota naselij in prometnic). Za preživetje vrste je pomembna povezanost populacij s koridorji.

Rjavi medved (*Ursus arctos*) Pri nas živi v bukovo-jelovih gozdovih dinarskega visokega krasa. Prehranjuje se pretežno (90 %) z rastlinjem (plodovi bukve, hrasta, kostanja, leske, oreha, drena, jerebika, maline, jagode, borovnice, robide, hruške, jabolka, slive, trava, gobe, ...) in mravljami, mrhovino, mladiči rastlinojedov ipd. Zaradi velikosti telesa in pretežno rastlinske prehrane, ki ni energetsko bogata, mora medved pojesti veliko količino hrane, kar pomeni, da potrebuje veliko časa, da jo najde. Pri tem prehodi velike razdalje ter se seli. Zimo prespi, vendar to ni pravo zimsko spanje. Brlog, ki ne sme biti izpostavljen motnjam je ključnega pomena za izbiro življenjskega prostora. To še posebej velja za samice, ki pozimi v njih kotijo mladiče. Za življenjsko okolje medveda so pomembni tudi mladi stadiji gozda, kjer uspevajo plodonosne vrste. Na izbiro življenjskega prostora močno vpliva človek.

Navadni ris (*Lynx lynx*) Je specializiran plenilec, ki lovi iz zasede. Najpogostejši plen so manjši parkljarji (srnjad, gams), lahko pa pleni tudi jelenjad, divje prašiče, jazbece, zajce, divje mačke ter gozdne jerebe. Gozd, v katerem živi je lahko prekinjen s kmetijskimi površinami. Za njegovo preživetje so ključni zadostna količina plena ter strpnost s strani ljudi. Ris je plašna žival in človeku ni nevaren. Na območjih, kjer je delež manjših parkljarjev majhen je njegov glavni tekmeč volk. Za njegovo ohranitev je nujna vzpostavitev povezave med izoliranimi populacijami v Evropi.

Bukov kozliček (*Morimus funereus*) Prehranjuje se z lesom različnih drevesnih vrst. Odrasle privablja vonj ranjenih ali posekanih dreves predvsem bukve in jelke, v katerega samice tudi odlagajo jajčeca. Razvoj poteka tri do štiri leta, ličinke se prehranjujejo pod lubjem in se zabubijo globje v lesu. Posebnost vrste je relativno dolga življenjska doba odraslih osebkov (2 leti). Hroščki so nekritelati, zaradi česar je omejena njihova mobilnost, kljub temu pa posamezen osebek prehodi velike razdalje. Poleg naravnih ovir (reke), z gradnjami cest in avtocest postavljamo se več mej med populacijami vrste. Vrsta je v Sloveniji splošno razširjena in trenutno ne velja za ogroženo. Je vrsta, ki je pogosta v bukovih in tudi hrastovih gozdovih. Sklenjenost gozdov na območju Trnovskega gozda in Nanosa je v evropskem merilu nadpovprečna, kar je verjetno tudi razlog za prisotnost te vrste na širšem območju.

Alpski kozliček (*Rosalia alpina*) Hrošči so dnevnoaktivne živali in se pojavljajo na posekanem ali sveže poškodovanem lesu različnih listavcev, med katerimi prevladuje bukev (cepanice, hlodi, poškodovana debla in veje, štori...), kamor samice odlagajo jajčeca. Ličinke živijo v mrtvih ali ostarelih drevesih. Domneva se, da poteka razvoj v deblih dreves, ki so izpostavljena soncu. Razvoj vrste v Sloveniji traja tri do štiri leta. Veliko nevarnost za vrsto predstavlja zadrževanje hlodov in cepljenic znotraj življenjskih območij v mesecu juliju in avgustu, v katere samice tudi zalegajo. Ta zarod je zaradi nadaljnje predelave lesa že v naprej obsojen na propad, kar je trenutno eden glavnih razlogov za upad številčnosti vrste pri nas. Vezan je na bukove gozdove na karbonatni podlagi, v Sloveniji se pojavlja na nadmorskih višinah med 560 in 1540 m, zato so potencialni habitati tudi na pobočjih Nanosa.

Močvirski krešič (*Carabus variolosus*) Je vlagoljubna vrsta, vezana na zamočvirjene gozdove v ravninah do višine okoli 1000 m, ki so večinoma porasle s črno ali sivo jelšo, na S delu Pohorja tudi v smrekovo-jelševih sestojih. Razvoj poteka v manjših in večjih potokih, preobraženi mladostni osebki ne zapuščajo mesta preobrazbe, kjer tudi prezimijo. Prezimijo v trhelem, razpadajočem lesu (debelejših trhljih vejah in štorih ob vodi ali v močvirju) ali zakopani v mehko zemljo nabrežin ob vodi. Odrasli osebki so nočno aktivni. Ogrožajo ga posegi v gozdne potoke: urbanizacija območja, regulacije vodotokov, redčenje dreves na območju, onesnaževanje vodotokov (eutrofikacija in črna odlagališča različnega materiala). V obravnavani enoti so primerne predvsem delno zamočvirjene površine v dolini Bele.

Mulasti/širokouhi netopir (*Barbastella barbastellus*) Živi v gozdnatih območjih. Prezimi večinoma v jamah z nizkimi temperaturami (do 5°C in visoko zračno vlago). Poleti se čez dan zateče v drevesne dupline, stavbe ali jame, ki jih dnevno menja. Lovi v počasnem, okretnem letu nizko nad vodo, nad drevesnimi krošnjami (raje ima listopaden gozd) in ob gozdnem robu. Hrani

se z žuželkami, med katerimi prevladujejo majhni nočni metulji, hrošči in mrežekrilci. Priložnostni selivec - do 290 km, razdalje, ki jih preleti med zimskim in poletnim zatočiščem pa merijo do 20 km. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu, izguba zatočišč (dupline) pa tudi raba zaščitnih sredstev za les na podstrešjih.

Dolgokrili netopir (*Miniopterus schreibersii*) Živi do višine 1000 metrov, prezimuje v jamah, poletna zatočišča (poleg jam lahko še podstrešja stavb) pa si najde v prehransko bogatem okolju tudi več kot 100 km oddaljena od prezimovališč. Prehranjuje se z žuželkami v gozdu, na gozdnem robu in jasah; prevladujejo nočni metulji, v manjši meri pa mrežekrilci in hrošči. Vrsta je ranljiva zaradi ozkih ekoloških zahtev, zaradi katerih se na zelo omejenem prostoru znete pomemben del lokalne populacije. Ogroža jo pomanjkanje zatočišč ter vznemirjanje na zatočiščih in kotiščih.

Veliki navadni netopir (*Myotis bechsteinii*) Živi v strukturno bogatih gozdovih s slojem grmičevja in nizkih dreves, predvsem v dinarskih jelovo bukovi gozdovih do 1800 m visoko. Prezimuje v stavbah in jamah oziroma umetnih rovih. Poleti si najde zatočišče v drevesnih duplih in gnezdilnicah, zatočišča pa menja vsak ali vsak drugi dan. Hrano lovi v frfotajočem, živahnem letu, 1-10 m od tal. Najbolj mu ustrezajo mirne noči, brez vetra. Lovi predvsem nočne metulje, košenarje in hrošče, pa tudi suhe južine, pajke, žuželčje ličinke in druge, ki jih pobira s podlage. Ogroža jih zmanjševanje gozdnih površin (predvsem starih sestojev).

Navadni koščak (*Austropomobius torrentium*) Prebiva v mrzlih, hitro tekočih, tudi gorskih potokih donavskega porečja in se navadno skriva pod kamenjem. Izogiba se močno prodonosnim in hudourniškim potokom ter stoječim vodam. Je vsejeda žival (alge, vodne rastline in talni nevretenčarji, redkeje z ribe, v času levitve je pogost tudi kanibalizem). V Sloveniji je bil nekoč ogrožen zaradi bolezni račje kuge, danes zaradi onesnaženja (predvsem komunalnega), mehanskih posegov v vodotoke (regulacije, zadrževalniki), rabe vode za različne namene (za pitno vodo, male hidro centrale, rejo rib) ter prisotnosti in širitve severno ameriške vrste, signalnega raka iz Avstrije po reki Muri. Med monitoringi rakov je bil najden v potoku Bela.

Veliki pupek (*Triturus carnifex*) Primerni prehranjevalni habitati so predvsem ekstenzivni vlažni travniki, prezimovališča pa najde v gozdu ali grmiščih v zavetju na vlažnih mestih pod kamni v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu. Odrasel osebek se prehranjuje na kopnem, predvsem na ekstenzivnih vlažnih travnikih gričevnatega in hribovitega sveta. Prezimuje lahko na kopnem (v gozdu ali grmiščih v zavetju na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu...) ali v vodi, kjer se tudi razmnožuje (srednje veliki kali in druge stoječe mirne vode, ki se zelo redko izsušijo in imajo bujno obrežno in vodno rastlinje ter čisto vodo). Ogroža ga uničevanje in onesnaževanje vodnih okolij, vlaganje rib, intenzivno kmetijstvo ter ceste in promet. Za ohranjanje vrste so pomembni ekološki koridorji, ki vse življenjske prostore na širšem območju povezujejo v funkcionalno celoto.

Hribski urh (*Bombina variegata*) Je gozdna vrsta, ki išče zavetje pod kamni in odmrli kosi lesa, v skalnih razpokah v grmovju ali v svetlih gozdnih robovih, kjer lahko preživi poletna obdobja mirovanja in prezimuje. Tipična mrestišča in življenjski prostor ličink so nezasenčene občasne luže v ali blizu gozda (glinokopi, kamnolomi, kolesnice na cesti). Predvsem mladi odrasli osebki so zelo mobilni in prepotujejo tudi več kot kilometer daleč od vode. Naseljuje življenjske prostore v zgodnjem stadiju naravne sukcesije (glinokopi, kamnolomi, kolesnice v gozdu). Tipična mrestišča so nezasenčene občasne luže v ali blizu gozda, v gozdnih ostankih, omejkah.

Črna žolna (*Dryocopus martius*) Najbolj ji ustrezajo iglasti in jelovo-bukovi gozdovi s številnimi presvetlitvami in vrzelmi. Omejena je na starejše sestoje z dovolj velikim številom potencialnih gnezdišč (debela drevje, predvsem bukve). Pomembna so predvsem drevesa, ki imajo ravno deblo in imajo na višini 4-10 metrov, malo stranskih vej ter so na tej višini debela vsaj 35 cm. Potrebuje dovolj veliko mrtvo lesno maso, ki ji nudi potrebno količino hrane. V Sloveniji je splošno razširjena, isto velja za celoten gozdni masiv Trnovskega gozda in Nanosa.

Planinski orel (*Aquila chrysaetos*) Gnezdi v skalovitih predelih in nižinske predele uporablja kot prehranjevalni habitat. Planinski orli so stalnice, vendar se mladiči lahko razpršijo daleč od kraja, kjer so bili izvaljeni. Ogrožajo jih človeške motnje v času gnezdenja (kraja mladičev iz gnezd za potrebe sokolarstva, športno plezanje, množično planinarjenje). V Sloveniji so redki gnezdilci zahodnega dela države, kjer naseljujejo skalovja, pašnike in goličave v višjih nadmorskih legah. V enoti je znano gnezdišče na pobočjih nad Rebrnicami.

Velika uharica (*Bubo bubo*) Gnezdi v razčlenjenih skalnih stenah s policami in luknjami, ki jih obdajajo ekstenzivno obdelovane odprte površine, na katerih lovi. Prehranjuje se pretežno s sesalci in pticami. Je stalnica. V Sloveniji velja za redko gnezdilko (60-80 parov) in je pogostejša predvsem v toplejših predelih (Kras, slovenski del Istre, Vipavska dolina). Ogrožena je zaradi motenj v času gnezdenja. Potencialen gnezdilni habitat so skalovja nad Rebrnicami.

Podhujka (*Caprimulgus europeus*) Prebiva v suhi, odprti pokrajini, ki je redko porasla z drevjem (npr. z borovci), na sončnih gozdnih robovih, v polpuščavah in stepah. V Sloveniji je gnezdilka osrednjega in JZ dela države. Gnezdo je na tleh, na odprtem ali v zavetju grmičevja. Ogrožata jo pomanjkanje hrane zaradi uporabe pesticidov in izginjanje primerne gnezdilnega habitata (termofilnih gozdov, grmišč z navadnim brinom). Splošno razširjena je na južnih obronkih Nanosa.

Kačar (*Circaetus gallicus*) Naseljuje tople, suhe kamnite predele, prepredene z gozdiki in grmičevjem. Gnezdi na drevju (pogosto na borih), potrebuje pa tudi izpostavljena mesta za dober pregled nad okolico. Ogroža ga uničevanje gnezditvenega in prehranjevalnega habitata. Redek gnezdilec območja, pojavlja se predvsem na obronkih Nanoških gozdov.

Sršnar (*Pernis apivorus*) Gnezdi na velikih drevesih, 10-20 m nad tlemi. Zelo je občutljiv na človekove motnje v času gnezdenja ter na spremembe v gnezditvenem habitatu. Podobno kot kačarju mu ustrezajo termofilne lege in mozaična krajina – toploljubni gozdovi prepredeni s suhimi travniki, ki jih najdemo na južnih obronkih Trnovskega gozda.

Pivka (*Picus canus*) Naseljuje mešane in listnate gozdove, rečne loke in drevesne mejice. Duplo si izteše sama, najpogosteje v listavce (javor, bukev, hrast, lipa, vrba). Je stalnica, v Sloveniji velja za pogosto vrsto. V nižinskih predelih jo ogroža zlasti uničevanje rečnih lok in drevesnih mejic. Splošno je razširjena na južnih obronkih Nanosa.

1.2 Površina in lastništvo gozdov

Skupna površina katastrskih občin je 7.258,55 ha, od tega je z gozdom poraslo 6.142,88 ha (85 % gozdnatost). V občini Ajdovščina je 2.898,21 ha gozdov, v občini Vipava pa 3.244,67 ha.

Preglednica 6/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	4.191,19	1.928,24	23,45	6.142,88
Delež (%)	68,2	31,4	0,4	100,0

V GGE prevladujejo zasebni gozdovi z 68,2 %, državnih gozdov je 31,4 %, večji zaokrožen kompleks tvori »Podkrajski gozd«, ostala površina državnih gozdov pa so posamezne dislocirane parcele v GGE.

Preglednica 7/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov

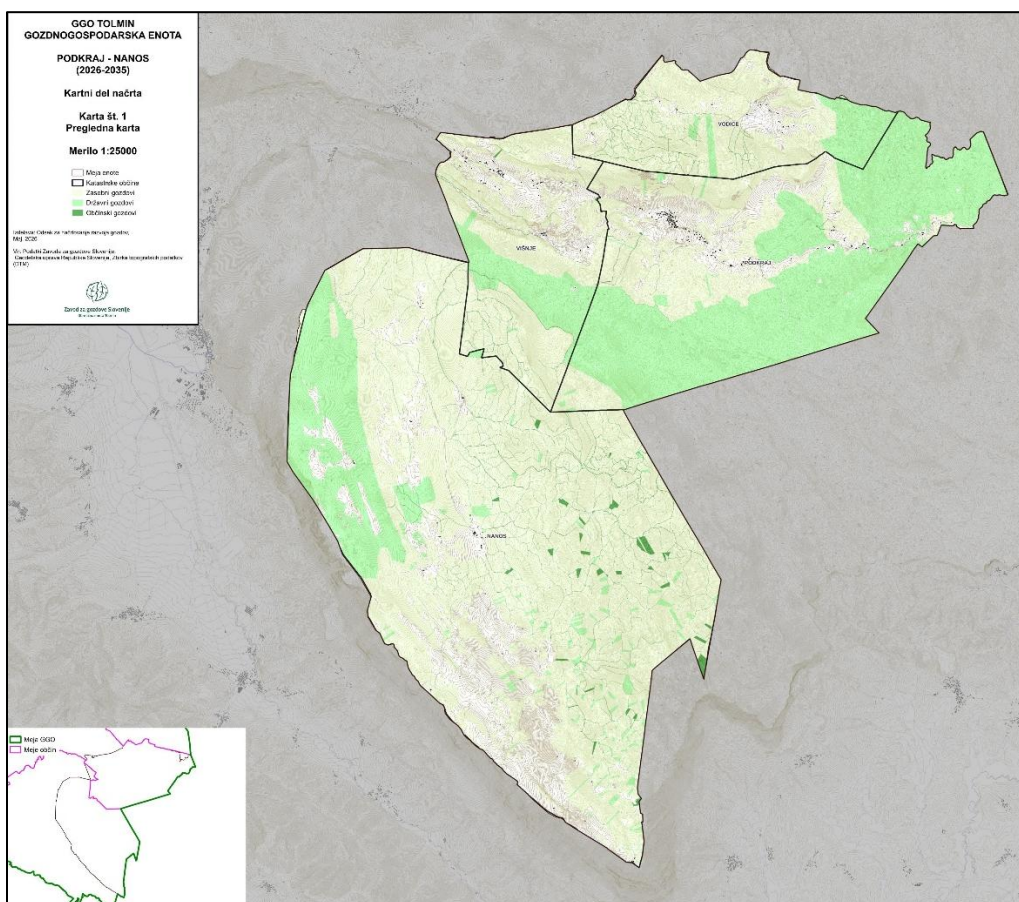
Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	po številu posestnikov		po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	79,5	79,5	5,1	5,1
1 do 5 ha	17,6	97,1	22,5	27,6
5 do 10 ha	1,0	98,1	4,0	31,6
10 do 30 ha	1,4	99,5	11,8	43,4
30 do 100 ha	0,2	99,7	5,1	48,5
nad 100 ha	0,3	100,0	51,5	100,0
Skupaj	100,0		100,0	

Posestne razmere so sicer bistveno ugodnejše, kot v celotnem GGO, vendar še vedno močno prevladujejo lastniki z gozdno posestvijo do 5 ha (97 %).

Povprečje izboljšuje agrarna skupnost Ravnik-Orlovše, katere površina znaša 657 ha in je uvrščeno v zasebno lastništvo, zajeto pa je v najvišji razred nad 100 ha, vendar je razdeljena na 118 lastniških deležev.

Preglednica 8/D-LS: Razvoj posestne sestave

Velikost gozdne posesti	Delež (%) Leto-10	Delež (%) Leto 2026	Število lastnikov	Število lastnikov (kumulativa)
do 1 ha	47,6	79,5	1.892	1.892
1 do 5 ha	46,0	17,6	419	2.311
5 do 10 ha	4,7	1,0	23	2.334
10 do 30 ha	1,5	1,4	33	2.367
30 do 100 ha	0,1	0,2	4	2.371
nad 100 ha	0,1	0,3	8	2.379

Karta 3: Pregledna karta lastništva v GGE

1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa

Preglednica 9/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)

Način spravila	Površina		Spravilna razdalja - v %					
	ha	%	do 200m	200-400m	400-600m	600-800m	800-1200m	nad 1200m
S traktorjem	4.264,32	69,6	3,3	55,5	30,2	9,3	1,7	0,0
Ni odprto ²	1.861,82	30,4						

Zaprthi gozdovi z gozdnimi cestami po 1. členu Uredbe o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest (Uradni list RS, št. 42/1998) v GGE ni. Sorazmerno ugodna odprtost in reliefna oblikovanost terena omogočata spravilo lesa s traktorji. Spravilo s konji se je v preteklosti popolnoma opustilo, konjske vlake pa se je večinoma preuredilo v traktorske vlake. Pri spravilu lesa se največ uporabljajo adaptirani kmetijski ter specializirani gozdarski traktorji. Med potencialnimi načini

² Ni odprto: z gozdnimi prometnicami neodprti večnamenski gozdovi in varovalni gozdovi.

spravila je traktor z 100 % deležem. V 55,5 % deležu je traktorsko spravilo na razdalji 200-400 m. Optimalna gostota traktorskih vlak (optimalna znaša okoli 120 m/ha) še ni dosežena. Znatno manj ugodna je odprtost z vlakami v zasebnih gozdovih (okoli 60 m/ha); bližje optimalni odprtosti je v državnih gozdovih (okoli 100 m/ha). Glede na terenske razmere ocenjujemo, da je strojna sečnja in spravilo z gozdarskimi zgibnimi prikolicami možna v večjem delu GGE, kjer sicer poteka traktorsko spravilo. Ekonomsko zanimivo bo morda zlasti v borovih sestojih.

Strojna sečnja na nivoju GGE se ne omejuje in je načeloma dopustna. Uporabnost strojne sečnje se presoja v okviru nižjih načrtovalskih enot (gozdnogojitvenem načrtu). Opredeli se na nivoju tehnološkega dela, na nivoju sestoja.

Preglednica 10/D-C: Odprtost gozdov s cestami

Vrsta cest	Produktivne km	Povezovalne km	Skupaj km	Gostota cest m/ha
Gozdne ceste	97,64	14,46	112,10	18,27
Javne ceste	30,24		30,24	5,0
Skupaj	127,88		142,34	23,19

Opomba: Pri izračunu gostote cestnega omrežja se upošteva samo produktivne ceste, ter vse gozdove razen gozdov s posebnim namenom brez ukrepov (gozdni rezervati). Varovalni gozdovi se upoštevajo.

Skupna odprtost gozdov z gozdnimi in javnimi cestami v GGE (23,19 m/ha) je zelo ugodna, saj presega povprečno odprtost v GGO, ki znaša 22 m/ha.

Pretežni del gozdnih in javnih cest poteka v smeri sever-jug, kakor potekajo posamezni kompleksi gozdov in orografija terena. Dostop do kmetij in zaselkov je v pretežni meri asfaltiran in so prevozne skozi vse leto.

V preteklem desetletju je bilo v enoti zgrajenih v skupni dolžini 2557 m protipožarnih presek prve kategorije (K1). Leta 2017 se je v dolžini 410 m podaljšalo že obstoječo preseko Vrh vrat-Lipe. Leto za tem se je začelo z novogradnjo preseke Ograda-Rudeževa njiva, leta 2021 pa se je zgradilo preseko Gradiška tura.

1.4 Družbeno gospodarske razmere

Na gospodarjenje z zasebnimi gozdovi v GGE vplivajo poleg naravnih dejavnikov predvsem socialne in ekonomske razmere prebivalstva, velikost gozdne posesti in navezanost lastnikov na dohodek iz gozda. V preteklosti je bil gozd predvsem vir za pridobivanje lesa, paše, steljarjenja ter divjadi. Pomemben del dohodka iz gozda je nekoč na območju Nanosa zagotavljajo tudi oglarjenje, ki je pomagalo pri preživetju kmetom v težkih razmerah. Tradicijo znanja izdelave in žganja kop se danes ohranja večinoma ljubiteljsko, kot del kulturne dediščine ter v izobraževalne namene.

Navezanost ljudi na gozd se zadnja desetletja manjša predvsem zaradi zaposlovanja v drugih gospodarskih panogah. Večji interes za gospodarjenje z gozdom je danes zaznanti v okolici večjih strnjenih naselij, kot so Podkraj, Vodice, Hrušica. V Višnjah že vrsto let deluje žagarski obrat. Vloga gozda se skozi čas spreminja, tako zadnje čase postaja vse pomembnejši njegov naravovarstveni pomen.

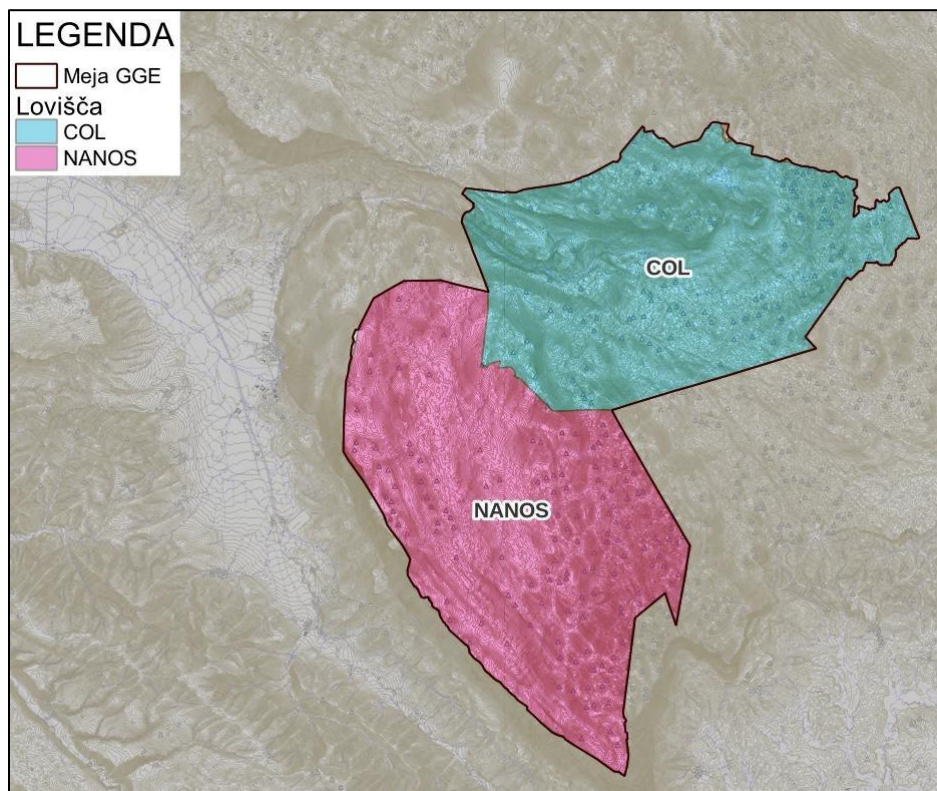
1.5 Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom

1.5.1 Lovstvo

V GGE sta prisotni dve lovišči in sicer lovišče lovske družine Nanos v celoti in del lovišča lovske družine Col. Obe sta združeni v zahodno visoko kraško LUO. Od leta 1995 dalje je načrtovanje gospodarjenja z divjadjo in njenim življenjskim okoljem prevzel Zavod za gozdove. Osnova načrtovanja večine vrst je tako LUO, oziroma zaokroženo populacijsko območje posamezne vrste. Vsa lovišča gospodarijo v okviru načrtov. Lovske družine skrbijo za izvajanje ukrepov v populacijah prostoživečih živali in njihovem življenjskem okolju, ki so navedeni v lovsko upravljalnih načrtih. Zlasti je pomembno doseganje predpisanih planov odvzema divjadi, kar

narekuje obseg škod na kmetijskih površinah in mestoma poškodbe sestojev v gozdu (lupljenje debel s strani jelenjadi, objedanje gozdnega mladja).

Karta 4: Pregledna karta lovišč

Preglednica 11/D-LD: Pregled lovišč

Šifra	Ime lovišča	Pov. gozda lovišča v GGE (ha)	Opomba*
004	COL	2.898,21	del
005	NANOS	3.244,67	
	Skupaj	6.142,88	

1.5.2 Kmetijstvo

V GGE prevladujejo predvsem gozdne površine, kmetijskih površin je razmeroma malo. V glavnini so kmetijske površine skoncentrirane ob cesti Col-Hrušica ter na JZ in Z delu Nanosa. Slednje v naravi predstavljajo večinoma travinja in pašnike. Prevladujejo mešane kmetije, zelo malo je čistih kmetij, ki bi živele samo od kmetijstva. Na osrednjem delu Nanosa sta le še dve aktivni kmetiji, večji pomen ima kmetijstvo le še v dolini Bele ter na območju Vodice. Gozd kmetom večinoma služi kot rezerva, dodatni finančni vir in najpogosteje kot vir lesa za domačo rabo. V preteklosti večjih zahtev za krčitve gozda ni bilo, s krajinskega vidika pa je pomembno, da se ohranja kmetijska krajina. K temu prispevajo tudi aktivne agrarne skupnosti na Nanosu, Ravnik Orlovše ter Skupnina Podnanos.

1.5.3 Poselitev

Vsa večja strnjena naselja (Višnje, Podkraj in Hrušica) se nahajajo ob glavni cesti, ki poteka iz Cola čez Hrušico proti Postojni. Območje je zaradi svoje bližine in ugodnih prometnih povezav do večjih centrov atraktivno za življenje, zato se v teh predelih pojavljajo tudi novogradnje. V GGE se nahajajo še manjši zaselki in kmetije na območju Vodice ter na Nanosu. Območje GGE je bilo najbolj poseljeno med obema vojnoma, največji upad prebivalstva pa je bil zaznan v prvih povojnih desetletjih. V zadnjih tridesetih letih se je upad prebivalstva precej umiril, v zadnjem desetletju pa je zaznati celo rahlo povečanje števila prebivalcev (na območju Bele, Podkraja,

Vodic in Višenj). Večje spremembe so se v preteklosti dogajale predvsem v osrednjem delu nanoške planote, kjer je bilo največ prebivalcev leta 1961 (73), danes pa jih je 21 s stalno prijavljenim bivališčem. To je še zlasti pomembno, saj je bil to včasih del prebivalstva, ki je bil najbolj odvisen in navezan na dohodek od gozda. Območje Nanosa danes zaradi svoje odmaknjenosti in pomanjkljive infrastrukture ni posebej zanimivo za stalno bivanje, kljub temu številčnost prebivalstva tudi v tem delu v zadnjem desetletju rahlo narašča.

1.5.4 Infrastruktura

V smeri Col-Hrušica poteka več infrastrukturnih objektov, ki so se v preteklosti posodabljali (elektrovodi, cestna povezava, plinovod). Na območju nanoške planote pa v zadnjem desetletju ni bilo večjih gospodarskih in drugih aktivnosti. V preteklosti se je kot ena izmed možnosti pojavila ideja za alternativno lokacijo za postavitve vetrnih elektrarn, vendar se je že v začetni fazi to možnost opustilo, saj je bilo to območje uvrščeno s spremembo državnega prostorskega plana leta 1998 v regijski park Trnovski gozd. Z novo strategijo prostorskega razvoja to ni več aktualno, saj so dobila pomembnejšo vlogo ekološko pomembna območja (Natura 2000).

1.5.5 Druge aktivnosti v prostoru (npr. peskokopi ipd.)

V GGE je v zadnjem desetletju zaznati vedno bolj relevanten pomen rekreacijske vloge gozdov, predvsem v JZ delu Nanosa, kar narekuje prilagojeno gospodarjenje na ožjih območjih za rekreacijo ter dopolnitev in obnovitev ustrezne rekreacijske infrastrukture. Najpomembnejše oblike rekreacije, ki se pojavljajo v GGE so gorsko kolesarjenje, gorski tek ter pohodništvo. Skozi GGE poteka tudi Slovenska planinska pot. Najbolj obiskane točke so poleg Vojkove kočice na Nanosu, ki je v zadnjih dveh letih doživela popolno obnovo in Kmečkega turizma Abram, ki je prisoten že več desetletij v tem prostoru tudi Eko Koča Nanos in cerkev sv. Hieronima. Le-ta je pogosto cilj izletnikov, med letom pa je občasno v cerkvi maša, ki dodatno privabi obiskovalce, ki obisk cerkve kombinirajo tudi z izletom v naravo.

1.5.6 Ostale gospodarske dejavnosti

V zadnjih desetletjih je v GGE vse bolj pomemben turizem, zlasti enodnevni obiski ob koncu tedna. V obstoječih nočitvenih objektih (turistična kmetija Abram, Vojkova kočica) so nočitve v obsegu kot pred desetletjem, spreminja pa se struktura dnevnih gostov. Med obiskovalci prevladujejo domači gosti in gosti iz zamejstva, opazno pa se povečuje obisk gostov iz drugih držav. Nekaj je gostov, ki potujejo v tranzitu (kolesarji, motoristi), ostalo so družine z otroci.

V gozdu so obiskovalci večina orientirani na urejene in označene lokacije in poti. Še posebej so obiskane pohodniške poti iz Vipavske doline do Vojkove kočice, cerkvice sv. Hieronima in turistične kmetije Abram. Lokalne razvojne in turistične organizacije usmerjajo obisk predvsem v t.i. »mehke oblike turizma«, kot so pohodništvo, planinarstvo, kolesarjenje, v zimskem času pa v tek na smučeh. Zadnje čase pa vse večji problem predstavljajo motorizirani obiskovalci v gozdu, posebej v zimskem času.

Na območju Nanosa je prisotno tudi rekreativno nabiranje ostalih stranskih gozdnih proizvodov, kot so gobe, zelišča in maline.

1.6 Požarno ogroženi gozdovi

Stopnjo požarne ogroženosti smo določili na podlagi Pravilnika³ o varstvu gozdov, po metodologiji iz pravilnika. V metodologiji so bili uporabljeni najnovejši podatki ARSO o vremenu in podnebnju za obdobje 1991-2020.

Glede na stopnjo požarne ogroženosti delimo gozdove v GGE na štiri skupine:

1. stopnja požarne ogroženosti - zelo velika požarna ogroženost

Gozdovi z zelo veliko požarno ogroženostjo so gozdovi, ki lahko zagorijo že po krajšem sušnem obdobju; ogenj se razvije v vršni požar in gozdovi so izpostavljeni popolnemu uničenju. Sem uvrščamo predvsem gozdove na obrobju nanoške planote na Z in JZ delu GGE ter vse borove sestoje na tem območju. Gre za sušne, izpostavljene, pobočne in grebenaste lege.

³ Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09, 31/16, 52/22, 125/22 - popr.
ZGS, GGN PODKRAJ NANOS 2026-2035

2. stopnja požarne ogroženosti - velika požarna ogroženost

Med gozdove z veliko požarno ogroženostjo spadajo gozdovi, kjer je nekoliko večja pogostost požarov. Ogenj se običajno omeji na talni požar, ki se le izjemoma razvije v vršnega. Poškodbe tal, grmovnega in drevesnega sloja so lahko zelo velike, vendar ogenj običajno ne uniči gozda. Sem spadajo predvsem termofilni bukovi gozdovi, grmičavi gozdovi gabra in malega jesena ter vsa sušna rastišča z večjim deležem iglavcev. V GGE je druga stopnja poudarjenosti prisotna na pobočnih prisojnih legah od Višenj do Podkrajja, ter na Z delu GGE, na območju termofilnih bukovih gozdov.

3. stopnja požarne ogroženosti - srednja požarna ogroženost

V skupino, kjer je izražena srednja požarna ogroženost, uvrščamo predvsem gozdove v bližini naselij in gozdove z nasadi iglavcev. Srednja požarna ogroženost gozdov je opredeljena tudi v bližini počivališč, kjer je pogostejše kurjenje na prostem, še posebej pa je izražena v daljših poletnih sušnih obdobjih. Požari nastanejo le izjemoma, navadno ob dolgotrajnejših sušah ali zaradi udara strele, ogenj pa ne napravi večjih škod.

4. stopnja požarne ogroženosti – majhna požarna ogroženost

V skupino majhne požarne ogroženosti spadajo strnji gozdovi v osrednjem delu nanoške planote. Gozdni požari v teh območjih so zelo redki in omejeni na manjše površine.

Karta požarne ogroženosti gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 12)

1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote

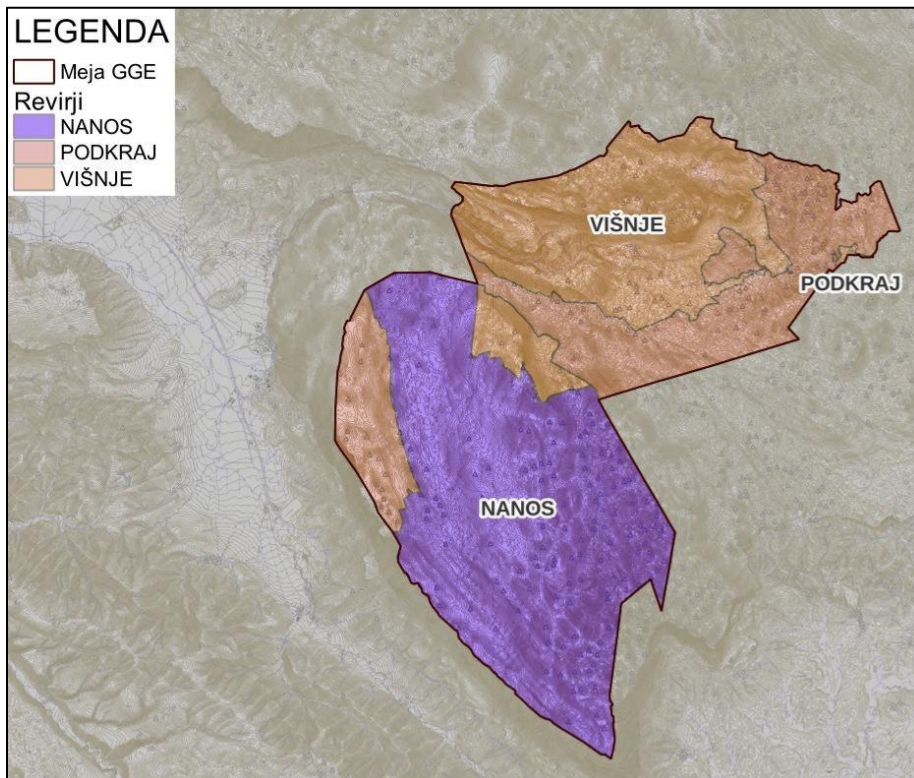
Ob izdelavi preteklih GGN je bila zaradi boljše prostorske orientacije in preglednosti potrebna manjša sprememba mej oddelkov, kot posledica zmanjšanja števila gospodarskih razredov (spremembe so navedene v GGN GGE za ureditveno obdobje 2006-2015). Danes je GGE razdeljena na 150 oddelkov, ki so glede na rastiščne razmere smiselno razdeljeni na odseke. Povprečna velikost oddelka je 40,5 ha, odseka pa 27,5 ha. Oddelki v državnem delu GGE imajo nameščenih tudi 684 mejnih kamnov, ki so bili postavljeni ob izdelavi prvega GGN iz leta 1924, kasneje pa dopolnjeni. Najstarejši mejni kamni se pojavljajo iz prve izmere posestniških gozdov iz leta 1730.

1.8 Organiziranost javne gozdarske službe

Celotno GGE upravlja Zavod za gozdove Slovenije, krajevna enota Ajdovščina s sedežem v Ajdovščini, Gregorčičeva ulica 44, 5270 Ajdovščina. GGE je razdeljena na revirje Podkraj s površino 1.763,50 ha gozdov, Nanos s površino 2.835,38 ha in Višnje s površino 1.544,00 ha gozdov. Vsi trije revirji segajo tudi v druge GGE znotraj GGO.

Pri opravljanju svojih nalog delavci KE sodelujejo z družbo SiDG (ki skrbi za izvedbo del v gozdovih Republike Slovenije), občinskimi upravnimi organi, izobraževalnimi in raziskovalnimi organizacijami, ter drugimi zavodi, agrarnimi skupnostmi in združenji. V zasebnih gozdovih izvajajo gozdarska opravila različni izvajalci, tudi lastniki sami. Naloge javne gozdarske službe ZGS opravlja v vseh gozdovih Slovenije, ne glede na lastništvo, skladno z Zakonom o gozdovih.

Karta 5: Pregledna karta revirjev v GGE Podkraj-Nanos

2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Zaradi usklajene rabe gozdnega prostora je pomembnost posameznih funkcij gozdov ovrednotena glede na površinsko razširjenost in stopnjo poudarjenosti ter prostorsko opredeljena na karti 1:25000. Osnove za ovrednotenje funkcij so skladno s Pravilnikom (2010)⁴ opisane s tremi stopnjami pomembnosti:

- **1. stopnja** poudarjenosti določa način (sistem) gospodarjenja. Pri poudarjenosti ekološke ali socialne funkcije morajo biti sečnja in posegi v prostor podrejeni poudarjeni funkciji.
- **2. stopnja** poudarjenosti pomembno vpliva na način gospodarjenja. Sečnja in posegi v prostor morajo biti usklajeni s poudarjenostjo funkcije.
- **3. stopnja** poudarjenosti imajo vsi ostali gozdovi in jo je mogoče zagotavljati z normalnim konceptom sonaravnega, trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja, zato te stopnje posebej ne prikazujemo. Funkcija le deloma vpliva na način gospodarjenja.

Na večjem delu površine diktira način gospodarjenja (s 1. stopnjo poudarjenosti) lesnoproizvodna funkcija ter funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti. Funkcije, ki vplivajo (z 2. stopnjo poudarjenosti) na gospodarjenje so zlasti hidrološka funkcija, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, funkcija varovanja naravnih vrednot in funkcija varovanje gozdnih zemljišč in sestojev. Koncept prihodnjega gospodarjenja z gozdovi v GGE zahteva upoštevanje vseh funkcij gozdov v okviru izraženih potreb, naravnih danosti in ustreznih gozdnogospodarskih ukrepov.

Poleg številnih naravnih vrednot je na obrobju nanoške planote razglašen krajinski park Južni in zahodni obronki Nanosa, vendar ta zajema večinoma le travišča in zaraščajoče površine ter nekaj starejših borovih nasadov na obrobju planote. Skoraj celotna GGE je zajeta tudi v območje Natura 2000 (večji del območja v posebno ohranitveno območje, obrobje planote pa dodatno tudi v posebno območje varstva).

Skupna površina (s prekrivanjem) ekoloških funkcij na 1. stopnji poudarjenosti je 2.703,26 ha, socialnih funkcij 1. stopnje je 44,84 ha, 2. stopnje poudarjenosti ekoloških funkcij je 11.189,73 ha, socialnih pa 4.796,98 ha.

Preglednica 12/D-F: Površine gozdnega prostora* s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja		2. stopnja		3. stopnja		Skupaj ha
	ha	%	ha	%	ha	%	
Varovanje gozdnih zemljišč in sestojev	144,09	2,3	706,94	11,5	5.291,85	86,2	6.142,88
Hidrološka funkcija			5.929,12	93,7	396,53	6,3	6.325,65
Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti	1.652,85	26,1	4.553,67	72,0	119,13	1,9	6.325,65
Klimatska funkcija			527,62	8,3	5.798,03	91,7	6.325,65
Zaščitna funkcija	906,32	100,0					906,32
Higiensko-zdravstvena funkcija					6.325,65	100,0	6.325,65
Obrambna funkcija			55,59	100,0			55,59
Rekreacijska funkcija			2,76	0,1	6.322,89	99,9	6.325,65
Turistična funkcija			2,76	0,1	6.322,89	99,9	6.325,65
Poučna funkcija					6.325,65	100,0	6.325,65
Funkcija varovanja naravnih vrednot	16,73	0,4	4.204,87	96,6			4.221,60
Funkcija varovanja kulturne dediščine	28,11	92,2	2,38	7,8			30,49
Estetska funkcija							0,00
Lesnoproizvodna funkcija	5.592,00	91,3	494,76	8,1	39,38	0,6	6.126,14
Lovnogospodarska funkcija	0,05	100,0					0,05

2.1 Ekološke funkcije

VAROVANJE GOZDNIH ZEMLJIŠČ IN SESTOJEV (varovalna funkcija)

⁴ Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Uradni list RS, št. 91/10, 200/20.

Varovalno funkcijo opravljajo gozdovi, ki s svojo pokrovnostjo varujejo odpornost tal in rastišča pred vsemi vrstami erozijskih procesov, ki jih povzročajo mraz, sneg, voda in veter.

V GGE je na prvi stopnji poudarjenosti (s prekrivanjem) določenih 8.340,15 ha gozdov, opredeljeni so predvsem gozdovi na plitvih tleh z veliko skalovitostjo (gozdovi SV od Štefanovega hriba na meji z GGO Postojna), z velikim naklonom (J pobočja Korenovega vrha, Križne gore, pobočja nad dolino Bele) ter gozdovi na področju skalnih podorov (gozdovi nad dolino Bele). Ti gozdovi ohranjajo zastor in preprečujejo erozijske pojave in zakraševanje terena, ki lahko nastaja pri razgaljanju matične podlage. Večjo površino imajo gozdovi na drugi stopnji (s prekrivanjem) poudarjenosti (16.480,48 ha). Prav tako so tudi ti gozdovi podvrženi zakraševanju terena zaradi plitvih, skalovitih ali kamnitih tleh, del gozdov pa je opredeljenih na območjih, kjer se pojavljajo posebni gozdni habitatni tipi. Gozdovi na severnem delu GGE, ki so bili podvrženi žledu v letu 2014 imajo nekje še vedno oslabiljeno varovalno funkcijo, saj se negativni vplivi poškodovanega drevja odražajo v slabši stabilnosti in vitalnosti sestojev in nenazadnje zagotavljanju varovanja zemljišč.

HIDROLOŠKA FUNKCIJA

je pomembna zlasti na območjih vodnih virov, vodovarstvenih območij in podzemnih voda. Zaradi mehanskega in biološkega čiščenja z gozdnih površin pronicajoče oz. odtekajoče se vode, uravnavanja vodnega režima z zadrževanjem hitrega odtekanja padavinske vode s površja ter ohranjanja vode v gozdnih tleh v sušnih območjih. Nanoška planota predstavlja podobno kot Trnovski gozd ogromno vodozbirno zaledje reke Vipave s pritoki. Skoraj celotna GGE je opredeljena z drugo stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije (5.929,12 ha), to so gozdovi, ki so zaščiteni z Odlokom⁵ ter gozdovi na področju karbonatnega kraškega sveta.

Hidrološko funkcijo je v preteklosti delno oslabil in nanjo negativno vplival žledolom leta 2014 ter napad podlubnikov, ki je sledil v naslednjih letih po žledolomu. V predelih, kjer so sestoji najbolj poškodovani se negativni vplivi poškodovanega drevja odražajo v slabšem uravnavanju vodnega režima, kot bi ga zagotavljal nepoškodovan in vitalen gozd.

FUNKCIJA OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti je pomembna z vidika zagotavljanja življenjskega prostora rastlinskim in živalskim življenjskim združbam, ki so pomembno vezane na gozd in gozdni prostor. Poudarjenost funkcije je izražena zlasti v gozdovih s habitatni redkih in ogroženih vrst, s habitatni, ki so pomembni za ohranitev populacij divjadi ter s habitatni, ki se ohranjajo v ugodnem stanju po predpisih o ohranjanju narave. Poleg teh imajo poudarjeno funkcijo tudi gozdovi s statusom posebnega varstvenega območja, potencialnega posebnega ohranitvenega območja in ekološko pomembnega območja, ki so določeni na podlagi Uredbe (2004a)⁶.

Čez večji del GGE se razprostira območje Natura 2000, ki predstavlja evropsko pomembna območja z vidika biotske pestrosti in varstva narave. Na tem območju je pomembna funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, kar narekuje upoštevanje le-te pri gozdnogospodarskih ukrepih in ostalih posegih v gozd in gozdni prostor.

Na območju GGE so prisotna naslednja območja Natura 2000: posebno ohranitveno območje Trnovski gozd - Nanos (SI3000255), ki pokriva skoraj celotno območje GGE in posebno območje varstva Vipavski rob (SI5000021). Ekološko pomembna območja v GGE so sledeča: Trnovski gozd in Nanos (51300) ter Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri (80000). Evidentirani so tudi naslednji habitatni tipi: (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio Fagion)) in (8310) jame, ki niso odprte za javnost.

⁵ Odlok o varstvenih pasovih Nanoških vodnih virov in ukrepih za zavarovanje kakovosti in količin pitnih voda. Uradni list RS, št. 37/97.

⁶ Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000). Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13-popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16, 47/18.

Habitatni tipi ter rastlinske in živalske vrste, ki so prisotni na tem območju in zaradi katerih je razglašeno posebno varstveno območje Natura 2000 so prikazane v spodnjih preglednicah. Podrobnejše usmeritve za območje Natura 2000 so podane v Naravovarstvenih smernicah za gozdnogospodarski načrt GGE Podkraj-Nanos, ki jih je izdelal Zavod za varstvo narave, območna enota Nova Gorica.

Na prvi stopnji poudarjenosti biotopske funkcije so v GGE gozdovi, ki ležijo v območju Natura 2000 hkrati pa predstavljajo tudi zimovališča za prostoživeče živali (v naravi prisojnejše in toplejše lege). Površinsko zavzemajo Z del GGE ter pobočja, ki ležijo severno od naselja Višnje do Podkraja. V prvo stopnjo poudarjenosti sodijo tudi gozdni rezervat Lipe, ekocelice in habitatna drevesa. Vsa ostala območja znotraj Nature 2000 ter ekološko pomembna območja v GGE sodijo v drugo stopnjo poudarjenosti.

Območje GGE je z ekološkega vidika zelo pomembno, saj sklenjena območja gozdov predstavljajo življenjski prostor velikih zveri (medved, ris, volk), poleg tega so na zahodnih obronkih nanoške planote prisotna obsežna travišča s pestro floro med katerimi so tudi redke in ogrožene rastlinske vrste. V strmem predelu s prepadnimi stenami na zahodnih obronkih Nanosa dobro uspeva črnika, ki sodi med ogrožene vrste hrastov pri nas. Prepadne stene na obrobju planote pa predstavljajo življenjski prostor redkim in ogroženim vrstam ptic, kot so npr. planinski orel, divji petelin, hribski škrjanec.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti v GGE je glede na obstoječe podatke (višina lesne zaloge, drevesna sestava, ohranjenost...) dobra. Z vidika ugodnega stanja za funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti je ugoden tudi delež odmrle lesne mase. V GGE je slabih 30 m³/ha odmrle lesne mase, kar predstavlja dobrih 10 % lesne mase. Po številu odmrlih dreves na hektar prevladuje odmrlo drevje v prvem debelinskem razredu (10-29 cm). Po odmrli lesni zalogi na hektar pa prevladuje odmrlo drevje v drugem debelinskem razredu (30-49 cm), znaša skoraj 15 m³/ha. Po strokovnih merilih ga je zadosti tudi v ostalih razredih. Glede na pretekli načrt je lesna zaloga odmrlega drevja narasla za 9 m³ na hektar, število dreves pa za 21 na hektar.

Preglednica 13/N-SPA: Natura SPA območje

KODA	IME	STATUS	VRSTE PTIC ZARADI KATERIH JE OBMOČJE VARSTVA OPREDELJENO
SI5000021	Vipavski rob	POV*	<ul style="list-style-type: none"> - planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>) - podhujka (<i>Caprimulgus europaeus</i>) - sršenar (<i>Pernis apivorus</i>) - črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>) - velika uharica (<i>Bubo bubo</i>) - kačar (<i>Circaetus gallicus</i>) - pivka / siva žolna (<i>Picus canus</i>)

Opomba: *POV – posebno območje varstva

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Preglednica 14/N-PSCI: Natura pSCI območje

KODA	IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGE PODKRAJ – NANOS
SI3000255	Trnovski gozd-Nanos	POO*	<p><u>Zveri:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - volk (<i>Canis lupus</i>) - rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>) - navadni ris (<i>Lynx lynx</i>) <p><u>Hrošči:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>) - alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>)** - močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>) <p><u>Dvoživke:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hribski urh (<i>Bombina variegata</i>) - veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>) <p><u>Netopirji:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteini</i>) - širokouhi/mulasti netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>) - veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteini</i>) - dolgokrili netopir (<i>Miniopterus schreibersii</i>) <p><u>Gozdni habitatni tipi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion)) <p><u>Raki:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)** <p><u>Negozdni habitatni tipi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - (8310) Jame, ki niso odprte za javnost

Opomba: *POO – posebno ohranitveno območje, ** - prednostne kvalifikacijske vrste

Preglednica 15/KHT: Kvalifikacijski habitatni tipi

Habitatni tip	Območje habitatnega tipa	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone znotraj POO	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju
(8310) Jame, ki niso odprte za javnost	SI3000255 Trnovski gozd – Nanos Na celotni enoti prevladuje karbonatna matična podlaga in tudi jame se pojavljajo po celotni GGE.	To so jame, vključno s pripadajočimi vodnimi telesi, ki niso odprte za javnost in so življenjski prostor specializiranih ali endemičnih vrst živali. Mednje sodijo različni nevretenčarji, zlasti hrošči, raki in mehkužci, ki imajo praviloma zelo omejeno razširjenost. Jame so prezimovališče in kotišče številnih netopirjev ter življenjski prostor človeške ribice. V Sloveniji jih najdemo v dinarskem svetu. Ogrožajo jih onesnaževanje voda, množičen obisk turistov (osvetlitev, hrup) in ponekod odlaganje odpadkov.	53.233 ha	7.059 ha	Splošna ocena stanja HT na območju je odlična (SDF, 2022).
(91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))	SI3000255 Trnovski gozd – Nanos V obravnavani GGE bukovi prevladujejo (razen na južnih obronkih) in se pojavljajo v različnih gozdnih združbah med 700 in 1200 m.	Ilirski bukovi gozdovi rastejo na karbonatni podlagi na nadmorski višini 600-1400 m. Sestavlja jih več različnih združb (dinarski podgorski bukovi gozdovi, bukovi gozdovi z jelko, visokogorski bukovi gozdovi), zanje je značilna večja vrstna pestrost kot za ostale bukove gozdove. V Sloveniji so najbolj ohranjeni v dinarskem svetu, pojavljajo pa se tudi v Alpah in ponekod v vzhodni Sloveniji (Orlica, Bohor, Kum, Boč, Donačka gora). V preteklosti jih je ponekod ogrožalo	28.039 ha	4.387 ha	Splošna ocena stanja HT na območju je odlična (SDF, 2022).

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

		panjevsko gospodarjenje, stelarjenje in gozdna paša, sedaj pa mestoma pospeševanje smreke in otežkočeno pomlajevanje zaradi objedanja.			
--	--	--	--	--	--

Preglednica 16/KVP: Kvalifikacijske vrste ptic/ kvalifikacijske vrste živali

Vrsta	Cona / Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO/POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju
rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>)*	<p>SI3000255 Trnovski gozd – Nanos</p> <p>Celoten gozdni prostor znotraj območja Natura 2000.</p> <p>Tipičen habitat medveda so strnjeni gozdovi Visokega krasa, tudi Trnovskega gozda.</p>	<p>Poleg severnega medveda je rjavi medved največja danes živeča zver. Njegovo močno telo meri v dolžino 150-250 cm, rep ima kratek. Največji samci tehtajo pri nas več kot 200 kg, samice pa so občutno manjše. Je samotarska žival, ki lahko živi tudi do 35 let. Pri nas živi v bukovo-jelovih gozdovih dinarskega visokega krasa. Prehrana: pretežno (90%) rastlinojed (plodovi bukve, hrasta, kostanja, leske, oreha, drena, jerebrike, maline, jagode, borovnice, robide, hruške, jabolka, slive,..., trava, gobe,...), mravlje, mrhovina, mladiči rastlinojedov ipd. Zaradi velikosti telesa in pretežno rastlinske prehrane, ki ni energetsko bogata, mora medved pojesti veliko količino hrane, kar pomeni, da potrebuje veliko časa, da jo najde. Pri tem prehodi velike razdalje ter se seli. Zimo prespi, vendar to ni pravo zimsko spanje. Brlog, ki ne sme biti izpostavljen motnjam, je ključnega pomena za izbiro življenjskega prostora. To še posebej velja za samice, ki pozimi v njih kotijo mladiče. Pomembni so tudi mladi stadiji gozda, kjer uspevajo plodonosne vrste. Na izbiro življenjski prostora močno vpliva človek.</p>	34.818 ha	4.925 ha	<p>Vrsta je stalno prisotna in pogosta.</p> <p>Splošna ocena populacije je odlična (SDF, 2020).</p>
volk (<i>Canis lupus</i>)*	<p>SI3000255 Trnovski gozd – Nanos</p> <p>Njegovo centralno območje so veliki gozdni masivi dinarskih jelovo-bukovih gozdov. Na območju Nanosa je stalno prisoten.</p>	<p>Je največji predstavnik družine psov, ki zraste do 140 cm in tehta do 70 kg. Podnevi se zadržujejo v skrivališčih v gosti podrasti ali na nepristopnih krajih. Je izreden, pretežno nočno dejaven plenilec, ki se združuje v krdela in se zaradi skupinskega lova loteva tudi večjih živali. V lovskih pohodih, ki so včasih dolgi tudi več sto kilometrov, plen navadno izčrpajo v utrujajočem pregonu. Prehranjuje se zlasti s srnjadjo, jelenjadjo in divjimi svinjami. Ujame predvsem</p>	34.818 ha	4.925 ha	<p>Vrsta je stalno prisotna in pogosta.</p> <p>Splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2020).</p>

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

		živali, ki so v slabi telesni kondiciji, zato je pomemben selektor. Je zelo prilagodljiv, omejuje ga le človekova dejavnost (velika gostota naselij in prometnic). Že od nekdaj ga je človek preganjal zaradi napadov na drobnico, ki so bolj verjetni ob pomanjkanju parkljaste divjadi. Kljub slabemu slovesu človeku ni nevaren. Za preživetje vrste je pomembna povezanost populacij s koridorji.			
navadni ris (Lynx lynx)	SI3000255 Trnovski gozd – Nanos Tipičen habitat risa so strnjeni gozdovi Visokega krasa. Na širšem območju je stalno prisoten.	Za to vrsto mačke so značilni čopi dolgih dlak na koncu uhljev. Tehta 16-34 kg, samci pa so večji in težji od samic. Razen v času parjenja je samotar. Je specializiran plenilec, ki lovi iz zasede. Najpogostejši plen so manjši parkljarji (srnjad, gamsi), lahko pa pleni tudi jelenjad, divje prašiče, jazbece, zajce, divje mačke ter gozdne jerebe. Gozd, v katerem živi je lahko prekinjen s kmetijskimi površinami. Za preživetje so ključni zadostna količina plena ter strpnost s strani ljudi. Ris je plašna žival in človeku ni nevaren. Na območjih, kjer je delež manjših parkljarjev majhen, je njegov glavni tekmeč volk. Za njegovo ohranitev je nujna vzpostavitev povezave med izoliranimi populacijami v Evropi.	34.818 ha	4.925 ha	Vrsta je prisotna, redka. Kljub temu, da je populacija skoraj izolirana, je splošna ocena stanja populacije dobra (SDF, (2021).
mulasti netopir, širokouhi netopir (<i>Barbastell a barbastellu s</i>)	SI3000255 Trnovski gozd – Nanos Celoten gozdni prostor znotraj območja Natura 2000. V Sloveniji je splošno razširjen, največja gostota pa je v alpskem, dinarskem in predalpskem in preddinarskem območju.	Razmeroma majhen netopir (trup z glavo meri 45-58 mm). Na kratkem gobčku ima črno golo kožo, nosnice so usmerjene navzgor, uhlji so črni, široki, na čelu pri osnovi zrasli, majhne oči ležijo ob sami osnovi uhljev. Dlaka je dolga in svilnata, pri osnovi črna, kasneje rjavo črna, konice pa so belkaste ali rumenkaste, trebuh je sivo rjav, letalna opna je črna, prhut je široka. Živi v gozdnatih območjih. Prezimi večinoma v jamah z nizkimi temperaturami (do 5°C in visoko zračno vlago). Poleti se čez dan zateče v drevesne dupline, stavbe ali jame, ki jih dnevno menja. Lovi v počasnem, okretnem letu nizko nad vodo, nad drevesnimi krošnjami (raje ima listopaden gozd) in ob gozdnem robu. Hrani se z žuželkami, med katerimi prevladujejo majhni nočni metulji, hrošči in mrežekrilci. Priložnostni selivec - do 290 km, razdalje, ki jih preleti med zimskim in poletnim zatočiščem pa merijo do 20 km. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu, izguba zatočišč (dupline) pa tudi raba zaščitnih sredstev za les na podstrešjih.	48.963 ha	6.445 ha	Vrsta je stalno prisotna. Splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2020).

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

<p>dolgokrili netopir (<i>Miniopterus schreibersii</i>)</p>	<p>SI3000255 Trnovski gozd – Nanos Celoten gozdni prostor znotraj območja Natura 2000.</p>	<p>Netopir s razmeroma majhno glavo, gobček ima izrazito kratek, čelo strmo, kratek, trikoten uhelj ne preseže glave, ki jo porašča kratka, gosta in pokončna dlaka. Letalna opna je sivo rjava, prhut je dolga, ob telesu široka, proti koncu pa zožena. Živi do višine 1000 metrov, prezimuje v jamah, poletna zatočišča (poleg jam lahko še podstrešja stavb) pa si najde v prehransko bogatem okolju tudi več kot 100 km oddaljena od prezimovališč. Prehranjuje se z žuželkami v gozdu, na gozdnem robu in jasad; prevladujejo nočni metulji, v manjši meri pa mrežekrilci in hrošči. Vrsta je ranljiva zaradi ozkih ekoloških zahtev, zaradi katerih se na zelo omejenem prostoru zgnele pomemben del lokalne populacije. Ogroža jo pomanjkanje zatočišč ter vznemirjanje na zatočiščih in kotiščih.</p>	<p>53.236 ha</p>	<p>6. 445 ha</p>	<p>Vrsta je stalno prisotna. Splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2020).</p>
<p>veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteinii</i>)</p>	<p>SI3000255 Trnovski gozd – Nanos Celoten gozdni prostor znotraj območja Natura 2000.</p>	<p>Srednje velik netopir (trup z glavo meri 40-56 mm). Smrček je gol, rožnat, vrh gobčka pa je rdeče rjav, uhliji so svetlo sivo rjavi, trikotne oblike, visoki, ima jih povsem iztegnjene tudi med zimskim spanjem. Telo je pokrito z razmeroma dolgo dlako, ki je ob osnovi temnejša kot pri konici; hrbet je svetlo rjav do rdeče rjav, trebuh pa je sivkasto rjav, prhut je svetlo sivo rjava, kratka in široka. Živi v strukturno bogatih gozdovih, s slojem grmičevja in nizkih dreves, predvsem v dinarskih jelovo bukovi gozdovih do 1800 m visoko. Prezimuje v stavbah in jamah oziroma umetnih rovih. Poleti si najde zatočišče v drevesnih duplih in gnezdilnicah, zatočišča pa menja vsak ali vsak drugi dan. Hrano lovi v frfotajočem, živahnem letu, 1-10 m od tal. Najbolj mu ustrezajo mirne noči, brez vetra. Lovi predvsem nočne metulje, košeninarje in hrošče, pa tudi suhe južine, pajke, žuželčje ličinke in druge, ki jih pobira s podlage. Ogroža jo zmanjševanje gozdnih površin (predvsem starih sestojev).</p>	<p>48.963 ha</p>	<p>6.445 ha</p>	<p>Vrsta je stalno prisotna. Splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2020).</p>
<p>bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>)</p>	<p>SI3000255 Trnovski gozd – Nanos Je vrsta, ki je pogosta v bukovich in tudi hrastovich gozdovich. Sklenjenost gozdov na območju Trnovskega gozda in Nanosa je v evropskem merilu nadpovprečna, kar je verjetno tudi razlog za prisotnost te vrste na širšem območju.</p>	<p>20 do 38 mm velik hrošč z robustnim, podolgovatim in paralelnim telesom; žametno sivomodre barve, na vsaki pokrovki ima po dve črni pegi, noge in tipalnice so dolge in sivočrne. Prehranjujejo se z lesom različnih drevesnih vrst. Odrasle privablja vonj ranjenih ali posekanih dreves predvsem bukve in jelke, v katerega samice tudi odlagajo jajčeca. Razvoj poteka tri do štiri leta, ličinke se prehranjujejo pod lubjem in se zabubijo globje v lesu. Posebnost vrste je relativno dolga življenjska</p>	<p>40.721 ha</p>	<p>5.461 ha</p>	<p>Vrsta je stalno prisotna in pogosta. Splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2020).</p>

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

		<p>doba odraslih osebkov (2 leti). Hroščki so nekrilati, zaradi česar je omejena njihova mobilnost, kljub temu pa posamezen osebek prehodi velike razdalje. Poleg naravnih ovir, kot so reke, z gradnjami cest in avtocest postavljamo se več mej med populacijami vrste. Vrsta je v Sloveniji splošno razširjena in trenutno ne velja za ogroženo.</p>			
<p>alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>)*</p>	<p>SI3000255 Trnovski gozd – Nanos</p> <p>Vezan je na bukove gozdove na karbonatni podlagi, v Sloveniji se pojavlja na nadmorskih višinah med 560 in 1540m, zato so potencialni habitati tudi na pobočjih Nanosa.</p>	<p>15 do 38 mm velik hrošč s podolgovatim in paralelnim telesom in dolgimi členastimi tipalkami. Je modre barve, na pokrovkah ima po tri prečne črne pege in tudi sklepi členov tipalk so črni. Živijo v pasu bukve med 600 in 1200 m nadmorske višine. Hrošči so dnevnoaktivne živali in se pojavljajo na posekanem ali sveže poškodovanem lesu različnih listavcev, med katerimi prevladuje bukev (cepanice, hlodi, poškodovana debla in veje, štori...), kamor samice odlagajo jajčeca. Ličinke živijo v mrtvih ali ostarelih drevesih. Domneva se, da poteka razvoj v debelih dreves, ki so izpostavljena soncu. Razvoj vrste v Sloveniji traja tri do štiri leta. Veliko nevarnost za vrsto predstavlja zadrževanje hlodov in cepljenic znotraj življenjskih območij v mesecu juliju in avgustu, v katere samice tudi zalegajo. Ta zarod je zaradi nadaljnje predelave lesa, že v naprej obsojen na propad, kar je trenutno eden glavnih razlogov za upad številčnosti vrste pri nas.</p>	<p>11.939 ha</p>	<p>964 ha</p>	<p>Vrsta je stalno prisotna in dobro ohranjena. (SDF, 2020).</p>
<p>močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>)</p>	<p>SI3000255 Trnovski gozd – Nanos</p> <p>V obravnavani enoti so primerne predvsem delno zamočvirjene površine v dolini Bele.</p>	<p>Hrošč je velik okoli 3 cm, ima podolgovato, ovalno telo motnosvetleče črne barve z obokanimi, zgrbančenimi pokrovkami z jamicami. Je vlagoljubna vrsta, vezana na zamočvirjene gozdove v ravninah do višine okoli 1000 m, ki so večinoma porasle s črno ali sivo jelšo, na S delu Pohorja tudi v smrekovo jelševih sestojih. Razvoj poteka v manjših in večjih potokih, preobraženi mladostni osebkovi ne zapuščajo mesta preobrazbe, kjer tudi prezimijo. Prezimijo v trhelem razpadajočem lesu (debelejših trhljih vejah in štorih ob vodi ali v močvirju) ali zakopani v mehko zemljo nabrežin ob vodi. Odrasli osebkovi so nočno aktivni. Ogrožajo ga posegi v gozdne potoke: urbanizacija območja, regulacije vodotokov, redčenje dreves na območju, onesnaževanje vodotokov</p>	<p>3.260 ha</p>	<p>72 ha</p>	<p>Vrsta je stalno prisotna.</p> <p>Splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2020).</p>

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

		(eutrofikacija in črna odlagališča različnega materiala).			
navadni koščak (<i>Austropota mobius torrentium</i>) *	SI3000255 Trnovski gozd – Nanos Med monitoringi rakov je bil najden v potoku Bela.	Telesna dolžina tega raka redko preseže 10 cm. Hrbtna stran je ponavadi svetlo rjava, trebušna stran je svetlejša, motno bela; površina škarij zelo groba in z velikimi zrnji. Prebiva v mrzlih, hitro tekočih, tudi gorskih potokih donavskega porečja in se navadno skriva pod kamenjem. Izogiba se močno prodonosnim in hudourniškim potokom ter stoječim vodam. Je vsejeda žival (alge, vodne rastline in talni nevretenčarji, redkeje z ribe, v času levitve je pogost tudi kanibalizem). V Sloveniji je bil nekoč ogrožen zaradi boleznih račje kuge, danes zaradi onesnaženja (predvsem komunalnega), mehanskih posegov v vodotoke (regulacije, zadrževalniki), rabe vode za različne namene (za pitno vodo, male hidro centrale, rejo rib) ter prisotnosti in širitve severno ameriške vrste, signalnega raka iz Avstrije po reki Muri.	466 ha	12 ha	Vrsta je stalno prisotna. Splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2020)
veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)	SI3000255 Trnovski gozd – Nanos Primerni prehranjevalni habitati so predvsem ekstenzivni vlažni travniki, prezimovališča pa najde v gozdu ali grmiščih v zavetju na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu.	Največja vrsta pupkov v Evropi, ki zraste do 25 cm, večinoma pa doseže okoli 18 cm. Po videzu spominja na močerada, samec ima na hrbtu žagasto nazobčan greben, samica pa živo rumeno črto. Ličinke so podobne staršem, na zunaj se razlikujejo le v tem, da imajo zunanje škrge, s čimer so vezane na življenje v vodi. Odrasel osebek se prehranjuje na kopnem, predvsem na ekstenzivnih vlažnih travnikih gričevnatega in hribovitega sveta. Prezimuje lahko na kopnem (v gozdu ali grmiščih v zavetju na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu...) ali v vodi, kjer se tudi razmnožuje (srednje veliki kali in druge stoječe mirne vode, ki se zelo redko izsušijo in imajo boujno obrežno in vodno rastlinje ter čisto vodo). Ogroža ga uničevanje in onesnaževanje vodnih okolij, vlaganje rib, intenzivno kmetijstvo ter ceste in promet. Za ohranjanje vrste so pomembni ekološki koridorji, ki vse življenjske prostore na širšem	53.237 ha	7.059 ha	Vrsta je stalno prisotna in redka. (SDF, 2020) Splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2020).

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

		območju povezujejo v funkcionalno celoto.			
hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)	<u>SI3000255 Trnovski gozd – Nanos</u> Naseljuje življenjske prostore v zgodnjem stadiju naravne sukcesije (glinokopi, kamnolomi, kolesnice v gozdu). Tipična mrestišča hribskega urha so nezasenčene občasne luže v ali blizu gozda, v gozdnih ostankih, omejkah.	Po obliki spominja na žabo, zraste do 5 cm, po hrbtu pa ima bradavice. Oglašja se z zvonkim uu-uu, ob nevarnosti se vrže na hrbet in pokaže živobarven trebuh, ki je pri tej vrsti rumeno-črn. Ličinke so paglavci, ki imajo ovalen trup z repom in so brez okončin. Je gozdna vrsta, ki išče zavetje pod kamni in odmrliimi kosi lesa, v skalnih razpokah v grmovju ali v svetlih gozdnih robovih, kjer lahko preživi poletna obdobja mirovanja in prezimuje. Tipična mrestišča in življenjski prostor ličink so nezasenčene občasne luže v ali blizu gozda (glinokopi, kamnolomi, kolesnice na cesti). Predvsem mladi odrasli osebkovi so zelo mobilni in prepotujejo tudi več kot kilometer daleč od vode.	53.237 ha	7.059 ha	Vrsta je stalno prisotna, redka.
planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>)	<u>SI5000021 Vipavski rob</u> Gnezdi v skalovitih predelih in nižinske predele uporablja kot prehranjevalni habitat. V enoti je znano gnezdišče na pobočjih nad Rebrnicami.	Odrasli planinski orli so enotno temno rjavi z zlato obarvanim vrhom glave, mladi pa imajo belo bazo repa in belo liso v perutih. V Sloveniji so redki gnezdilci zahodnega dela države, kjer naseljujejo skalovja, pašnike in goličave v višjih nadmorskih legah. Veliko gnezdo iz vej si naredijo na skalni polici. Lahko je visoko 2 m in ima 1-1.5 m premera, gnezda na drevesih, ki so sicer redkejša, pa so še večja: 2-4 m visoka s premerom 2-3 m. Par si je zvest celo življenje. Prehranjujejo se s sesalci (do velikosti srne), ptiči (do velikosti laboda) in mrhovino, redko s plazilci. Lovijo v nizkem letu, pogosto v paru. So stalnice, vendar se mladiči lahko razpršijo daleč od kraja, kjer so bili izvaljeni. Ogrožajo ga človeške motnje v času gnezdenja (kraja mladičev iz gnezd za potrebe sokolarstva, športno plezanje, množično planinarjenje).	10.480 ha	1.024 ha	Vrsta je prisotna - velikost populacije je 3-4 pari. Splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2022)
velika uharica (<i>Bubo bubo</i>)	<u>SI5000021 Vipavski rob</u> Potencialen gnezdilni habitat so skalovja nad Rebrnicami.	Velika uharica je največja evropska sova. Samec spomladi v večernem mraku označuje svoj teritorij z zamolkim »bu«, ki ga ponavlja vsakih 9 sekund in se ga sliši na 1.5 km, ponekod še dlje. Gnezdi v razčlenjenih skalnih stenah s policami in luknjami, ki jih obdajajo ekstenzivno obdelovane odprte površine, na katerih lovi. Prehranjuje se pretežno s sesalci in pticami. Je stalnica. V Sloveniji velja za redko gnezdilko (60-80 parov) in je pogostejša predvsem v toplejših predelih (Kras, slovenski del Istre, Vipavska dolina). Ogrožena je zaradi motenj v času gnezdenja.	13.365 ha	1.027 ha	Vrsta je prisotna - velikost populacije je 5-10 parov Splošna ocena populacije je odlična. (SDF, 2022).

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

<p>podhujka (<i>Caprimulgus europaeus</i>)</p>	<p>SI5000021 Vipavski rob Splošno razširjena na južnih obronkih Nanosa.</p>	<p>Podhujka je peščeno in temno rjavo progasto obarvana ptica s kratkim kljunom in izredno širokimi usti. V času svatovanja se ponoči oglašča z brnenjem, podobnim zvoku majhnega motorja iz daljave. Prebiva v suhi, odprti pokrajini, ki je redko porasla z drevjem (npr. z borovci), na sončnih gozdnih robovih, v polpuščavah in stepah. V Sloveniji je gnezdilka osrednjega in JZ dela države. Gnezdo je na tleh, na odprtem ali v zavetju grmičevja. Hrani se z žuželkami, predvsem nočnimi metulji in hrošči, ki jih lovi v zraku. Je selivka, ki prezimuje v Afriki, vrne se aprila ali maja. Ogrožata jo pomanjkanje hrane zaradi uporabe pesticidov in izginjanje primerne gnezditvene habitata (termofilnih gozdov, grmišč z navadnim brinom, suhih travišč).</p>	<p>10.475 ha</p>	<p>1.024 ha</p>	<p>Vrsta je prisotna - velikost populacije je 50-100 parov. Splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2022).</p>
<p>kačar (<i>Circaetus gallicus</i>)</p>	<p>SI5000021 Vipavski rob Redek gnezdilec območja, pojavlja se predvsem na obronkih Nanoških gozdov.</p>	<p>Kačar je orel s svetlim spodnjim delom telesa in temno rjavim grlom. V Sloveniji je redka gnezdilka JZ dela države. Naseljuje tople, suhe kamnite predele, prepredene z gozdčiči in grmičevjem. Gnezdi na drevju (pogosto na borih), potrebuje pa tudi izpostavljena mesta za dober pregled nad okolico. Hrani se skoraj izključno s plazilci, med katerimi ima še posebej rad kače. Pogosto lovi lebde v zraku, lahko tudi s preže. Majhen plen ubije v zraku, večjega na tleh. Je selivka, vzhodne populacije prezimujejo v Indiji, zahodne pa v tropskem delu Afrike. Ogrožata ga uničevanje gnezditvenega in prehranjevalnega habitata.</p>	<p>10.457 ha</p>	<p>1.024 ha</p>	<p>Vrsta je prisotna - velikost populacije je 1-3 pari.</p>
<p>črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>)</p>	<p>SI5000021 Vipavski rob V Sloveniji je splošno razširjena, isto velja za celoten gozdni masiv Trnovskega gozda in Nanosa.</p>	<p>Je največja evropska žolna, obarvana povsem črno in z rdečo kapo. Živi v mešanih bukovo-jelovih in iglastih gozdovih, kjer si za gnezdenje teše dupla z ovalnim vhodom. Par potrebuje za uspešno gnezdenje kar 300-400 ha gozda. Med prehranjevanjem na starih drevesih (zlasti iglavcih) za seboj pušča velike luknje, v katerih išče lesne mravlje. Hrani se z ličinkami, bubami in odraslimi mravljami ter lesnimi hrošči. Njen jezik je močno lepljiv, na konci pa ima 4-5 kaveljčkov, s katerimi lahko izza lubja potegne ličinke hroščev. Je stalnica in v Sloveniji pogosta gnezdilka. Zaenkrat ni ogrožena, njena evropska populacija je narasla.</p>	<p>11.102 ha</p>	<p>808 ha</p>	<p>Vrsta je prisotna - velikost populacije je 60-90 parov. Splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2022).</p>

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

<p>sršenar (<i>Pernis apivorus</i>)</p>	<p><u>SI5000021 Vipavski rob</u></p> <p>Podobno kot kačarju mu ustrezajo termofilne lege in mozaična krajina. - toploljubni gozdovi prepredeni s suhimi travniki, ki jih najdemo na južnih obronkih Trnovskega gozda.</p>	<p>Sršenarja od kanje ločimo po manjši, sivi glavi in daljšem repu z značilno razporejenimi tremi prečnimi progami. Naseljuje odprte gozdovi s številnimi jasami in mozaično kmetijsko krajino. Gnezdi na velikih drevesih, 10-20 m nad tlemi. Hrani se z ličinkami, bubami in odraslimi kožekrilci (ose, sršeni, čmrlji), spomladi tudi z drugimi žuželkami, dvoživkami, plazilci, malimi sesalci, jajci in mladiči ptic, občasno tudi s sadeži. Žuželkam v letu sledi do gnezda, ki ga nato izkoplje (koplje tudi do globine 40 cm). Osje želo pred zaužitjem odščipne s kljunom. Sadeže obira z vej ali pobira po tleh, s kremplji odstrani morebitno koščico. Spretno lovi tudi peš na tleh. Je selivka, ki prezimuje v zahodnem in centralnem delu ekvatorialne Afrike in se vrne sredi aprila. Zelo je občutljiv na človekove motnje v času gnezdenja ter na spremembe v gnezditvenem habitatu.</p>	<p>11.990 ha</p>	<p>1.024 ha</p>	<p>Vrsta je prisotna - velikost populacije je 10-20 parov.</p> <p>Ni dovolj podatkov za oceno stanja na območju.</p>
<p>pivka (<i>Picus canus</i>)</p>	<p><u>SI5000021 Vipavski rob</u></p> <p>Splošno razširjena na južnih obronkih Nanosa.</p>	<p>Pivka ima siv trebuh, zelene peruti, rumenkasto zeleno trtico in črn brk, samec pa poleg tega še majhno rdečo kapo. Ime je dobila po oglašanju »piu-piu-piu«, katerega ton proti koncu pada. Naseljuje mešane in listnati gozdovi, rečne loke in drevesne mejice. Duplo si izteše sama, najpogosteje v listavce (javor, bukev, hrast, lipa, vrba). Hrani se z mravljami in drugimi žuželkami, ki jih lovi na tleh in na drevju, kjer izza lubja pobira tudi njihove ličinke in bube. Je manj specializirana na mravlje kot zelena žolna. Je stalnica, v Sloveniji velja za pogosto vrsto. V nižinskih predelih jo ogroža zlasti uničevanje rečnih lok in drevesnih mejic.</p>	<p>12.371 ha</p>	<p>947 ha</p>	<p>Vrsta je prisotna - velikost populacije je 40-60 parov.</p> <p>Splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2022).</p>

Preglednica 17/D-EPO: Ekološko pomembna območja

KODA	IME	OPIS
51300	Trnovski gozd in Nanos	Globoki kras s številnimi jamami in brezni ter ostanki ledeniškega delovanja. Specifične geomorfološke in klimatske razmere ter antropološki dejavniki pogojujejo obstoj različnih habitatnih tipov območja. Območje porašča velika sklenjena gozdna površina, ki je življenjski prostor in selitveni koridor velikih zveri (medved, volk in ris). V vršnih delih ter na južnih in zahodnih obronkih so obsežna travišča s pestro floro, med katerimi so tudi redke in ogrožene rastlinske vrste kot npr. <i>Ranunculus wraber</i> (R), <i>Arabis scopoliana</i> (R) ter endemita <i>Hladnikia pastinacifolia</i> (R) in <i>Campanula marchesettii</i> . Tu živi tudi pet endemičnih vrst stenic kot npr. <i>Nanosius chloroticus</i> , ki ima tu locus typicus. V strmih predelih s prepadnimi stenami na zahodnih obronkih Nanosa dobro uspeva črnika, ki sodi med ogrožene vrste hrastov pri nas (R). Ugodni rastiščni pogoji omogočajo rast še drugim mediteranskim vrstam, ki skupaj z črniko gradijo združbo Orno- <i>Quercetum ilicis</i> sub. <i>cotinetosum</i> . Združba daje videz mediteranske makije in predstavlja ekstrazonalen fragment te sicer prave mediteranske združbe. Gozdovi, travišča in skalne stene so tudi življenjski prostor različnih vrst ptic, med katerimi so nekatere zelo redke in ogrožene, npr. planinski orel, divji petelin, hribski škrjanec...
80000	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri rjavega medveda, volka in risa obsega Trnovski gozd, Nanos, Hrušico, Krimsko hribovje in Menišijo, Javornike, Snežnik, Bloke, zahodni del Suhe Krajine, celotno območje Kočevske vse do Kolpe in zahodni del

KODA	IME	OPIS
		Bele Krajine. Večji del tega prostora prekrivajo gozdovi, ki tvorijo največje sklenjeno območje gozda pri nas. Najbolj razširjen gozdni habitatni tip v tem prostoru so Ilirsko – bukovi gozdovi. Poleg velikih zveri so najbolj razširjene živalske vrste vezane na gozdni in obgozdni prostor iz naslednjih skupin: netopirji, ptice, hrošči in metulji. Ker se osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri pretežno prekriva z osrednjim dinarskim krasom, so za ta prostor značilne tudi jamske živali iz kraškega podzemlja.

Karta habitatov, biotopov in ogroženih vrst v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 6).

KLIMATSKA FUNKCIJA

Pomen klimatske funkcije gozda se v GGE odraža v zmanjšanju hitrosti in spreminjanju smeri vetrov, gozdovi zlasti vplivajo na temperaturo in vlažnost zraka ter na razmerje med plini v ozračju (proizvodnja kisika, skladiščenje ogljika v lesu in tleh). V GGE je zaradi stalne prisotnosti burje z drugo stopnjo poudarjenosti klimatska funkcija ovrednotena na posameznih bolj izpostavljenih legah na JV-ni strani nanoške planote na meji Z GGO Postojna.

2.2 Socialne funkcije

ZAŠČITNA FUNKCIJA

Zaščitna funkcija je poudarjena tam, kjer gozd zagotavlja varnost ljudi in prometa ter zaščito prometnic, naselij in drugih objektov pred različnimi naravnimi pojavi, kot so padanje kamenja, bočni vetrovi in zdrsi zemljišča. Funkcijo s prvo stopnjo poudarjenosti opravljajo gozdovi nad cesto v Belo, ter SV od naselja Višnje.

HIGIENSKO-ZDRAVSTVENA FUNKCIJA

Higiensko-zdravstvena funkcija gozda izboljšuje oz. ohranja kakovost zdravega življenjskega okolja ter blaži škodljive vplive emisij in hrupa. Območje GGE lokalno ni obremenjeno z emisijami. Že dlje časa pa raziskovalci Gozdarskega inštituta Slovenije pri spremljanju stanja gozdnih ekosistemov (na stalni ploskvi v bližnji GGE Trnovo) zaznavajo škodljive vplive daljinskega transporta onesnaženega zraka z zahodnimi vetrovi iz Padske nižine (Poročilo o spremljanju stanja gozdov za leto 2024)⁷. Ocenjuje se, da ti vplivi prispevajo predvsem k osutosti drevja. Na prvi ali drugi stopnji ni poudarjene higienko-zdravstvene funkcije v tej GGE.

OBRAMBNA FUNKCIJA

Obrambno funkcijo imajo zlasti gozdovi, ki se uporabljajo kot poligoni za urjenje policijskih ali vojaških enot, ter gozdovi, ki varujejo črpališča pitne vode, policijske, vojaške objekte ipd. V GGE so na drugi stopnji poudarjenosti gozdovi na skrajnem JV delu enote, v okolici Vojkove kočice ter ozek pas na Z-ni meji GGE z GGE Ajdovščina v odseku 147 in 149. Posebni vojaški objekti v GGE niso prisotni.

REKREACIJSKA FUNKCIJA

Rekreacijska funkcija omogoča aktivnosti, ki telesno ali duševno sproščajo in krepijo, vključno z nabiranjem gozdnih plodov za lastne potrebe. Pomembna je zlasti v mestnih in primestnih gozdovih, kjer se ljudje stalno ukvarjajo z različnimi oblikami rekreacije. V bolj oddaljenih gozdovih, kot so gozdovi na Nanosu, gre v večini primerov za enodnevnne obiske gozda, zlasti v poletnem času, kjer pretežno ljudje iz mest uhajajo v naravo, stran od urbanizacije in vročine.

Na območju GGE so najpomembnejše oblike rekreacije pohodništvo, gorsko kolesarjenje, jahanje, nabiralništvo in gorski tek. S Knafljevo markacijo je označenih kar nekaj planinskih poti, ki potekajo pretežno iz Vipavske doline proti Nanosu in so skoncentrirane na Z in JZ strani GGE. V S delu GGE je med bolj obiskanimi planinska pot Col-Javornik. Skozi GGE poteka tudi Slovenska planinska transverzala ter pot kurirjev in vezistov. Najbolj obiskana vrhova na Nanosu sta Suhi vrh in Pleša, ob katerem stoji Vojkova kočica, ki je v upravljanju Planinskega društva

⁷ Gozdarski inštitut Slovenije. Poročilo o spremljanju stanja gozdov za leto 2024. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Postojna. Poleg Vojkove kočice sta na nanoški planoti prisotni tudi eko kočica Nanos in kmetija Abram (nekdanje Furlanovo zavetišče), ki sta prav tako priljubljeni točki rekreativcev.

Z novim Gozdnogospodarskim načrtom gozdnogospodarskega območja Tolmin (ON)⁸ je členitev gozdnega prostora prinesla tudi razdelitev na cone, ki določajo režim uporabe gozdnega prostora. Tako je na Z-nem delu GGE ter v okolici Višenj in Podkraj določena cona B (dovoljena raba je samo peš hoja), v rezervatu Lipe cona A (brez rabe oziroma dovoljena je samo hoja po označeni planinski ali drugi poti, ki vodi skozi rezervat ali po njegovem robu) ter cona B (dovoljena raba jahanja in vožnje s kolesi po označenih vlakah), ki predstavlja ves ostali gozdni prostor.

Za boljšo informiranost obiskovalcev je bila v preteklosti postavljena na glavnem dostopu v nanoške gozdove (v Lozi) informativna tabla s karto glavnih znamenitosti Nanosa. Določeni predeli z večjim obiskom terjajo tudi ustrezno usmerjanje rekreativcev z urejeno infrastrukturo (urejeni prostori za oddih, označene rekreacijske in kolesarske poti), ki je na območju Nanosa pomanjkljiva in dotrajana ter potrebna obnove.

Na prvi stopnji poudarjenosti je v GGE določeno vplivno območje ob planinski poti Podnanos - sv. Hieronim, na drugi stopnji poudarjenosti pa gozdovi ob Vojkovi kočici ter v okolici cerkvice sv. Hieronima.

TURISTIČNA FUNKCIJA

Turistična funkcija gozda zadovoljuje potrebe obiskovalcev po oddihu in razvedrilu v gozdu. V veliki meri se turistična funkcija prekriva z rekreativno funkcijo, tako je na prvi stopnji poudarjena ob Slovenski planinski transverzali ter planinski poti Podnanos - sv. Hieronim in na drugi stopnji ob Vojkovi kočici ter v okolici cerkvice sv. Hieronima. Večji turistični obisk se beleži tudi na turistični kmetiji Abram in v okolici drugih znamenitosti in točk. Ker je GGE nekoliko oddaljena od večjih industrijskih središč je veliko primernejša za obisk ob koncu delovnega tedna, poleg tega pa je tu poletni turizem že tradicija.

Za ta namen je v GGE urejenih več piknik prostorov, ki so v poletnem času zelo obiskani in predstavljajo eno izmed ponudb Nanosa. Vsi piknik prostori so brez urejenih kurišč, razen največjega prostora ob lovskem domu na Nanosu, zato je kurjenje na teh prostorih prepovedano še zlasti v času razglašene požarne ogroženosti v naravnem okolju.

FUNKCIJA VAROVANJA NARAVNIH VREDNOT

V gozdovih na območju redkih, dragocenih, znamenitih ali drugih vrednih naravnih pojavov, ki imajo po predpisih o ohranjanju narave status naravne vrednote, na območjih pričakovanih naravnih vrednot, na zavarovanih območjih ter v neposredni bližini izjemnih dreves v gozdnem prostoru je poudarjena funkcija varovanja naravnih in drugih vrednot okolja.

Na prvi stopnji je funkcija poudarjena v gozdnem rezervatu Lipe v odseku 75E, ter v okolici izjemnih dreves in jam. Na vseh ostalih območjih se gozdne dobrine lahko izkoriščajo, zato imajo ostali gozdovi na območju zavarovanih območij in naravnih vrednot poudarjenost funkcije na drugi stopnji.

Pregled zavarovanih območij in naravnih vrednot na območju GGE je povzet po Naravovarstvenih smernicah za gozdnogospodarski načrt GGE Podkraj-Nanos ter podrobneje predstavljen v spodnjih preglednicah. Za naravne vrednote državnega pomena so poleg spodaj navedenih določene tudi vse znane jame⁹.

⁸ Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin (2021-2030). Uradni list RS, št. 6/24.

⁹ Seznam jam se nahaja v Naravovarstvenih smernicah, ki so dostopne na sedežu ZGS OE Tolmin.

Preglednica 18/ZO: Zavarovana območja¹⁰

ZŠ	IME	STATUS	VARSTVENI REŽIM	GP
1	Južni in zahodni obronki Nanosa	KP	- ohranjanje naravnega stanja (sonaravno gospodarjenje z gozdom, ohranjanje geomorfoloških in geoloških pojavov ter botaničnih posebnosti) - pred vsakim posegom je potrebno soglasje	ne
2	Ledeniki na Nanosu – Veliki trški ledenik, Slapenski ledenik, Tri brezna v Jamcah, Mali trški ledenik s Slapenskim breznom	NS	- ohranjanje naravnega stanja - prepovedani so vsi posegi v jami in okolici vhoda ter onesnaževanje območja (gradbeni posegi, krčitve)	ne
3	Strmadna na Nanosu – stopnjasto brezno in kotlički z brezni			

Opomba: KP - krajinski park, NS - naravni spomenik, GPN – gozd s posebnim namenom

Preglednica 19/NV: Pregled naravnih vrednot v GGE

ID. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST
198V	Nanos	Nanos z obronki, nahajališče krednih rudistov, iglokožcev, brahiopodov, nariv, brezna s stalnim ledom, življenjski prostor ogroženih rastlinskih in živalskih vrst	geomorf, geol, (geomorfp, bot, zool)
2821	Bajcov školj	Razčlenjena stena, podorna jama, slap na Sopotnikovi vodi, desnem pritoku Bele	geomorf
2819	Sopotnik – izvir in nahajališče lehnjaka	Izvir potoka Sopotnik, desnega pritoka Bele zahodno od vasi Podkraj, nahajališče lehnjaka	hidr, geol
4499	Hrušica - nahajališče fosilov	Nahajališče krednih rudistov (kaprinid) severozahodno od naselja Hrušica	geol
3128	Vrhpoljski ledenik	Brezno z naravnim mostom na vhodu na Nanosu	geomorfp
3134	Devin	Prepadna stena in škraplje na Devinskem hribu	geomorf
3919OP	Nanos – nahajališče fosilov 1	Nahajališče fosilnih morskih ježkov in brahiopodov ob cesti Podnanos - Nanos	geol
3217	Vodice	Majhno kraško polje s ponikalnico na Vodica pod Javornikom	geomorf, hidr, ekos
2820	Sopotnikova voda - slap	Slap na Sopotnikovi vodi, desnem pritoku Bele	hidr, geomorf

FUNKCIJA VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

Z namenom varstva in ohranjanja območij ali objektov, ki so rezultat različnih dejavnosti človeka, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru, se v gozdovih, ki imajo po predpisih o varstvu kulturne dediščine status kulturne dediščine, določi poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine.

Na gozdnih površinah oziroma v bližini gozdnega roba se v območju GGE nahaja 9 varovanih enot in območij kulturne dediščine, ki so prikazane v spodnjih preglednicah. Na prvi stopnji funkcije varovanja kulturne dediščine se v GGE nahajajo naslednja območja; Podkraj - severni zaporni zid, Podkraj - arheološko najdišče Hrušica - Ad Pirum, Višnje - Arheološko območje Pri Mačku, Podkraj - arheološko najdišče na Tratah.

Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje GGN GGE Podkraj-Nanos je izdelal Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, območna enota Nova Gorica. Konkretno usmeritve za varstvo kulturne dediščine za področje arheološke dediščine so navedene v spodnji preglednici.

V GGE so prisotne tudi naslednje zvrsti kulturne dediščine:

¹⁰ Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Ajdovščina, (Uradno glasilo št. 4/87).

Stavbe: V gozdnem prostoru so številne zvrsti stavb. Načeloma jih gozdnogospodarski posegi ne tangirajo. Zlasti je veliko zavarovanih sakralnih objektov, kjer je pomemben njihov prostorski kontekst znotraj gozdnega prostora, ki ga želimo ohranjati. Usmeritve za področje stavbne dediščine: Vse objekte, kjer so zaradi del možne poškodbe, je potrebno med deli zaščititi. V neposredni bližini je možna samo sečnja poškodovanih dreves in sanitarna sečnja. Ohranja se prostorski kontekst objekta v gozdu.

Vplivna območja: So vedno v navezavi na osnovni nosilec kulturne dediščine. Namenjena so varovanju širše okolice posamezne enote kulturne dediščine. Usmeritve: Pri posegih v vplivno območje se ohranja gozdni rob. Goloseki in vlake ne smejo biti na izpostavljenih mestih. Izvaja se sanitarna sečnja in redčenje.

Krajinska / memorialna dediščina: Zaradi podobnosti varovanih vrednot v vseh enotah krajinske / memorialne dediščine se podajajo skupne usmeritve, ki veljajo za vse enote navedene v preglednici 18/D. Usmeritve: V večini se sem uvrščajo območja iz prve svetovne vojne, kjer zlasti varujemo historične ostaline. Objekte je potrebno fizično zavarovati med izvedbo del. Po končanih delih je potrebno vzpostaviti prvotno stanje.

V to funkcijo sodi tudi več ohranjenih mejnih kamnov iz leta 1730 in 1863 [3] med nekdanjimi glavarstvi na tromeji med Vipavo, Logatcem in Postojno (Tisov grič), dva na Medvejščku in na Štefanovem hribu. Ohranjeni so tudi številni mejni kamni, ki so omejevali nekdanje gospostvo Vipava z vklesanim znakom HW (Herrschaft Wippach).

Preglednica 17/D-AN: Registrirana arheološka najdišča

EID	IME	REŽIM	PODREŽIM	SMERNICE	ODSEK
1-29760	Podkraj Severni zaporni zid	- registrirana dediščina	arheološko najdišče	<ul style="list-style-type: none"> • Za vse posege v območju dediščine (tudi za sečnjo in spravilo lesa) je potrebno pred posegi pridobiti kulturnovarstvene pogoje oziroma soglasje pristojne OE ZVKDS. • Zemeljski posegi (kot so urejanje novih dostopnih poti, izgradnja novih gozdnih vlak in širitev obstoječih cest, odstranjevanje suhozidnih struktur ali vleka prek teh itd.) so pogojno sprejemljivi: <ul style="list-style-type: none"> - Pri spravilu lesa se uporablja le obstoječe komunikacije, vzpostavitev novih gozdnih vlak ali novih komunikacij ni sprejemljiva. - Zbiranje in vleka lesa je pogojno dovoljena le v času, ko so tla zamrznjena in ne mokra in so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalizirani. Prav tako ni dovoljeno kuriti znotraj varovanega območja registrirane dediščine, kot tudi ne v neposredni bližini. - Izbira naj se tiste smeri in tehnike poseka ter spravila lesa, ki ne ogrožajo vidnih nadzemnih delov kot so kamnite groblje, zid ali suhozidne strukture in ne ogrožajo značilnih obrisov najdišča kot so terase. - Grmičevje in drevesa, ki se vraščajo v zidove ali druge suhozidne ostanke je potrebno strokovno odstraniti (po navodilih pristojne OE ZVKDS), pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema. - Pri sečnji in spravilu lesa ni dovoljeno odkopavati in zasipavati terena ali odstranjevati koreninskega sistema dreves. - Ob posegih v zemljinu mora investitor oziroma izvajalec posega zagotoviti predhodne arheološke raziskave po navodilih pristojne območne enote ZVKDS. - V primeru, da se med posegom najde arheološka ostalina, morata investitor in odgovorni vodja del poskrbeti, da ta ostane nepoškodovana ter na mestu in v položaju, kot je bila odkrita, o najdbi pa morata najpozneje naslednji delovni dan obvestiti ZVKDS /prvi odstavek 26. člena ZVKD-1/. 	126B, 127E, 129A
1-29526	Višnje arheološko	- registrirana dediščina	arheološko najdišče	<ul style="list-style-type: none"> • Za vse posege v območju dediščine (tudi za sečnjo in spravilo lesa) je potrebno pred posegi pridobiti 	104, 105

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

	najdišče Pri Mačku			<p>kulturnovarstvene pogoje oziroma soglasje pristojne OE ZVKDS.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zemeljski posegi (kot so urejanje novih dostopnih poti, izgradnja novih gozdnih vlak in širitev obstoječih cest, odstranjevanje suhozidnih struktur ali vleka prek teh itd.) so pogojno sprejemljivi: - Pri spravlilu lesa se uporablja le obstoječe komunikacije, vzpostavitev novih gozdnih vlak ali novih komunikacij ni sprejemljiva. - Zbiranje in vleka lesa je pogojno dovoljena le v času, ko so tla zamrznjena in ne mokra in so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalizirani. Prav tako ni dovoljeno kuriti znotraj varovanega območja registrirane dediščine, kot tudi ne v neposredni bližini. - Izbira naj se tiste smeri in tehnike poseka ter spravila lesa, ki ne ogrožajo vidnih nadzemnih delov kot so kamnite groblje, zid ali suhozidne strukture in ne ogrožajo značilnih obrisov najdišča kot so terase. - Grmičevje in drevesa, ki se vraščajo v zidove ali druge suhozidne ostanke je potrebno strokovno odstraniti (po navodilih pristojne OE ZVKDS), pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema. - Pri sečnji in spravlilu lesa ni dovoljeno odkopavati in zasipavati terena ali odstranjevati koreninskega sistema dreves. - Ob posegih v zemljinu mora investitor oziroma izvajalec posega zagotoviti predhodne arheološke raziskave po navodilih pristojne območne enote ZVKDS. - V primeru, da se med posegom najde arheološka ostalina, morata investitor in odgovorni vodja del poskrbeti, da ta ostane nepoškodovana ter na mestu in v položaju, kot je bila odkrita, o najdbi pa morata najpozneje naslednji delovni dan obvestiti ZVKDS /prvi odstavek 26. člena ZVKD-1/. 	
1-00535	Podkraj arheološko najdišče Hrušica - Ad Pirum	- kulturni spomenik	arheološko najdišče	<ul style="list-style-type: none"> • Za vse posege v območju dediščine (tudi za sečnjo in spravilo lesa) je potrebno pred posegi pridobiti kulturnovarstvene pogoje oziroma soglasje pristojne OE ZVKDS. • Zemeljski posegi (kot so urejanje novih dostopnih poti, izgradnja novih gozdnih vlak in širitev obstoječih cest, odstranjevanje kamnitih nasipov, suhozidnih struktur ali vleka prek teh itd.) niso sprejemljivi. • V nujnih primerih (kot je odstranjevanje poškodovanih ali bolnih dreves), ki pomenijo posege v zemljinu so ti pogojno sprejemljivi: - Pri spravlilu lesa se uporablja le obstoječe komunikacije, vzpostavitev novih gozdnih vlak ali novih komunikacij ni sprejemljiva. - Zbiranje in vleka lesa je pogojno dovoljena le v času, ko so tla zamrznjena in ne mokra in so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalizirani. Prav tako ni dovoljeno kuriti znotraj varovanega območja spomenika, kot tudi ne v neposredni bližini spomenika. - Izbira naj se tiste smeri in tehnike poseka ter spravila lesa, ki ne ogrožajo vidnih nadzemnih delov kot so kamnite groblje, zid ali suhozidne strukture in ne ogrožajo značilnih obrisov najdišča kot so terase. - Grmičevje in drevesa, ki se vraščajo v zidove ali druge suhozidne ostanke je potrebno strokovno odstraniti (po navodilih pristojne OE ZVKDS), pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema. - Pri sečnji in spravlilu lesa ni dovoljeno odkopavati in zasipavati terena ali odstranjevati koreninskega sistema dreves. - Ob posegih v zemljinu mora investitor oziroma izvajalec posega zagotoviti predhodne arheološke raziskave po navodilih pristojne območne enote ZVKDS. - V primeru, da se med posegom najde arheološka ostalina, morata investitor in odgovorni vodja del 	84C, 125, 126A, 126B, 127E, 127G

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

				poskrbeti, da ta ostane nepoškodovana ter na mestu in v položaju, kot je bila odkrita, o najdbi pa morata najpozneje naslednji delovni dan obvestiti ZVKDS /prvi odstavek 26. člena ZVKD-1/.	
1-12163	Podkraj - arheološko najdišče na Tratah	registrirana dediščina	arheološko najdišče	<ul style="list-style-type: none"> • Za vse posege v območju dediščine (tudi za sečnjo in spravilo lesa) je potrebno pred posegi pridobiti kulturnovarstvene pogoje oziroma soglasje pristojne OE ZVKDS. • Zemeljski posegi (kot so urejanje novih dostopnih poti, izgradnja novih gozdnih vlak in širitev obstoječih cest, odstranjevanje suhozidnih struktur ali vleka prek teh itd.) so pogojno sprejemljivi: <ul style="list-style-type: none"> - Pri spravilu lesa se uporablja le obstoječe komunikacije, vzpostavitev novih gozdnih vlak ali novih komunikacij ni sprejemljiva. - Zbiranje in vleka lesa je pogojno dovoljena le v času, ko so tla zamrznjena in ne mokra in so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalizirani. Prav tako ni dovoljeno kuriti znotraj varovanega območja registrirane dediščine, kot tudi ne v neposredni bližini. - Izbira naj se tiste smeri in tehnike poseka ter spravila lesa, ki ne ogrožajo vidnih nadzemnih delov kot so kamnite groblje, zid ali suhozidne strukture in ne ogrožajo značilnih obrisov najdišča kot so terase. - Grmičevje in drevesa, ki se vraščajo v zidove ali druge suhozidne ostanke je potrebno strokovno odstraniti (po navodilih pristojne OE ZVKDS), pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema. - Pri sečnji in spravilu lesa ni dovoljeno odkopavati in zasipavati terena ali odstranjevati koreninskega sistema dreves. - Ob posegih v zemljo mora investitor oziroma izvajalec posega zagotoviti predhodne arheološke raziskave po navodilih pristojne območne enote ZVKDS. - V primeru, da se med posegom najde arheološka ostalina, morata investitor in odgovorni vodja del poskrbeti, da ta ostane nepoškodovana ter na mestu in v položaju, kot je bila odkrita, o najdbi pa morata najpozneje naslednji delovni dan obvestiti ZVKDS /prvi odstavek 26. člena ZVKD-1/. 	113, 114, 115, 116

Preglednica 18/D-KD: Registrirana kulturna dediščina

EID	IME	REŽIM	PODREŽIM	ODSEK
1-03910	Podkraj - cerkev sv. Duha	dediščina, vplivno območje	sakralna stavbna dediščina	115, 137
1-19207	Nanos - spomenik Janku Premrlu - Vojku	dediščina, vplivno območje	memorialna dediščina	42
1-19208	Nanos - spomenik vojaškemu spopadu na Bobnu	dediščina, vplivno območje	memorialna dediščina	73, 74C
1-27795	Nanos – kapelica Na vratih	dediščina	sakralna stavbna dediščina	144
1-24087	Bela pri Podkraju - spomenik padlim v NOB	dediščina, vplivno območje	memorialna dediščina	109

POUČNA FUNKCIJA

Nekateri gozdni predeli služijo ozaveščanju in posredovanju znanj laični ali strokovni javnosti o gozdu in gospodarjenju z njim. Poučna funkcija je poudarjena predvsem v gozdovih v katerih so prisotne gozdne, naravoslovne in druge učne poti ter na območju drugih učnih objektov, kot so gozdne učilne ter učni objekti za izvajanje praktičnega pouka v sistemu gozdarskega izobraževanja in poklicnega usposabljanja. V GGE je na prvi stopnji poudarjenosti del učne poti Hrušica - arheološka pot Claustra, ki večinoma poteka po sosednji GGO Postojna.

RAZISKOVALNA FUNKCIJA

Zaradi načrtnega zbiranja, opazovanja in ugotavljanja dejstev o gozdovih se na območju raziskovalnih ploskev in objektov s katerimi v okviru raziskovalnih projektov upravljajo

raziskovalne institucije določi poudarjena raziskovalna funkcija na prvi stopnji. V GGE je na prvi stopnji poudarjena v gozdnem rezervatu Lipe, v odseku 75E, ki je bil leta 1981 izločen zaradi proučevanja ohranjene zgradbe in zaradi študija naravnega razvoja primorskega bukovega gozda. V GGE na drugi stopnji ni poudarjene raziskovalne funkcije.

ESTETSKA FUNKCIJA

Ob prepoznanem estetskem pomenu gozda se v gozdovih v krajinsko, prostorsko ali kulturno izjemnih krajinah ali točkah ter na območju gozdov, ki zakrivajo degradacijske procese ali druge vizualno moteče elemente ovrednoti poudarjenost estetske funkcije. Estetska funkcija je poudarjena predvsem ob glavnih pohodniških in planinskih točkah in ostalih pomembnejših mestih v GGE. V slednjo skupino smo vključili tudi območja z izjemnimi drevesi, ki izstopajo predvsem s svojimi dimenzijami. V GGE so evidentirana so naslednja izjemna drevesa: jelka v Zahlevi v oddelku 29, Jelka v Vrhpoljskih dolinah v oddelku 1 in tisa v oddelku 127c.

2.3 Proizvodne funkcije

LESNOPROIZVODNA FUNKCIJA

Poudarjenost lesnoproizvodne funkcije je izražena v gozdovih z nadpovprečno rastnostjo na rastiščih z nadpovprečno proizvodno zmogljivostjo. V GGE je še vedno najpomembnejša izmed funkcij, saj v GGE daleč najbolj prevladujejo gozdovi s prvo stopnjo poudarjenosti te funkcije, druga stopnja poudarjenosti se v GGE nahaja le na skrajnem Z delu GGE ter v okolici Višenj. Velik gospodarski pomen GGE dajejo predvsem dobra rastišča in skoraj optimalni pogoji za gospodarjenje z gozdovi (dobra odprtost z gozdnimi prometnicami, tradicija gospodarjenja z gozdovi). Podrobneje so gozdovi s to funkcijo razdelani po RGR.

FUNKCIJA PRIDOBIVANJA DRUGIH GOZDNIH DOBRIN

Poudarjeno funkcijo pridobivanja drugih gozdnih dobrin opravljajo zlasti gozdovi, ki se gojijo zaradi plodov, gozdni semenski objekti, gozdovi, kjer se odvija čebelja paša, pridobivanje smole in drevesnih sokov, pridobivanje okrasnega drevja ipd.

Na prvi stopnji poudarjenosti so v GGE opredeljena stojišča čebeljakov in gozdni semenski sestoj¹¹ (semenski sestoj za bukev in jelko) v odseku 94C. Na drugi stopnji poudarjenosti pa so opredeljena območja gozdne čebelje paše, ki so prisotna po celotni GGE.

V GGE se v okviru funkcije pridobivanja drugih gozdnih dobrin pojavljajo tudi aktivnosti, kot so nabiranje gob, zelišč, malin in ostalih gozdnih sadežev, vendar nikjer izrazito. Tretje stopnje poudarjenosti funkcije ne določamo.

LOVNOGOSPODARSKA FUNKCIJA

Lovnogospodarsko funkcijo opravljajo predvsem tisti deli gozda, ki omogočajo izboljšanje prehrabnih razmer za divjad in lovski objekti. Sem spadajo intenzivno vzdrževane gozdne jase in senožeti, lovske preže, krmišča in krmne njive. Na prvi stopnji poudarjenosti je funkcija v GGE določena na območju zimskih krmišč ter privabljalnih in odvrčalnih krmišč s stalnimi objekti, ki se pojavljajo točkovno. Na tretji stopnji se funkcija ne določa.

Karta funkcij gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 7)

¹¹ Seznam gozdnih semenskih objektov na dan 1.1.2025, Uradni list RS, št. 4/25.

3 OPIS STANJA GOZDOV

3.1 Gospodarske kategorije gozdov

V GGE prevladujejo večnamenski gozdovi, varovalnih gozdov v GGE ni. Z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom¹² je bil razglašen tudi gozd s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni, gozdni rezervat Lipe v odseku 75E. Za rezervat je bil podan predlog ukinitve, saj lokalno ne predstavlja več pomembnega primerjalnega raziskovalnega objekta na področju sukcesije spremenjenih gozdov visokega krasa, zaradi česar je bil prvotno osnovan. Poleg tega so okoliški gozdovi v neposredni bližini gozdnega rezervata zelo spremenjeni, kar znatno vpliva na rezervat.

Pravna podlaga za kategorijo varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom, kjer posegi niso načrtovani je 93. člen Zakona o gozdovih oziroma Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom.

Na območju GGE je razglašen tudi krajinski park Južni in zahodni obronki Nanosa¹³. Gozdovi na območju krajinskega parka so gospodarsko manj pomembni (večinoma grmišča ali termofilni bukovji gozdovi in gabrovja).

Preglednica 20/D-KL: Kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah (v ha)

Kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Večnamenski gozdovi	4.191,19	1.911,50	23,45	6.126,14
GPN, ukrepi niso dovoljeni	0,00	16,74	0,00	16,74
Skupaj	4.191,19	1.928,24	23,45	6.142,88

Opomba: Kategorije gozdov so prikazane na pregledni karti 4 v kartnem delu načrta.

Preglednica 21/KGR: Gozdni rastiščni tipi po kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in RGR	Gozdni rastiščni tipi	Površina (ha)	Delež %
30630-Primorska bukovja z borom	565 -Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu	484,36	60,8
	593 -Primorsko bukovje	81,63	10,3
	641 -Dinarsko jelovo bukovje	224,64	28,2
	Ostalo	5,60	0,7
Skupaj RGR		796,23	100,0
30640-Primorska bukovja	565 -Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu	161,36	22,4
	593 -Primorsko bukovje	293,34	40,6
	641 -Dinarsko jelovo bukovje	207,02	28,7
	Ostalo	59,52	8,3
Skupaj RGR		721,24	100,0
33090-Jelova bukovja dobrih rastišč mešana z iglavci	637 -Javorovo bukovje	18,74	0,8
	641 -Dinarsko jelovo bukovje	2.320,94	95,6
	682 -Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	54,79	2,3
	Ostalo	30,05	1,3
Skupaj RGR		2.424,52	100,0
33190-Jelova bukovja sušnih rastišč mešana z iglavci	565 -Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu	10,80	2,2
	593 -Primorsko bukovje	75,87	15,2
	641 -Dinarsko jelovo bukovje	407,30	81,4
	Ostalo	5,93	1,2
Skupaj RGR		499,90	100,0
33290-Jelova bukovja hladnih leg mešana z iglavci	633 -Primorsko gorsko bukovje	8,15	0,8
	641 -Dinarsko jelovo bukovje	971,43	92,8

¹² Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15, 191/20.

¹³ Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Ajdovščina (Uradno glasilo občin Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin, št. 4/87).

	682 -Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	58,86	5,6
	Ostalo	8,91	0,8
Skupaj RGR		1.047,35	100,0
34540-Visokogorska bukovja	633 -Primorsko gorsko bukovje	89,82	14,1
	641 -Dinarsko jelovo bukovje	187,65	29,5
	682 -Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	331,44	52,0
	Ostalo	27,99	4,4
Skupaj RGR		636,90	100,0
VEČNAMENSKI GOZDOVI		6.126,14	100,0
60000-Gozdni rezervati	593 -Primorsko bukovje	5,52	33,0
	641 -Dinarsko jelovo bukovje	11,22	67,0
Skupaj RGR		16,74	100,0
GPN, ukrepi niso dovoljeni		16,74	100,0
Skupaj vsi gozdovi		6.142,88	100,0

3.2 Lesna zaloga

Lesna zaloga gozdov se je v primerjavi s preteklim GGN nekoliko znižala in znaša 286,7 m³/ha. V skupni lesni zalogi prevladujejo listavci (56,6%), njihov delež se je v primerjavi s preteklim načrtom povečal. Pri listavcih z daleč najvišjim deležem v lesni zalogi prevladuje bukev. Vrstna pestrost je pri listavcih skromna, saj gre za relativno homogena rastišča z že po naravi skromno drevesno sestavo, zadovoljiv je delež plemenitih listavcev, kjer prevladuje gorski javor, pojavlja se še veliki jesen in gorski brest. Med trdimi listavci se pojavljajo predvsem termofilni listavci, kot so črni gaber, mali jesen in mokovec. Od mehkih listavcev se posamično pojavljajo vrbe, jerebika in nagnoj. Pri listavcih je struktura lesne zaloge ugodnejša, kot pri iglavcih, saj je enakomerno razporejena po vseh debelinskih razredih, nekoliko bolj so listavci zastopani v nižjih debelinskih razredih (55,4 % v II. in III. razredu). Obratno velja za iglavce, kjer se večji delež lesne zaloge nahaja v višjih debelinskih razredih (62,7 % v IV. in V. debelinskem razredu), kar je rezultat prevladujočega deleža debeljakov in sestojev v obnovi. Opazen je velik delež lesne mase iglavcev v V. debelinskem razredu, zlasti pri smreki in jelki, kjer se je v primerjavi s preteklim GGN njihov delež še povečal. Skupno se je delež iglavcev glede na preteklo obdobje znižal, predvsem pri smreki, povečal pa se je delež jelke. Od iglavcev se v lesni zalogi pojavlja še bor ter posamično macesen.

Preglednica 22/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	5,3	16,5	20,1	24,4	33,7	45,5	15,9
Jelka	4,0	11,7	14,9	22,7	46,7	63,4	22,1
Bor	3,3	17,7	30,3	25,9	22,8	15,3	5,3
Macesen	4,9	22,4	34,6	23,8	14,3	0,2	0,1
Ostali igl.	3,2	14,2	29,6	24,7	28,3	0,1	0,0
Bukev	12,3	28,7	27,3	21,0	10,7	132,1	46,0
Hrast	23,1	24,7	19,6	22,1	10,5	0,9	0,3
Plemeniti listavci	12,6	29,7	27,1	20,4	10,2	15,9	5,6
Drugi trdi listavci	22,1	25,6	22,7	21,5	8,1	12,8	4,5
Mehki listavci	24,6	35,5	18,3	12,2	9,4	0,5	0,2
Iglavci	4,4	14,2	18,7	23,8	38,9	124,4	43,4
Listavci	13,2	28,6	26,8	21,0	10,4	162,3	56,6
Skupaj	9,4	22,3	23,3	22,2	22,8	286,7	100,0

Lesna zaloga je v primerjavi z državnimi gozdovi višja v zasebnih gozdovih, predvsem zaradi načina gospodarjenja in dejstva, da je doseganje možnega poseka v zasebnih gozdovih v preteklem ureditvenem obdobju znašala le 58,7 %.

Preglednica 23/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	764.440	462.110	300.329	2.001
	m ³ /ha	124,4	110,3	155,7	85,3
Listavci	m ³	996.593	769.863	222.117	4.613

OPIS STANJA GOZDOV

	m ³ /ha	162,3	183,6	115,2	196,7
Skupaj:	m ³	1.761.033	1.231.973	522.446	6.614
	m ³ /ha	286,7	293,9	270,9	282,0

Izvedena je bila četrta zaporedna meritev s stalnimi vzorčnimi ploskvami, 684 vzorčnih ploskev zagotavlja napako na nivoju GGE znotraj ($\pm E$ %) 5,0 %.

Preglednica 24/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge

Stratum	Rastiščnogojitveni razred	Površina (ha)	Lesna zaloga (v m ³ /ha)	Število vzorčnih ploskev	+E (%)
Stalne vzorčne ploskve					
1	33090 - Je – bu dobrih rastišč mešana z iglavci	2.424,52	314,0	385	4,5
2	33190 - Je – bu sušnih rastišč mešana z iglavci	499,90	271,8	80	10,4
3	33290 – Je – bu hladnih leg mešana z iglavci	1.047,35	329,0	172	5,6
4	30640 – Primorska bukovja	721,24	261,1	18	17,5
	30630 – Primorska bukovja z borom	796,23	178,8	16	
	34540 - Visokogorska bukovja	636,90	288,1	13	
Bilančna metoda	60000 – Gozdni rezervat	16,74	308,4	0	
Skupaj		6.142,88	286,7	684	5

V RGR jelova bukovja dobrih rastišč mešana z iglavci (33090), jelova bukovja sušnih rastišč mešana z iglavci (33190) in jelova bukovja hladnih leg mešana z iglavci (33290) se je merila lesna zaloga po metodi stalnih vzorčnih ploskev z mrežo 250 x 250 m. V RGR Primorska bukovja (30640), Primorska bukovja z borom (30630) in Visokogorska bukovja (34540) pa je bila za izmero uporabljena mreža 500 x 1000 m. V gozdnem rezervatu (60000) je bila predvidena okularna meritev in postavljena kilometerska mreža, vendar znotraj rezervata ni bilo predvidene nobene stalne vzorčne ploskve. Dobra pokritost GGE s stalnimi vzorčnimi ploskvami nam zagotavlja dobro oceno lesne zaloge tako v GGE kot po stratumi. Cenitve iz opisov sestojev so bile korigirane s podatki meritev stalnih vzorčnih ploskev po stratumi, kjer so združeni posamezni RGR. Vzorčna napaka lesne zaloge je po posameznih RGR ter stratumi znotraj napake, ki jo zahteva pravilnik. Stratumi so oblikovani tako, da je v njih vzpostavljena enotna mreža SVP in združena podobna rastišča.

Za potrebe ugotavljanja tarif vsakemu drevesu na podlagi višine in prsnega premera določimo tarifni razred. Oblike tarif smo določali na podlagi načina porazdelitve višin dreves po debelinskih razredih. Drevesa smo nato združili po RGR-ih in skupinah drevesnih vrst ter izračunali povprečne vrednosti tarif. Za številčno manj zastopane skupine drevesnih vrst smo povprečne tarife primerjali s povprečnimi vrednostmi tarif nosilnih drevesnih vrst ter tako dobili njihovo notranje razmerje. Povprečno ugotovljene tarife po RGR-jih smo primerjali s povprečjem do sedaj veljavnih tarif in ugotovili njihova medsebojna odstopanja. Na podlagi meritev, primerjave s tarifami iz preteklega GGN in spremljanja odkazane in posekane lesne mase smo v GGN ohranili tarife iz preteklega GGN.

3.3 Prirastek

Prirastek je bil ugotovljen z zaporednimi meritvami na 684 stalnih vzorčnih ploskvah, kjer je bila izvedena četrta meritev, ter ga kasneje izravnali preko prirastnih nizov, oblikovanih za posamezne skupine drevesnih vrst po RGR, stratumi in celotno GGE (v prilogi). Povprečni letni prirastek v GGE znaša 6,73 m³/ha, od tega je 52,6 % prirastek listavcev in 47,4 % prirastek iglavcev. Starostna in debelinska struktura sestojev sta glavna vzroka za večji delež prirastka listavcev. Med iglavci prevladujejo starejši sestoji, ki manj pripraščajo. Prirastek je v primerjavi s preteklim desetletjem skoraj nespremenjen.

Preglednica 25-PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,42	0,74	0,64	0,64	0,75	3,19	47,4
Listavci	1,07	1,20	0,73	0,41	0,13	3,54	52,6
Skupaj	1,49	1,94	1,37	1,05	0,88	6,73	100,0

Prirastek je največji v nižjih debelinskih razredih, zlasti pri listavcih. Prirastek je pri iglavcih dokaj enakomerno porazdeljen po vseh debelinskih stopnjah. Na prirastek vedno bolj vplivajo tudi sušna obdobja v poletnih mesecih, ki so v zadnjih letih vedno bolj pogosta. Najbolj so zaradi pomanjkanja dežja prizadeti sestoji na sušnih in prisojnih legah.

Preglednica 26/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	19.592	11.688	7.848	55
	m ³ /ha	3,19	2,79	4,07	2,37
Listavci	m ³	21.760	16.649	5.012	99
	m ³ /ha	3,54	3,97	2,60	4,24
Skupaj	m ³	41.352	28.337	12.860	155
	m ³ /ha	6,73	6,76	6,67	6,61

3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev smo določili na osnovi sestojne karte iz preteklega GGN, ki smo jo dopolnili in popravili s terenskimi ogledi z opisi sestojev. Na osnovi izločanja sestojnih tipov smo dobili podatke o sestojih in razvojnih fazah.

Izračun povprečne lesne zaloge po razvojnih fazah smo izvedli tako, da smo ploskvam pripisali tisto razvojno fazo, ki jo ima sestoj v katerega je padla ploskev (RF širšega območja, kjer je padla ploskev). Razvojne faze so bile izločene na barvnih DOF25 posnetkih in ob pomoči LIDAR posnetkov s poudarkom na višini dreves, ter preverjene ob terenskem ogledu.

Po površini v GGE prevladujejo drogovnjaki, nekoliko nižji je delež debeljakov in skupinsko do gnezdasto raznomernih gozdov. Debeljaki in raznomerni gozdovi (sk-gnz) imajo najvišjo lesno zalogo. V preteklosti so bili raznomerni gozdovi (sk-gnz) uvrščeni v prebiralne sestoje. Današnja zgradba teh sestojev nakazuje skupinsko raznomerno zgradbo, ki jo bomo v prihodnje na zahtevnih rastiščih spodbujali z oblikovanjem razgibane zgradbe, svetlobnih jaškov in skupin naravnega mladja. Te tri razvojne faze skupaj predstavljajo 73,1 % vseh sestojev. Sestojev v obnovi in mladovij je skupaj 20 % v primerjavi s preteklim GGN se je njihov delež povečal za 5,2 %. Ostalo pa predstavljajo fragmenti panjevca in pionirski gozdovi z grmišči. Panjevci s prevladujočim deležem črnega gabra v drevesni sestavi se pojavljajo zlasti na ekstremno sušnih rastiščih. Pionirski gozdovi z grmišči pa so posledica opuščanja kmetijske dejavnosti ter zaraščanje kmetijskih površin v malo donosne gozdove. Primerjava razvojnih faz z modelnim stanjem za gospodarske gozdove je podrobneje prikazana v poglavju 5.2.

Preglednica 27/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradb sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						Lesna zaloga m ³ /ha
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	262,94	4,3							
Drogovnjak	1.638,30	26,6	6,25	0,4	0,0	7,8	74,7	17,5	233,0
Debeljak	1.570,20	25,6	176,16	11,2	22,5	49,6	16,9	11,0	366,4
Sestoj v obnovi	961,85	15,7	490,20	51,0	18,3	68,6	10,5	2,6	287,3
Raznomerno (sk-gnz)	1.285,28	20,9	295,34	23,0	21,6	65,7	11,6	1,1	367,9
Panjevec	308,83	5,0							148,5

OPIS STANJA GOZDOV

Pionir. gozd z grmišči	115,48	1,9								77,7
Skupaj	6.142,88	100,0	967,95	15,8						

Preglednica 28/D-POM: Sestava podmladka po drevesnih vrstah

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	177,59	137,64	0,07	462,49	0,91	140,60	48,51	0,14	967,95
%	18,35	14,22	0,01	47,78	0,09	14,53	5,01	0,01	100,00

Podmladek je dobro zastopan v sestojih v obnovi (51,0 %), kakor tudi v raznomernih sestojih (23,0 %). Mladovje ima večinoma dobro zasnovano, slabša je v drogovnjakih, kjer prevladuje slaba zasnova.

Stanje podmladka, glede na zastopanost drevesnih vrst in primerjava z deleži drevesnih vrst v lesni zalogi nakazuje večji delež smreke in manjši delež jelke v podmladku, ter večji delež plemenitih listavcev, ki je v podmladku višji od deleža v lesni zalogi. V podmladku je delež bukke nekoliko višji od njenega deleža v lesni zalogi. Listavci se večinoma odlično pomlajujejo z izjemo sušnih in zatravljenih rastišč. To je dobro izhodišče, da z ustreznimi nego in varstvenimi ukrepi povečamo delež plemenitih listavcev. Delež smreke in jelke pa se bo deloma povečal s sadnjo, ter z ustreznimi negovalnimi ukrepi, kjer bomo smreki in jelki pomagali do večjega deleža.

Večina nekdanjih smrekovih nasadov je že prešla v fazo drogovnjakov. V debeljakih in sestojih v obnovi, kjer spremljamo že zasnovane nove, bodoče sestojev, prevladujejo bukev in plemeniti listavci. Jelka se v malopovršinskih raznomernih sestojih dobro pomlajuje, dobro se pomlajuje tudi smreka. Nekoliko slabše pomlajevanje jelke in smreke je le na sušnih rastiščih. Enake probleme se ugotavlja v širšem prostoru dinarskega krasa. Vzrokov za tako stanje pa je več (rastiščne, sestojne razmere, rastlinojede živali, alternacija drevesnih vrst, ...).

Zasnova mladja je na 70,5 % površine bogata in dobra. Slabša je v drogovnjakih, kjer prevladuje pomanjkljiva zasnova (47,0 %), kar kaže na slabšo izvedbo nege v preteklosti. V primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem se je delež negovanih mladovij zmanjšal iz 30,0 % na 12,9 %, prevladujoč delež pomanjkljivo in negovanih sestojev, predvsem v mlajših razvojnih fazah pa nakazuje neustrezno vrstno sestavo in slabše zasnove sestojev v prihodnosti. Sklepi krošenj so v vseh razvojnih fazah večinoma normalni in tesni, manjši del površin so sestoji tudi z vrzelastimi sklepi krošenj. Vrzelaste sklepe krošenj imajo predvsem sestoji, ki jih je v preteklosti prizadela naravna ujma, predvsem žled 2014.

Preglednica 29/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	262,94	25,4	45,1	19,8	9,7	12,9	50,6	32,5	4,0	33,0	26,9	16,8	23,3
Drogovnjak	1.638,30	13,4	37,1	47,0	2,5	29,9	33,9	36,2	0,0	30,6	42,0	20,5	6,9
Debeljak	1.570,20					73,8	15,4	10,8	0,0	9,9	62,1	22,1	5,9
Sestoj v obnovi	961,85					66,1	28,2	5,3	0,4				
Raznomerno (sk-gnz)	1.285,28					58,9	25,3	15,8	0,0				
Panjevec	308,83												
Pionirski gozd z grmišči	115,48	0,0	12,1	53,0	34,9								
Skupaj:	6.142,93												

3.5 Tipi sestojev

Posodobitev sestojne karte in pripadajočih atributnih podatkov je potekala po ustaljenem protokolu. S kabinetno posodobitvijo sestojne karte z ekransko tehniko in uporabo najnovejših digitalnih ortofoto posnetkov (DOF-25, 2023) smo zajeli izboljšanje položajne točnosti nekaterih sestojev, ažuriranje nastalih sprememb sestojev in izločanje novih sestojev. Tako posodobljeno

karto smo vpeli na najnovejšo rabo tal (MKGP, 2025). Sledil je vklop novih sestojev v obstoječi sistem šifriranja ter prečiščenje vseh podatkov.

Tako pripravljeno oz. posodobljeno sestojno karto smo s posodobljenim atributnim delom podatkov in prevzeto rabo tal na terenu preverjali in dopolnjevali pri čemer smo pozornost prednostno usmerili v ugotavljanje sprememb sestojev zaradi večjih pomladitvenih in sanacijskih sečenj, stanje pomladka in usmeritve v mladovjih in pomlajencih. Ugotovljene spremembe smo sproti vnašali v sestojno karto preko tablične aplikacije.

Sestojni tipi so opredeljeni po Pravilniku o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo in sicer glede na osnovi razvojne faze, drevesne sestave in načrtovanih gozdnogojitvenih smernic ter ukrepov. Vpliv na oblikovanje sestojev imajo tudi zasnova, sklep, negovanost, zastopanost pomladka in včasih tudi funkcije gozdov. Tipi sestojev so razdeljeni glede na razvojno fazo posameznih opisanih sestojev, na podlagi katerih so se sestojni tipi oblikovali.

V GGE je bilo izločenih 765 različnih sestojev, povprečna velikost sestoja je 8,03 ha. Glede na podobnost drevesne sestave smo skladno s pravilnikom oblikovali 11 tipov sestojev, ki se pojavljajo v GGE. Daleč najpogostejši tip sestojev so drugi gozdovi iglavcev in listavcev, katerih delež se je v primerjavi s preteklim načrtom zmanjšal za 9,8 %, sledijo jim bukovi gozdovi, katerih delež se je povečal za 4,1 %, prav tako se je za 3,9 % dvignil delež gozdov bukve in jelke ter drugih pretežno listnatih gozdov za 4,9 %.

Preglednica 30/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov

Tip drevesne sestave	Površina (ha)	Delež (%)
Hrastovi gozdovi	2,01	0,0
Gozdovi bukve in hrasta	7,59	0,1
Bukovi gozdovi	1.226,91	20,0
Drugi pretežno listnati gozdovi	947,16	15,4
Gozdovi bukve in jelke	1.066,23	17,4
Gozdovi bukve in smreke	199,03	3,2
Jelovi gozdovi	19,29	0,3
Smrekovi gozdovi	226,20	3,7
Borovi gozdovi	235,92	3,8
Drugi pretežno iglasti gozdovi	474,85	7,7
Drugi gozdovi iglavcev in listavcev	1.737,69	28,4
Skupaj	6.142,88	100,0

Karta tipov drevesne sestave gozdov v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta 2).

3.6 Ohranjenost gozdov

V GGE močno prevladujejo ohranjeni sestoji. Močno spremenjeni in izmenjani sestoji se pojavljajo v manjšem deležu, nahajajo se na zahodnih obronkih Nanosa zaradi nekdanjega pogozdovanja nekdanjih kmetijskih površin z borom, zadnja desetletja pa se ta proces nadaljuje po naravni poti. V gozdnem rezervatu so gozdovi v celoti ohranjeni.

Preglednica 31/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah gozdov

Kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	4.839,31	79,0	693,68	11,3	200,93	3,3	392,22	6,4	6.126,14	99,7
GPN, ukrepi niso dovoljeni	16,74	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	16,74	0,3
Skupaj vsi gozdovi	4.856,05	79,0	693,68	11,3	200,93	3,3	392,22	6,4	6.142,88	100,0

3.7 Kakovost drevja

Prikazana je struktura kakovosti drevja v gozdovih, ki jih zajemajo RGR, katerim smo lesno zalogo ugotavljali s stalnimi vzorčnimi ploskvami, kar je v tem primeru območje celotne GGE. Struktura je ugotovljena pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm in zajema samo zunanje lastnosti debla. Zato je oceno kakovosti drevja potrebno jemati z zadržkom, saj vanjo niso vključene notranje lastnosti lesa, ki lahko bistveno vplivajo na kakovost sortimentov ter jih je na terenu nemogoče

ocenjevati. Podatki o kakovosti so dokaj neugodni, saj prevladuje drevje slabših kakovostnih razredov. V GGE je odlične kakovosti zelo malo, prevladuje dobra kakovost, z izjemo bora, kjer prevladuje zadovoljiva kakovost, pri drugih trdih listavcih pa slaba kakovost.

Preglednica 32/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	766	2,0	23,8	44,6	26,2	3,4
Jelka	1.138	4,7	31,8	45,8	15,2	2,5
Bor	174	1,7	8,6	27,6	40,8	21,3
Macesen	4	0,0	50,0	25,0	25,0	0,0
Ostali igl.	4	25,0	25,0	25,0	25,0	0,0
Bukev	1.993	1,4	12,8	32,6	33,2	20,0
Hrast	4	0,0	0,0	25,0	75,0	0,0
Plemeniti listavci	319	5,3	20,1	30,1	31,0	13,5
Drugi trdi listavci	17	0,0	0,0	5,9	11,8	82,3
Mehki listavci	2	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Skupaj iglavci	2.086	3,5	26,9	43,8	21,4	4,4
Skupaj listavci	2.335	1,9	13,7	32,1	32,8	19,5
Skupaj	4.421	2,6	19,9	37,6	27,5	12,4

3.8 Poškodovanost drevja

Struktura poškodovanosti drevja v GGE je bila ocenjena na drevesih, ki so bila zajeta v stalne vzorčne ploskve na območju celotne GGE. Poškodovanost drevja se je nekoliko zmanjšala v primerjavi s preteklim GGN (za 4,6 %), še vedno pa je prisoten največji delež poškodovanosti pri vejah in krošnjah. Poškodovanost vej oziroma krošnje je lahko posledica žledoloma v letu 2014, ki je najmočneje poškodoval sestoje v RGR jelova bukovja hladnih leg mešana z iglavci in RGR visokogorska bukovja. Tudi poškodbe debla in korenčnika, ki je običajno rezultat spravila lesa je v našem primeru pogosto rezultat žleda, kjer so ponekod ostala prelomljena debela dreves.

Preglednica 33/PŠD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in korenčnik	3,4
Veje/krošnja	11,1
Osutost	1,9
Skupaj	16,4

3.9 Objedenost gozdnega mladja

V letih 2009 in 2010 je ZGS opravil prvi popis objedenosti gozdnega mladja po prenovljeni metodi na območju celotne Slovenije. Izvedba popisa na terenu je prostorsko vezana na širše popisne enote pri oblikovanju katerih so bila upoštevana populacijska območja rastlinojede parkljaste divjadi in zaokrožena gozdnata območja, ki so si podobna po drevesni sestavi, geološki podlagi, klimi ipd. GGE Podkraj-Nanos je v celoti uvrščena v popisno enoto Trnovski gozd v kateri so še GGE Idrija I in II, Črni Vrh, Trnovo, Otlica in Predmeja ter nekatere GGE sosednjih GGO.

V letu 2024 smo v vseh popisnih enotah izvedli četrti popis objedenosti. Kljub temu, da je stopnja objedenosti odvisna od številnih dejavnikov, nam podatek služi kot dodana vrednost pri razumevanju dogajanja v populacijah divjadi, predvsem glede gibanja njene številčnosti in gostot. V nadaljevanju prikazujemo podrobnejše podatke popisa gozdnega mladja za popisno enoto Trnovski gozd.

Preglednica 34/OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno

Razred mladja	Število/ha	Objedenost (%)
do 15 cm	21.004	-
16-30 cm	20.313	42,9
31-60 cm	11.669	37,6
61-100 cm	7.774	27,2
101-150 cm	4.607	15

OPIS STANJA GOZDOV

Skupaj 1-4	41.317	-
Skupaj 2-4	35.125	32,8

Opomba: Po novi metodologiji nismo več ugotavljali objedenosti v razredu mladja do 15 cm.

Popisna enota Trnovski gozd se prostorsko večinoma pokriva z RGR jelova bukovja na globokih tleh. Hkrati se popisna enota ujema s površino LUO, kjer je gostota jelenjadi v LUO najvišja. Najpomembnejša graditeljica sestojev, jelka je glede pomlajevanja in preraščanja gotovo zelo problematična vrsta. V lesni zalogi sestojev v GGE je jelka zastopana z 22 %, perspektivnega mladja jelke za prerast pa je v višinskem razredu mladja 100–150 cm pod 1 %. Tudi v najnižjem višinskem razredu mladja je jelke le dobre 3 %. Skupaj v vseh razredih R1-R4 pa je jelke 2 %. Boljše je pri smreki, ki nekako nadomešča izpad jelke ter zagotavlja določen delež iglavcev v sestojih. Delež smreke v sestojih je 14 % od lesne zaloge, v perspektivnem mladju je smreke 9 %, skupaj v vseh razredih R1-R4 pa je smreke 12 %. Vrast smreke v mladju ni problematična. Tudi delež objedenosti smreke ni problematičen, saj znaša v skupnem pod 5 %. Če pogledamo strukturo iglavcev po debelinskih razredih: v prvem razredu, kamor preraste mladje, je iglavcev dosti manj kakor v višjih debelinskih razredih. Analiza listavcev kaže, da gre pri pomlajevanju in preraščanju mladja v smeri zabukovljenja sestojev. Delež bukve v mladju namreč prerase iz 17 % v nizkem mladju (R1) na 72 % v perspektivnem mladju (R4). Ta delež je tudi višji kakor delež bukve v končni podobi sestojev v GGE, ki znaša 46 % od lesne zaloge. Delež plemenitih listavcev v mladju namreč pade iz 50 % v nizkem mladju (R1) na 7 % v perspektivnem mladju (R4). Tudi objedenost plemenitih listavcev je problematična, saj je v večini razredov nad 50 %, pa tudi skupno (R1-R4) je visoka, preko 60 %.

Značilno za popis 2024 glede na popis 2020 je povečanje stopnje poškodovanosti tako v skupnem, kot tudi pri bukvi. Pri obravnavi poškodovanosti listavcev v popisni enoti je poškodovanost nad 30 % zaznana pri popisih 2020 in 2024. Pri obravnavi skupne poškodovanosti iglavcev v popisni enoti, poškodovanosti nad 30 % ni bilo zaznane pri nobenem popisu od 2010 do 2024. Pri obravnavi poškodovanosti bukve v popisni enoti, poškodovanosti nad 30 % ni bilo zaznane pri nobenem popisu od 2010 do 2024.

Preglednica 35/OM2: Objedenost gozdnega mladja 2026 po drevesnih vrstah

Skup. DV	% DV	< 15cm		R1 15-30cm		R2 30-60cm		R3 60-100cm		R4 100-150cm		Skupaj R1-R4	
		št./ha	obj. %	št./ha	obj. %	št./ha	obj. %	št./ha	obj. %	št./ha	obj. %	št./ha	obj. %
Smreka	11	1.423	2,191	4,8	1.576	8,1	968		413		5.148	4,5	
Jelka	2	2.236	698	25,8	90	16,7	45	16,7	53	28,6	885	24,6	
Ostali iglavci	0		15		15	100	15		8		53	28,6	
Bukev	36	1.220	3.414	12,3	4.570	16,3	4.728	17,5	3.339	11,9	16.051	14,9	
Hrasti	1	271	203	48,1	158	42,9	15	50			375	46	
Plemeniti list.	34	14.092	10.761	60,2	3.148	63,2	848	64,7	368	46,3	15.125	66,2	
Drugi trdi list.	9	881	1849	41,1	1.248	61,2	474	70,5	156	58,3	3.720	49,1	
Mehki listavci	7	881	1182	56,7	864	65,3	681	58,2	272	38,1	2.997	58,2	
Iglavci	14	3.659	2.904	9,8	1.681	9,4	1.028	0,7	473	3,2	6.086	7,6	
Listavci	86	17.345	17.409	48,4	9.988	42,3	6.746	31,3	4.135	16,3	38.278	40,3	
Skupaj	100	21.004	20.313	42,9	11.669	37,6	7.774	27,2	4.607	15	44.364	35,9	

Pozitivne ugotovitve	Negativne ugotovitve
<ul style="list-style-type: none"> • V mladju sta zadovoljivo zastopani smreka in bukev, ki zagotavljata predvideno bodočo zgradbo sestojev. • Smreka in bukev zadovoljivo preraščata v višje višinske razrede. • Struktura mladja po višinskih razredih je stabilna. • V mladju se povečuje delež smreke. • Objedenost smreke kot nepreferenčne vrste je nizka in se ne povečuje. • Skupna objedenost iglavcev je rahlo upadla. 	<ul style="list-style-type: none"> • V mladju je nezadovoljivo prisotna jelka, pomembna graditeljica sestojev. • Jelka in plemeniti listavci slabo preraščajo v višje višinske razrede. • Objedenost bukve kot nepreferenčne vrste je nizka (pod 15%), vendar se je objedenost značilno povečala glede na popis 2020. • Objedenost bukve se je značilno povečala tudi v najvišjem višinskem razredu.

	<ul style="list-style-type: none"> • Objedenost plemenitih listavcev je visoka in se povečuje. • Skupna objedenost se je značilno povečala.
--	---

Stanje in objedenost gozdnega mladja kaže na nekoliko povišan pritisk rastlinojedov na gozdne sestoje.

3.10 Odmrlo drevje

Pravilnik o varstvu gozdov¹⁴ določa okvirno odmrlo lesno maso načrtno puščenih stoječih dreves v višini najmanj 3 % od lesne zaloge v GGE, pri čemer mora biti odmrlo drevje čimbolj enakomerno razporejeno v vseh debelinskih razredih, še zlasti v razredih nad 30 cm. V prikaz so zajeti gozdovi, ki smo jim lesno zalogo ugotavljali s stalnimi vzorčnimi ploskvami. Glede na lesno maso predstavljajo odmrli drevesa okoli 10,4 % lesne zaloge, kar presega določbe omenjenega pravilnika. V GGE je 54 odmrlih dreves/ha oziroma 29,8 m³/ha, od tega 34 ležečega in 20 stoječega, kar je v primerjavi s podatki iz GGO Tolmin nad povprečjem (32 odmrlih dreves/ha). Prevladuje odmrlo drevje v prvem debelinskem razredu (10-29 cm), kar nakazuje, da je drevje odmiralo predvsem zaradi razslojevanja v mlajših razvojnih fazah. Z vidika biotske raznovrstnosti je nekoliko manj ugodna struktura po debelinskih razredih, zato bo načrtno potrebno pustiti posamezno starejše drevje naravnemu razkroju. Glede na pretekli načrt je lesna zaloga odmrlega drevja narasla za 9 m³ na hektar, število dreves pa za 21 na hektar.

Preglednica 36/OD: Odmrlo drevje v GGE

Razširjeni deb. razred		Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
10 - 29 cm	št./ha	7,00	9,71	16,71	10,82	15,33	26,15	17,82	25,04	42,86
	m ³ /ha	1,91	3,00	4,91	2,96	4,71	7,67	4,87	7,71	12,58
30 - 49 cm	št./ha	1,93	1,67	3,60	3,63	3,74	7,37	5,56	5,41	10,97
	m ³ /ha	2,47	2,45	4,92	4,65	5,41	10,06	7,12	7,86	14,98
50 in več cm	št./ha	0,28	0,06	0,34	0,22	0,30	0,52	0,50	0,36	0,86
	m ³ /ha	0,70	0,17	0,87	0,55	0,84	1,39	1,25	1,01	2,26
Skupaj	št./ha	9,21	11,44	20,65	14,67	19,37	34,04	23,88	30,81	54,69
	m³/ha	5,08	5,62	10,70	8,16	10,96	19,12	13,24	16,58	29,82

¹⁴ Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22-popr. ZGS, GGN PODKRAJ NANOS 2026-2035

4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

4.1 Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti

GGE Podkraj Nanos danes sicer zajema gozdove na geografsko zaokroženem območju masiva Nanos, vendar so bile lastniške in gospodarsko-zgodovinske razmere zelo različne, kar se močno odraža tudi na današnjem stanju gozdov.

V preteklosti je večina gozdov na območju GGE pripadalo gospostvu Vipava, ki je bilo v letih od 1528 do 1910 vsočasno v posesti Lanthierjev. Na vzhodnem delu je gospostvo Vipava mejilo na gospostvo Jama (Predjama).

Meja med gospostvoma Jama in Vipavskim gospostvom na območju Nanosa in Hrušice je bila dokončno urejena šele potem, ko je posest gospostva Jama prešla v last Windischgrätzov. Gospostvo Jama je leta 1589 odkupil Janez Cobenzl, ki ga je imel v zastavi že od leta 1567. Ker je umrl brez potomcev, je po njem dedoval njegov brat Ulrik, čigar sin Janez Filip je leta 1674 postal grof. Njegov sin Janez Gašper Cobenzl (1664–1742) je bil leta 1691 imenovan za državnega dvornega svetnika na Dunaju in se je nameraval preseliti tja, zato je leta 1711 gospostvo Jama prodal Sebastjanu Raigerfeldu. Ko je leta 1716 postal deželni glavar Kranjske, pa ga je želel ponovno odkupiti. Najprej je leta 1716 kupil Planino in Logatec, nato leta 1719 še Jamo. Tako je ozemlje od sredine nanoške planote do Vrhniko leta 1719 postalo last Cobenzlov. Leta 1810 je rodbina Cobenzlov izumrla, njegovo posest pa je podedoval daljni sorodnik grof Mihael Coronini. Ta ga je leta 1825 zapustil svoji soprogi Zofiji, ona pa ga leta 1846 prodala Veriandu Aloisu Windischgrätzu. Windischgrätzki so to posest upravljali do nacionalizacije po koncu druge svetovne vojne. [3]

Vendar meje leta 1846, ko je posest prevzel Windischgrätz, še niso bile dokončno urejene, saj Rutar (1895) navaja, da so bile takrat med domačini še žive zgodbe o bircih, ki so vsako leto razglašali potek meje med Vipavo in Jamo v Podkraju pri koritih. Meja je bila tako slabo določena, da je zaradi tega prihajalo celo do mejnih sporov, zaplemb živine, na Nanosu pa celo do ubojev. Mejo pri Podkraju so Windischgrätzki in Lanthierji dokončno uredili šele leta 1863. Iz zemljiške knjige je razvidno, da so podkrajске gozdove Lanthierji 25. 8. 1891 prodali Antonu Černigoju, ta pa dne 25. 9. 1910 ljubljanskemu kanoniku Josipu Šišku. Leta 1915 so gozdovi prešli na Ljudsko posojilnico Ljubljana, 3. 11. 1917 pa jih je od nje kupil Hugo Veriand Windischgrätz. Lastništvo je ohranil tudi med obema vojnama, ko je to območje prešlo pod Italijo [3].

Zgodbe o nedovoljenem sekanju lesa in drugih prigodah v obširnih Windischgrätzovih gozdovih iz obdobja med obema vojnama so se v ljudskem spominu ohranile še do začetka 21. stoletja [3]. Na območju današnje GGE je bilo po letu 1950 glede na zgodovinske razmere in takratno stanje gozdov oblikovanih šest GGE, za katere so bili izdelani večinoma prvi gozdnogospodarski načrti. Ti vsebujejo tudi podrobnejši opis lastniških in drugih razmer.

Podkrajски gozdovi (nekdanja GGE Podkraj s površino 939 ha) so bili najprej v lasti gospostva Vipava (Herrschaft Wippach) oziroma vipavskega grofa Lanthierja iz tega časa so ohranjeni le še posamezni mejni kamni z oznako CL 1730.

Ob izdelavi Franciscejskega katastra (1822) so bili v lasti gospostva Vipava (Herrschaft Wippach) oziroma vipavskega grofa Lanthierja. Leta 1863-64 so po zemljiških reformah podkrajске gozdove, ki so ostali v lasti gospostva razmejili z mejniki z oznako HW in letnico, na mejah gospostva so imeli mejniki tudi oznako sosednjega gospostva Jama (*Herrschaft Luegg* – HL) ali sosednjega lastnika (GW – *Gemeinde Wippach*, GP - *Gemeinde Podkrai* – vrnjena zemljišča vaškim skupnostim). Večina mejnikov je še danes ohranjenih.

Gozdarska razmejitev teh gozdov se je izvedla po letu 1852, ko so v Avstriji sprejeli gozdarski zakon oziroma gozdni patent, ki je prvič uzakonil razmejevanje vseh gozdov, državnih in zasebnih. Pred tem je bilo urejanje in kartiranje gozdov urejeno le v državnih gozdovih. Windischgrätzovi gozdovi v Hrušici, na Nanosu in Javorniku so znani kot drugi veleposestniški kompleks na območju današnje Slovenije, za katerega so v desetletju 1880 izdelali prve gozdarske načrte – prvi načrti so bili za območje notranjskega Snežnika narejeni že leta 1864 [4].

Od leta 1863 do 1865 (sodeč po letnicah na mejnikih) so podkrajске gozdove razmejili z mejniki z oznako HW in letnico. Ob izdelavi prvega načrta je Windischgrätz leta 1924 (za načrt 1925-2034) podkrajске gozdove tudi izmeril in uredil, kamni na mejah oddelkov in odsekov pa so bili verjetno nameščeni že ob razmejitvah v letih 1863-64. Podrobne karte po odsekih so bile izdelane v merilu 1:2.880, pregledna barvna karta pa v merilu 1:25.000.

Leta 1925 je bil za podkrajске gozdove izdelan prvi gozdnogospodarski načrt, drugi pa leta 1935 (izdelan je bil v italijanskem jeziku, opombe ob izvajanju načrta pa so v nemščini). Na žalost je v arhivu ZGS OE Tolmin ohranjen le izvornik in prepis tabelarnega dela (opisi gozdov z usmeritvami po odsekih) ter gozdarska karta v merilu 1:2880 po oddelkih z vrisanimi mejnimi kamni skupaj s pregledno karto v merilu 1:25.000. Od obeh načrtov pa so ohranjeni posamezni sumarni podatki, ki smo jih uporabili v načrtu.

Leta 1966 je bila gozdnogospodarska enota Podkraj ob izdelavi gozdnogospodarskega načrta ponovno razmejena, izdelana je bila karta v merilu 1:10.000.

Taka ureditev se je ohranila vse do leta 1976, ko je bila GGE Podkraj združena s še petimi drugimi GGE v večjo GGE Podkraj-Nanos. Tudi kasneje se je ohranila osnovna ureditev z nujnimi spremembami; prvotnim oddelkom se je prištelo število 80 (oddelek 1 je postal oddelek 81, ipd.), odseke pa se je ukinjalo, saj so bili prvotno izločeni glede na sestojne razmere, kasneje pa glede na rastiščne razmere. Mejni kamni s številkami, ki razmejujejo oddelke so večinoma še ohranjeni. V prvem načrtu (1925) sta bila dva obratovalna razreda. Prevladovalo je prebiralno gospodarjenje (A), trije slabši odseki v skupni površini okoli 80 ha pa so bili uvrščeni v panjevsko gospodarjenje (B). V načrtu leta 1935 so bili izločeni odseki 7f, 8d, 10d, 11m in n, 12f, 13g, 14c in f v skupni površini 143,99 ha kot Zona militare o katerih ni nobenih podatkov. Kot kaže dostop gozdarjem v ta območja namenjena vojski ni bil dovoljen, zato se je površina (gospodarskih) gozdov v GGE zmanjšala. Za teh 144 ha lahko rečemo, da so bili gozd s posebnim namenom s poudarjeno obrambno funkcijo. Zanimivo je, da se ti odseki ne nahajajo neposredno ob meji. Zgrajena je bila obrambna linija Štefanov hrib-Strelice. Na Štefanovem hribu je bila opazovalnica z reflektorji. Na Strelinah je še danes ohranjen kupolast bunker, v današnjem odseku 94d pa je bilo skladišče municije. V okolici teh objektov je bil »brisan prostor«, kar pomeni, da so se vojaška območja ponovno zarasla z mladjem po opustitvi vojaških objektov. Glavna vojašnica je bila v Podkraju.

Planska povojna leta so tudi v teh gozdovih pustila svoj pečat s povečanjem poseka. Prebiralna struktura gozdov se je zaradi prevelikih posekov, posekov tanjšega drevja (tramovi) ter slabega pomlajevanja (divjad) postopno porušila in se spremenila v dvoslojno in enodobno. Hkrati s tem se je nadaljevalo tudi izsekavanje bukve, ki so jo še vedno šteli za "gozdni plevel". Koncem šestdesetih let in v začetku sedemdesetih so pričeli s prvimi večjimi obnovami gozdov s sajenjem smreke. K temu so še izdatno pripomogli močan snegolom v letih 1965 in 1967 ter katastrofalen žledolom v zimi 1975-76. Močan žledolom in vetrolom je te sestojne prizadel tudi v zimi 2013-2014. Izrazit pojav sušenja jelke, ki se je pričel koncem sedemdesetih let in kulminiral v začetku osemdesetih let je še dodatno obremenil te gozdove s sečnjo. V predelih, kjer so bili ti pojavi najintenzivnejši so izvajali goloseke na večjih površinah, gole površine pa posadili s smreko. Stari sestoji s prevladujočo jelko (nizki prirastki), slabo zdravstveno stanje jelke ter izredno slabo naravno pomlajevanje sta narekovala hitro obnovo s sadnjo smreke, kar so bile tudi pglavitne smernice za podkrajске gozdove ob reviziji načrta leta 1985. Zaradi labilnosti smrekovih monokultur, ki so nastajale s sajenjem smreke na velikih površinah, nekoliko boljšega zdravstvenega stanje jelke ter zaradi boljšega naravnega pomlajevanja so z aneksom k načrtu leta 1992 etate prepolovili, hkrati pa bistveno zmanjšali tudi sadnjo smreke ter obnovo gozda ponovno naslonili na naravni obnovo.

GGE Nadrt (približno polovico v GGE oz. 421 ha, ostali del pa je zajemala tudi gozdove v današnji GGE Črni vrh) je nastala z denacionalizacijo posestnika Rizzata. Gozdovi v Nadrtu so bili prav tako v lasti gospostva Vipava, ki jih je 17.9.1912 prodalo Francetu in Adolfu Jurca, veleposestnikoma iz Postojne, 19.8.1926 postane izključni lastnik Adolf Jurca, ki jih je leta 1929 prodal Rizzattu Antoniu. Ta je kupil Nadrt od Jurca iz Postojne in sicer na dolg. Zato je moral gozdove močno izsekati (vse nad 25 cm premera), da jih je lahko odplačal. Imel je tudi žago za tanjšo tramarijo, zato je izvajal prebiralno gospodarjenje s ciljnim premerom 25 cm. Iz leta 1931 je ohranjena gozdarska karta v M 1:2880 (8 listov) z vrisanimi oddelki in mejnimi kamni med

oddelki. Verjetno je bil v tem času potem, ko je Rizzato kupil Nadrt, izdelan tudi gozdnogospodarski načrt, vendar ta ni ohranjen.

Starejši GGN za Nadrt niso ohranjeni oziroma morda niso bili izdelani, so pa tako kot podkrajski gozdovi zunanje in notranje razdeljeni z mejnimi kamni, zunanji imajo nekateri oznako letnice postavitve in sosednjega lastništva (gospodstvo, srenjski gozdovi, ...).

Po drugi svetovni vojni podkrajski gozdovi in gozdovi sosednje enote Nadrt, tako kot vsi drugi veleposestniški gozdovi v Sloveniji, po zakonu o nacionalizaciji dne 2.2.1953, postanejo Splošno ljudsko premoženje (SLP1) in so dodeljeni v upravljanje takratnemu Gozdnemu gospodarstvu Postojna, gozdovi agrarnih skupnosti pa Splošno ljudsko premoženje (SLP2) v upravljanju Kmetijskih zadrug. Po oblikovanju novih gozdnogospodarskih območij (prej jih je bilo 17, po novem 14) pa so prešli gozdovi v upravljanje Soškega gozdnega gospodarstva Tolmin.

Posestvo v nekdanji GGE Ravnik-Orlovše (površina gozda 556 ha) je odkupila konec 19. stoletja vaška skupnost Vipava – Zemono, ki je posestvo razdelila med kmete, ki so tako koristili vsak svoj delež predvsem za pašo. Ker pa se niso vknjižili na pristojnih uradih, in je bilo zemljišče knjiženo na občinsko lastnino so v času izdelave prvega gozdnogospodarskega načrta prešli pod SLP. Zato je z njimi gospodaril SGG Tolmin, kmetijske in pašne površine pa je dajala v zakup Kmetijska zemljiška skupnost. Leta 1996 so bili na podlagi zakona o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti in njihovih pravic (1995) ponovno vrnjeni agrarni skupnosti Ravnik-Orlovše. Agrarna skupnost Ravnik-Orlovše je bila prva agrarna skupnost v Republiki Sloveniji, katere zemljišča so bila vrnjena njenim prvotnim lastnikom v postopku denacionalizacije. Ponovno je bila ustanovljena leta 1994. Z odločbo 5.9.1996 pa je bilo Agrarni skupnosti Ravnik-Orlovše vrnjeno 657 ha zemljišč od tega več kot 600 ha gozda.

Danes so na temu območju v glavnem pionirski gozdovi bora. Na zraščajočih se površinah načrtnega gospodarjenja do leta 1960 sploh ni bilo. Kmetje so les (predvsem za kurjavo) sekali le po potrebi in še to v glavnem v bližini poti. Intenzivni procesi zaraščanje so se pričeli z opuščanjem paše in košnje. Med bor, ki je osnovna pionirska drevesna vrsta, se na boljših rastiščih vriva tudi smreka in bukev. Na najbolj sušnih rastiščih pa se pogosto pojavlja črni gaber. Vsa dosedanja prizadevanja so bila usmerjena predvsem v obnovo in premeno pionirskih gozdov s pomočjo sadnje različnih drevesnih vrst (smreke, macesna, duglazije). Glavnina etata je bila realizirana na površinah, kjer so izvajali premeno in s posekom košev (močno košatih dreves), v zadnjih letih veljavnosti preteklega GGN pa je sestoje večkrat prizadela naravna ujma predvsem vetrolom in deloma tudi žled. Posledice naravnih ujm katerih ni bilo mogoče hitro in učinkovito sanirati pa so napadi podlubnikov predvsem smrekovih sestojev v vseh razvojnih fazah. Zaradi obsežnih sanacij in prepuščanja sestojev naravni nasementivi, delež smreke pada. Redčenja v preteklosti zaradi ekonomskih razlogov niso izvajali, z ustanovitvijo oz. pridobitvijo posesti agrarne skupnosti se je pristopilo nekoliko bolj načrtno k gospodarjenju. Načrtno gospodarjenje pa so v zadnjih letih prekinile naravne ujme in množičen pojav lubadarja.

Agrarna skupnost preko svojega upravnega odbora, zelo uspešno gospodari z gozdovi v njihovi lasti in skrbi za njihov trajnostni razvoj. Letni posek se v normalnih pogojih giblje med 2000 in 3000 m³ letno. Sodelovanje z Zavodom za gozdove Slovenije je že tradicionalno zelo dobro. Pri svojem delu upoštevajo vsa navodila in priporočila Zavoda. Dela, ki jih agrarna skupnost v gozdu izvaja so opravljena strokovno in kakovostno, ne glede na to ali gre za gojitvena ali varstvena dela, izgradnjo gozdnih vlak ali pa za sečnjo in spravilo lesa iz gozda. Agrarna skupnost dobro sodeluje tudi z drugimi deležniki v prostoru. Agrarna skupnost Ravnik – Orlovše je lep zgled, kako je mogoče skrbno in trajnostno gospodariti z gozdom, kjer s solastnino upravlja več kot 100 lastnikov.

Gozdovi v nekdanji **GGE Lipe** (368 ha) so bile last grofa Lanthierija, kasneje so prešli v posest Uršič Jožefe iz Gradišča, ki pa ni bila vpisana v zemljiški kataster. 1891 je posestvo s kupoprodajno pogodbo kupil Mayer. Za časa Mayerja so začeli nekdanje prevladujoče opuščene pašnike pogozdovati z borom in smreko. Leta 1934 je Lipe odkupila italijanska Ento della Rinascita Agraria delle tre Venezie, zato so leta 1947 z denacionalizacijo postale SLP. Leta 1948 so bili z odločbo 234/2 Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo Ljubljana gozdovi Lip dodeljeni v gospodarjenje Postojnskemu gozdnemu gospodarstvu, travniške površine pa Kmetijskemu

posestvu Lože. Kasneje so prešli v upravljanje Soškega gozdnega gospodarstva, ki pa ni prevzela vse pravice izhajajoč iz zgornje odločbe. Del teh gozdov so namreč priključili kmetijskemu posestvu, ko so z zasebnimi gozdovi gospodarile še kmetijske zadruge. Zato je kasneje polovico gozdov na Lipah gospodaril Kmetijski kombinat Vipava (vse gozdove pod kamionsko cesto na Lipe).

Gozdovi bivših GGE Višnje-Vodice in Nanos so pretežno v zasebni lasti s posameznimi državnimi parcelami, ki so prešle v državno last z različnimi oblikami zamenjav, prodaj in dedovanj. Nekaj jih je bilo podržavljeno z Agrarno reformo 1945, nekaj pa tudi odkupljeno s strani Soškega gozdnega gospodarstva. Prvotno so bili ti gozdovi fevdalnega izvora, ki so po zemljiški odvezi prešli v zasebno last konec 19. stoletja. V težnji po pravični razdelitvi novo pridobljene posesti so lastniki dobili več manjših gozdnih parcel približno enake površine in kvalitete, vendar prostorsko zelo razpršene. To je tudi glavni vzrok za veliko parcelno razdrobljenost, ki vlada v zasebnih gozdovih GGE. Že prejšnji načrti GGE ugotavljajo, da je slaba zasnova, slaba negovanost in pogosta degradacija gozdnih sestojev v zasebnem sektorju posledica pretiranih sečenj in nenačrnega gospodarjenja s temi gozdovi že od obdobja med obema vojnama. Takrat so bili gozdovi tudi dejansko preknjiženi na zasebnike, le-ti pa so ob vsesplošnem pomanjkanju videli rešitev v novo pridobljeni posesti. Velik pritisk na ta gozd se je nadaljeval tudi še nekaj časa po drugi vojni. V zadnjem obdobju se pritisk na sečnjo zmanjšuje, saj je ekonomska odvisnost od gozda čedalje manjša. Posledice takšnega gospodarjenja so še danes vidne, saj sestoji marsikje še izkazujejo slabo zasnovo in negovanost. Na JV delu GGE so že pred prvo svetovno vojno pričeli s pogozdovanjem črnega bora, ki se skupaj z naravno vegetacijo postopno širi na opuščene pašne in travniške površine. Vsi dosedanji načrti, ki so bili izdelani za to območje, poudarjajo sonaravnost gospodarjenja s poudarkom na malopovršinskih do prebiralnih ukrepih ob naravni sestavi drevesnih vrst.

Po usmeritvah gozdnogospodarskega načrta GGO Tolmin leta 1971 je bilo vseh šest GGE leta 1976 združeno v GGE Podkraj-Nanos, ki se je ohranila vse do danes. Po drugi svetovni vojni je z državnimi gozdovi najprej gospodarilo GG Postojna, kasneje (od 1959 dalje) pa SGG Tolmin. Po reorganizaciji gozdarstva v prvi polovici 90-ih let prejšnjega stoletja se je za gospodarjenje v državnih gozdovih podelila koncesija, ki jo je imelo do sredine leta 2016 podjetje SGG Tolmin, to so bili koncesijski gozdovi. Del gozdov v državni lasti koncesija ni zajela. V teh gozdovih, nekoncesijski gozdovi (Lipe), ki so bili v upravljanju SKZG, je z letnimi pogodбами sečnjo izvajalo podjetje GO-LES. Danes za izvedbo del v državnih gozdovih Republike Slovenije skrbi državno podjetje SiDG, Slovenski državni gozdovi. V zasebnih gozdovih skrbijo za izvedbo del večinoma lastniki sami.

V nadaljevanju se bomo omejili na podrobnejšo primerjavo s predhodnim načrtom.

4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju

4.2.1 Posek

Realizacija poseka po evidencah pri iglavcih znaša 93,7 % načrtovanega poseka, medtem ko pri listavcih dosegla le polovico (50,7 %) načrtovanega poseka. Po evidencah je bilo izvedenega le 70,5 % načrtovanega poseka, če pa gledamo posek, ki je bil zaznan na ploskvah je ta občutno večji, saj celo presega načrtovanega za 12,8 %. Po podatkih iz SVP je zlasti visoka realizacija iglavcev, ki načrtovani posek presega kar za 62,4%.

Preglednica 37 P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju

Ureditveno obdobje 2016-2025	Načrtovani posek m ³	Realizacija poseka - po tekočih evidencah		Realizacija poseka - po podatkih iz SVP (točkovna in intervalna ocena)		
		m ³	%	točkovno m ³	interval +- m ³	%
Iglavci	167.579	157.072	93,7	272.219	38.466	162,4
Listavci	195.473	99.041	50,7	137.398	24.081	70,3
Skupaj	363.052	256.113	70,5	409.617	46.797	112,8

Del odstopanj se nanaša na območje GGE (severni del, k.o. Podkraj, Vodice in Višnje), ki je bilo močno poškodovano zaradi žledoloma v letih 2014 in 2015. Za to območje je bila izdana generalna odločba. Odstopanja so posledica dejstva, da je razlika med bruto in neto odkazano lesno maso navadno do 15 %, v primeru sanacije žledoloma pa v gozdu ostane tudi 30 % in več lesne mase. Evidenca poseka v času žledoloma se namreč ni vršila na podlagi označenega drevja za posek, kot je to običajno. Lastniki so na osnovi generalne odločbe o sanaciji žledoloma, ki je zajemala več oddelkov skupaj ali pa celoten kataster, revirnemu gozdarju sporočali neto posekano lesno maso, ki jo je ta preko znanih pretvorbenih faktorjev med bruto in neto lesno maso pretvoril v bruto posek za posameznega lastnika. Pri tem pa ni bila evidentirana neizkoriščena lesna masa večjih ostankov že sprhnelega lesa dreves, ki jih lastniki niso odpeljali iz gozda (odlomljeni in prepereli vrhači, že preperela ležeča debela na pol prelomljenih dreves, razcefrani ostanki debel, ...). Obstaja tudi možnost, da nekateri lastniki niso poročali o sanaciji, poseku poškodovanega drevja po žledolomu in se tako njihov posek ni ustrezno evidentiral v evidenci ZGS. Ocenjujemo, da je zaradi tega nastala največja razlika med evidentiranim posekom in oceno poseka po SVP.

Del odstopanj je nastal zaradi spreminjanja tarif pri odkazilu. V tem primeru je posek v evidenci ZGS evidentiran z nižjo tarifo, kot je evidentiran posek v izračunu po ploskvah. Posek po ploskvah je uporabil tarifo, kot je zapisana v GGN, posek po evidenci v omenjenih manualih pa je evidentiran z nižjo tarifo (torej je nižji).

Del odstopanj se nanaša na ugotovljen nedovoljen posek, ki smo ga dobili iz primerjave izdanih odločb in analize poseka po ploskvah.

Ugotovljeno je bilo tudi, da je bilo v evidenci ZGS zelo malo vnesenega dodatno posekanega drevja brez odkazila, ki nastane pri sečnji in spravilu.

Na podlagi teh ugotovitev podajamo naslednje napotke:

- Ob vsaki priložnosti naj se lastnike gozdov ozavešča, da je označitev drevja za posek, tudi tanjših dreves za domačo porabo obvezna in brezplačna, zato naj dosledno naprošajo revirnega gozdarja za označitev in izdajo odločbe.
- Hkrati naj se lastnikom poudarjeno označi tudi na odločbi, da je potrebno naknadno posekano drevje sporočiti revirnemu gozdarju.
- Na obveznost označitve drevja za posek in izdajo odločbe bi bilo smiselno opozoriti tudi v lokalnih medijih, predvsem tistih, ki so med lastniki gozdov najbolj priljubljeni.
- Gozdarskemu inšpektorju naj se predlaga, da občasno pošlje opozorila tudi tistim lastnikom pri katerih so bile nelegalno posekane manjše količine.
- Revirni gozdarji naj izvajajo natančnejši nadzor na terenu na nekaj sečiščih vsako leto tudi popolni prevzem sečišč. Vsak opažen posek brez predhodne označitve drevja se dosledno vpiše xTi kot posek brez odobritve.

Posek po rastiščnogojitvenih razredih in primerjava z načrtovanim

Preglednica 38/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih (po podatkih evidence poseka)

Ureditveno obdobje od 2016 do 2025 leta

Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
30630 - Primorska bukovja z borom	Iglavci	16.911	18.364	108,6	5,1
	Listavci	6.363	2.976	46,8	0,8
	Skupaj	23.274	21.339	91,7	5,9
30640 - Primorska bukovja	Iglavci	6.216	4.888	78,6	1,3
	Listavci	34.269	11.153	32,5	3,1
	Skupaj	40.485	16.040	39,6	4,4
33090 - Jelova bukovja dobrih rastišč mešana z iglavci	Iglavci	89.149	79.865	89,6	22,0

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

	Listavci	72.032	43.673	60,6	12,0
	Skupaj	161.181	123.538	76,6	34,0
33190 - Jelova bukovja sušnih rastišč mešana z iglavci	Iglavci	13.303	14.238	107,0	3,9
	Listavci	10.909	6.316	57,9	1,7
	Skupaj	24.212	20.554	84,9	5,7
33290 - Jelova bukovja hladnih leg mešana z iglavci	Iglavci	36.308	33.608	92,6	9,3
	Listavci	42.032	17.762	42,3	4,9
	Skupaj	78.340	51.371	65,6	14,1
34540 - Visokogorska bukovja	Iglavci	5.692	6.083	106,9	1,7
	Listavci	29.868	17.078	57,2	4,7
	Skupaj	35.560	23.161	65,1	6,4
60000 - Gozdni rezervati	Iglavci	0	26	0,0	0,0
	Listavci	0	84	0,0	0,0
	Skupaj	0	110	0,0	0,0
Skupaj	Iglavci	167.579	157.072	93,7	43,3
	Listavci	195.473	99.041	50,7	27,3
	Skupaj	363.052	256.113	70,5	70,5

Ureditveno obdobje od 2006 do 2015 leta

Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
30630 - Primorska bukovja z borom	Iglavci	23.900	15.977	66,8	4,3
	Listavci	9.100	3.927	43,2	1,1
	Skupaj	33.000	19.903	60,3	5,4
30640 - Primorska bukovja	Iglavci	7.200	6.913	96,0	1,9
	Listavci	28.000	9.635	34,4	2,6
	Skupaj	35.200	16.548	47,0	4,5
33090 - Jelova bukovja dobrih rastišč mešana z iglavci	Iglavci	108.250	110.332	101,9	30,0
	Listavci	67.190	43.152	64,2	11,7
	Skupaj	175.440	153.484	87,5	41,8
33190 - Jelova bukovja sušnih rastišč mešana z iglavci	Iglavci	16.800	11.340	67,5	3,1
	Listavci	9.500	4.371	46,0	1,2
	Skupaj	26.300	15.711	59,7	4,3
33290 - Jelova bukovja hladnih leg mešana z iglavci	Iglavci	38.500	24.744	64,3	6,7
	Listavci	33.000	15.349	46,5	4,2
	Skupaj	71.500	40.093	56,1	10,9
34540 - Visokogorska bukovja	Iglavci	5.000	2.429	48,6	0,7
	Listavci	21.000	10.827	51,6	2,9
	Skupaj	26.000	13.256	51,0	3,6
60000 - Gozdni rezervati	Iglavci	0	0	0,0	0,0
	Listavci	0	0	0,0	0,0
	Skupaj	0	0	0,0	0,0
Skupaj	Iglavci	199.650	171.736	86,0	46,7
	Listavci	167.790	87.261	52,0	23,7
	Skupaj	367.440	258.997	70,5	70,5

Najvišja stopnja realizacije po evidenci možnega poseka je zabeležena v RGR, kjer je večji delež državnih gozdov (RGR 33090, 33190 in 33290) in v RGR z višjim deležem iglavcev. Visoka stopnja realizacije po evidenci oziroma celo preseganje možnega poseka je bilo pri iglavcih v večini RGR. Preseganje možnega poseka je posledica sanacije žledoloma po 2014 in gradacije podlubnikov v letih 2015-2018, ki je zajemala tako zasebne kot državne gozdove. Največji delež zavzemajo sanitarne sečnje, zlasti iglavci, zaradi sanacije žledoloma in sanacije podlubnikov. Škoda, ki jo je povzročil žled je bila zelo velika in bo imela vpliv na gospodarjenje s temi gozdovi v tudi prihodnje. Drevje, ki je bilo poškodovano ali zlomljeno je imelo manjšo vrednost ali pa je bilo celo neuporabno in neprimerno za spravlanje iz gozda. Drevje, ki še ni doseglo dovolj visoke

starosti in je poškodovano je bilo potrebno prej spraviti iz gozda, zato je nastala škoda tudi zaradi izpada vrednosti, ki bi ga sicer prineslo odraslo drevje v prihodnosti. Poškodovano drevje je predstavljalo večjo nevarnost za napad škodljivcev (glive, insekti), ki so se nato preselili tudi na bolj zdrava drevesa. Žledolomu je torej v naslednjih letih (2015-2018) sledil intenziven napad podlubnikov, kar je zahtevalo intenzivno sanacijo zlasti napadenih sestojev smrek. Žled in polomljeno drevje je poškodovalo infrastrukturo, daljnovode, objekte, ceste, zaradi česar so bile potrebne hitre sanacije.

Pri sanacijah žledolomov je bila potrebna velika pazljivost pri delu v gozdu. V takšnih razmerah je drevje ležalo križem po gozdu in bilo prepleteno med sabo. Posamezna debla so bila zelo napeta in so že ob najmanjšem posegu udarila v težko predvidljivo smer. Delo je večinoma potekalo precej počasneje, kjer so bili učinki manjši zaradi potrebne večje pazljivosti in zagotavljanja varnosti. Na račun sanacije ujm pa so izostala ostala opravila, zlasti izvajanje nege in slabša realizacija negovalnih posekov, zlasti redčenj.

Glede na ostale vrste poseka, so se torej redčenja izvajala v manjši meri kot pomladitvene sečnje, kar je sicer v skladu s preteklim načrtom, je pa delež redčenja glede na načrtovano precej nižji od pomladitvenih sečenj.

Preglednica 39/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah (po podatkih evidence poseka)

Posek	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m ³	99.158	161.060	260.218	68.421	34.413	102.834	167.579	195.473	363.052
Izveden - m ³	147.797	99.551	247.349	118.793	38.572	157.365	272.219	137.398	409.617
Realizacija - %	149,1	61,8	95,1	173,6	112,1	153,0	162,4	70,3	112,8
Povp. drevo - m ³	1,26	0,61	0,84	1,91	0,59	1,22	1,52	0,61	0,96

Posek po vrstah sečenj

Preglednica 40/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah (po podatkih evidence poseka)

Zasebni gozdovi

	Vrste poseka										Posek skupaj	%	%	
	Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek				
	Redč en.	Pomlad.	Prebir.											
Iglavci	%	18,4	47,9	0,1	0,0	0,0	8,0	22,8	2,2	0,1	0,5	100,0	15,8	61,6
Listavci	%	19,8	60,7	0,0	3,6	0,0	11,0	1,4	3,0	0,4	0,1	100,0	9,5	46,5
Skupaj	%	19,1	54,0	0,0	1,7	0,0	9,4	12,7	2,5	0,3	0,3	100,0	12,1	53,4

Državni gozdovi

	Vrste poseka										Posek skupaj	%	%	
	Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek				
	Redčen.	Pomlad.	Prebir.											
Iglavci	%	1,3	41,5	0,0	0,0	0,0	20,8	33,9	1,9	0,2	0,4	100,0	22,7	92,7
Listavci	%	1,7	80,5	0,0	2,5	0,0	8,3	3,6	3,1	0,1	0,2	100,0	12,4	57,7
Skupaj	%	1,4	51,6	0,0	0,6	0,0	17,6	26,1	2,2	0,2	0,3	100,0	18,7	80,3

Gozdovi lokalnih skupnosti

	Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
	Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
	Redčen.	Pomlad.	Prebir.										

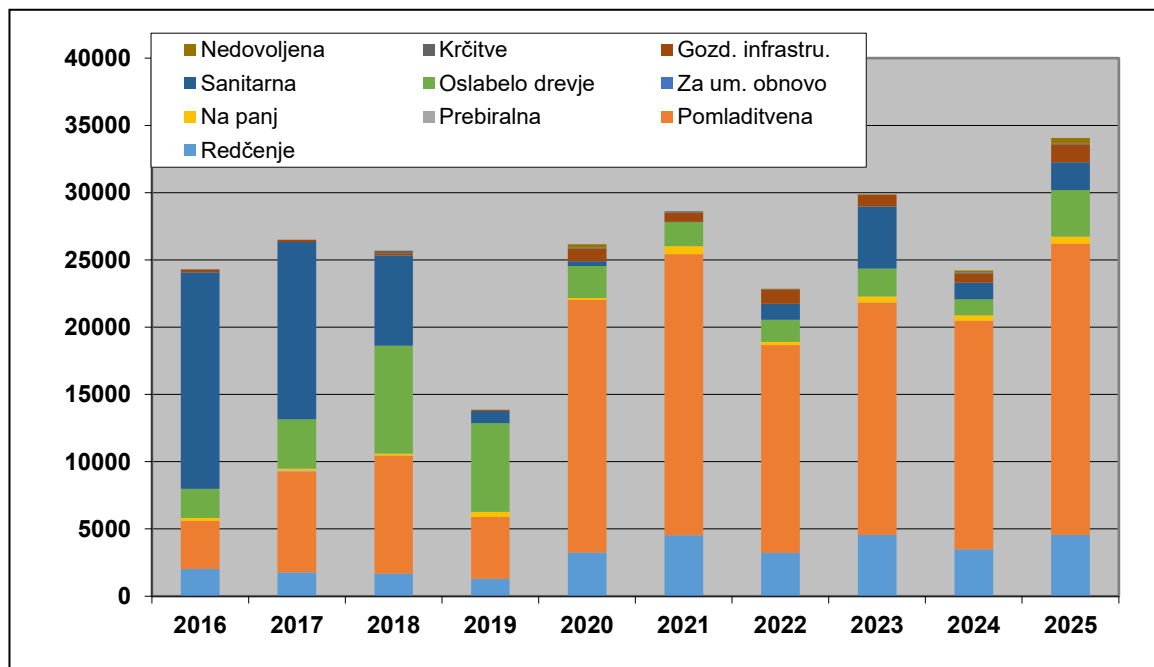
ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

Iglavci %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Listavci %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1,7	8,6	
Skupaj %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1,2	5,6	

Skupaj GGE

		Vrste poseka										Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci %	%	10,0	44,7	0,0	0,0	0,0	14,3	28,3	2,0	0,2	0,5	100,0	18,6	73,6
Listavci %	%	14,9	65,9	0,0	3,3	0,0	10,4	2,0	3,0	0,4	0,1	100,0	10,1	48,9
Skupaj %	%	11,9	53,0	0,0	1,3	0,0	12,8	18,1	2,4	0,2	0,3	100,0	14,0	61,6

V strukturi poseka prevladujejo pomladitvene sečnje, visok delež ima tudi sanitarna sečnja, ki je nastala zaradi sanacije žledoloma 2014 ter sanacija napada podlubnikov v naslednjih letih. Posek oslabelega drevja in sanitarni posek skupno za GGE znaša preko 30 %, v državnih gozdovih pa preko 40% v desetih letih. Pomladitvena sečnja znaša v državnih gozdovih preko polovice realiziranega možnega poseka (51,6 %), medtem ko so redčenja zastopana le z dobrim odstotkom (1,4 %). Bolje so redčenja zastopana v zasebnih gozdovih (19,1 %), predvsem zaradi odkazila drv za kurjavo v zasebnih gozdovih. Krčitve ter posek za gozdno infrastrukturo vsebujejo predvsem posek na trasah vlak in zaradi obnove daljnovodov. Nedovoljen posek se nanaša predvsem na območja rednih sečenj in krčitev za kmetijske namene pri vzpostavljanju GERK-ov. Iz spodnjega grafa je razviden prevladujoč delež sanitarnih sečenj in oslabelega drevja v letih 2016 – 2019, ko je potekala sanacija žledoloma iz leta 2014 in 2015, ter kasnejšega napada podlubnikov. Sanitarna sečnja se nanaša tako na iglavce, kot tudi na listavce, ki so se sekali tekom sanacije žledoloma. Po letu 2019 so izrazito prevladovale pomladitvene sečnje.

Grafikon 1/D-SP: Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja (po podatkih evidence poseka)

Iz spodnje preglednice je razvidna zastopanost drevesnih vrst v poseku glede na njihov delež v lesni zalogi in glede na skupno lesno zalogo. Velik delež smreke v poseku, glede na lesno zalogo obeh vrst je posledica sanitarnih sečenj, zlasti sanacije žledoloma oziroma sanacije napada od podlubnikov, ki je tudi v veliki meri posledica žledoloma iz 2014. Glavni razlog poseka pri smreki je sanacija napada podlubnikov. Glede na celotno lesno zalogo in realiziran posek je prevladujoč

delež smreke, jelke in bukke pričakovan, saj predstavljajo daleč največji delež v lesni zalogi sestojev v GGE. Več kot polovico realizacije (61,4 %) skupnega poseka zavzemajo iglavci. Kot je razvidno iz skupnega seštevka v preglednici spodaj je bilo v preteklem desetletnem obdobju posekane 14,1 % skupne lesne zaloge v GGE, v državnih gozdovih 18,7 % od lesne zaloge.

Preglednica 41/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst (popodatkih evidence poseka)

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	27,3	20,9	3,8
Jelka	26,2	17,1	3,7
Bor	7,8	17,2	1,1
Macesen	0,1	8,9	0,0
Ostali igl.	0,0	2,6	0,0
Bukev	35,4	11,3	5,0
Hrast	0,1	6,4	0,0
Pl. Ist.	1,5	4,1	0,2
Dr. tr. Ist.	1,5	5,3	0,2
Meh. Ist.	0,1	8,0	0,0
Skupaj iglavci	61,4	18,6	8,6
Skupaj listavci	38,6	10,1	5,4
Skupaj	100,0	14,1	14,1

Posek po debelinskih razredih

Večji delež poseka od lesne zaloge v višjih debelinskih razredih je najbolj izrazit zlasti pri iglavcih (skoraj 46 % v IV. in V. debelinskem razredu), zaradi sanitarnih sečenj, podlubnikov in zaradi sanacije žledoloma, ki je zajela tudi starejše sestoje iglavcev. Sanacije iglavcev, oziroma napadi podlubnikov pri iglavcih so bili najbolj intenzivni v starejših sestojih, ki se jih je tudi v največji meri saniralo. Smrekovih nasadov v razvojni fazi drogovnjakov je sicer že po deležu manj v celotni GGE, pa tudi napadi podlubnikov so bili tam manj intenzivni. Drugače je pri listavcih, kjer so deleži poseka od lesne zaloge po razširjenih debelinskih razredih nekoliko bolj enakomerno porazdeljeni (dobra tretjina v IV. in V. debelinskem razredu). To je posledica sanacije po žledolomu, ki je zajela bolj široko območje sestojev v GGE, kjer sicer prevladuje bukev. Širše območje sanacije pa zajema tudi večjo pestrost sestojev in zato bolj enakomerno zastopanost po debelinskih razredih. Prevladujoč delež sečenj v višjih debelinskih razredih, tako pri iglavcih kot pri listavcih je tudi posledica večjega obsega, deleža pomladitvenih sečenj glede na realizacijo možnega poseka, saj predstavljajo pomladitvene sečnje več kot polovico realizacije možnega poseka.

Preglednica 42/PDR: Posek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	4,0	9,2	12,4	15,9	29,8	18,7	25,7
Listavci	5,4	7,4	9,9	13,2	22,1	10,2	16,1
Skupaj	5,1	7,9	10,9	14,6	28,2	14,1	41,8

4.2.2 Gojitvena in varstvena dela

Izvedba gojitvenih in varstvenih del je v državnih gozdovih realizirana z večjim obsegom. Indeksi izvedenih del so sicer višji v zasebnih gozdovih vendar je to večinoma posledica nižjega načrtovanja del v preteklem GGN. Kot je razvidno iz analize opravljenih gojitvenih del so bila zlasti v zasebnih gozdovih najboljše izvajana dela povezana s sadnjo in obnovo (priprava tal, priprava sestoja, sadnja, obžetev, zaščita s premazom). Pri sadnji so se izvajale predvsem umetne obnove sestojev, ki so bili sanirani zaradi poškodb po žledolomu in po napadu podlubnikov. Večinoma se je sadila smreka v manjšem delu pa tudi bukev, jelka in plemeniti listavci. Posadile so se površine, kjer so bile težave z naravnim pomlajevanjem ali pa je šlo le za spopolnitev vrzeli in izboljšanje zasnov.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

Nega gošče, nega letvenjaka in nega mlajšega drogovnjaka so se ravno tako izvedla z visokim deležem glede na načrtovan obseg.

Nižja realizacija nekaterih gojitvenih del je delno tudi posledica sanacije žledoloma, ki je narekoval del ukrepov v preteklih desetih letih. Zaradi velikega obsega del v zvezi s sanacijo žledoloma in sanacijo napada podlubnikov je nižja realizacija posameznih gojitvenih del (skupno v GGE), predvsem priprava tal, sadnja, nega letvenjaka, nega mlajšega drogovnjaka in obžetev.

Poleg načrtovanih del so bila v GGE izvedena tudi dela izven okvira načrta GGE, kot so zaščita z ograjo, zaščita s količenjem in tulci ter ostale vrste zaščite pred divjadjo. Ta dela niso bila planirana, ker se obsega ni dalo planirati vnaprej, kljub temu pa se je izkazala potreba in interes za izvedbo.

Preglednica 43/OGDL/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupaj v GGE

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	4,69	48,70	1.038,4	63,18	109,04	172,6
Priprava tal	ha	0,10	1,95	1.950,0	51,70	6,05	11,7
Sadnja	ha	0,03	11,39	37.966,7	27,53	6,34	23,0
Obžetev	ha	0,11	10,08	9.163,6	88,03	11,14	12,7
Nega mladja	ha	1,46	13,94	954,8	2,30	7,50	326,1
Nega gošče	ha	10,39	20,50	197,3	10,68	8,94	83,7
Nega letvenjaka	ha	34,28	8,59	25,1	5,78	4,29	74,2
Nega ml. drogovnjaka	ha	47,29	3,43	7,3	31,09	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	24,62	0,0	0,00	47,48	0,0
Zaščita s premazom	ha	0,00	7,35	0,0	0,00	0,00	0,0
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	500,00	0,0	0,00	50,00	0,0
Zaščita z ograjo	m	0,00	828,00	0,0	0,00	605,00	0,0
Ostalo varstvo pred divjadjo	dni	0,00	2,00	0,0	0,00	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	37,06	0,0	0,00	0,00	0,0
Vzdrževanje vodnih površin	dni	0,00	4,25	0,0	0,00	0,00	0,0
Sadnja plodonosnega drevja	dni	0,00	4,00	0,0	0,00	0,00	0,0
Graditev protipožar. objektov	km	0,00	0,00	0,0	0,00	2,67	0,0
Vzdrž. protipožar. objektov	km	0,00	0,00	0,0	0,00	9,30	0,0
Drugo varstvo pred požari	dni	0,00	0,00	0,0	0,00	0,99	0,0
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	0,00	0,00	0,0	0,00	210,00	0,0

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	67,87	157,74	232,4
Priprava tal	ha	51,80	8,00	15,4
Sadnja	ha	27,56	17,73	64,3
Obžetev	ha	88,14	21,22	24,1
Nega mladja	ha	3,76	21,44	570,2
Nega gošče	ha	21,07	29,44	139,7
Nega letvenjaka	ha	40,06	12,88	32,2
Nega ml. drogovnjaka	ha	78,38	3,43	4,4
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	72,10	0,0
Zaščita s premazom	ha	0,00	7,35	0,0
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	550,00	0,0
Zaščita z ograjo	m	0,00	1.433,00	0,0
Ostalo varstvo pred divjadjo	dni	0,00	2,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	37,06	0,0
Vzdrževanje vodnih površin	dni	0,00	4,25	0,0
Sadnja plodonosnega drevja	dni	0,00	4,00	0,0
Graditev protipožar. objektov	km	0,00	2,67	0,0
Vzdrž. protipožar. objektov	km	0,00	9,30	0,0
Drugo varstvo pred požari	dni	0,00	0,99	0,0
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	0,00	210,00	0,0

4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic

V preteklem desetletju je bilo v GGN predvideno devet predelov za odpiranje z novimi gozdnimi cestami in vlakami. Zgradilo se ni nobene gozdne ceste. Večja realizacija je bila pri gradnji gozdnih vlak, kjer so se črpala tudi sredstva iz programa razvoja podeželja (PRP). Povprečni letni obseg opravljenih del na gozdnih vlakah znaša 3779 m/leto, 886 m/leto za novogradnje, 2426 letno za pripravo vlak in 467 m/leto za rekonstrukcije. Z vlakami se pretežno odpirajo predeli s traktorskim pravilom in tam, kjer se predvideva sečnja. Vlake so se gradile predvsem na predelih, kjer je potekala sečnja ter sanacija žledoloma in sanacija napada podlubnikov.

V preteklem desetletju je bilo v GGE zgrajeno v skupni dolžini 2.557 m protipožarnih presek prve kategorije (K1). Leta 2017 se je v dolžini 410 m podaljšalo že obstoječo preseko Vrh vrat – Lipe. Leto za tem se je začelo z novogradnjo preseke Ograda – Rudeževa njiva, leta 2021 pa se je zgradilo preseko Gradiška tura.

Preglednica 44/D-GTV: Obseg opravljenih del na gozdnih vlakah po letih (m)

Leto	Novogradnja (m)	Priprava vlake(m)	Rekonstrukcija (m)
2016	0	0	0
2017	0	5.220	0
2018	560	1.090	2.000
2019	0	4.983	0
2020	471	3.672	0
2021	1.826	2.272	0
2022	0	423	0
2023	2.919	3.886	2.311
2024	1.733	905	0
2025	1.351	1.809	367
Skupaj	8.860	24.260	4.678

4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov

V preteklem načrtu so bili načrtovani ukrepi za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti (izločanje ekocelic z debelim drevjem). Ukrepi se je realiziral tako, da so se ekocelice opredelile v gozdnogojitvenih načrtih. V ekocelice so se izločali predvsem predeli na slabših rastiščih in na ekonomsko manj donosnih predelih posameznih odsekov.

Z vidika krepitve socialnih funkcij je bila obnovljena klopca v od oddelku 131, na Vodicah, "Pri Nemcu".

4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2016 – 2025

Posegi v gozd so se v zadnjem ureditvenem obdobju izvajali v nekoliko nižjem obsegu, kot v obdobju 2006 - 2015. Večina krčitev se nanaša na vzpostavljanje GERK-ov v kmetijstvu. Krčitve sicer ne ogrožajo stanja gozdov v GGE, saj se je izkrčilo predvsem površine za povratno rabo, ki so se v preteklosti zarasla s pionirskimi sestoji.

Izvedle so se tudi manjše krčitve gozda za namene infrastrukture in urbanizacije. Ostalih krčitev ni bilo.

Preglednica 45/D-KRC: Krčitve gozdov v obdobju 2016 - 2025 po namenu

Namen krčitev						Skupaj
Urbanizacija	Infrastruktura	Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Drugo	
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
0,07	0,01	8,9	-	-	-	8,98

4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2016 - 2025

V preteklem desetletju je bilo doseganje zastavljenih ciljev gospodarjenja z gozdovi oteženo zaradi ujm, zato smo se od nekaterih oddaljili, nekaterim pa smo se približali:

- Ohranjanje strnjene in ohranjenega gozdnega kompleksa in pestro sestojno zgradbo na njegovem robu upoštevajoč gozdne jase in lazi in tradicionalno drugo rabo tega prostora, zlasti kmetijstvo; doseganje tega cilja je bilo v preteklem desetletju uspešno, saj večjih posegov s strani krčitev gozda ter posegov v strnjen kompleks ni bilo. Večina krčitev se je nanašala na vzpostavljanje prvotne rabe v kmetijstvu, torej na predele, kjer se je kmetijska raba tradicionalno ohranjala. Krčitve tudi sicer ne ogrožajo stanja gozdov v GGE, saj je šlo predvsem za povratno rabo površin, ki so se v preteklosti zarasla s pionirskimi sestoji. Z vzdrževanjem travinj, katerih realizacija znaša 37 ha v preteklih 10 letih so se ohranjali travniki na gozdnih jasah in lazih v GGE.
- Ohranjanje habitatov in zagotavljanja ustreznega okolja za prostoživeče divje živali, izboljšati prehransko osnovo za divjad; naravno pomlajevanje večine ključnih naravnih drevesnih vrst je bilo zagotovljeno in uspešno, na nekaterih predelih pa se ugotavlja povečan pritisk rastlinojede divjadi zaradi objedanja mladja (plemeniti listavci) in lupljenja (zimovališča). V dolgoročnih lovsko upravljaljskih načrtih je bila zagotovljena skrb za stabilno populacijo rastlinojedih lovnih vrst (jelenjad, srnjad), zato se škode po divjadi v skupnem obsegu ne povečujejo zelo intenzivno, so pa lokalno bolj prisotne na manjših predelih. Ugodne razmere v bodoče predstavljajo presvetljeni gozdovi nastali zaradi žledoloma, ki ob ustrezni sanaciji in gojitvenih ukrepih zagotavljajo večji delež pomlajenih površin (kar ob ustrezni gostoti divjadi posledično zmanjša pritisk na pomlajene površine), ki pa jih bo potrebno z ustreznim načrtovanjem sečnje in z ukrepi varstva pred divjadjo (zaokroževanje jeder mladovij, robna sečnja) čimbolj hitro spraviti do odraslih stabilnih sestojev. Pomemben delež k zagotavljanju tega cilja je prispevalo tudi ohranjanje in košnja gozdnih jas in lazov znotraj gozdnega prostora.
- Ohranjanje gospodarskega in ekološkega pomena jelke v GGE; zagotavljanje tega cilja je bilo delno doseženo, saj se je padanje deleža jelke v GGE ustavilo. Jelka je pomemben gradnik sestojev v GGE saj je zastopana v naravni drevesni sestavi skoraj vseh rastiščnih tipih v GGE. Zlasti je pomembna kot vrsta, ki se je izkazala kot bolj odporna na žledolom v primerjavi z drugimi vrstami. Kljub temu bo potrebno ohranjanju deleža jelke v bodoče posvetiti še veliko pozornosti, saj naravno pomlajevanje otežuje divjad. Potrebno se bo posvetiti večji zaščiti pred divjadjo in ustrezno posegati tudi v populacije rastlinojede divjadi, zlasti jelenjad.
- Vzdrževati trajnostno vrednostno proizvodnjo v državnih gozdovih, uravnotežiti zgradbo sestoja in povečati delež mladovij; neugodno je še vedno razmerje razvojnih faz in zgradb sestojev, primanjkuje mladovij, izrazito preveč je sestojev v obnovi. Dodatno je razmere poslabšal še žledolom, ki je spremenil načrtovano letno dinamiko realizacije možnega poseka, načrtovano z GGN 2016-2025. Žledolom je vplival tako na večji obseg sanitarnih sečenj in preseganje načrtovanega možnega poseka preteklega GGN, kot tudi na slabšo kakovost sortimentov v posekanem lesu pri sanaciji. Posredno se na sanacijo žledoloma nanaša tudi določen delež možnega poseka, ki je načrtovan v sedanjem GGN. Ravno tako se na sanacijo nanaša večina načrtovanih gozdnogojitvenih del. Najbolj je ogrožena prav trajnost vrednosti donosov, saj je v sestojih ostalo še precej poškodovanega drevja po žledolomu, ki ga bo potrebno posekati v prihodnje in bo slabe kakovosti. Izboljšanje izkoriščenosti proizvodnih potencialov v GGE je nekoliko izostalo zaradi nižje realizacije nege gozda od načrtovane ter zaradi nesaniраниh površin po žledolomu. Pri sanaciji po žledolomu 2014 so izostali zlasti težje dostopni in za spravilo neugodni sestoji. Preko koriščenja evropskih sredstev za razvoj podeželja se je pokril del vlaganj v nego gozda in gradnjo vlak.
- Povečati gospodarski pomen zasebnih gozdov v GGE, povečati oskrbo za domače potrebe, prihodke od lesa in zaposlitev; z namenom spodbujanja večjega interesa za delo lastnikov v gozdu in ustvarjanje prihodka iz gozda so se s strani ZGS organizirali tečaji za varno delo v gozdu in zlasti usposabljanje za delo v gozdovih, ki so prizadeti po ujmah (žledolom, vetrolom). Lastniki gozdov so dobili praktične nasvete za varno delo v teh razmerah, kar je nedvomno pripomoglo k bolj učinkoviti sanaciji gozdov po ujmah in prispevalo k bolj varnemu

delu v gozdu. Znanje, ki so ga lastniki pridobili na teh tečajih bo nedvomno vzpodbuda tudi za nadaljnje delo.

- Na strmih predelih stalna prekritost tal z vegetacijo oz. stabilnimi sestoji, urejeni hudourniški jarki in s tem zagotovljena varovalna vloga; ohranitev virov pitne vode ter preprečevanje poslabšanja ekološkega in kemijskega stanja voda oziroma ohraniti dobro stanje voda; zaradi pomena varovalne in hidrološke funkcije na območju celotne GGE so se že v preteklosti za vse večje posege v gozd (gradnje vlak, krčitve, umeščanje ostale infrastrukture) proučile vse možne rešitve, ki so zagotavljale prekritost tal z vegetacijo oz. stabilnimi sestoji ter preprečevale nastajanje oziroma poglobljanje hudourniških jarkov. Prav zaradi tega v preteklih desetih letih ni bilo večjih problemov z ohranjanjem ugodnega stanja iz tega vidika. Varovalno in hidrološko funkcijo v GGE je delno oslabil žledolom 2014. V predelih, kjer so bili sestoji najbolj poškodovani se negativni vplivi poškodovanega drevja odražajo v slabšem zagotavljanju varovanja zemljišč, erozije in povečanju labilnosti pobočij. Izruvano, polomljeno in podrtu drevje ne zagotavlja več enakega učinka na varovanje zemljišč pred erozijo, kot jo zagotavljajo vitalna drevesa. V teh predelih bo zato potrebno v prihodnje dokončati sanacijo in vzpostaviti stabilnost sestojev, ki bodo zagotavljali ugodne razmere za delovanje varovalne funkcije.

Vpliv ujma na doseganje ciljev

ZGS je leta 2014 za celotno območje Slovenije izdelal Načrt sanacije žledoloma za gozdove, ki jih je leta 2014 prizadel žled. Ta načrt, ki je bil podrobneje opredeljen tudi po GGO in GGE je bil osnova za nadaljnje izvajanje ukrepov, ki so potekali skozi sanacijo žledoloma in napada podlubnikov.

Žled je v kombinaciji s snegom in predhodnimi obilnimi padavinami, ki so dobro namočila in razmehčala tla, povzročil obsežne in raznolike poškodbe na pretežnem delu slovenskih gozdov. Nepoškodovani so ostali le gozdovi v Slovenskem Primorju do nadmorske višine 500 m, na subpanonskem območju vzhodne Slovenije ter zgornje gorski gozdovi v pasu nad 1.200 m n.v. Med bolj prizadetimi območji so bili gozdovi prehodu iz obalno-kraškega v celinsko območje (okolica Postojne), na JZ obrobju Ljubljanske kotline in na cerkljansko-idrijskem območju. Načrt sanacije je zajemal 51 % površine gozdov Slovenije in vključeval površine, kjer je bila potrebna sanitarna sečnja in ukrepi za obnovo in revitalizacijo poškodovanih gozdov. Načrt sanacije je opredeljeval količino poškodovane lesne mase, ki jo je bilo treba posekati. To so bila izruvana, odlomljena, prelomljena, močno nagnjena drevesa in drevesa z močno poškodovanimi krošnjami (iglavci: več kot 30 % polomljene krošnje; listavci: več kot 60 %, v najbolj poškodovanih sestojih pa več kot 80 % poškodovane krošnje). Drevesa, ki so utrpela manjše poškodbe od opisanih, so praviloma ostala v gozdnih sestojih in se delno regenerirala.

Cilji sanacije gozdov so bili: zagotavljanje varnosti pri delu v gozdu, zagotavljanje prevoznosti gozdnih prometnic in nujno potrebno odpiranje gozdov z novimi gozdnimi prometnicami, preprečevanje sekundarne škode na nepoškodovanih drevesih zaradi podlubnikov in morebitnih drugih škodljivih organizmov, ohranitev kakovosti oziroma vrednosti poškodovanih vrednejših dreves, ohranitev proizvodnega potenciala gozdov na poškodovanih območjih, ohranitev zagotavljanja ekoloških in socialnih funkcij gozdov na poškodovanih območjih.

Žledolom ni povzročil škode le v gozdovih, ampak tudi na infrastrukturnih objektih.

V zasebnih gozdovih so za izvedbo sanacije poskrbeli lastniki sami oziroma so dela oddali različnim izvajalcem gozdarskih del. V takšnih razmerah je bil večinoma odgovoren pristop vseh lastnikov gozdov do sanacije odkritih žarišč napada podlubnikov še kako pomemben, saj so se tako zmanjšale škode v gozdovih. Kljub temu velja poudariti, da je za učinkovito sanacijo večinoma skrbel ZGS s pomočjo revirnih gozdarjev, ki so odkrili večino žarišč napada podlubnikov in ustrezno usmerjali lastnike gozdov.

S strani ZGS so se organizirali tudi tečaji za varno delo v gozdu in zlasti usposabljanje za delo v gozdovih, ki so prizadeti po ujmah (žledolom, vetrolom). Lastniki gozdov so dobili praktične nasvete za varno delo v teh razmerah, kar je nedvomno pripomoglo k bolj učinkoviti sanaciji gozdov po ujmah in prispevalo k bolj varnemu delu v gozdu.

Splošna ocena je torej, da je stanje gozdov po spremembah v GGE kot posledica žledoloma v pogledu ekoloških in socialnih funkcij še vedno ugodno, da pa je stanje v pogledu lesnoproizvodne funkcije večinoma slabše, v podrobnejši strukturi pa smo se ciljem le deloma približali (pomlajevanje, večji delež sestojev v obnovi) ali celo oddaljili (debelinska struktura, poškodovanost sestojev). To je tudi posledica žledoloma in posledično sanacije napada podlubnikov, ki so gozdove poškodovali v preteklem ureditvenem obdobju in slabe realizacije nekaterih gozdnogojitvenih del.

Sanirani sestoji (foto: J. Kovač)

5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

5.1 Razvoj gozdnih fondov

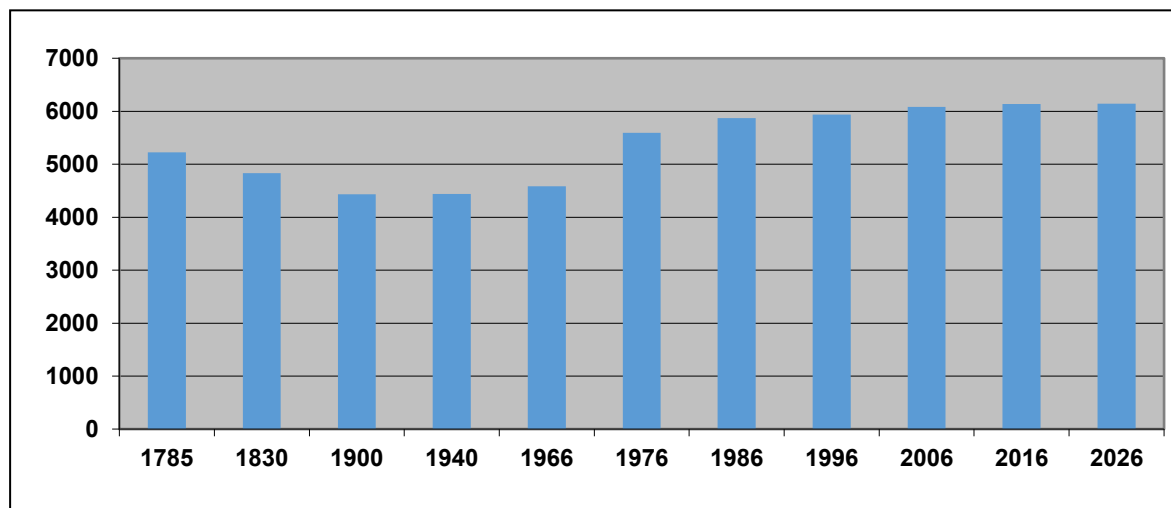
Površina

Površina gozda se je glede na predhodni načrt povečala za 4,86 ha (0,1 %). Trend zaraščanja z gozdom se je nekoliko upočasnjal, saj je dodatnih zaraščajočih površin, ki niso uvrščene pod gozd 75,07 ha. Poglavitni vzrok zaraščanja je opuščanje košnje in paše na odročnih senožetih. Vedno manjši pomen kmetijstva, zlasti živinoreje je najbolj prizadel odmaknjene samotne kmetije na območju Nanosa in strmejše predele v okolici Podkrajja in Višenj.

Gozdnatost je narasla zaradi tega, ker je del površin, ki so bile v preteklem načrtu vodene kot zaraščajoče površine (teh je bilo pred 10 leti 72,65 ha) prerasel v gozd, del gozdnih površin – manjši (8,98 ha), pa se je tudi skrčil. Vpliv krčitev na gozd je majhen, ker se krčijo večinoma površine, ki so bile v preteklosti že vodene kot kmetijske, vendar so se potem zarasle z gozdom. Velik del GGE je bil namreč zaradi neugodnih razmer za obdelavo (nagibi, strmice) podvržen zaraščanju, nekaj je tudi opuščanih kmetij, kjer se je kmetijstvo opustilo. Ker se krčijo večinoma površine, ki so bile v preteklosti že primerne za obdelavo in so precej razpršene po celotni GGE (manjši predeli, površine), sklepamo, da to ne bo imelo pomembnega vpliva na okolje. Tudi površina 8,9 ha (razpršena na več manjših delov po celotni GGE) predstavlja le 0,1 % površine gozda.

V tem trenutku je v GGE največja gozdnatost v zadnjih dobrih 240 letih, od kar obstajajo podatki o gozdnatosti. Najnižja gozdnatost je bila v letih 1900-40, kar je v tesni povezavi z številom prebivalstva. Ravno v teh letih je bilo na območju GGE največje število prebivalstva, ki je živela pretežno od kmetijstva. V zadnjih desetletjih se je trend povečevanja gozdne površine stabiliziral.

Grafikon 2/RGF: Razvoj površine gozda v zadnjih 240 letih v GGE

Lesna zaloga, prirastek, možni posek

Iz preglednic je razvidno postopno povečevanje lesnih zalog do leta 2016, podobno tudi prirastek. Pred 50-timi leti je bila ocena sorazmerno nizka glede na lesno zalogo, ki temelji na zaporednih meritvah na SVP. Nižja je bila tudi ocena prirastka. V preteklosti se je prirastek ugotavljal z vrtnanjem dreves, vendar le v boljših sestojih hkrati s polno premerbo pred več desetletji,¹⁵ v zadnjih treh desetletjih pa preko zaporednih meritev na stalnih vzorčnih ploskvah. V zadnjih dveh desetletjih je opazno zmanjševanje deleža iglavcev v lesni zalogi.

¹⁵ Pred letom 1996 se je lesna zaloga gozdov merila s polno premerbo in z bitterlichovo metodo, leta 1996 so se s kontrolno vzorčno metodo izmerili vsi gozdovi v GGE, od takrat na istih ploskvah potekajo zaporedne meritve ob obnovah GGN.

V GGE je bilo po padcu skupne lesne zaloge v obdobju 1976-86, ki je bil v glavnem posledica katastrofalnega žledoloma in obdobja intenzivnega sušenja jelke ponovno zaznati trend rasti skupne lesne zaloge, vse do 2016. Glavna vzroka za takšen obrat sta predvsem dva: zmanjševanje sečenj v preteklih desetletjih ter prehod na merjenje sestojev s pomočjo stalnih vzorčnih ploskev na celi površini, ki v primerjavi s tradicionalnimi načini ugotavljanja lesne zaloge daje nekoliko višje rezultate. Prav tako kot dvig lesne zaloge v celi GGE je zaznati tudi postopen dvig prirastka, kar je glede na povezanost prirastka in lesne zaloge tudi razumljivo. Posek v zadnjih dveh desetletjih v GGE je bil največji po obdobju 1986-96, ki je bil povečan zaradi sušenja jelke, ki je imelo izjemne razsežnosti. Ta je bil skoraj enak prirastku. Ker se je kasneje stanje jelke izboljšalo je bil v naslednjih načrtih zmanjšan možni posek iglavcev, saj bi se sicer delež jelke preveč zmanjšal. Kljub temu, da realizacija možnega poseka pri iglavcih za pretekli dve desetletji ni dosegla 100 % možnega poseka iglavcev, skupno za GGE, pa je bila znatno višja kot pri listavcih (iglavci okoli 90 %, listavci okoli 50 % načrtovanega možnega poseka skupno za GGE). Zadnji podatki pa kažejo, da so zlasti iglavci dosegli precejšnje dimenzije. Preteklo desetletno obdobje je zaznamovala tudi sanacija žledoloma iz leta 2014 in 2015 ter sanacija napada podlubnikov, ki je sledila po žledolomu, najbolj intenzivno je bilo do leta 2019. Posledica tega je tudi upad lesne zaloge ter povečanje deleža odmrlega drevja za 9 m³ na hektar, kar je večinoma posledica nesaniiranega žledoloma na predelih, kjer je bil ta najbolj intenziven (SV del GGE).

Preglednica 46/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1976 do 2026

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1976	5.591,00	120,0	77,0	197,0	2,70	2,20	4,90	2,30	0,90	3,20
1986	5.868,00	112,0	79,0	191,0	2,40	2,40	4,80	3,10	1,00	4,10
1996	5.937,86	127,0	107,0	234,0	2,60	3,16	5,76	1,22	0,90	2,12
2006	6.083,68	144,5	143,2	287,7	3,34	3,38	6,73	2,82	1,43	4,26
2016	6.138,02	137,8	159,0	296,7	3,48	3,29	6,77	2,56	1,61	4,17
2026	6.142,88	124,4	162,2	286,7	3,19	3,54	6,73	2,77	3,65	6,42

* Opomba: v zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek).

V zadnjem desetletju beležimo padec lesnih zalog v absolutnih številkah, kar je posledica sanacije žledoloma 2014 in napada podlubnikov v naslednjih letih. Lesna zaloga skupaj za GGE je padla za dobre 3 %, medtem ko je v državnih gozdovih padla za 4 %. Pri tem velja poudariti povečanje deleža odmrlega drevja za 9 m³ na hektar, kar znaša približno 3 % od skupne lesne zaloge izmerjene pred desetletjem. Delež iglavcev v lesni zalogi je v zadnjih desetih letih padel za okoli 10 %, tako skupno za GGE, kot tudi v državnih gozdovih.

Drevesna sestava

Pri razvoju sestave drevesnih vrst je zlasti pomemben upad jelke, ki se je z nekdanjih 45 % zmanjšala na 22 %, delež pa bo padal tudi v bodoče, saj prevladuje drevje v debelejših debelinskih razredih. Upadanje se bo v prihodnje poskušalo umiriti s tem, da se bo poskušalo zagotoviti uspešno naravno pomlajevanje. Izpad jelke bo delno nadomestil večji delež smreke, ki je bolj enakomerno prisotna v vseh debelinskih strukturah, zaradi priraščanja nekdanjih večjih nasadov, ki so nastali zaradi sanacij ujm v preteklosti, pa se njen delež ohranja na podobnem nivoju zadnjih treh desetletij. V bodoče bo gotovo upadal tudi delež borov, čeprav se ponekod tudi zelo uspešno pomlajujejo (zlasti rdeči bor). Na drugi strani pa počasi, vendar zanesljivo narašča delež bukve, ugodno pa je tudi stanje deleža plemenitih listavcev.

Preglednica 47/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1976 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
1976	12,3	45,2	4,1	0,0	31,8	0,0	4,1	2,5	0,0
1986	16,1	34,9	7,4	0,1	34,7	0,2	4,2	2,4	0,0
1996	16,8	27,9	9,4	0,1	38,2	0,2	4,4	2,8	0,1
2006	19,8	23,7	6,6	0,1	40,4	0,2	5,3	3,8	0,1
2016	18,3	21,6	6,4	0,1	44,2	0,3	5,1	3,9	0,1
2026	15,9	22,1	5,3	0,1	46,0	0,3	5,6	4,5	0,2

Spremembe debelinske strukture drevja

Indeksi razvoja lesne zaloge so zaradi znižanja skupne lesne zaloge večinoma negativni, tako pri listavcih, kot pri iglavcih. Najbolj so negativni pri iglavcih v vseh debelinskih razredih, razen v II. Bolje je pri listavcih za katere je opazno delno zvišanje lesne zaloge v IV. in V. razredu ter skupno, medtem ko je v I., III. in IV. razredu zaloga padla. Iz opisanega sklepamo, da se lesna zaloga viša v višjih debelinskih razredih listavcev (starejši sestoji, ki so bili manj poškodovani po žledolomu). Najbolj se je v skupnem znižala v nižjih in srednjih debelinskih razredih (v I., III. in IV. razredu), ki so bili bolj poškodovani po žledolomu in zaradi tega tudi bolj sanirani.

Podobno razmerje indeksov glede na debelinske stopnje se odraža tudi pri prirastku. Indeksi so negativni tudi pri prirastku, v I., III., IV. in V. razredu, ter skupno iglavcev. Pozitivni pa so indeksi v I., II., IV. in V. razredu, ter skupno listavcev. To je odraz ugotovitev, ki smo jih pojasnili že pri lesni zalogi.

Preglednica 48 /GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)

	Lesna zaloga %						Prirastek %						Možni posek
							Debelinski razredi						
	I	II	III	IV	V	Skupaj	I	II	III	IV	V	Skupaj	
Iglavci	80,0	100,1	80,2	83,8	99,0	90,3	82,4	113,8	82,1	84,2	97,4	91,7	101,5
Listavci	90,0	98,8	97,9	108,9	129,0	102,0	113,8	108,1	97,3	105,1	130,0	107,6	114,6
Skupaj	90,0	99,1	90,9	95,5	105,3	96,6	102,8	110,2	89,5	91,3	101,1	99,4	108,6

Kontrolni izračun lesne zaloge

Določena odstopanja v kontrolnem izračunu so lahko posledica dejstva, da je bilo ob izvajanju sanacije posekano 9,3 % več lesne mase, kot je pojasnjeno v poglavju 4.2.1 (pod preglednico Preglednica 35/D-PP: Primerjava poseka med izračunom po ploskvah in evidenco skupaj za GGE). Razlika med bruto in neto odkazano lesno maso je navadno do 15 %, v primeru sanacije žledoloma pa v gozdu ostane tudi 30 % in več lesne mase. Evidenca poseka v času žledoloma se namreč ni vršila na podlagi označenega drevja za posek, kot je to običajno. Lastniki so na osnovi generalne odločbe o sanaciji žledoloma, ki je zajemala več oddelkov skupaj ali pa celoten kataster, revirnemu gozdarju sporočali neto posekano lesno maso, ki jo je ta preko znanih pretvorbenih faktorjev med bruto in neto lesno maso pretvoril v bruto posek za posameznega lastnika. Pri tem pa ni bila evidentirana neizkoriščena lesna masa večjih ostankov že sprhnelega lesa dreves, ki jih lastniki niso odpeljali iz gozda (odlomljeni in prepereli vrhači, že preperela ležeča debela na pol prelomljenih dreves, razcefrani ostanki debel, ...).

Preglednica 49/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge po kategorijah lastništva

Skupaj GGE

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ured. obdobju	845.516	975.936	1.821.452
Prirastek (letni*10)	213.370	202.031	415.401
Sečnje po evidenci	157.072	99.041	256.113
Pričakovana zaloga	901.814	1.078.926	1.980.740
Ugotovljena zaloga	764.440	996.593	1.761.033
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	84,8	92,4	88,9

5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti

5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev

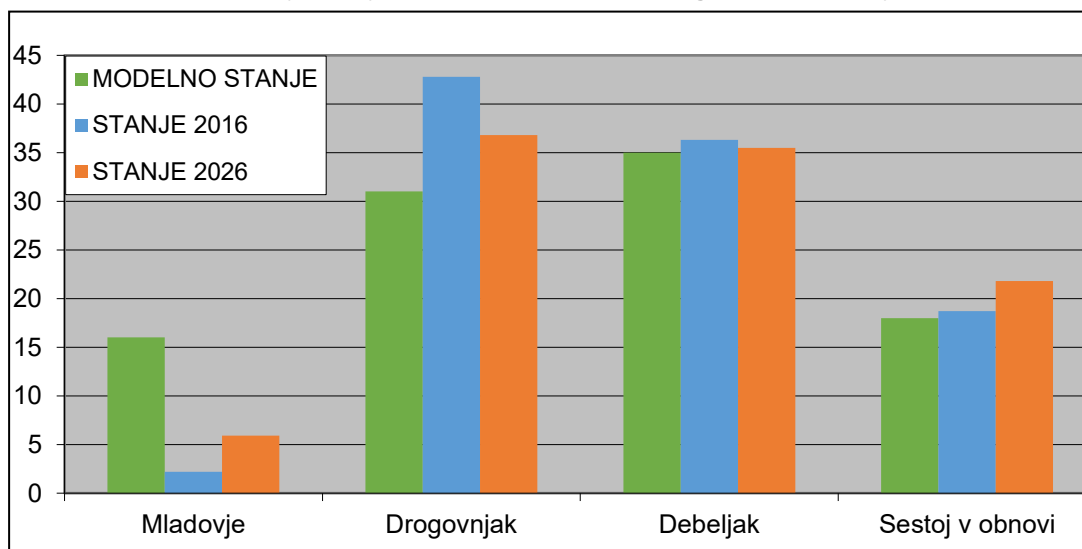
Preglednica 50/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Trajanje razvojne faze let	Model		Razlika %
	Površina	Delež	Korigiran delež		Delež	Modelna površina	
	ha	%	%		%	ha	
Mladovje	262,94	3,8	5,9	20	16	707,20	-10,1
Drogovnjak	1.624,99	26,9	36,8	39	31	1.370,19	5,8
Debeljak	1.570,20	25,3	35,5	44	35	1.546,99	0,5
Sestoj v obnovi	961,85	15,9	21,8	23	18	795,60	3,8
Raznomerno (sk-gnz)	1.285,08	21,2					
Panjevec	305,60	5,0					
Pionirski gozd z grmišči	115,48	1,9					
Skupaj	6.126,14	100,0	100,0	126	100,0	4.419,98	

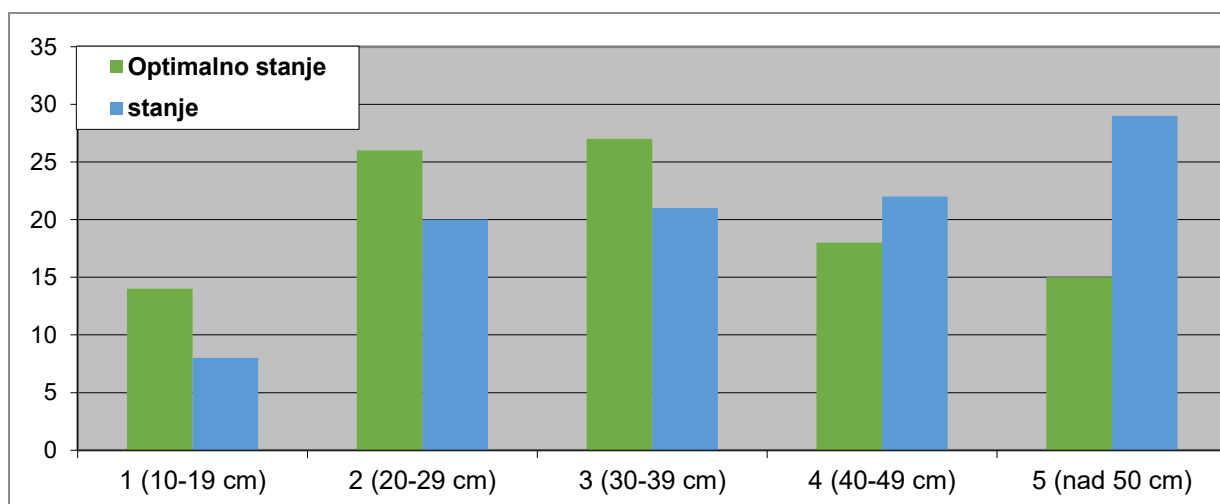
Na podlagi prirastoslovnih meritev so bila pripravljena enotna modelna izhodišča po rastiščih za vso Slovenijo ob izdelavi ON (2021-2030). Na podlagi teh je bilo ugotovljeno modelno stanje za gozdove v GGE. Močno primanjkuje mladovij, deleži vseh ostalih razvojnih faz pa presegajo modelno stanje. Stanje narekuje intenzivno pomlajevanje sestojev v obnovi, zaključevanje obnove, zlasti na predelih, kjer je naravno pomlajevanje dobro. V sestojih v obnovi je zajetih tudi precej sestojev, ki so slabo pomlajeni, nastali pa so s sanacijo napada podlubnikov in žledoloma. Tu je zlasti pomembno zmerno ukrepanje in nižja intenziteta sečnje, ki bo zagotovila dovolj dolgo obdobje za pomladitev ciljnih drevesni vrst (smreka, jelka, bukev, plemeniti listavci). Preprečevati je potrebno nastajanje velikih površin mladovij, ki vodijo v nastanek velikih površin enodobnih sestojev, ki so najbolj ogroženi zaradi ujm, kot je žledolom. Intenzivna redčenja drogovnjakov, zlasti nasadov smreke, ki so sedaj v razvojni fazi drogovnjakov, bodo povečala stojnost teh sestojev in pospešila prehod v debeljake.

Pred desetimi leti so bili deleži posameznih razvojnih faz sledeči: mladovja 2,2 %; drogovnjaki 42,8 %; debeljaki 36,3 %; sestoji v obnovi 18,7 %. Sestoji so se delno zaradi sanacije žledoloma in delno zaradi sanacije napada podlubnikov usmerili v pomlajevanje. Narasel je delež mladovij in sestojev v obnovi. Delež drogovnjakov je ostal približno enak, zaradi pomlajevanja pri sanaciji je rahlo znižan delež debeljakov.

Povprečna proizvodna doba v enodobnih gozdovih je 126 let, pomladitvena doba pa 23 let. Povprečna lesna zaloga je 280 m³/ha, ciljna lesna zaloga (10 let) 290 m³/ha.

Grafikon 3/D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

Tudi v raznomernih gozdovih močno prevladuje debelejša drevja, vendar predvsem pri iglavcih (smreka, jelka), zato so prihodnje sečnje usmerjene k uravnavanju drevesne in debelinske strukture raznomernih gozdov. Posek pri iglavcih v nekaterih RGR zato celo presega prirastek. Optimalna lesna zaloga je sicer enaka dejanski, ki znaša 350 m³/ha, vendar prevladuje drevje v najvišjih dveh debelinskih razredih.

Grafikon 3/D-PRG: Primerjava debelinske strukture v raznomernih gozdovih

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov

Dejavniki kot so naravna ohranjenost gozdov, biotska raznovrstnost, majhen obseg posegov v (ohranjeni) gozdni prostor zagotavljajo veliko trajnost ekoloških pa tudi socialnih funkcij v GGE.

Trajnost varovalne funkcije zagotavlja prilagojena intenziteta sečnje na predelih s poudarjeno varovalno funkcijo. Na teh površinah je omejena le na vzdrževanje ugodnega stanja za zagotavljanje varovalne funkcije. Na enak način se gospodari na vseh površinah znotraj vseh RGR, kjer so površine s poudarjeno varovalno funkcijo. Ogrožanja varovalne funkcije gozda (erozija, plazovi) zaradi gozdnogojitvenih ukrepov in gradnje gozdnih prometnic v preteklosti ni bilo zaslediti v obsegu, ki bi narekovalo dodatno ukrepanje. Varovalno funkcijo je oslabil žledolom leta 2014. V predelih, kjer so sestoji najbolj poškodovani se negativni vplivi poškodovanega drevja odražajo v slabšem zagotavljanju varovanja zemljišč, eroziji in povečanju labilnosti pobočij. V teh predelih bo zato potrebno v prihodnje zagotoviti nadaljevanje sanacije in vzpostaviti stabilnost sestojev, ki bodo zagotavljali trajnost varovalne funkcije.

Velika naravna ohranjenost celotne GGE zagotavlja ugodno stanje za funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti. Trajnost te funkcije zagotavlja prisotnost redkih in ogroženih živalskih in rastlinskih vrst na območju GGE (zlasti območja Natura 2000). Z vidika trajnosti te funkcije je zlasti ugoden dokaj visok delež odmrle lesne mase, tako po številu odmrlih dreves na hektar, kot tudi glede količine odmrle mase na hektar. Za trajnost funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti je pomembno načrtno puščanje posameznih odmrlih dreves ter izločanje ekocelic tudi v bodoče. V prihodnje je pričakovati, da bo zaradi žledoloma delež odmrle lesne mase še narasel, zlasti na predelih, kjer se sanacija ni izvedla. Z vidika funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti je pomembno, da višek oslavljenih, starejših in debelih dreves ne posekamo prehitro, ampak le-to izvedemo v več desetletjih. Najstarejša drevesa in skupine dreves, ki so tudi manj kvalitetna, pa prepustimo naravnemu razvoju v obliki izločanja ekocelic in puščanja posameznih oslavelih ali odmrlih dreves (zlasti duplaric). Določeni konflikti pa se pojavljajo s strani obiska posameznih predelov GGE zaradi rekreacije, divja odlagališča, kar bi v bodoče veljalo usmerjati z dodatnimi opozorilnimi tablami in vzpostavljanjem ustreznega prometnega režima (zapora nekaterih cest). Zahteve za trajnost funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti so se v zadnjem obdobju precej povečale, zato so v prihodnje možni posamezni konflikti. Po odzivih določenega dela kritične javnosti (npr. DOPSS), je ponekod občasno že prihajalo do konfliktov pri gradnji ali posodabljanju gozdnih prometnic zaradi domnevnega ogrožanja posameznih ogroženih živalskih vrst. Ocenjujemo, da je to posledica pomanjkljivih konkretnih informacij o rastiščih posameznih ogroženih vrst znotraj institucij, ki vodijo konkretne postopke, ter nedodelanosti meril glede ogroženosti posamezne vrste. Pomanjkljive pa so še vedno informacije o konkretnih gnezdiščih in rastiščih ogroženih vrst, saj brez njih ni mogoče upoštevati posameznih določb naravovarstvenih smernic in Pravilnika o varstvu gozdov o prilagojenem gospodarjenju in časovnih omejitvah pri sečnji in spravilu. Vse bolj se kaže tudi dejstvo, da vsak sestož ne more opravljati več izjemno poudarjenih funkcij hkrati, zato smo preko načrtovalskih postopkov poskušali posamezne izjemno poudarjene funkcije čimbolj upoštevati tako, da smo upoštevali vse (tudi delno izključujoče) funkcije. Na drugi strani pa bo potrebno intenzivirati gospodarjenje za doseganje večje vrednostne proizvodnje, saj so zaradi zamujenih obnov v preteklih desetletjih napake lesa večje, vrednost lesa pa se zmanjšuje. V krepitev ekoloških in socialnih funkcij je bilo kljub temu, da ni zagotovitev stalnih sredstev, narejeno kar veliko tako s strani ZGS, kot tudi drugih institucij in društev. S postavitvijo infrastrukture smo sledili predvsem cilju, da bi obiskovalce usmerjali v zanimiva in tudi primerna območja za obisk, manj pa na območja, ki zaradi poudarjene biotopske funkcije večji obisk ni primeren. Pritiski na gozd so zaradi različnih interesov vedno večji. ZGS si prizadeva te interese uspešno usklajevati in preprečevati potencialne konflikte. Prva stopnja poudarjenosti biotopske funkcije, ki se pojavlja na posameznih delih zahteva usklajeno delovanje vseh, ki se s tem prostorom ukvarjamo.

Velika gozdnatost v GGE, sonaravno gospodarjenje z gozdom in majhno poseganje s strani gradnje infrastrukture predstavlja ugodne razmere za trajnost hidrološke funkcije. Na območju obstoječih in potencialnih vodnih zajetij v preteklosti ni prihajalo do konfliktov z ostalimi funkcijami in gozdnogospodarskimi ukrepi. Hidrološka funkcija je delno oslABLJENA zaradi saniranih površin po žledolomu, na katerih je pomlajevanje še v začetni fazi, zastornost, pokritost z mladjem je slabša (pretrgan in vrzelast sklep). Na teh predelih je načrtovana pomoč pri obnovi sestojev po naravni poti in s sadnjo.

Ustrezna urejenost gozdnih cest in predelov ob njih (precej debelega drevja in dreves, ki so zanimiva za obiskovalce) je zaradi večinoma linijskega obiska (kolesarjenje, tek, hoja, planinarjenje) pomembna za zagotavljanje ugodnega stanja za socialne funkcije. Se pa mestoma pojavljajo konflikti s funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti, kar bi v bodoče veljalo usmerjati z opozorilnimi tablami in vzpostavljanjem ustreznega prometnega režima (zapora nekaterih cest, sanacija gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma, ipd., predvsem v okolici Podkrajja in Nanosa). Za trajnost socialnih funkcij, zlasti rekreacijske funkcije je velikega pomena odprava posledic žledoloma 2014. V predelih, kjer so sestoji najbolj poškodovani, se negativni vplivi poškodovanega drevja odražajo v slabšem zagotavljanju varovanja infrastrukture in povečanju labilnosti pobočij. Izruvano, polomljeno in podrto drevje na predelih, poteh in stezah namenjenim rekreaciji slabša ali celo onemogoča prehodnost, hkrati pa predstavljajo potencialno nevarnost

za obiskovalce, poškodujejo infrastrukturo ali ostale objekte pod sabo (vozila, cestišče, stanovanjski objekti). V teh predelih bo zato potrebno v prihodnje zagotoviti sanacijo in vzpostaviti stabilnost sestojev, ki bodo zagotavljali ugodne razmere za delovanje socialnih funkcij gozda.

Pomembna naloga z vidika zagotavljanja trajnosti lesnoproizvodne funkcije v bodoče je odpiranje posameznih predelov, ki so zaprti za spravilo. Slednje pa mora biti usklajeno z ostalimi funkcijami, zlasti z varovalno funkcijo, s funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti in funkcijo varovanja naravnih vrednot.

Trajnost funkcije varovanja naravnih vrednot je na območju celotne GGE velikega pomena. Na tem območju so evidentirane naravne vrednote, ki so prostorsko locirane in prikazane na kartah, kar se upošteva tako pri načrtovanju, kot tudi pri izvajanju ukrepov v gozdu. Konfliktov med posegi s strani gozdarstva in varovanjem naravnih vrednot dosedaj praktično ni bilo, saj se pri vseh večjih posegih (gradnje vlak in gozdnih cest) predhodno pridobi soglasje ZRSVN. Tako bo potrebno ravnati tudi v prihodnje.

6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI

6.1 Splošni cilji

Osnovni cilj gospodarjenja z gozdovi so gozdovi z veliko biotsko raznovrstnostjo, sposobnostjo naravnega pomlajevanja, sonaravno drevesno sestavo in ustreznim deležem minoritetnih drevesnih vrst ter ugodnim stanjem kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov v območju Natura 2000. To narekuje krepitev večnamenske vloge gozdov, ki poleg proizvodnih funkcij vključuje tudi krepitev ekoloških in socialnih funkcij, ekološke stabilnosti gozdnih ekosistemov ter ohranjanje in krepitev pestrosti v najširšem smislu. Močno prepletanje poudarjenih proizvodnih, ekoloških in socialnih funkcij gozdov zahteva vzgojo pestrih, mešanih in kvalitetnih gozdnih sestojev, ki so odporni na ujme, zlasti žledolom, ki je močno zaznamoval večino gozdnih sestojev v preteklem desetletju.

Na ravni GGE so določeni cilji gospodarjenja z gozdovi v GGE, ki so konkretizacija ciljev in usmeritev iz ON Tolmin (2021-2030). Vključujejo zlasti temeljne učinke (funkcije gozda), ki naj bi bili glede na specifične naravne, gozdnogospodarske in posestne razmere ter glede na potrebe po zagotavljanju funkcij gozdov uresničeni z gospodarjenjem z gozdovi v GGE. Osnova za določitev ciljev so zahteve lastnikov in javnosti do gozdov, valorizirane funkcije gozdov, družbeno - ekonomske razmere v GGE ter cilji iz ON Tolmin (2021-2030).

Gozdnogospodarski cilji:

Proizvodnja lesa: pod ta cilj štejemo zaposlitve v gozdno - lesnem sektorju, les za prodajo, oskrba z lesom malih predelovalcev (žage) in kmetijstva (vzdrževanje infrastrukture v kmetijstvu), les za domače potrebe (dohodek iz gozda), kot tudi gozd kot rezerva (socialna varnost). Zlasti v zasebnih gozdovih je cilj povečati realizacijo možnega poseka, v državnih pa izravnavanje razmerje razvojnih faz in zasledovati bolj ugodno strukturo po debelinskih stopnjah.

Ohranjanje voda: pod ta cilj štejemo ohranjanje dobrega stanja površinskih in podzemnih voda ter ohranjanje in uravnavanje vodnih količin. Zaradi kraškega terena je cilj ohraniti ustrezen zastor z gozdno vegetacijo in se izogibati nastajanju nepomlajenih površin v sestojih, kjer poteka sečnja, kar je zlasti problematično ob sanacijah ujm (žledolomi, vetrolomi, napadi podlubnikov).

Varovanje pred naravnimi nesrečami: pod ta cilj štejemo varovanje tal in gozdnih sestojev ter varovanje pred naravnimi nesrečami (npr. snežni in zemeljski plazovi, podori, poplave, veter). Zaradi kraškega terena je cilj ohraniti ustrezen zastor z gozdno vegetacijo in se izogibati nastajanju nepomlajenih površin v sestojih, kjer poteka sečnja, kar je zlasti problematično ob sanacijah ujm (žledolomi, vetrolomi, napadi podlubnikov).

Zagotavljanje ponorov ogljika: pod ta cilj štejemo zagotavljanje ponorov ogljika, saj je Slovenija podpisnica različnih evropskih dokumentov, na podlagi katerih se pričakuje, da gozdovi zagotavljajo določen delež ponorov ogljika. Cilj je, da se zagotovi večinski delež vitalnega gozdnega drevja v sestojih in sečnjo predvsem usmeriti v posek oslabeledih dreves in odraslega drevja (zlasti višjih debelinskih stopenj), kjer je kulminiral vrednostni prirastek, torej, da se povečuje delež vitalnih dreves, ki uspešno priraščajo in s tem bolj uspešno akumulirajo lesno maso.

Lov in dohodek od lova: pod ta cilj štejemo poleg upravljanja s populacijami divjadi, rekreativnega lova in lovskega turizma tudi prodajo trofej in divjačine mesno predelovalni industriji. Zlasti je cilj zagotavljati visoko realizacijo načrtovanega odvzema parkljaste divjadi (zlasti jelenjad), ki vrši pritisk na objedanje mladja.

Ciščenje zraka in regulacijo klime: pod ta cilj štejemo ohranjanje zdravega življenjskega okolja, blaženje škodljivih vplivov emisij in blaženje klimatskih ekstremov v krajini ter ohranjanje gozdnih kompleksov in gozdnih otokov v primestni in kmetijski krajini. Cilj je ohraniti strnjene gozdne komplekse na celotni GGE in se izogibati nastajanju večjih posek, ki vodijo v velikopovršinske enomerne sestoe, ki so bolj občutljivi na klimatske spremembe.

Rekreacija in turizem: pod ta cilj štejemo omogočanje različnih, predvsem okolju prijaznih rekreativnih aktivnosti v gozdnem prostoru, usmerjanje rekreacijskih in turističnih aktivnosti in razvoj trajnostnega turizma. Cilj je, da se rekreacijo usmerja v predele, kjer ne bo prišlo do

konflikta s funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti in da se rekreacija in turizem odvijata ob označenih poteh (slovenska planinska transverzala: Nanos - Pleša, poti proti Javorniku nad Črnim vrhom, Abram) in cestah (gorsko kolesarjenje – proti Hrušici, okolica Podkrajja).

Vzgoja in izobraževanje ter raziskovanje gozdov: pod ta cilj štejemo zagotavljanje možnosti za igro, učenje, doživljanje narave in raziskovanje mlajših in starejših generacij ter načrtno zbiranje, opazovanje in ugotavljanje dejstev o gozdovih, njihovem izkoriščanju in rabi. Cilj je zagotoviti ustrezne točke z informacijskimi tablami, ki bodo pojasnjevale različne vidike in vloge gozda ter opozarjale na občutljivost gozdnih ekosistemov. Zlasti na dostopnih točkah, ki so bolj obiskane (Nanos, planinske in kolesarske poti v okolici Podkrajja in Hrušice).

Ohranjanje kulturne dediščine: pod ta cilj štejemo ohranjanje objektov, gozdov ali njihovih delov, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, kot tudi tiste, ki še nimajo statusa, so pa z vidika kulturne dediščine v območju pomembni, ter ohranjanje tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi. Cilj je varovanje objektov kulturne dediščine v gozdu in upoštevanje vseh usmeritev, ki veljajo za posege v okolici objektov kulturne dediščine, zlasti v okolici arheoloških najdišč v GGE (Hrušica).

Estetski videz krajine: pod ta cilj štejemo oblikovanje gozdnih robov, ohranjanje gozdnih jas, ohranjanje izjemnih dreves, oblikovanje zanimive strukture gozdov in ohranjanje prepoznavnih krajinskih oblik. Cilj je zlasti pomemben na predelih z večjo prisotnostjo obiska s strani rekreacije in turizma, predeli Nanosa in okolica planinskih poti v okolici Podkrajja in Hrušice.

Zagotoviti ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst Nature 2000: pod ta cilj štejemo zagotavljanje in ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst, ki so uvrščene na seznam Natura 2000. To temelji na upoštevanju ciljev in usmeritev, ki so za območje Natura 2000 povzete v naravovarstvenih smernicah (Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGE Podkraj Nanos (2026 – 2035, Fučka, 2024). Cilj se nanaša na celotno GGE, saj je večji del GGE znotraj Nature 2000. Južni del GGE (Vipavski rob) je glede Nature 2000 uvrščen v Natura SPA območje, večji del GGE, severneje od roba nanoške planote pa v Natura pSCI območje.

6.2 Usmeritve

6.2.1 Splošne usmeritve

Splošne usmeritve za gospodarjenje z gozdovi so zasnovane glede na izpostavljene glavne probleme pri gospodarjenju, presojo vpliva podnebnih sprememb na gozdove, cilje gospodarjenja z gozdovi in usmeritve ob hkratnem upoštevanju ON Tolmin (2021-2030). Splošne usmeritve so usmerjene v blaženje podnebnih sprememb, prilagajanje gozdov na podnebne spremembe, zagotavljanje ponorov ogljika, ohranjanje biotske pestrosti in zagotavljanje zelenega krožnega gospodarstva ter v reševanje ključnih problemov v GGE. Z opredeljenimi usmeritvami prilagajamo gospodarjenje z gozdovi podnebnim spremembam in zagotavljamo ponore ogljika, ohranjamo biotsko pestrost gozdov in vzpodbujamo zeleno krožno gospodarstvo.

Akumulacija LZ v vitalnih sestojih za zagotavljanje ponorov CO₂

Akumulacija prirastka naj bo na ravni GGE predvsem v vitalnih sestojih, ki so sanirani in dobro priraščajo. Večino akumulacije oziroma razmere za boljšo akumulacijo bomo zagotovili z intenzivnejšo sečnjo in sanacijo poškodovanih sestojev (žledolom, podlubniki – severni del GGE), kjer bomo s posekom odraslega in poškodovanega drevja, ki slabo prirašča in hitro izgublja kvaliteto ustvarili pogoje za rast in razvoj vitalnih mlajših gozdov, ki intenzivneje priraščajo ter tako bolje vežejo CO₂. Z namenom zagotavljanja večjega ponora CO₂ se bodo ohranjale proizvodne dobe (v vseh RGR – izhodišče je ON Tolmin (2021-2030)) ter reguliral iznos biomase iz gozda in varovalo gozdna tla.

Drevesna sestava gozdov odporna na podnebne spremembe

Glavna graditeljica večine sestojev ostaja bukev, pri prilagajanju posledicam podnebnih sprememb bomo pospeševali toploljubne (zlasti na toploljubnih rastiščih v J delu GGE) in plemenite listavce ter minoritetne vrste. Zaradi ohranjanja pestrosti in gospodarske zanimivosti

bomo v višjih in vlažnejših legah ohranjali delež iglavcev (zlasti smreke in jelke, ki je bolj odporna na ujme, zlasti žledolom), v nižjih ter sušnejših legah pa ga bomo znižali, oziroma ohranjali na sedanjem nivoju (južni del GGE). Pri usmerjanju v odpornejšo drevesno sestavo bo ključnega pomena uspešna naravna obnova in nega mladega gozda. Pri drevesnih vrstah, ki so ogrožene od boleznih ali škodljivcev (veliki jesen), bomo prepoznali in ohranjali odporne osebkke.

Gospodarjenje v ranljivih sestojih

V ranljivih sestojih (poškodovani in nesanirani sestoji po žledolomu 2014, severni del GGE) ima sanacija naravnih ujm prednost pred rednim gospodarjenjem, zaradi podlubnikov pa sanacija poškodovanih iglavcev prednost pred listavci. Z ustrezno nego bomo povečali odpornost sestojev na naravne ujme. Na večjih prizadetih površinah bomo delno ohranjali poškodovano drevje z možnostjo preživetja in pospešeno nadaljevali z nego primerno pomlajenih površin. Tudi pri sanaciji bo prevladovala naravna obnova, umetna obnova pa je primerna pri sanaciji velikih površin ali pomanjkljivi naravni obnovi. Novonastalo mladovje bomo z nego usmerjali k ciljnemu stanju in ga v primeru pogostih poškodb po rastlinojedi divjadi zaščitili. V ranljivih sestojih bomo zmanjšali intenzivnosti ukrepov in povečali pogostost vračanja. Posebno skrb je potrebno posvetiti izvajanju redčenj v smrekovih drogovnjakih (Podkrajski gozdovi in Nadrt), ki so nastali iz nasadov, osnovanih pred nekaj desetletji in so bili do danes pomanjkljivo redčeni oziroma se redčenj marsikje sploh ni izvajalo. Z redčenji bomo povečali stojnost sestojev, pospešili prehod v debeljake in tako povečali stabilnost sestojev.

Zgradba gozdov in koncepti obnove gozdov

Glede na zgradbo gozdov sledimo postavljenemu konceptu obnove, ki se je v GGE že uveljavil. Na bukovih rastiščih s praviloma slabše odprtimi enomernimi bukovimi sestoji bomo gospodarili zastorno, v dinarskih mešanih gozdovih skupinsko postopno (ciljna zgradba je malopovršinsko enomerna). Naravna obnova vseh gozdov je ključna za sonaravno in večnamensko gospodarjenje, zato bomo zagotovili zadostna vlaganja v nego in varstvo zlasti v gozdovih v katerih sta pomembna graditelja sestojev jelka in plemeniti listavci. Pri izvajanju gojitvenih in varstvenih del bo poudarek na negi v sestojih z odlično in dobro zasnovo ter v sestojih, kjer je poudarjena usmeritev v vrednostno proizvodnjo. Sadnja, ki je načrtovana predstavlja predvsem spolnitev naravnega mladja in popolnitev vrzeli, ki nastajajo ob sanacijah (podlubniki). Na predelih, kjer se bo sadnja izvajala, je potrebno ohraniti naravno prisotno mladje.

Koncept redčenj in zagotavljanja individualne stabilnosti dreves v sestoju

Pri redčenjih sledimo postavljenemu konceptu redčenj, ki se je v GGE že uveljavil. Redčenja bomo izvajali od razvojne faze letvenjaka, kjer bomo zagotovili zgodnje uravnavanje zmesi za zagotavljanje vrstne pestrosti ter biološke in mehanske stabilnosti (odpornost na abiotične dejavnike), do debeljaka. Jakost redčenj na območjih s traktorskim spraviplom naj bo nižja; v sestojih kjer poteka strojna sečnja ukrepamo močnejše. V sestojih, kjer so zasnove slabše, predvsem so to gozdovi nastali z zaraščanjem in nesanirani sestoji po žledolomu s težavnimi spraviplnimi razmerami se uvede koncept situacijskih redčenj, kjer pomagamo 100–200 nosilcem funkcij (izbrancem). Pri tem upoštevamo tako kakovost kot tudi ustrezno mehansko stabilnost izbranih in rastiščem primernih drevesnih vrst. Velik poudarek bo pri izvajanju redčenj v smrekovih drogovnjakih, ki so nastali iz nasadov, osnovanih pred nekaj desetletji in so bili do danes pomanjkljivo redčeni oziroma se redčenj marsikje sploh ni izvajalo. Pri redčenju smrekovih monokultur (nasadov) je potrebno ohranjati dodatno prisotne ostale drevesne vrste, zlasti listavce.

Odpiranje gozdov in gradnja gozdnih prometnic

Gradnjo gozdnih cest bomo prvenstveno usmerjali na zaprta območja, območja s spraviplom po zraku ter v območja s spraviplom po tleh z dolgimi spraviplnimi razdaljami. Spodbujati je treba interes lastnikov za gradnjo, jim pomagati pri združevanju in uveljavljanju sofinanciranja PRP. Zaradi vse pogostejših vremenskih ujm je treba zagotoviti redno vzdrževanje odvodnjavanja gozdnih cest ter utrjevanje vozišča in brežin. Z določanjem režima uporabe cest bomo prispevali k manjšim stroškom vzdrževanja in uravnavanju obiska, ki je v porastu. Odpiranje gozdov z

gozdnimi vlakami bomo zagotovili predvsem v gozdovih na območjih, ki so primerna za traktorsko spravilo po tleh ali prevoz lesa s traktorsko prikolico. Večina državnih gozdov je ustrezno odprtih s cestami in vlakami, slabše pa so odprti zasebni gozdovi. Zato bo potrebno pospeševati zlasti ustrezno odpiranje zasebnih gozdov.

Tehnologija dela v gozdu

Spodbujali bomo rabo sodobnih tehnologij sečnje in spravila (npr. izvoz lesa s traktorsko prikolico), ter s tem povečali stopnjo mehanizacije gozdne proizvodnje, tako iz vidika varovanja okolja, ekonomske učinkovitosti kot varnosti dela. V zasebnih gozdovih ima prednost spravilo lesa po večnamenskih prometnicah z daljšimi spravnimi razdaljami z gozdarskimi prikolicami. Pri sanacijah obsežnejših naravnih ujm bomo spodbujali uporabo strojne sečnje in usmerili aktivnosti v pomoč lastnikom pri iskanju rešitev za učinkovito izvedbo del, zlasti v predelih z več iglavci. S svetovanjem bomo zagotovili čim bolj učinkovito črpanje razpoložljivih sistemskih sredstev sofinanciranja. Spodbujati je treba interes lastnikov za posodabljanje tehnologije in opreme za delo v gozdu, jim pomagati pri združevanju in uveljavljanju sofinanciranja PRP.

Usklajevanje odnosov gozd – prostoživeče živali

Ohraniti je treba vse avtohtone vrste divjadi in druge prosto živeče živali ter njihove habitate. Za zagotavljanje ustrezne prehranske kapacitete bomo v GGE povečali delež mladovij in ohranili senožeti in laze v gozdnem prostoru. Pri sečnji bomo zagotovili strukturiran gozdni rob in ohranjali plodnosne drevesne vrste, pri obnovi s sadnjo pa sadike ustrezno zaščitili. Vzdrževali bomo vodne vire in kale. Z zaporami prometnic in kontrolo bomo zagotavljali mir v mirnih conah. Zlasti je potrebno zagotavljati realizacijo načrtovanega odvzema parkljaste divjadi (zlasti jelenjad), ki povzroča tudi višji pritisk na objedanje mladja. Z vidika blaženja pritiska s strani rastlinojede divjadi na gozdno mladje je potrebno ohranjati travnate pašne površine v gozdu (lazi).

Zagotavljanje večnamenske vloge gozda

V primerih konkurenčnih funkcij dajemo prednost ekološkim pred proizvodnimi in socialnimi funkcijami. Krepitev ter združljivost vseh funkcij gozdov bomo omogočili z načrtnim in aktivnim usmerjanjem dejavnosti v gozdnem prostoru v sodelovanju z lastniki gozdov, s pristojnimi lokalnimi skupnostmi in drugimi zainteresiranimi deležniki. Pri načrtovanju ukrepov v gozdnem prostoru je potrebno vključevati tudi zainteresirano javnost in ponudnike s strani rekreacije in turizma (društva vipavske doline, turistične kmetije – Nanos, Vipavska dolina) ter tako v ustrezni meri prisluhniti njihovim željam pri razvoju gozdnega prostora.

Varovalni in zaščitni gozdovi

Aktivnosti za zagotavljanje varovalnih in zaščitnih učinkov gozda bomo povečali (sestoji na izpostavljenih kraških terenih znotraj celotne GGE). Z realizacijo načrtovanih ukrepov bomo gozdove s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo usmerjali predvsem k krepitvi varovalnega učinka gozdov, preprečevanju erozijskih procesov in ohranjanju pokrovnosti tal. Z uvajanjem v obnovo in nadaljevanjem pomlajevanja nestabilnih prestarih sestojev bomo popravili še posebej problematično porušeno razmerje razvojnih faz in povečali mehansko in biološko stabilnost gozdnih sestojev. Pospeševanje posameznih drevesnih vrst ni potrebno saj je naravna sestava (mali jesen, črni gaber, na boljših rastiščih tudi bukev) prilagojena ekstremnim razmeram in kot taka lahko kljubuje podnebnim spremembam. V predelih, ki poleg varovalne opravljajo tudi zaščitno funkcijo, bomo izvajali tudi tehnične ukrepe, ki prispevajo k varovanju nižje ležečih objektov.

Biotska pestrost in območja Natura 2000

V vseh gozdovih naj se pospešuje biotsko raznovrstnost z ohranjanjem in vzdrževanjem pestre drevesne sestave in zgradbe gozdov ter z izvajanjem ukrepov za preprečevanje škodljivih biotskih in abiotskih dejavnikov. Ohranjati je treba redke ekosisteme, zavarovane in manjšinske habitatne tipe, zavarovane rastlinske in živalske vrste, manjše gozdne otoke in tudi gozdno drevje izven gozda.

V GGE je treba dosledno izvajati ukrepe za Naturo 2000, povečati delež gozdov, izvzetih iz gospodarjenja, z ohranjanjem površine ekocelic brez ukrepanja v območjih Natura 2000. Prednost imajo manj produktivni gozdovi v GGE, zlasti južni predeli GGE, obrobje planote Nanos. Ohrani naj se sedanji delež odmrle biomase, ki izpolnjuje pogoje za dolgoročni cilj upravljanja vrst Natura 2000. Posamezna odmrla drevesa in skupine drevja bodo puščali predvsem v najdebelejših debelinskih razredih, saj je količina tanjšega odmrlega drevja zadostna.

V GGE je treba okrepiti naravovarstveni in gozdarski nadzor, predvsem v predelih povečanega obiska gozdov zaradi rekreacije in v predelih intenzivnejših sečenj. Takšni predeli v GGE so: območje planote Nanosa – okolica planinskih poti, okolica Podkraja in Hrušice.

Raba gozdnega prostora

Ohranjali bomo strnjene komplekse gozdov. Posege v prostor bomo usmerjali v gozdove, kjer ekološke in socialne funkcije niso poudarjene na prvi stopnji. Zagotavljanje ustreznega deleža kmetijskih površin bomo pospeševali na predelih, kjer je bila kmetijska raba prisotna že v preteklosti (Nanos, okolica Podkraja), nekoč kmetijske površine pa so sedaj delno zaraščene s pionirskimi sestoji.

Gospodarjenje z zasebnimi gozdovi

Za izboljšanje realizacije načrtovanih del bomo v zasebnih gozdovih intenzivirali komunikacijo z lastniki, izobraževalno dejavnost, obveščanje in ozaveščanje. Ciljna publika bodo vsi zasebni lastniki gozdov. Okrepili bomo pomoč lastnikom pri medsebojnem sodelovanju in povezovanju, pri postopkih pridobivanja sredstev sofinanciranja za izvajanja del in nabave opreme ter pri sodelovanju z ostalimi institucijami. Aktivno jih bomo vključiti tudi v procese gozdarskega načrtovanja.

6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov

V usmeritve in tudi v druga poglavja smo vgradili naravovarstvene smernice in usmeritve za varovanje kulturnih vrednot. Da bi zagotovili usklajeno rabo gozdnega prostora je potrebno upoštevati naslednje usmeritve po posameznih funkcijah gozdov:

Varovalna in zaščitna funkcija

Varovalnih gozdov v GGE ni. Kjer so malopovršinsko ekstremnejše lege se ne izvaja intenzivnejših sečenj na večjih površinah, ampak sečnjo manjše intenzitete po površini. Pri gospodarjenju na površinah gozdov s poudarjeno varovalno funkcijo se upošteva naslednje usmeritve:

- Sanacija varovalnih gozdov, ki so poškodovani po žledolomu, zlasti tam, kjer so poleg varovalne funkcije ogrožene tudi ostale (rekreacijska, zaščitna) funkcije.
- Ukrepi v teh gozdovih so na najbolj ekstremnih delih odsekov omejeni tudi na krepitev varovalne in zaščitne funkcije (pobočja nad cesto Col - Podkraj, skaloviti grebeni – Debeli hrib, Štefanov hrib, Streliški vrh, Srednja gora): sanitarna sečnja, sanacije žarišč in usadov. V bukovih sestojih na boljših rastiščih je možna malopovršinska sečnja zaradi krepitve stojnosti in povečevanja razgibanosti sestojev.
- Izpostavljeni grebeni, jarki in grape znotraj odsekov večnamenskih gozdov imajo poudarjeno varovalno funkcijo. Sem sodijo zlasti pobočja nad Višnjami in Podkrajem, pobočja nad cesto Col - Podkraj, skaloviti grebeni – Debeli hrib, Štefanov hrib, Streliški vrh, Srednja gora) ter južni obronki Nanoške planote. V odseke niso izločeni ker se malopovršinsko razprostirajo na območju cele GGE na manjših površinah. Na teh predelih morajo biti ukrepi prilagojeni varovalni funkciji gozda, kar zmanjšuje intenziteto sečnje v takšnih predelih. Ta naj se na najbolj izpostavljenih predelih omeji le na sanitarno sečnjo in v primeru spravila z žičnico le na presek najožje trase, ki še dovoljuje spravilo. Kjer razmere niso najbolj ekstremne pa je dovoljeno malopovršinsko skupinsko postopno gospodarjenje.
- Poleg varovalne funkcije opravljajo ti gozdovi pogosto še druge funkcije (zaščitno, hidrološko, funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti, funkcijo varovanja naravnih vrednot) zato je tudi te

potrebno pri posegih upoštevati. V teh primerih velja režim in smernice, ki so strožje pred tistimi, ki so milejše.

- Drugi posegi v ta prostor niso dovoljeni, če bo s tem okrnjena varovalna funkcija teh gozdov.

Za poplavna območja se določijo vodna, priobalna in druga zemljišča, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča. Na poplavnem območju so v skladu s 86. členom ZV-1 prepovedane vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda.

Poplavna območja so prikazana v GGN (prostorski del), načrtovani posegi pa usklajeni z omejitvami iz predhodne točke ter pogoji in omejitvami iz Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20). Ohraniti je treba obstoječe retencijske površine, posege pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti.

Poplavna območja so prikazana na Karti 7 prostorskega dela GGN, bolj podrobno pa na Atlasu voda <https://geohub.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=f89cc3835fcd48b5a980343570e0b64e>

Za erozijsko območje se določijo zemljišča, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske in bočne erozije vode.

Na erozijskem območju je v skladu z 87. členom ZV-1 prepovedano:

- poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov,
- ogoljevanje površin,
- krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije,
- zasipavanje izvirov,
- nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih,
- omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer,
- odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov,
- zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom,
- odzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge,
- vlačenje lesa.

Erozijska območja so prikazana na Karti 7 prostorskega dela GGN, bolj podrobno pa na Atlasu voda <https://geohub.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=f89cc3835fcd48b5a980343570e0b64e>

Za plazljivo območje se v skladu z 88. členom ZV-1 določijo zemljišča, kjer je zaradi pojava vode in geološke sestave tal ogrožena stabilnost zemeljskih ali hribinskih sestojev. Na plazljivem območju lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Na tem območju je prepovedano:

- zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč,
- poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode,
- izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča,
- krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč.

Plazljiva območja so prikazana na Karti 7 prostorskega dela GGN, bolj podrobno pa na Atlasu voda <https://geohub.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=f89cc3835fcd48b5a980343570e0b64e>

Na območjih, kjer je predvidena ali se zaradi naravnih dejavnikov (okužbe, insekti, vetrolomi, žledolomi ipd.) izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine potrebno ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti in izvesti vse potrebne ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali oz. zadrževali povečan odtok padavin oz. vode, plavin

in plavja s teh površin. Ukrepi morajo biti načrtovani na način, da se upoštevajo smernice s področja upravljanja z vodami.

Za plazovito območje se v skladu z 89. členom ZV-1 določijo zemljišča, kjer zaradi klimatskih in topografskih razlogov redno prihaja do pojava snežnih plazov ali pa obstoja velika verjetnost, da se pojavijo. Na tem območju je prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov iz ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča.

Odstranitev poškodovane in odvečne zarasti v gozdnem prostoru je potrebno izvesti selektivno. Odstraniti je potrebno suho, propadajočo in poškodovano zarast iz vodnega in priobalnega zemljišča.

Skladno s 33. členom Zakona o divjadi in lovstvu je v času gnezdenja ptic med 1. marcem in 1. avgustom, prepovedano sekati zarast ob vodnih bregovih in čistiti odvodne kanale.

Propadlo in odstranjeno zarast je potrebno v dostopnih predelih v celoti odstraniti z območja na naravi neškodljiv način; v primeru vodotokov je material prepovedano odlagati v strugo, na brežino, v priobalni pas vodotoka ter na poplavno območje.

Odlaganje ali skladiščenje lesa na poplavnih območjih ni dovoljeno.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

(usmeritve za območje Natura 2000 so povzete po naravovarstvenih smernicah Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGE Podkraj Nanos 2026 – 2035, Fučka, 2024).

Splošne usmeritve

V vseh gozdovih se pospešuje oziroma vzpostavlja biotsko raznovrstnost z ohranjanjem in vzdrževanjem pestre ekosistemske zgradbe gozdov. Vse dejavnosti v gozdu in gozdnem prostoru se morajo izvajati na način, da se zagotavljajo ustrezni pogoji za ohranitev čim večje pestrosti habitatov in ustrezni življenjski pogoji za razvoj rastlinskih in živalskih vrst, zlasti redkih in ogroženih.

Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovanja vseh zavarovanih in ogroženih prostoživečih vrst v GGE, torej tudi vrst, ki si se nahajajo izven varovanih območij narave, se pri vseh posegih in dejavnostih na območju gozdnega prostora, upoštevajo varstvene usmeritve in priporočila, ki so navedena v nadaljevanju.

Za gozdove, ki so vključeni v območja Nature 2000 ali EPO, so predpisane posebne usmeritve za ohranjanje ugodnega stanja posameznih vrst in gozdnih habitatnih tipov, ki jih je potrebno pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati – Naravovarstvene smernice za načrt GGE Podkraj Nanos 2026 – 2035, Fučka, 2024 [14].

Splošne varstvene usmeritve za območja Natura 2000

Krajinski vidik

- Ohranja in vzdržuje se razgibano strukturo in vrstno raznolikost habitatov, z ohranjanjem in vzdrževanjem gozdnih robov, gozdnih jas in košenic, vodnih in drugih mokrotnih ekosistemov v gozdu in gozdnem prostoru (mlak, luž, kaluž, izvirov, studencev), grmišč in drugih negozdnih ekosistemov (melišč, skalovij ipd.) v gozdu in gozdnem prostoru.
- Ohranja se gozdne površine, ki pomembno vplivajo na krajinsko in biotsko pestrost, ki členijo krajino in predstavljajo vezni člen med posameznimi območji. Ohranja se gozdno vegetacijo in gozdne koridorje ob stoječih vodah in vodotokih ter posamezna drevesa, skupine gozdnega drevja, gozdne otoke in omejke v kmetijski in urbani krajini.
- Naravnemu razvoju se prepusti dele gozda, ki so pomembni življenjski prostor redkih in ogroženih živalskih ali rastlinskih vrst, oziroma se v njih ustrezno prilagojeno gospodariti. Ohranja in oblikuje se biokoridorje.

- Skrbi se za neokrnjen, razgiban gozdni rob s stopničasto strukturo in pestro zgradbo drevesnih in grmovnih vrst.

Drevesna sestava in zgradba sestojev

- Ohranja ali vzpostavlja se naravna oziroma naravi čim bolj podobna drevesna sestava gozdnih življenjskih združb;
- pospešuje se razvoj čim večje genetske pestrosti tako med vrstami kot tudi znotraj posameznih drevesnih, grmovnih in drugih rastlinskih vrst, še posebej redkih, zaščitenih in ogroženih;
- ohranja in pospešuje se redke (minoritetne) drevesne in grmovne vrste ter vse plodonosne drevesne in grmovne vrste.
- Ohranjanja se grmovno in zeliščno vegetacijo, ki ne ovira naravnega pomlajevanja in razvoja gozdnega mladja.
- V gospodarskih gozdovih se vzpostavi in ohranja zadostni delež sestojev z odraslim drevjem (npr. najmanj 30 % delež sestojev z odraslim drevjem (debeljaki, sestoji v obnovi, raznomerni in prebiralni sestoji).
- Zagotavlja se zadostne količine odmrle biomase s čim večjo vrstno in debelinsko pestrostjo. Zagotovi se čim bolj enakomerno prostorsko razporeditev odmrle biomase in zadosten delež odmrle mase tudi v najdebelejših debelinskih razredih.
- Drevesa z dupli in poldupli, votla, odmrta in odmirajoča drevesa, naseljena z glivami ter živalskimi vrstami in drevesa z gnezdi ter drevesa večjih dimenzij in posebnih oblik ter varietet se načrtno pušča v gozdu in ohranja kot habitatno drevje.
- V sestojih se izbira posamezna drevesa ali majhne skupine drevja, ki se jih pušča do pozne starosti oziroma do starosti dveh proizvodnih dob.

Pomlajevanje in obnova

- Zagotavlja se naravno obnovo gozdov.
- V sestojih v katerih je naravna obnova otežena, mladje pa slabih zasnov, neustrezne vrstne sestave in genetske pestrosti je mogoča tudi obnova s sadnjo rastiščem primernih drevesnih vrst in ustreznih provenienc.
- Ob studencih, izvirih, kalužah in podzemnih jamah se vzpostavi in ohranja naravna vegetacija s tesnejšim sklepom, ob pomladitvah pa se z daljšimi pomladitvenimi obdobji zagotavlja stalno zastrtost tal teh objektov in njihove bližnje okolice.

Sečnja, spravilo in gozdna tehnika

- Posegi, dejavnosti ter druga ravnanja v gozdu in gozdnem prostoru se izvajajo v času in na način, ki najmanj ogroža gozdne ekosisteme. Prilagaja se zahtevam živalskih in rastlinskih vrst, predvsem zahtevam redkih in ogroženih vrst.
- Z namenom varovanja prostoživečih živali in zagotavljanja potreb le teh po miru se lahko na gozdnih cestah ali njihovih odsekih, ki potekajo preko oziroma v ožjem območju gnezdišč, zimovališč, ipd., zlasti v primerih povečanega obsega rabe le-teh s strani obiskovalcev in drugih uporabnikov gozda določi poseben režim prometa oziroma uporabe posamezne gozdne ceste z opozorilnimi tablami, znaki oziroma na drugačen ustrezen način.
- Pri izvajanju del in posegov v gozdu in gozdnem prostoru se uporabljajo stroji in tehnologija z najmanjšim negativnim vplivom na habitate oziroma rastišča.

- Zbiranje in vlačenje gozdnih lesnih sortimentov ter gradnja gozdnih prometnic se ne izvaja preko rastišč redkih in ogroženih rastlinskih vrst in preko pomembnejših habitatov živalskih vrst (kaluž, brlogov itd.).

Konkretne varstvene usmeritve za območja Natura 2000

- Nadaljuje naj se z izvajanjem trajnostnega, sonaravnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdom.
- Ohranja se čim bolj strnjene gozdne komplekse brez večjih infrastrukturnih posegov ter fragmentacije.
- Zagotavlja naj se uravnoteženo razmerje razvojnih faz in zgradbe gozdov.
- Zagotavlja naj se čim bolj naravno drevesno sestavo ter omogoča naravno pomlajevanje.
- Pospešuje naj se minoritetne, ogrožene in plodnosne drevesne in grmovne vrste.
- Na območja Natura 2000 naj se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.
- Še naprej naj se ohranja vsaj 3 % mrtve lesne mase od celotne LZ. Izboljša naj se debelinska struktura odmrlega in odmirajočega drevja v prid debelejšemu drevju B in C razširjenega debelinskega razreda.
- Ohranja se območja, kjer se ne gospodari z gozdom.
- Ohranja se gozdne otoke, skupine odraslega drevja in vegetacijske pasove v kulturni krajini.
- Varujejo, vzpostavljajo in vzdržujejo naj se naravna zatočišča ter strukture živalskih in rastlinskih vrst v območju posebnih biotopov (travišč, izvirov, brezen, kaluž, brlogov, ...). Tovrstnim habitatom se določi 1. stopnja poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
- Preko nahajališč, zatočišč ter drugih posebnih habitatov se ne trasira gozdnih prometnic.
- Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin.
- Zagotovi naj se uravnoteženo stanje med rastlinsko in živalsko komponento.
- Neselektivnih kemičnih sredstev za zatiranje škodljivih organizmov v gozdu naj se ne uporablja.
- Rekreatijske in turistične dejavnosti naj se usmerja izven najobčutljivejših območij ohranjanja narave.

Splošne varstvene usmeritve za ekološko pomembna območja (EPO)

Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Usmeritve vezane na celoten gozdni prostor v GGE (znotraj območij Natura 2000)

- Nadaljuje naj se z izvajanjem trajnostnega, sonaravnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdom.
- Ohranja se čim bolj strnjene gozdne komplekse brez večjih infrastrukturnih posegov ter fragmentacije.
- Ohranja naj se vsaj obstoječi delež odmrlega drevja. Izboljša naj se debelinska struktura odmrlega in odmirajočega drevja v prid debelejšemu drevju B in C razširjenega debelinskega razreda.

- Nadaljuje se z vzpostavljanjem mreže starih in odmirajočih habitatnih dreves, ki se jih prepusti naravnemu razvoju (najmanj do 2 habitatni drevesi debelejši od 30 cm/ha - dupla, razvejana, polomljena, odmirajoča stoječa drevesa).
- Ohranja naj se rastišču primernejša sestava drevesnih vrst gozdnih združb, v spremenjenih ali izmenjenih sestojih pa naj se gospodarjenje z gozdovi usmeri k vzpostavljanju rastišču primerne sestave gozdnih združb.
- Ohranja naj se najmanj 30 % delež sestojev z odraslim drevjem (razširjenega debelinskega razreda B in C, sestoji z odraslim drevjem so debeljaki, raznomerni sestoji ter sestoji v obnovi).
- Spodbuja naj se naravno pomlajevanje, s sadnjo naj se kvečjemu vzpostavlja naravno sestavo gozdnih združb.
- Obnova gozdov naj se ne izvaja s sadnjo tujerodnih in rastišču neprimernih vrst.
- Ohranjajo in vzdržujejo naj se travnate površine (lazi, jase) znotraj gozdnega prostora.
- Preko njih naj se ne gradi novih gozdnih prometnic.
- Ohranja naj se vrstno pester in strukturiran gozdni rob.

Medved, volk, ris:

- Z gozdom in krajino naj se upravlja v skladu s strategijami in akcijskimi načrti, ki obravnavajo velike zveri.
- V okolici aktivnih medvedjih brlogov v radiju najmanj 200 m, naj se ne ukrepa v času od 15.12. do 30.4. Vzpostavijo naj se mirne cone.
- V razdalji najmanj 300 m od kraja, kjer so poleženi mladiči volka, se v obdobju 1. 4. do 31. 5. dela v gozdu ne izvajajo. Vzpostavijo naj se mirne cone.
- V razdalji najmanj 100 m od kraja, kjer so poleženi mladiči risa, se v obdobju 1. 6. do 31. 8. dela v gozdu ne izvajajo. Vzpostavijo naj se mirne cone.

Netopiriji, veliki pupek, hribski urh:

- V gozdu in gozdnem robu naj se vzdržuje majhne vodne in močvirne biotope kot so mlake, luže in kaluže. V radiju vsaj 50 metrov od njih naj se ne postavlja solnic. Obstoječe solnice naj se odstrani (ukrep: 612 – vzdrževanje vodnih virov v gozdu).
- Pri sečnji naj se drevesa usmerjeno podira stran od vodnih teles.
- Ohranja naj se vodne kotanje ob vlakah.
- Pri spravilu lesa naj se v vodna telesa ne posega, vanje naj se ne odlaga sečnih ostankov.

Bukov kozliček, alpski kozliček:

- Posekan les listavcev in jelke na območjih povečane aktivnosti bukovega in alpskega kozlička se v času od 15. maja do 15. avgusta iz gozda transportira najkasneje v 14 dneh po poseku. Iz drugih območij se posekan les iz gozda transportira čim prej.

Jame:

- Ob vhodih v jame ter v neposredni okolici jamskih vhodov (ena drevesna višina, 30 metrov) naj se ohranja stalna zastrtost gozdov.
- Na površini nad znanimi jamskimi prostori naj se ne gradijo gozdne prometnice. Če je to potrebno naj se jih načrtuje v sodelovanju z Zavodom za varstvo narave (v nadaljevanju ZRSVN).
- Zaželena je uporaba biološko razgradljivih olj.
- V kolikor se ugotovi povečan obisk jame oziroma nabiranje jamskih živali naj se obvesti ZRSVN.

Javorovi gozdovi:

- Izločijo naj se primerni sestoji (za sestoje prednostnega habitatna tipa 9180* je značilno prevladovanje plemenitih listavcev, med katerimi so najpogostejši gorski in ostrolistni javor gorski brest, veliki jesen, lipa in lipovec). Znotraj njih naj se ohranja semenjake vrst plemenitih listavcev. Z gojitvenimi posegi naj se pospešuje rastišču primerne vrste. Zagotovi naj se pomlajevanje ključnih drevesnih vrst (javor, brest, lipa).

- Izvede se proaktivne ukrepe varovanja habitatnega tipa (npr. zaščita mladja z zaščitnimi ograjami).
- Sektorski ukrepi, predlagani za vključitev v GGN: Načrtno puščanje biomase v gozdu – 670 (puščanje stoječe biomase) in 671 (puščanje podrte biomase).

Usmeritve vezane na Cono – območje navadnega koščaka (*Austropotamobius torrentium*)

- Ohranja naj se naravna hidromorfologija potokov v gozdu.
- V coni naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju obrežne vegetacije. Gospodarjenje naj bo skupinsko postopno s poudarkom na ohranjanju nosilnih drevesnih vrst. Zagotavlja naj se sklenjenost krošenj oz. zasenčenost vodnih površin (sestoji s strnjanim sklepom krošenj vsaj v pasu 10 m ob vodotoku). V coni naj se krčenje gozda ne izvaja.
- V neposredni bližini vodotokov (vsaj 5 m pas) naj se ne gradi nove gozdarske infrastrukture (prometnice in ostali objekti). Gradnja, rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotokov naj se izvaja tako, da ne pride do njihovega zasipavanja v zimskem obdobju. Morebitna prečenja vodotokov naj se z namenom čim manjšega posega, izvaja čim bolj pravokotno na strugo.
- V kolikor je sečnja obrežne vegetacije potrebna naj bo le-ta selektivna. Odstranjuje se zgolj nestabilna drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru.
- Odstranjuje se morebitna žarišča tujerodnih invazivnih vrst.
- Ohranja naj se zamočvirjene gozdne površine. Krčenja takšnih gozdnih površin naj se ne izvaja.
- V coni se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.
- Pri sečnji in spravilu lesa se uporablja biološko razgradljiva olja.
- Območje se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
- V obrazcu E4 v odsekih 103, 104, 108, 109, 110, 111, 112, 113 in 116 je navedeno območje upravljalске cone in navedene navezave na ustrezne usmeritve v gozdnogospodarskem načrtu.

Usmeritve vezane na Cona – Južni obronki Nanosa

- Spodbuja se ohranjanje mozaične pokrajine gozdnih površin, grmičevja, travnikov in pašnikov (lovne površine ujed).
- Pred vsakim posegom odpiranja prostora z gozdnimi prometnicami je potrebno že v idejni fazi vključiti ZRSVN (v kolikor se ugotovi, da bi takšen poseg negativno vplival na navedene varovane vrste, se posega ne izvede).
- Sečnja in spravilo lesa naj se izvaja izven časa gnezdenja varovanih vrst ujed. Potrebno je zagotavljati mir na površini 1 ha v okolici znanega gnezda planinskega orla od 1. januarja do 31. avgusta, v okolici znanega gnezda sršenarja od 1. maja do 31. avgusta, v okolici znanih gnezd kačarja od 20. marca do 31. avgusta ter v okolici gnezd velike uharice od 1. februarja do 31. julija.
- V obrazcu E4 v odsekih 42, 43, 44A, 44B, 45A, 46, 47, 48, 49A, 49B, 60A, 60B, 75A, 75B, 76, 77, 78, 79A, 79B, 80, 144, 145, 146, 167, 148, 149, 150 in je navedeno območje upravljalске cone in navedene navezave na ustrezne usmeritve v gozdnogospodarskem načrtu.

Hidrološka funkcija

V vseh gozdovih s poudarjeno hidrološko funkcijo na prvi in drugi stopnji moramo režim gospodarjenja prilagoditi funkciji in stopnji poudarjenosti funkcije. Na teh površinah je potrebno spoštovati predpisane varstvene režime in vsak poseg v prostor skrbno proučiti. Usmeritve za krepitev hidrološke funkcije izhajajo iz Zakona o vodah (ZV-1) in so obširno predstavljene v Usmeritvah s področja upravljanja z vodami za pripravo GGN [29], ki jih je izdala Direkcija Republike Slovenije za vode (v nadaljevanju DRSV).

Splošne usmeritve

Rabo in druge posege v vode, vodna in priobalna zemljišča ter zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih ter kmetijska, gozdna in stavbna zemljišča je treba programirati, načrtovati in izvajati v skladu s 5. členom Zakona o vodah (ZV-1) tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov, naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov ter varstvo naravnih vrednot in območij, varovanih po predpisih o ohranjanju narave.

Površinske vode se po pomenu, ki ga imajo za upravljanje voda, razvrstijo v 1. in 2. red. Vode 1. reda so navedene v Prilogi, ki je sestavni del ZV-1, preostale vode pa so vode 2. reda.

V 11. členu ZV-1 je določeno, da je zemljišče, na katerem je celinska voda trajno ali občasno prisotna in se zato oblikujejo posebne hidrološke, geomorfološke in biološke razmere, ki določajo vodni in obvodni ekosistem, vodno zemljišče celinskih voda (v nadaljevanju: vodno zemljišče). Vodno zemljišče tekočih voda obsega osnovno strugo tekočih voda, vključno z bregom, do izrazite geomorfološke spremembe. Vodno zemljišče stoječih voda obsega dno stoječih voda, vključno z bregom, do najvišjega zabeleženega vodostaja. Za vodno zemljišče se štejejo tudi opuščene struge in prodišča, ki jih voda občasno še poplavlja, močvirja in zemljišče, ki ga je poplavela voda zaradi posega v prostor. Podrobnejši način določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda določa Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča celinskih voda (Uradni list RS, št. 58/18).

V 14. členu ZV-1 je določeno, da je zemljišče, ki neposredno meji na vodno zemljišče, priobalno zemljišče celinskih voda (v nadaljevanju: priobalno zemljišče). Zunanja meja priobalnih zemljišč sega na vodah 1. reda 15 metrov od meje vodnega zemljišča, na vodah 2. reda pa 5 metrov od meje vodnega zemljišča. Četrti odstavek 14. člena ZV-1 določa zunanjo mejo priobalnega zemljišča na vodah 1. reda zunaj območij naselja, ki sega najmanj 40 m od meje vodnega zemljišča. Priobalna zemljišča so tudi vsa zemljišča med visokovodnimi nasipi. Peti odstavek 14. člena ZV-1 določa zunanjo mejo priobalnih zemljišč na vodah iz 35. točke Priloge ZV-1 (ostale celinske vode, ki tvorijo ali prečkajo državno mejo), ki sega pet metrov od meje vodnega zemljišča.

Na vodnem in priobalnem zemljišču ter na območju presihajočih jezer ni dovoljeno posegati v prostor, razen za izjeme, ki jih določa 37. člen ZV-1:

- ukrepe, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnosti površinskih voda,
- gradnjo objektov, namenjenih varstvu voda pred onesnaženjem,
- gradnjo objektov, namenjenih obrambi države, zaščiti in reševanju ljudi, živali in premoženja ter izvajanju nalog policije,
- zagotovitev varnosti plovbe in zagotovitev varstva pred utopitvami v naravnih kopališčih,
- gradnjo objektov, potrebnih za rabo voda, ki jih je za izvajanje posebne rabe vode nujno zgraditi na vodnem oziroma priobalnem zemljišču (npr. objekt za zajem ali izpust vode),
- ukrepe, ki se nanašajo na ohranjanje narave,
- gradnjo objektov grajenega javnega dobra po ZV-1 ali drugih zakonih,
- gradnjo objektov javne infrastrukture, komunalne infrastrukture in komunalnih priključkov na javno infrastrukturo ter z gradnjo objektov javne infrastrukture neposredno povezane ureditve, ki se načrtujejo na podlagi predpisov s področja umeščanja prostorskih ureditev državnega pomena v prostor, če izpolnjujejo pogoje iz tretjega odstavka tega člena,
- gradnjo pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov zunaj območij naselij na priobalnem zemljišču vodotokov 1. reda, vendar z zagotovljenim minimalnim 15 metrskim odmikom od meje vodnega zemljišča.

Na vodnem in priobalnem zemljišču je v skladu z določbo 68. člena ZV-1 prepovedano:

- odlaganje in pretovarjanje nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki,
- odlaganje ali odmetavanje odkopnih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi,
- odlaganje odpadkov.

Pri načrtovanju je potrebno upoštevati določbe 84. člena ZV-1, da so na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedane dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko:

- ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč;
- zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda;
- ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja;
- onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.

Pri načrtovanju posegov na vodna in priobalna zemljišča ter na območju presihajočih jezer je potrebno zagotavljati preprečevanje poslabšanja ekološkega stanja voda in preprečevanje širjenja invazivnih tujerodnih vrst rastlin med izvajanjem gradbenih del na vodnih in priobalnih zemljiščih.

Zaradi ohranitve ali doseganja dobrega stanja voda ali njihovega dobrega ekološkega potenciala so kot osnovne enote za zanesljivo ugotavljanje stanja in doseganje okoljskih ciljev določena vodna telesa površinskih voda in vodna telesa podzemnih voda (Pravilnik o določitvi in razvrstitvi vodnih teles površinskih voda (Uradni list RS, št. 63/05, 26/06, 32/11 in 8/18). Vodotoki ali njihovi deli, ki ne ustrezajo merilom za določitev samostojnih vodnih teles površinskih voda so priključeni k vodnim telesom vodotokov, v katera se stekajo.

Vodovarstvena območja se določijo z namenom, da se zavaruje vodno telo, ki se uporablja za odzem ali je namenjeno za javno oskrbo s pitno vodo, pred onesnaževanjem ali drugimi vrstami obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost voda ali njeno količino (74. člen ZV-1). Za vsa območja, ki se nahajajo na vodovarstvenem območju zajetij pitne vode, je treba pri načrtovanju dosledno upoštevati Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16) ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi sprejeti na podlagi 74. člena ZV-1 oz. 60. člena Zakona o vodah (Uradni list SRS, št. 38/81 in 29/86 ter Uradni list RS, št. 15/91 in 52/00).

Za vsa območja, ki se nahajajo na vodovarstvenem območju zajetij pitne vode (hidrološka funkcija 1. stopnje - vodovarstveno območje 1 in 2 ali hidrološka funkcija 2. stopnje - vodovarstveno območje 3 in 4) je treba pri načrtovanju dosledno upoštevati mejo vodovarstvenega območja in njegovih notranjih območij (zajetje, VVO I, VVO II in VVO III) ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja posamezno vodovarstveno območje (predpisi sprejeti na podlagi 74. člena ZV-1 oz. občinski odlok sprejet na podlagi 60. člena Zakona o vodah).

V okviru usklajevanja posegov v vodovarstvena območja in varovane pasove vodotokov je potrebno redno sodelovanje s službo pristojno za vode in z upravnimi organi, pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana, ogrožena in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča, poplavna območja, vodovarstvena območja).

V kolikor se v času veljavnosti načrta sprejme katerokoli vodovarstveno območje s pravnim predpisom, v katerem je naveden tudi režim, se pri gospodarjenju z gozdovi upošteva sprejet režim. Informacije o vodovarstvenih sprejetih vodovarstvenih območjih so prikazane na spletnem portalu Atlas voda.

Posege v prostor je treba načrtovati in izvajati na način, da ne pride do poslabšanja kakovosti kopalne vode.

Pri pripravi GGN je treba upoštevati pogoje in omejitve posegov v vodno dobro zaradi zagotavljanja doseganja ciljev ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke iz Uredbe o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16 in 107/23). Referenčni odseki so odseki vodotokov in obale jezer, na katerih so referenčna mesta, ki so mesta z le zelo majhnimi spremembami elementov kakovosti ekološkega stanja površinskih voda zaradi človekove dejavnosti ter ustrezajo opredelitvam za zelo dobro ekološko stanje.

Skladno s 5. členom te uredbe so:

- na referenčnih odsekih: prepovedani posegi, ki lahko povzročijo spremembe morfoloških značilnosti;
- na vodotokih gorvodno od referenčnih odsekov (z njihovo prispevno površino) in na vodotokih

dolvodno od referenčnih odsekov oziroma od jezera na katerem so določeni referenčni odseki, do dolvodne meje ribjega tipa, v katerega je razvrščen referenčni odsek oziroma vodotok na iztoku iz jezera: dovoljeni le posegi, ki ne povzročijo škodljivega vpliva na referenčne odseke in se v postopku odločanja o izdaji vodnega soglasja ugotovi, da se zaradi sprememb morfoloških značilnosti, povezanih s temi posegi, stanje površinske vode na referenčnem odseku ne bo poslabšalo ter so izpolnjeni drugi pogoji za izdajo vodnega soglasja.

Pri pripravi GGN je treba posege načrtovati na način, da se prepreči negativni vpliv na izvajanje veljavnih vodnih pravic (po 119. členu ZV-1) in evidentirane posebne rabe vode (po 108. členu ZV-1) ter prisotnost drugih vodnih virov. Prav tako posegi ne smejo omejevati splošne rabe vode (po 105. členu ZV-1).

Ukrepi se v gozdovih izvajajo na način, da se prepreči negativni vpliv na izvajanje veljavnih vodnih pravic (po 119. čl. ZV-1) in evidentirane posebne rabe vode (po 108. čl. ZV-1) ter prisotnost drugih vodnih virov. Prav tako posegi ne smejo omejevati splošne rabe vode (po 105. čl. ZV-1).

Odpadna olja je v splošnem prepovedano puščati v zabojnikih za zbiranje komunalnih odpadkov, jih odmetavati ali zlivati na tla oziroma v površinske in podzemne vode. Treba jih je oddati na za to določenih mestih (zbirni centri).

Prepovedano je gnojenje ali uporaba sredstev za varstvo rastlin na priobalnih zemljiščih v tlorisni širini 15 metrov od meje brega voda 1. reda in pet metrov od meje brega voda 2. reda na podlagi 65. člena ZV-1.

Vzpostavlja in ohranja naj se pas obvodne vegetacije (drevja in grmičevja), ki lahko omili ali prepreči vnos pesticidov in drugih onesnaževal v vodotok.

Pranje, vzdrževanje oz. popravilo gozdne mehanizacije naj se v gozdu ne izvaja. Parkirna mesta za gozdno mehanizacijo in pretakalne ploščadi morajo biti ali tlakovane ali pa imeti pod vozili postavljene lovilne posode ali pivnike, da se prepreči iztekanje nevarnih tekočin v tla. V primeru izlitja nafte in naftnih derivatov na pretakalni ploščadi ali v gozdu je treba onesnaženje omejiti, razlite nevarne snovi pa s pomočjo ekološke opreme (pivniki, granulati) pobrati v ustrezne posode. Mesta za skladiščenje goriva in olja naj bodo stran od vodotokov in stoječih voda, zunaj priobalnih zemljišč in območij poplav. Pripravljen naj bo podroben načrt v primeru razlitja.

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom o kriterijih za določitev vodovarstvenih območij (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16). Posegi so sprejemljivi, če iz analize tveganja izhaja, da nov poseg ne bo povzročil poslabšanja stanja voda (ob upoštevanju zaščitnih ukrepov iz analize tveganja).

V bližnji okolici zajetij naj se ne pogozduje na taki razdalji, na kateri bi lahko prišlo do prodora korenin v zajetja ali do prodora organskih snovi ali mikrobiološkega onesnaženja v zajetje.

Oskrba strojev in vzdrževanje takih strojev in naprav, ki uporabljajo nevarne snovi, vključno z gorivi in mazivi mora potekati izven najožjega vodovarstvenega območja (VVO I).

Varstvena območja po predpisih o vodah v merilu 1:50.000 je prikazana v prostorskem delu načrta GGN (Karta 7), podrobneje pa na Atlasu voda <https://geohub.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=f89cc3835fcd48b5a980343570e0b64e>.

Usmeritve za gospodarjenje z gozdovi

Gradnja gozdarskih objektov in gozdnih prometnic ter transport ali skladiščenje lesa v neposredni bližini vodotokov (priobalno zemljišče) ali preko izvirov niso dopustni. Prav tako ni dovoljeno spravilo lesa po potokih (jarkih). Pri delu v gozdu se ne sme uporabljati strupenih premazov in biocidov. Točenje goriv in bio-maziv je potrebno izvajati izven vodozbirnih območij. Obvezna je uporaba biološko razgradljivih olj za mazanje motornih žag ter v hidravličnih sistemih strojev in tehnična brezhibnost vozil pri vseh gozdarskih delih.

Vodne vire ter ostale objekte povezane z vodami je potrebno vrisati v gojitvene načrte. Vodne vire ter bližnjo okolico je potrebno občasno očistiti in urediti dostope, kjer je to smiselno. V kale,

kaluže, izvire in druge vodne vire se ne sme polagati kamene soli ali drugih snovi, ki spreminjajo kvaliteto vode.

Divja odlagališča odpadkov je potrebno evidentirati in sanirati.

Smernice za ogrožena območja po zakonu o vodah (plazljiva, plazovita, erozijska in poplavna) so obravnavana v poglavju Varovalni in zaščitni gozdovi.

Rekreacijska funkcija in turistična funkcija

Na območjih večjega obiska gozdov pospeševati raznodobno in malopovršinsko zgradbo sestojev, težiti k čimbolj naravni sestavi gozdov in oblikovanju pestrih sestojev, ohranjati večji delež starejših razvojnih faz in gospodariti z višjimi lesnimi zalogami.

Ohranjati posamezna estetsko zanimiva drevesa, drevesa izjemnih dimenzij, plodonosne in cvetoče drevesne vrste.

Izogibati se je potrebno velikopovršinskim posegom, ki so dopustni le izjemoma, v primeru sanacij posledic različnih ujm.

V gozdovih z izjemno poudarjeno rekreacijsko in turistično funkcijo podaljšati proizvodno in pomladitveno dobo, obnovo sestojev pa izvajati postopno in malopovršinsko.

Na točkah s slikovitim razgledom izvajati vedutno sečnjo. Še posebej to velja za okolico planinskih domov, ki so na teh lokacijah prav zaradi izjemnih razgledov.

Izvajanje del v gozdu prilagoditi času, ko ni večjega obiska, posamezne predele celo zapreti za obiskovalce, da se s tem zagotovi varnost, in poskrbeti za dobro označenost območja sečnje.

Z rednim odstranjevanjem podrtega in polomljenega drevja in vejevja vzdrževati prehodnost vseh označenih poti in dostopov do rekreacijsko in turistično zanimivih objektov. Izvajati različne preventivne ukrepe zaradi varnosti obiskovalcev.

Pri gradnji gozdnih prometnic na območju velikega obiska uporabiti primerno mehanizacijo, pri spravilu lesa pa tehnologijo, ki bo imela najmanjše negativne vplive na gozd in obiskovalce.

Gozdne prometnice v teh območjih se načrtuje tako, da so lahko namenjene tudi rekreaciji, potrebno jih je redno vzdrževati, po končanih delih ustrezno sanirati in urediti.

Na območju večjega obiska skrbno izvajati gozdni red na in ob gozdnih prometnicah.

Javna gozdarska služba mora nuditi strokovno pomoč pri ureditvi rekreacijske infrastrukture (table, smerokazi, razgledišča, ...). Pri tem je treba sodelovati s turističnimi, planinskimi, kolesarskimi društvi ter lokalnimi skupnostmi.

Rekreacijsko rabo usmerjati na za to primerna območja, pri tem upoštevati zakonitosti gozdnega prostora, gozdarske in druge dejavnosti v njem ter smernice pristojnih ustanov za varstvo naravne in kulturne dediščine. Kjer je rekreacijska raba v nesoglasju s pospeševanjem drugih funkcij, se pobude za urejanje poti ali gradnjo drugih rekreacijskih ali turističnih objektov skuša usmeriti na druga območja.

Spremljati turistični obisk in oceniti vpliv na naravo z različnimi ukrepi pa poskrbeti za razpršitev obiska v primeru prevelike obremenitve.

Funkcija varovanja kulturne dediščine

Povzete so Splošne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje ON z vidika varstva kulturne dediščine, ki smo jih prejeli od Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Podrobnosti glede varovanja kulturne dediščine so podane v viru: Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje gozdnogospodarskega načrta (GGN) gozdnogospodarske enote (GGE) Podkraj Nanos, ki jih je izdelal zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, območna enota Nova Gorica [35].

Splošne varstvene usmeritve za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine v gozdnem prostoru:

- spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti;
- spodbujanje vzdržnega razvoja s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije;
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene;
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije; pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z enotami kulturne dediščine ter njihov vsebinski in prostorski kontekst (značilne silhete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture);
- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote;
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakah se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni.

Varstvene usmeritve za vplivna območja:

- v vplivnih območjih kulturnih spomenikov velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov tako, da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen;
- v vplivnih območjih registrirane dediščine velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine; ohranjajo se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Dodatni režim varstva arheoloških najdišč:

- posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo; gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varujejo pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst.

Prepovedano je predvsem:

- odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline;
- gospodarsko izkoriščati rudnine oziroma kamnine;
- postavljati ali graditi trajne ali začasne objekte, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo, ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča.

Izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštetih nedopustnih posegov:

- če ni možno najti drugih rešitev ali
- če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oz. izvedbo posega.

V tem primeru je treba slediti naslednjim usmeritvam:

- sanitarna sečnja naj se izvede v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in zagotovi strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju ZVKDS);
- odstranjevanje štorov/drevesnih panjev naj se izvede s frezami;
- izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravilo

ter odvoz drevnine iz gozda; drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je potrebno strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema;

- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni; dela je potrebno izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti; o načrtovanih posegih je potrebno predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS; nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je potrebno nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin.

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- pristojni območni enoti ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del;
- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke; v primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin, oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

Območje stavbne dediščine, varuje se:

- gabariti, gradivo, oblikovanost;
- pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah);
- celovitost dediščine v prostoru.

Območje naselbinske dediščine, varuje se:

- morfološka zasnova naselja;
- prostorsko pomembnejše naravne sestavine znotraj naselja ali njegovega dela (drevesa, vodotoki);
- prepoznavna lega v prostoru oziroma krajini (glede na reliefne značilnosti, poti);
- varuje tudi naravne ter druge meje rasti in robove;
- odnosi med naseljem ali med njegovim delom in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega).

Območje kulturne krajine, območje zgodovinske krajine, varuje se:

- krajinska zgradba in prepoznavna prostorska podoba (naravne in grajene ali oblikovane sestavine);
- značilna obstoječa parcelna struktura, velikost in oblika parcel ter členitve (živice, vodotoki z obrežno vegetacijo, osamela drevesa);
- odnos med krajinsko zgradbo oziroma prostorsko podobo in stavbo oziroma naseljem;
- preoblikovanost reliefa in spremljajoči objekti, grajene strukture, gradiva in konstrukcije ter likovni elementi.

Območje vrtnoarhitekturne dediščine, varuje se:

- zasnova (oblika, struktura, velikost, poteze);
- grajene in naravne sestavine (vrtna oprema, likovni elementi, rastline, vodni motivi, relief);
- rastišče z ustreznimi ekološkimi razmerami, ki so potrebne za razvoj in obstoj rastlin;

- vsebinska, funkcionalna, likovna in prostorska povezanost med sestavinami prostorske kompozicije in stavbami ter površinami, pomembnimi za delovanje celote.

Območje memorialne dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta;
- vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami.

Območje druge dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave;
- osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja;
- vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

Posegi v kulturno dediščino

ZVKD - 1 predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (28. člen ZVKD - 1);
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitve arheološke ostaline ali dediščine (31. člen ZVKD - 1).

Za poseg v enoto kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo kulturne dediščine ali jo uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto kulturne dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je potrebno pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline po 31. členu ZVKD - 1, ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo RS.

Na gozdnih površinah, ob oz. v bližini gozdnega roba na območju GGE se nahaja 9 varovanih enot in območij kulturne dediščine za katere podajamo naslednje podrobne kulturno varstvene usmeritve:

Arheologija

Arheološka kulturna dediščina je najbolj ranljiva vrst v kontekstu gospodarjenja z gozdovi. Zato podajamo podrobne smernice za posamezna območja arheološke dediščine.

Usmeritve za arheologijo:

EID	Ime	Režim	Podrežim	Usmeritve	Odsek
1-00535	Podkraj – Arheološko najdišče Hrušica-Ad Pirum	kulturni spomenik	arheološko najdišče	<ul style="list-style-type: none"> • Za vse posege v območju dediščine (tudi za sečnjo in spravilo lesa) je potrebno pred posegi pridobiti kulturnovarstvene pogoje oziroma soglasje pristojne OE ZVKDS. • Zemeljski posegi (kot so urejanje novih dostopnih poti, izgradnja novih gozdnih vlak in širitev obstoječih cest, odstranjevanje kamnitih nasipov, suhozidnih struktur ali vleka prek teh itd.) niso sprejemljivi. • V nujnih primerih (kot je odstranjevanje poškodovanih ali bolnih dreves), ki pomenijo posege v zemljinu so ti pogojno sprejemljivi: <ul style="list-style-type: none"> - Pri spravilu lesa se uporablja le obstoječe komunikacije, vzpostavitev novih gozdnih vlak ali novih komunikacij ni sprejemljiva. - Zbiranje in vleka lesa je pogojno dovoljena le v času, ko so tla zamrznjena in ne mokra in so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalizirani. Prav tako ni dovoljeno 	84C, 125, 126A, 126B, 127E, 127G

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

				<p>kuriti znotraj varovanega območja spomenika, kot tudi ne v neposredni bližini spomenika.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izbira naj se tiste smeri in tehnike poseka ter spravila lesa, ki ne ogrožajo vidnih nadzemnih delov kot so kamnite groblje, zid ali suhozidne strukture in ne ogrožajo značilnih obrisov najdišča kot so terase. - Grmičevje in drevesa, ki se vraščajo v zidove ali druge suhozidne ostanke je potrebno strokovno odstraniti (po navodilih pristojne OE ZVKDS), pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema. - Pri sečnji in spravilu lesa ni dovoljeno odkopavati in zasipavati terena ali odstranjevati koreninskega sistema dreves. - Ob posegih v zemljinu mora investitor oziroma izvajalec posega zagotoviti predhodne arheološke raziskave po navodilih pristojne območne enote ZVKDS. - V primeru, da se med posegom najde arheološka ostalina, morata investitor in odgovorni vodja del poskrbeti, da ta ostane nepoškodovana ter na mestu in v položaju, kot je bila odkrita, o najdbi pa morata najpozneje naslednji delovni dan obvestiti ZVKDS /prvi odstavek 26. člena ZVKD-1/. 	
1-12163	Podkraj – Arheološko najdišče Na Tratah	registrirana dediščina	arheološko najdišče	<p>Za vse posege v območju dediščine (tudi za sečnjo in spravilo lesa) je potrebno pred posegi pridobiti kulturnovarstvene pogoje oziroma soglasje pristojne OE ZVKDS.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zemeljski posegi (kot so urejanje novih dostopnih poti, izgradnja novih gozdnih vlak in širitev obstoječih cest, odstranjevanje suhozidnih struktur ali vleka prek teh itd.) so pogojno sprejemljivi: - Pri spravilu lesa se uporablja le obstoječe komunikacije, vzpostavitev novih gozdnih vlak ali novih komunikacij ni sprejemljiva. - Zbiranje in vleka lesa je pogojno dovoljena le v času, ko so tla zamrznjena in ne mokra in so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalizirani. Prav tako ni dovoljeno kuriti znotraj varovanega območja registrirane dediščine, kot tudi ne v neposredni bližini. - Izbira naj se tiste smeri in tehnike poseka ter spravila lesa, ki ne ogrožajo vidnih nadzemnih delov kot so kamnite groblje, zid ali suhozidne strukture in ne ogrožajo značilnih obrisov najdišča kot so terase. - Grmičevje in drevesa, ki se vraščajo v zidove ali druge suhozidne ostanke je potrebno strokovno odstraniti (po navodilih pristojne OE ZVKDS), pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema. - Pri sečnji in spravilu lesa ni dovoljeno odkopavati in zasipavati terena ali odstranjevati koreninskega sistema dreves. - Ob posegih v zemljinu mora investitor oziroma izvajalec posega zagotoviti predhodne arheološke raziskave po navodilih pristojne območne enote ZVKDS. - V primeru, da se med posegom najde arheološka ostalina, morata investitor in odgovorni vodja del poskrbeti, da ta ostane nepoškodovana ter na mestu in v položaju, kot je bila odkrita, o najdbi pa morata najpozneje naslednji delovni dan obvestiti ZVKDS /prvi odstavek 26. člena ZVKD-1/. 	113, 114, 115, 116
1-29526	Višnje – Arheološko najdišče Pri Mačku	registrirana dediščina	arheološko najdišče	<p>Za vse posege v območju dediščine (tudi za sečnjo in spravilo lesa) je potrebno pred posegi pridobiti kulturnovarstvene pogoje oziroma soglasje pristojne OE ZVKDS.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zemeljski posegi (kot so urejanje novih dostopnih poti, izgradnja novih gozdnih vlak in širitev obstoječih cest, odstranjevanje suhozidnih struktur ali vleka prek teh itd.) so pogojno sprejemljivi: - Pri spravilu lesa se uporablja le obstoječe komunikacije, vzpostavitev novih gozdnih vlak ali novih komunikacij ni sprejemljiva. - Zbiranje in vleka lesa je pogojno dovoljena le v času, ko so tla zamrznjena in ne mokra in so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalizirani. Prav tako ni dovoljeno kuriti znotraj varovanega območja registrirane dediščine, kot tudi ne v neposredni bližini. - Izbira naj se tiste smeri in tehnike poseka ter spravila lesa, ki ne ogrožajo vidnih nadzemnih delov kot so kamnite groblje, zid ali suhozidne strukture in ne ogrožajo značilnih 	104, 105

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

				<p>obrisov najdišča kot so terase.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grmičevje in drevesa, ki se vraščajo v zidove ali druge suhozidne ostanke je potrebno strokovno odstraniti (po navodilih pristojne OE ZVKDS), pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema. - Pri sečnji in spravilu lesa ni dovoljeno odkopavati in zasipavati terena ali odstranjevati koreninskega sistema dreves. - Ob posegih v zemljinu mora investitor oziroma izvajalec posega zagotoviti predhodne arheološke raziskave po navodilih pristojne območne enote ZVKDS. - V primeru, da se med posegom najde arheološka ostalina, morata investitor in odgovorni vodja del poskrbeti, da ta ostane nepoškodovana ter na mestu in v položaju, kot je bila odkrita, o najdbi pa morata najpozneje naslednji delovni dan obvestiti ZVKDS /prvi odstavek 26. člena ZVKD-1/. 	
1-29760	Podkraj – Severni zaporni zid	registrirana dediščina	arheološko najdišče	<ul style="list-style-type: none"> • Za vse posege v območju dediščine (tudi za sečnjo in spravilo lesa) je potrebno pred posegi pridobiti kulturnovarstvene pogoje oziroma soglasje pristojne OE ZVKDS. • Zemeljski posegi (kot so urejanje novih dostopnih poti, izgradnja novih gozdnih vlak in širitev obstoječih cest, odstranjevanje suhozidnih struktur ali vleka prek teh itd.) so pogojno sprejemljivi: - Pri spravilu lesa se uporablja le obstoječe komunikacije, vzpostavitev novih gozdnih vlak ali novih komunikacij ni sprejemljiva. - Zbiranje in vleka lesa je pogojno dovoljena le v času, ko so tla zamrznjena in ne mokra in so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalizirani. Prav tako ni dovoljeno 	126B, 127E, 129A

EID- evidenčna številka dediščine iz registra kulturne dediščine

Ime – ime enote

Stavbe

V gozdnem prostoru so številne zvrsti stavb. Načeloma jih gozdnogospodarski posegi ne tangirajo. Zlasti je veliko zavarovanih sakralnih objektov, kjer je pomemben njihov prostorski kontekst znotraj gozdnega prostora, ki ga želimo ohranjati.

Usmeritve za stavbe:

Vse objekte, kjer so zaradi del možne poškodbe, je potrebno med deli zaščititi. V neposredni bližini je možna samo sečnja poškodovanih dreves in sanitarna sečnja. Ohranja se prostorski kontekst objekta v gozdu.

EID	Ime	Režim	Podrežim	Odsek
1-03910	Podkraj - cerkev sv. Duha	dediščina	sakralna stavbna dediščina	115, 137
1-27795	Nanos – kapelica Na vratih	dediščina	sakralna stavbna dediščina	144

EID- evidenčna številka dediščine iz registra kulturne dediščine

Ime – ime enote

Vplivna območja

So vedno v navezavi na osnovni nosilec kulturne dediščine. Namenjena so varovanju širše okolice posamezne enote kulturne dediščine.

Usmeritve za vplivna območja:

Pri posegih v vplivno območje se ohranja gozdni rob. Goloseki in vlake ne smejo biti na izpostavljenih mestih. Izvaja se sanitarna sečnja in redčenje.

EID	Ime	Režim	Podrežim	Odsek
1-03910	Podkraj - cerkev sv. Duha		vplivno območje	115, 137
1-19207	Nanos - spomenik Janku Premrlu -Vojku		vplivno območje	42
1-19208	Nanos - spomenik vojaškemu spopadu na Bobnu		vplivno območje	73, 74C
1-24087	Bela pri Podkraju - spomenik padlim v NOB		vplivno območje	109

EID- evidenčna številka dediščine iz registra kulturne dediščine

Ime – ime enote

Krajinska / memorialna dediščina

Zaradi podobnosti varovanih vrednot v vseh enotah krajinske /memorialne dediščine se podajajo skupne usmeritve, ki veljajo za vse enote navedene v tabeli.

Usmeritve za krajinsko / memorialno dediščino:

V večini se sem uvrščajo območja prve vojne, kjer zlasti varujemo historične ostaline. Objekte je potrebno fizično zavarovati med izvedbo del. Po končanih delih je potrebno vzpostaviti prvotno stanje.

EID	Ime	Režim	Podrežim	Odsek
1-19208	Nanos - spomenik vojaškemu spopadu na Bobnu	Dediščina	memorialna dediščina	73, 74C
1-19207	Nanos - spomenik Janku Premrlu -Vojku	Dediščina	memorialna dediščina	42
1-24087	Bela pri Podkrajju - spomenik padlim v NOB	Dediščina	memorialna dediščina	109

EID- evidenčna številka dediščine iz registra kulturne dediščine

Ime – ime enote

Funkcija varovanja naravnih vrednot

Usmeritve za funkcijo varovanja naravnih vrednot izhajajo iz Naravovarstvenih smernic za gozdnogospodarski načrt GGE Podkraj Nanos 2026 – 2035, Fučka, 2024 [14], v katerih so navedene usmeritve in varstveni režimi za zavarovana območja ter varstveni režimi za naravno dediščino.

Z naravnimi vrednotami je treba ravnati tako, da se ne ogrozi njihov obstoj. Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti.

Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti:

- na površinski in podzemeljski geomorfološki, hidrološki in geološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote;
- na drevesni naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne zmanjša vitalnost in ne poslabša zdravstveno stanje drevesa ter da se ne poslabšajo življenjske razmere na rastišču;
- na botanični in zoološki naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere rastlin in živali, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje;
- na ekosistemski naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne spremenijo kvalitete ekosistema ter naravni procesi v njem do takšne mere, da se poruši naravno ravnovesje.

Posegi in dejavnosti se zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto, izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto, ali uničenja naravne vrednote.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Splošne usmeritve za varstvo naravnih vrednot glede na zvrsti:

Botanične naravne vrednote

- Na botaničnih naravnih vrednotah naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju značilnosti naravne vrednote in zagotavljanju njenega varstva.
- Čas izvajanja posegov se rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.
- Pri sečnji in spravilu lesa na naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču.

- Na naravno vrednoto se ne naseljuje živali ter vnaša rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin, razen za namene varstva naravne vrednote.
- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Na naravni vrednoti se krčenje gozda ne izvaja.

Zoološke naravne vrednote

- Na zooloških naravnih vrednotah naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju značilnosti naravne vrednote in zagotavljanju njenega varstva.
- Čas izvajanja posegov se prilagodi živalskim ciklom tako, da poseganje ne sovпада z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja.
- Na naravno vrednoto se ne naseljuje živali ter vnaša rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin, razen za namene varstva naravne vrednote.
- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Na naravni vrednoti se krčenje gozda ne izvaja.

Ekosistemske naravne vrednote

- Na ekosistemskih naravnih vrednotah naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju značilnosti naravne vrednote (ekosistema) in zagotavljanju njenega varstva.
- Čas izvajanja posegov se prilagodi tako, da poseganje ne sovпада z obdobji, ko živali potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti (razmnoževanje, vzrejanje mladičev, prezimovanje) ter se rastlinam omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.
- Pri sečnji in spravilu lesa na naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču.
- Na naravno vrednoto se ne naseljuje živali ter vnaša rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.
- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Na naravni vrednoti se krčenje gozda ne izvaja.
- Ohranja se območja, kjer se ne gospodari z gozdom.

Drevesne naravne vrednote

- Drevesnim naravnim vrednotam se z gozdnogojitvenimi ukrepi (sproščanje krošnje, odstranjevanje konkurentov) omogoča uspešno rast v sestoju.
- Pri sečnji in spravilu lesa je potrebno paziti, da se naravne vrednote ne poškoduje ter bistveno ne spreminja rastiščnih razmer (svetloba, vodni režim). Drevje se podira stran od naravne vrednote.
- Novih gozdnih prometnic se na območju rastišča naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Po odmrtnju naj se drevesa v gozdu prepušča naravnemu razkroju.

Hidrološke naravne vrednote

- V obrežni pas se praviloma ne posega. V kolikor je sečnja potrebna, naj bo le-ta selektivna. Odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru.
- Čas izvajanja posegov v obrežnem pasu se prilagodi živalskim ciklom tako, da poseganje ne sovпада z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti ter vzrejanja mladičev.
- V obrežnem pasu se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.
- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- V pasu 15 m od vodotoka naj se ne izvaja krčitev gozda.

Geološke naravne vrednote

- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Pri sečnji in spravilu lesa na naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki bistveno ne vpliva na lastnosti naravne vrednote ter njeno vidno podobo.

Površinske geomorfološke naravne vrednote

- Pri sečnji in spravilu lesa na naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki bistveno ne vpliva na lastnosti naravne vrednote ter njeno vidno podobo.
- Spravilo lesa se preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmeni, skalni skoki, ostenja, ipd. ne izvaja.
- Gradnja gozdnih prometnic preko izrazitih geomorfoloških oblik, kot so korita, slapišča, tolmeni, skalni skoki, ostenja, ipd. ni dopustna.

Podzemeljske geomorfološke

- Ekoloških razmer se v okolici jam in brezen ne spreminja, ohranja se zastrtost nad jamskimi vhodi.
- Gospodarjenje naj bo prilagojeno oz. prednostno namenjeno krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. Sečnja naj bo selektivna, odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru.
- V neposredni okolici jam in brezen se ohranja gozdne površine, krčenje gozda se ne izvaja.
- Novih gozdnih prometnic se na območju jam in brezen ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Pri sečnji in spravilu lesa se uporablja biološko razgradljiva olja.

Oblikovane naravne vrednote

- Na območju oblikovanih naravnih vrednot se lahko izvajajo le posegi, s katerimi se izboljša vitalnost drevja ter odstranjuje nevarnosti (odstranjevanje suhih vej).
- Odmrla, poškodovana in slabo vitalna drevesa naj se nadomesti z novimi drevesi enake vrste.
- Drevoredov naj se ne prekinja, krči ter drugače zmanjšuje njihove površine.

Na območju naravnih vrednot veljajo naslednje konkretne varstvene usmeritve:

IDENT. ŠT.	IME	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
198V	Nanos	Gozdne prometnice na južnih obronkih Nanosa, ter na območju od lovske kočice proti vrhu Nanosa, kjer so gnezdišča in prehranjevalni habitati velikih ujed ter velike uharice, naj se predhodno uskladi s pristojno organizacijo za ohranjanje narave. Območje zajema tudi del ZO Južni obronki Nanosa - upoštevanje varstvenih režimov. Upoštevajo naj se tudi usmeritve za upravljalno cono Južni obronki Nanosa (poglavje 5.2.1)
3128	Vrhopoljski ledenik	V neposredni okolici brezna (vsaj 10 m), naj se ne gradi gozdnih prometnic in izvaja krčitev gozda.
3134	Devin	V neposredni okolici prepadne stene (vsaj 10 m), naj se ne gradi gozdnih prometnic.
2821	Bajcov školj	
3217	Vodice	Gozd v zaledju kraškega polja naj se ohranja. Krčitve gozdov v zaledju (južni del NV) naj se ne izvajajo.
3919OP	Nanos - nahajališče fosilov 1	Gozdne prometnice na območju naj se načrtuje oz. uskladi v sodelovanju z organizacijo pristojno za ohranjanje narave.
4499	Hrušica - nahajališče fosilov	
2819	Sopotnik - izvir in nahajališče lehnjaka	- V neposredni bližini vodotoka in izvira (vsaj 5 m pas) naj se praviloma ne gradi novih gozdnih prometnic. - Obrežno vegetacijo ob vodotoku naj se ohranja. - V strugah vodotokov naj se ne pušča sečnih ostankov (velja tudi za drevje in vejevje poškodovano po žledu ali drugih ujmah).
2820	Sopotnikova voda - slap	

Lesnoproizvodna funkcija

- Podrobnejše usmeritve za to funkcijo so po posameznih RGR glede na intenzivnost te funkcije.

Lovnogospodarska funkcija

- Pri sečnji in spravilu ter drugih delih v gozdu (trasiranju vlak in žičnic, skladiščenju lesa, izvajanju sečnega reda, ipd.) je potrebno upoštevati lovsko tehnične objekte v gozdu.
- Posegi v populacije so odvisni od postavljenih ciljev. Pri lovnih vrstah divjadi je za zmanjševanje številčnosti poleg povečanega odstrela treba upoštevati tudi strukturo odstrela in tako močnejše poseči v ženski del populacije in to predvsem v tisti starostni razred, ki je nosilec reprodukcije. Podobno oziroma obratno velja za povečevanje številčnosti populacij.
- Zaradi varovanja in nege habitatov je potrebno pašo drobnice in tudi goveda usmerjati, na za pašo namenjene površine. Paša mora biti izključno pod nadzorom in urejena skladno z zakonodajo in pašnimi redi.
- Pri izboljševanju življenjskega okolja naj gre predvsem za izboljšanje prehranskih in bivalnih pogojev, kar je še posebej pomembno v času reprodukcije in zimskem času. S sonaravnim gospodarjenjem naj se zagotavlja pestra sestava drevesnih in grmovnih vrst vseh razvojnih faz v primernih deležih ter pestra horizontalna in vertikalna zgradba.

6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali

Pri gozdnogojitvenem načrtovanju in določanju drevja za posek v okviru možnosti ugotavljanja upoštevati sledeče usmeritve za ohranjanje posebnih habitatov s poudarkom na pospeševanju ptičjega sveta.

Gozdni sestoji:

- ohranjanje posameznih osebkov in skupin starejšega drevja vseh vrst,
- puščanje takih osebkov in skupin dve proizvodni dobi,
- puščanje vsaj enega debelejšega drevesa glavnih vrst v oddelku do propada,
- z izbiro in zaščito omogočiti ohranjanje manj pogostih vrst v vseh sestojih,

- ohranjati vse grmovne vrste,
- ohranjanje votlega in suhega drevja,
- ohranjanje živih dreves z dupli,
- zaščita gnezd redkih vrst ter kolonijskih gnezdišč,
- jesenski posek dela s planom določenega poseka jelk za prehrano divjadi preko zime.

Vodne kotanje in izviri v gozdu:

- Ob vodnih kottanjah in izvirih v polmeru ene do dveh drevesnih višin ohranjati tesen sklep krošenj, skozi taka območja ne graditi vlak in opravljati spravila, nižja intenzivnost sečenj v celotnem zbirnem območju.

Za ohranjanje biodiverzitete v gozdu je zlasti pomembno tudi odmrlo drevje v gozdu, ki predstavlja habitat mnogim prostoživečim živalskim vrstam. Po pravilniku o varstvu gozdov se delež načrtno puščene odmrle biomase izrazi v razmerju med količino odmrle ter odmirajoče lesne biomase stoječega drevja in lesno zalogo določenega gozda. Ta lahko znaša od 0,5 % do 3 %. V starejših gozdovih v razvojni fazi drogovnjakov, debeljakov in raznodobnih sestojev z lesno zalogo do 200 m³/ha, se načrtno pušča večji delež od navedenega, v sestojih z lesno zalogo nad 200 m³/ha pa se pušča manjši delež od navedenega.

Na podlagi pravilnika o varstvu gozdov se šteje načrtno puščanje tehnično še uporabnih dreves, ki so debela nad 30 cm, za izvajanje ukrepov za vzdrževanje življenjskega okolja prosto živečih živali in drugih avtohtonih organizmov.

Pri gospodarjenju z gozdom moramo skrbeti za vse duplarje in pri tem upoštevati naslednje:

- Isto sušico lahko uporablja več vrst ptic duplarjev.
- Ptice iste vrste običajno ne dolbejo dvakrat v isto drevo.
- Velike sušice lahko nadomestijo manjše, obratno ni mogoče.
- Ko zadovoljimo potrebe vrste, ki zahteva največje število sušic določene debeline v prsni višini, zadovoljimo tudi potrebe drugih vrst v tej skupini.

6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom

Varovalnih gozdov v GGE ni razglašanih.

V gozdnih rezervatih so prepovedani vsi gozdnogojitveni in lovskogojitveni ukrepi, prepovedani so tudi vsi posegi v gozd na območju gozdnih rezervatov upoštevajoč varstveno cono. V primeru večjih naravnih katastrof, kjer se oceni, da je nujno potrebno izvesti določene ukrepe zaradi ogrožanja ostalih gozdov ali infrastrukturnih objektov v bližini gozdnega rezervata je potrebno soglasje pristojnega ministra. V ostalih gozdovih s posebnim namenom je potrebno za gradnjo gozdnih prometnic soglasje pristojne naravovarstvene organizacije. Na ožjih zavarovanih območjih je potrebno upoštevati naravovarstvene smernice, ki so bile pridobljene za potrebo tega načrta. Upoštevati je potrebno tudi drugo evidentirano naravno in kulturno dediščino (evidenca celotne naravne in kulturne dediščine je v prilogi načrta).

6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi

Praviloma so požarno najbolj ogroženi sestoji, zaradi slabe kvalitete in zaprtosti, najmanj zanimivi za lastnika in se praktično izvajajo le minimalne gozdarske aktivnosti. Zato so v teh gozdovih pomembne naslednje usmeritve:

- Z opozarjanjem obiskovalcev gozda o nevarnosti požarov v naravnem okolju bomo zmanjšali potencialno najpogostejši vzrok požarov – človeško malomarnost.
- Za gozdove z zelo veliko, veliko in srednjo požarno ogroženost je potrebno izdelati načrt varstva pred požari.
- Odpiranje zaprtih ogroženih gozdnih predelov z ustrežno infrastrukturo, ki bo omogočala učinkovito in kvalitetno intervencijo.

- Izgradnja in vzdrževanje protipožarnih presek s katerimi bomo ločili mesta, kjer najpogosteje izbruhnejo požari z gozdom, kamor se požar pogosto razširi. Nujna je zlasti izgradnja dodatnih protipožarnih presek (poti) na območju Lip in širšem območju Šembijske ture in Zabreze.

6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti

Za vse do sedaj evidentirane semenske sestoje je potrebno preveriti, ali ustrezajo pogojem za semenski objekt iz 34. člena Zakona o gozdnem reprodukcijskem materialu (Uradni list RS, 58/2002).

Za vse predvidene semenske objekte bo potrebno izpolniti z zakonom predpisani popisni list, ki bo vseboval podatke, ki so potrebni za odobritev semenskega objekta.

Vse semenske objekte, ki bodo odobreni v skladu s prvo alineo drugega odstavka 31. člena zakona o gozdnem reprodukcijskem materialu bo potrebno enkrat letno pregledati in o tem obvestiti gozdarski inštitut.

V času pridobivanja reprodukcijskega materiala bo potrebno nadzirati njegovo pridobivanje, sestaviti zapisnik in odvzeti vzorec reprodukcijskega materiala. Na podlagi zapisnika bo dobavitelju potrebno izdati potrdilo o izvoru reprodukcijskega materiala, kopijo potrdila in odvzeti vzorec reprodukcijskega materiala pa takoj poslati gozdarskemu inštitutu.

Sodelovati bo treba z vsemi organi, ki bodo izvajali nadzor nad trženjem in uporabo reprodukcijskega materiala z njimi menjavati podatke in informacije ter o našem delu poročati ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela in gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

Intenzivno gospodarjenje v državnih gozdovih, visoka realizacija načrtovanega možnega poseka ter gozdnogojitvenih del v državnih gozdovih, majhne koncentracije sečnje v zasebnih gozdovih, tradicija gospodarjenja, težje terenske razmere in neugodni pogoji (skalovitost, težja prehodnost večjega dela GGE) v prihodnje še vedno narekujejo izvedbo večine sečnje z motorno žago. Pri tem je potrebno lastnike gozdov usmerjati k:

- uporabi biološko razgradljivih olj ne glede na morebitno poudarjenost ekoloških funkcij gozda;
- izvajanju varnega dela in uporabi ustreznih zaščitnih sredstev ter k čimbolj pogostem vključevanju v izobraževanje o varnem delu pri sečnji in spravilu;
- zaradi večjih poškodb pri sečnji (in spravilu) se je potrebno izogibati izvajanju sečnje v času, ko je drevje v soku;
- doslednem upoštevanju dodatnih postavljenih pogojev na upravni odločbi, s katero je odobren posek gozdnega drevja.

Obseg in kvaliteto pregledov sečišč po izvedeni sečnji in spravilu bo potrebno v bodoče še povečati. Spravilo lesa mora biti prilagojeno izbiri pravih sredstev. Glede na dejstvo, da so terenske razmere v večjem delu GGE neugodne, bo pri spravilu lesa še vedno prevladoval prilagojen kmetijski traktor. Strojna sečnja bo večinoma prisotna v manjšem obsegu na najbolj ugodnih predelih, zlasti v primeru pojava ujma (vetrolom, žledolom). V strmejših predelih in tam, kjer je odprtost gozdov manjša, je pričakovano spravilo z žičnico. Pri usmerjanju izvajanja dela na področju spravila lesa je tako potrebno težiti k izpolnjevanju naslednjih usmeritev:

- Praviloma naj se izvaja sortimentna ali največ poldebelna metoda spravila. Debelna ali drevesna metoda zaradi poškodb preostalega gozdnega drevja nista sprejemljivi oziroma ju je možno uporabiti samo na površinah, kjer so predvidene morebitne krčitve gozdov s spremembo namembnosti.
- Lastnikom je potrebno svetovati uporabo ustreznih opremljenih traktorjev. Glede na trenutno opremo povprečnega lastnika v območju GGE in njegovo usposobljenost za delo v gozdu je posebej ob izvajanju sečenj večjega obsega ali v primeru spravila po ujmah poškodovanega drevja primerno svetovati oddajo dela usposobljenim in opremljenim izvajalcem.

- Ob izvajanju redčenj in pri spravilu lesa na daljše razdalje je potrebno lastnike gozdov posebej opozoriti na najkvalitetnejše drevje – izbrance. V kolikor je potrebno se ta drevesa dodatno zaščiti pred nevarnostjo poškodb ob izvajanju spravila, če se nahajajo ob prometnicah.
- Konfiguracija terena in sedanje stanje tehnične opreme omogočata na manjšem deležu površin izvoz lesa. Tako je potrebno s svetovanjem lastnikom gozdov pospeševati uporabo traktorskih prikolic za transport lesa od sečišča do začasnega skladišča.

Območje GGE je glede na konfiguracijo terena v posameznih predelih primerno tudi za izvajanje sečnje s strojno sečnjo. Ker je lahko takšna sečnja ob nepravilni izbiri stroja in neustrezni pripravi delovišča za preostali sestoj še bolj obremenjujoča je potrebno pri usmerjanju lastnikov v uporabo strojne sečnje upoštevati naslednje:

- Stroj, ki bo uporabljen za izvedbo strojne sečnje, mora biti prilagojen naravnim danostim in stanju sestoja. Predvsem velja poudariti, da je za ohranjanje ugodnega stanja sestoja in rastišča primerneje izbrati manjši stroj.
- Uporabnost strojne sečnje naj se presoja v okviru nižjih načrtovalskih enot, pri gozdnogojitvenem načrtu. Opredeli se na nivoju tehnološkega dela na nivoju sestoja.
- Ob pripravi sečišča za izvedbo strojne sečnje je potrebno predvideti vse strojne poti ter lokacijo za odlaganje napadle lesne mase. Priporočljivo je, da se evidentiranje drevja opravi po posvetu z izvajalcem sečnje, saj je tako možno sečne poti bolje prilagoditi naravnim danostim.
- Pri izvajanju sečnje s strojem je zaradi navadno večjih koncentracij lesa potrebno povečati nadzor tako med izvajanjem dela (kontrola spoštovanja določil v upravni odločbi), kot pri podrobnem pregledu sečišča (ravnanje s sečnimi ostanki, ureditev sečnih in transportnih poti, ureditev deponij ob prometnicah).
- Pri odločanju za strojno sečnjo ter pripravi delovišč je potrebno upoštevati interno gradivo Vodila dobrega ravnanja pri strojni sečnji in spravilu lesa z zgibnimi polprikoličarji ter druga navodila, ki so in bodo izdana v razvoju stroke.
- Najbolj primerna uporaba strojne sečnje pa je vsekakor v:
 - poškodovanih gozdovih po ujmah (povečane nevarnosti pri delu);
 - končnih posekih in
 - krčitvah gozdov zaradi spremembe namembnosti.

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje, ki ga izda naslovni organ.

Vodno soglasje je potrebno pridobiti za:

- poseg na vodnem in priobalnem zemljišču;
- poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1;
- poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice;
- poseg na varstvenih in ogroženih območjih;
- poseg zaradi odvajanja odpadnih voda;
- poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik;
- hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Pri pripravi dokumentacije za posege in gradnjo za katere je potrebno pridobiti vodno soglasje/mnenje po ZV-1, je treba upoštevati Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vloge za izdajo vodnega soglasja (Uradni list RS, št. 25/09).

Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic, kot jih definira Pravilnik o gozdnih prometnicah (Ur. l. RS, št. 4/09) - gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih gozdnih cest, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del

se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim in varstvenim območjem skladno z ZV-1 in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč.

Gradnji prometnic na vodnih in priobalnih zemljiščih se je potrebno izogniti. V kolikor ne obstajajo druge možnosti se lahko prometnica izjemoma izvede na način, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino. Na delih, kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom, naj bo ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer zaradi naravnih prostorskih omejitev ni možen drugačen potek trase in iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.

Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oziroma prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh).

Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih prevoznih klančin.

Investitor mora za posege na vodnem in priobalnem zemljišču v lasti države, ki so dovoljeni skladno z 37. členom ZV-1, skleniti ustrezno stvarno-pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Gradbenem zakonu (Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNSPP, 133/23 in 85/24 – ZAID-A).

Odvajanje padavinske vode mora biti usklajeno z ZV-1 in predpisi s področja varstva okolja (Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo (Uradni list RS, št. 64/12, 64/14, 98/15, 44/22 – ZVO-2, 75/22 in 157/22).

Nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih je v skladu z 87. členom ZV-1 prepovedano.

Odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda z območij gozdnih prometnic je treba načrtovati z razpršenim ponikanjem, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer ter, da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih. Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijskih in plazljivih območjih je potrebno načrtovati in izvesti tako, da ne bo povzročalo sproščanja gibanja hribin ali kako drugače ogrožalo stabilnost zemljišča oz. potenciralo erozijske procese.

Neposredno odvajanje odpadnih voda v podzemne vode je prepovedano v skladu s 64. členom ZV-1. Odpadna voda se lahko odvaja posredno v podzemno vodo le na območjih, kjer ni vodotokov in če za območje ne veljajo prepovedi iz 12. člena Uredbe o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo (Uradni list RS, št. 64/12, 64/14, 98/15, 44/22 – ZVO-2, 75/22 in 157/22).

Vso padavinsko odpadno vodo, ki bi nastala pri gozdarski dejavnosti, je treba ohraniti neonesnaženo in jo uporabiti za odvajanje v isti vodonosnik v isti količini, ki v naravnem stanju z infiltracijo obnavlja podzemno vodo v vodonosniku, po možnosti z razpršenim ponikanjem skozi biološka aktivna tla.

Pri načrtovanju objektov odvodnjavanja padavinskih odpadnih vod z gozdnih prometnic, zaledja gozdnih prometnic in mostu v vodotoke je treba upoštevati erozijsko delovanje voda in jih načrtovati na način, da ob nastopu visokih voda ne bo prišlo do negativnega vpliva na poplavno varnost območja.

Načrtovanje novih gozdnih prometnic na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora skladno z 11. členom Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi

povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20) upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1 in 2 te uredbe, pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih gozdnih prometnic ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov. Na območju poplavne in z njo povezane erozijske nevarnosti, kjer še ni elementov ogroženosti je treba skupaj z načrtovanjem prostora in ob upoštevanju pogojev in omejitev iz omenjene uredbe načrtovati in zagotoviti tudi poprejšnjo izvedbo ustreznih omilitvenih ukrepov za doseganje sprejemljivega razreda ogroženosti na območju in izven njega.

Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in erozijskih območjih je treba izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov. Ta usmeritev se do potrditve podlag (erozijska, plazljiva območja) izvaja selektivno glede na dejansko zaostrenost terenskih razmer.

Gradnja prometnic naj poteka na pobočjih z manjšimi nakloni, upoštevajoč čim manjše razgaljanje tal, vkope in dolžino prometnice. Uporaba težke mehanizacije je na erodibilnih tleh omejena ali prepovedana. Izogibati se je treba poškodbam zgornjega ustroja gozdnih cest (npr. vlačenje lesa, vožnja z goseničarji).

Gozdne prometnice, ki lahko povzročijo spremembe morfoloških značilnosti, niso dovoljene na referenčnih odsekih skladno s 5. členom Uredbe o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16 in 107/23), na vodotokih gorvodno in dolvodno od referenčnih odsekov pa so dovoljene le, če se v postopku odločanja o izdaji vodnega soglasja ugotovi, da se zaradi sprememb morfoloških značilnosti, povezanih s temi posegi, stanje površinske vode na referenčnem odseku ne bo poslabšalo.

Prečkanje gozdnih prometnic z vodotoki na referenčnih odsekih ni dovoljeno.

Pri gradnji gozdnih prometnic je potrebno upoštevati 150. člen naveden v poglavju 6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor.

Za potrebe zgoščevanja omrežja gozdnih prometnic je potrebno upoštevati naslednje usmeritve:

- omrežje gozdnih prometnic je potrebno po potrebi zgoščevati sistematično. Pri tem je potrebno upoštevati talne razmere, sestojne razmere, predvideno tehnologijo dela ter tradicionalni obseg sečnje v posameznem predelu;
- pri umeščanju prometnic v prostor je potrebno dosledno upoštevati ukrepe za zmanjševanje negativnega vpliva le teh na sosednje površine. Pri tem je potrebno posebno pozornost posvetiti ukrepom v varovanih območjih;
- kjer je mogoče, naj se gozdne prometnice umešča v prostor izven varovanih, varstvenih in ogroženih območij;
- ob umeščanju gozdnih prometnic v pasove po posameznih strmejših predelih je potrebno vedno upoštevati še možne vplive višje ležečih prometnic na nižje ležeče prometnice. Pri tem je potrebno upoštevati tako medsebojne vplive med prometnicami v času izvajanja spravila, kot tudi izven tega časa. Ob ureditvah je potrebno težiti k temu, da so stroški vzdrževanja v času, ko prometnica ni v uporabi čim manjši, a je s samim vzdrževanjem še možno odpraviti in sanirati negativne pojave;
- ob iztekališčih gozdnih prometnic na javne prometnice oziroma na lokacijah, kjer je predvideno začasno deponiranje lesa je potrebno predvideti ustrezno velik deponijski prostor. Le ta mora omogočati nemoteno nalaganje lesa s sprejemljivimi omejitvami za preostale uporabnike prometnice. Priporočljivo je oblikovanje deponijskih prostorov na način, da je možen umik kamiona z javne prometnice;
- uporaba gozdnih prometnic je prepovedana v času povečane razmočenosti tal ter v času veljavnosti morebitnih omejitev, izhajajočih iz soglasij preostalih upravljavcev prostora (vodna soglasja, soglasja s področja varovanja narave,...);

- po vsaki uporabi gozdne prometnice za spravilo lesa je potrebno izvesti vse vzdrževalne ukrepe s katerimi se prepreči slabšanje stanja prometnice in okoliških površin. Priporočljivo je, da so ukrepi vpisani v upravni odločbi, s katero je odobrena sečnja;
- lastnike gozdov je potrebno opozoriti na izvedbo takojšnjih sanacijskih ukrepov ob gradnji in uporabi gozdne prometnice v primeru nepredvidenih dogodkov (strojeloma, iztekanja motornih olj in goriv,...). Posebej jih je potrebno opozoriti na dosledno odstranjevanje z olji ali gorivi onesnažene zemlje tako, da se v kar največji meri prepreči pronicanje v tla.

Za gradnjo gozdnih prometnic na naravovarstvenih območjih je potrebno upoštevati naslednja varstvena priporočila:

- gradnja gozdnih cest in vlak naj se izvaja v pozno poletnem ali jesenskem obdobju;
- trasiranje gozdnih cest in vlak naj ne poteka preko naravnih vrednot in pomembnejših habitatov vrst;
- na odsekih gozdnih cest, ki so v bližini pomembnejših naravnih vrednot, zavarovanih območij ali habitatov vrst, občutljivih na motnje, naj se promet omeji.

Da ne bi prihajalo do zapletov pri izdaji vodnih soglasij je potrebno v elaborat vlak zapisati, da mora izvajalec del nemudoma sanirati vsa razlitja nevarnih tekočin in s tem seznaniti ustrezne službe. Izrecno pa je treba na tem območju uporabljati bio - razgradljiva olja, tako pri izgradnji vlak kot tudi kasneje pri sečnji in spravilu lesa.

V prostorskem delu je prikazana karta P9 na kaeri so opredeljena Območja gozdov, ki niso zadosti odprta z gozdnimi cestami in z gozdnimi vlakami.

6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor

V GGE v prihodnjem ureditvenem obdobju ne pričakujemo posegov v gozd in gozdni prostor večjega obsega. Krčitve v kmetijske namene so postopno že izvedene, ostali posegi pa površinsko ne bodo predstavljali večjih krčitev. Kljub temu pa je za usmerjanje gospodarjenja s prostorom potrebno upoštevati posamezne podrobnejše usmeritve:

- praviloma je potrebno za poseg v gozd in gozdni prostor, kadar je predvidena krčitev gozdne površine slediti cilju, da se s krčitvijo trajno izkrči čim manjši del gozda. Vendar je pri presoji posega ter pripravi omilitvenih ukrepov potrebno upoštevati tudi morebitni vplivni del ob izvedbi posega. Pod ta del vključujemo površino, kjer sicer ni načrtovane trajne krčitve gozdne površine oziroma je po posegu predvideno ponovno oblikovanje gozda;
- za vsak poseg v pasu ene sestoje višine odraslega gozdnega drevja je priporočljivo predhodno pridobiti mnenje oziroma pogoje službe, pristojne za gozdarstvo. V presoji je potrebno preveriti vpliv posega na gozd, zagotavljanje pogojev za funkcije gozdov in na gospodarjenje z gozdovi, pa tudi morebitne vplive gozdnih površin na objekt in njegove funkcionalne površine. Upoštevati je potrebno minimalni varnostni odmik objekta od gozdnega roba. Le ta znaša eno sestojo višino odraslega gozdnega drevja. V kolikor okolico objekta trenutno poraščajo gozdovi, ki še ne dosega te višine (mlajše razvojne faze, degradirane površine), se le ta določi na podlagi ohranjenih odraslih sestojev na podobnih rastiščih;
- pri površinah, ki glede na namensko rabo v prostorskih planih niso opredeljene kot gozdne površine, v naravi pa so gozd, je v primeru postopne spremembe dejanske rabe potrebno posege v gozd in gozdni prostor usmerjati tako, da se vplivi na gozd, zagotavljanje pogojev za funkcije gozdov in gospodarjenje z gozdovi na površini izven posega kljub nenamenski planski rabi ne poslabšajo;
- v GGE je pri posegih v gozd in gozdni prostor kot tudi v obgozdni prostor (pas ene sestoje višine odraslega gozdnega drevja), potrebno pozornost posvetiti tudi oblikovanju gozdnega roba. Praviloma mora biti oblikovan kot postopen prehod med gozdno in negozdno površino (stopničast prehod). Pri dosaditvi in oblikovanju gozdnega roba je priporočljiva uporaba

- plodonosnih grmovnih in drevesnih vrst. Pri širini tako oblikovanega gozdnega roba je potrebno upoštevati smeri neba ter smer in pričakovano moč prevladujočih vetrov;
- v območjih, kjer so pričakovani konflikti med različnimi funkcijami gozda je potrebno pri razreševanju situacije dajati prednost ekološkim funkcijam. Stanje v prostoru je potrebno skozi čas spremljati. Če se pojavijo negativni vplivi na gozd in gozdni prostor zaradi prevelike poudarjenosti posameznih socialnih funkcij gozda, je potrebno v takšnem primeru poiskati nove površine, primerne za zagotavljanje posamezne socialne funkcije. Te površine morajo biti praviloma v neposredni bližini sedanjih površin;
 - vpliv posegov in dejavnosti v gozdu in na gozdnem robu je potrebno obravnavati celostno. Sam poseg oziroma dejavnost namreč praviloma nimata vpliva samo neposredno na lokaciji, kjer se izvaja, pač pa širše (hrup, povečana prisotnost ljudi, svetloba). Tako je v presoji, če se izkaže za potrebno, nujno predvideti in pri izvedbi posega ali izvajanju dejavnosti tudi upoštevati omilitvene ukrepe;
 - izvajanje dolgotrajnih posegov ali dejavnosti v prostoru je potrebno vseskozi spremljati. V kolikor se pojavijo vplivi na gozd in gozdni prostor, ki jih pri prvotni presoji nismo zaznali, se lahko tudi med izvajanjem dejavnosti določijo in izvedejo omilitveni ukrepi, s katerimi zmanjšujemo vpliv posega ali dejavnosti;
 - v primeru izvajanja začasnih posegov ali dejavnosti v gozdu oziroma gozdnem prostoru je potrebno zagotoviti stalen dostop za potrebe gospodarjenja do sosednjih gozdnih površin. V kolikor izvajanje posega ali dejavnosti takšnega dostopa ne omogočata, mora investitor ali izvajalec zagotoviti začasne nadomestne poti do gozda v skladu z določili veljavne zakonodaje (dimenzije, izdelava, soglasja k posegu);
 - služba, pristojna za gozdarstvo v okviru presoje posega v gozd in gozdni prostor neposredno ne presoja posamezne vrste objektov, ki jih gradi izvajalec v gozdu ali na gozdnem prostoru oziroma skladnost gradnje takšnih objektov z določili prostorskih načrtov. Vendar je v primeru ugotovljene nenamenske rabe objektov dolžna obvestiti pristojne organe;
 - pri posegih v prostor je treba upoštevati usmeritve in ukrepe, ki so določeni v Uredbi o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16);
 - načrtovanje novih posegov oziroma objektov na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz priloge 1 in 2 Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Ur. l. RS št. 89/08). Pri tem mora zagotoviti, da se z načrtovanjem novih posegov ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov;
 - Na ogroženih območjih (plazljiva, plazovita in erozijska območja) je pri izvajanju dejavnosti ali poseganju v prostor treba upoštevati določbe ZV-1. Zaradi nenatančnosti merila (1:250.000) v katerem je izdelana opozorilna karta plazljivih območij, pri upoštevanju usmeritev iz Zakona o vodah, je za ta območja v praksi potrebna dodatna presoja.

Krčitve v kmetijske namene predstavljajo trajno izgubo gozdne površine. Samo krčitev je možno odobriti ob upoštevanju posameznih kriterijev.

Površine, kjer krčenje gozda ni dovoljeno:

- gozdni rezervati;
- varovalni gozdovi in
- gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, kjer je gozd objekt razglasitve (mestni gozdovi, ...).

Površine, kjer krčenje gozda praviloma ni dopustno, pa so:

- gozdovi s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij;
- gozdovi na območju gozdnih učnih poti (50 m robni pas);

- sklenjena območja gozdov razen robnih površin, ki mejijo na urbane ali kmetijske površine (200 m robni pas);
- ohranjeni gozdovi znotraj območij gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave;
- gozdovi, ki imajo koridorske povezave;
- manjši gozdni predeli v kmetijski krajini, kjer je gozdnatost majhna.

Presoja ustreznosti krčitve se izdelava na podlagi ugotovitev na posameznih primerih.

Za poplavna območja se določijo vodna, priobalna in druga zemljišča, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča. Na poplavnem območju so v skladu s 86. členom ZV-1 prepovedane vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda.

Poplavna območja morajo biti prikazana v GGN, načrtovani posegi pa usklajeni z omejitvami iz predhodne točke ter pogoji in omejitvami iz Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20). Ohraniti je treba obstoječe retencijske površine, posege pa načrtovati celovito s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti.

Za erozijsko območje se določijo zemljišča, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske in bočne erozije vode.

Na erozijskem območju je v skladu z 87. členom ZV-1 prepovedano:

- poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov,
- ogoljevanje površin,
- krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije,
- zasipavanje izvirov,
- nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih,
- omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer,
- odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov,
- zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom,
- odvzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge,
- vlačenje lesa.

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje, ki ga izda naslovni organ.

Vodno soglasje je potrebno pridobiti za:

- poseg na vodnem in priobalnem zemljišču;
- poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1;
- poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice;
- poseg na varstvenih in ogroženih območjih;
- poseg zaradi odvajanja odpadnih voda;
- poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik;
- hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Posegi morajo biti v izhodišču načrtovani tako, da ne zmanjšujejo naravnih zadrževalnih sposobnosti krovnih plasti, v prvi vrsti njihove debeline in prepustnosti. S tem se ne povečuje ali pospešuje prenos onesnaževal v globino in tudi ne povzroča poslabševanja kakovosti podzemne vode (3. člen Uredbe o stanju podzemnih voda (Uradni list RS, št. 25/09, 68/12, 66/16 in 44/22 – ZVO-2)).

Pri načrtovanju posegov je treba preprečiti negativni vpliv na izvajanje obstoječe posebne rabe vode (že podeljene vodne pravice, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1, in evidentirana posebna raba vode skladno z določili 108. člena ZV-1) ter prisotnost drugih vodnih virov, na območju GGN. Prav tako posegi ne smejo omejevati splošne rabe vode, za kar morata skladno s 105. členom ZV-1 biti izpolnjena dva pogoja:

- zagotovljen mora biti prost dostop do vodnega ali morskega dobra za osebne potrebe in športne aktivnosti (kopenje, drsanje, potapljanje ipd.),
- omogočeno mora biti gašenje požarov ter druge naloge zaščite in reševanja.

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom o kriterijih za določitev vodovarstvenih območij (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16). Posegi so sprejemljivi, če iz analize tveganja izhaja, da nov poseg ne bo povzročil poslabšanja stanja voda (ob upoštevanju zaščitnih ukrepov iz analize tveganja).

Oskrba strojev in vzdrževanje takih strojev in naprav, ki uporabljajo nevarne snovi, vključno z gorivi in mazivi, mora potekati izven najožjega vodovarstvenega območja (VVO I).

Pri pripravi GGN je treba upoštevati pogoje in omejitve posegov v vodno dobro zaradi zagotavljanja doseganja ciljev ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke iz Uredbe o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16 in 107/23). Referenčni odseki so odseki vodotokov in obale jezer, na katerih so referenčna mesta, ki so mesta z le zelo majhnimi spremembami elementov kakovosti ekološkega stanja površinskih voda zaradi človekove dejavnosti ter ustrezajo opredelitvam za zelo dobro ekološko stanje.

Skladno s 5. členom te uredbe so:

- na referenčnih odsekih: prepovedani posegi, ki lahko povzročijo spremembe morfoloških značilnosti;
- na vodotokih gorvodno od referenčnih odsekov (z njihovo prispevno površino) in na vodotokih dolvodno od referenčnih odsekov oziroma od jezera, na katerem so določeni referenčni odseki, do dolvodne meje ribjega tipa v katerega je razvrščen referenčni odsek oziroma vodotok na iztoku iz jezera: dovoljeni le posegi, ki ne povzročijo škodljivega vpliva na referenčne odseke in se v postopku odločanja o izdaji vodnega soglasja ugotovi, da se zaradi sprememb morfoloških značilnosti, povezanih s temi posegi, stanje površinske vode na referenčnem odseku ne bo poslabšalo ter so izpolnjeni drugi pogoji za izdajo vodnega soglasja.

Ukrepi se v gozdovih izvajajo na način, da se prepreči negativni vpliv na izvajanje veljavnih vodnih pravic (po 119. členu ZV-1) in evidentirane posebne rabe vode (po 108. členu ZV-1) ter prisotnost drugih vodnih virov. Prav tako posegi ne smejo omejevati splošne rabe vode (po 105. čl. ZV-1).

Karta P8: Območja gozdov, kjer obstajajo omejitve pri krčitvah gozdov v merilu 1:25.000 je prikazana v prostorskem delu GGN.

6.2.9 Usmeritve za ukrepe na ostalih gozdnih zemljiščih (daljnovodi, obore, rušje ...)

Usmerjanje in izvajanje del na ostalih zemljiščih, ki so funkcionalno povezana z gozdom (daljnovodi, preseke, obore) mora biti v skladu z zahtevami in usmeritvami, ki veljajo za gozdove v okolici. Pri posegih mora sodelovati pristojni gozdarski strokovnjak. Pri načrtovanju in vzdrževanju tovrstnih objektov je potrebno upoštevati obstoječe planinske in druge poti, katerih prehodnost se ne sme poslabšati.

6.3 Ukrepi

6.3.1 Možni posek

Glede na stanje, postavljene cilje in usmeritve prevladuje negovalni posek, v katerem dve tretjini možnega poseka predstavljajo pomladitvene sečnje. Posek delno predstavlja tudi nadaljevanje odpravljanja posledic žledoloma 2014 in zajema tudi del sanitarne sečnje (posek še nesanimiranega

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

poškodovanega drevja). Zaradi tega je pričakovati slabšo kvaliteto sortimentov, ki bo napadla iz poseka. Pri sanaciji so se posekala le najbolj poškodovana drevesa, manj poškodovana pa so večinoma ostala, saj je bilo potrebno zagotoviti tudi ostale funkcije sestoja (zastor, pomlajevanje, posredna nega in preprečevanje zapleveljanja). Pri realizaciji možnega poseka je pomembno, da se zajame največji možni delež drevja, ki je poškodovano zaradi žledoloma in je ostalo v sestojih, ki so sicer že bili sanirani. To drevje hitro izgublja na kvaliteti zaradi oblomljenih vej in delov debel. Struktura možnega poseka po vrstah sečenj je podana v nadaljevanju. Intenziteta možnega poseka je načrtovana tako, da je omogočen tudi del akumulacije lesne zaloge (sanirani sestoji), kot pomembnega dejavnika povečanja stabilnosti sestojev.

Preglednica 51/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah (v m³)

Skupaj GGE

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	47.964	122.134	0	96	0	0	170.194	22,3	86,9
	%	28,2	71,7	0,0	0,1	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m ³	75.080	138.542	0	10.657	0	0	224.279	22,5	103,1
	%	33,5	61,7	0,0	4,8	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	123.044	260.676	0	10.753	0	0	394.473	22,4	95,4
	%	31,2	66,1	0,0	2,7	0,0	0,0	100,0		

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	36.161	52.720	0	91	0	0	88.972	19,3	76,1
	%	40,6	59,3	0,0	0,1	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m ³	66.832	91.010	0	7.804	0	0	165.646	21,5	99,5
	%	40,3	55,0	0,0	4,7	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	102.993	143.730	0	7.895	0	0	254.618	20,7	89,9
	%	40,5	56,4	0,0	3,1	0,0	0,0	100,0		

Državni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	11.669	69.214	0	5	0	0	80.888	26,9	103,1
	%	14,4	85,6	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m ³	7.757	47.004	0	2.848	0	0	57.609	25,9	114,9
	%	13,5	81,6	0,0	4,9	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	19.426	116.218	0	2.853	0	0	138.497	26,5	107,7
	%	14,0	83,9	0,0	2,1	0,0	0,0	100,0		

Gozdovi lokalnih skupnosti

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	134	200	0	0	0	0	334	16,7	60,2
	%	40,1	59,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m ³	491	528	0	5	0	0	1.024	22,2	103,0
	%	47,9	51,6	0,0	0,5	0,0	0,0	100,0		

Skupaj	m ³	625	728	0	5	0	0	1.358	20,5	87,7
	%	46,0	53,6	0,0	0,4	0,0	0,0	100,0		

6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela

Glede na usmeritev, da je potrebno v S delu GGE dokončati sanacijo po žledolomu, kateremu je sledil napad podlubnikov, se na to navezuje tudi določen delež gojitvenih del. Površina za sadnjo se nanaša predvsem na izboljšanje zasnov na pomlajenih površinah ter izpopolnitve jeder, ki so nastala zaradi sanacije žledoloma. S sadnjo se bo ohranjala tudi ustrezna mešanost drevesnih vrst (smreka) oziroma ohranjalo delež iglavcev. Za sadnjo je predvidena večinoma smreka, ostale drevesne vrste (bukev, jelka, plemeniti listavci) se bodo uporabile le kot primes, oziroma se jih bo sadilo poskusno z namenom, da se ugotovi smiselnost njihove uporabe v prihodnje. Na površini predvideni za sadnjo je načrtovana zasaditev 60.000 sadik gozdnega drevja, največ smreke. Ostala gojitvena dela se navezujejo tako na obstoječe mladovje (obžetev, nega gošče, nega mladja, nega letvenjaka), kot na del mladovij, ki bodo nastala s končnimi poseki sestojev v obnovi. V nego mlajšega drogovnjaka so zajete predvsem površine mlajših drogovnjakov, ki niso bile sanirane po žledolomu in sestoji drogovnjakov, ki so pomanjkljivo negovani ali nenegovani. Z zaščito s premazom bomo poskušali zaščititi posamezne pomlajene površine pred objedanjem s strani rastlinojedih parklarjev oziroma preprečiti poškodbe na mladju s strani divjadi na bolj prizadetih predelih.

Preglednica 52/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah

Vrsta dela	Enota	Zasebni	Državni	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	2,97	37,53	0,02	40,52
Priprava tal	ha	0,16	5,53	0,00	5,69
Sadnja	ha	14,01	9,08	0,86	23,95
Obžetev	ha	2,89	36,15	0,00	39,04
Nega mladja	ha	11,22	106,30	0,03	117,55
Nega gošče	ha	12,44	196,25	0,32	209,01
Nega letvenjaka	ha	19,38	29,75	0,00	49,13
Nega ml. drogovnjaka	ha	5,99	77,30	0,19	83,48
Vzdrževanje protipožarnih objektov	km	0,00	15,00	0,00	15,00
Zaščita s premazom	ha	8,16	13,95	0,00	22,11
Zaščita z ograjo	m	0,00	600,00	0,00	600,00
Naravni razvoj biotopov	ha	0,00	29,86	0,00	29,86

Tako v preteklem, kot tudi v sedanjem načrtu so pri varstvu načrtovana le dela v zvezi z zaščito pred divjadjo. Pri gojitvenih delih je potrebno poudariti, da je že doslej gospodarjenje temeljilo na naravni obnovi, kar bo še bolj veljalo v prihodnje.

6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

Ukrepe za vzdrževanje življenjskega okolja divjadi izvajajo predvsem lovske organizacije, deloma pa tudi lastniki zemljišč. Ti ukrepi so vezani na površine, ki jih lastniki, ob pomoči upravljavcev lovišč (LD) opravljajo na predelih, kjer košnja in paša poteka za namene lastnih potreb, na teh površinah pa se pase tudi divjad. Zato teh površin nismo dodatno opredelili med gojitvenimi in varstvenimi deli.

Vzdrževanje travinj, pasišč s košnjo in čiščenjem je namenjeno predvsem rastlinojedi parkljasti divjadi. To je obenem tudi ukrep proti zaraščanju negozdnih zemljišč. Sem spada tudi osnovanje novih pasišč. Vzdrževanje pasišč je pomembno predvsem na območju strnjenih gozdnih kompleksov na območju Nanosa.

Poleg teh direktnih vlaganj v gozdove, je tudi pri drugih ukrepih istočasno predvideno izboljševanje prehranskih in bivalnih pogojev za živalski svet (sadnja plodonosnega drevja).

Navedene usmeritve in ukrepe je treba upoštevati pri gozdnogojitvenem načrtovanju, tudi če vsi posebni habitati in prednostne površine za prostoživeče živali še niso evidentirane.

6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov

Med ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov je izločanje ekocelic, ki so pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti in so razporejene po celotni GGE. Take sestoje smo že izločali v GGN, kot ekocelice s smernico brez ukrepanja, prevzeti pa jih je potrebno tudi v gozdnogojitvenih načrtih ter jih označiti na terenu skladno s Pravilnikom o varstvu gozdov. Tu ukrepi niso predvideni (sečnja, nega), oziroma so dovoljeni le najbolj nujni ukrepi, ki so pomembni za gospodarjenje z okoliškimi sestoji (sanitarna sečnja, preseke trase za žičnico). Skupna površina ekocelic v GGE znaša 29,86 ha.

Med ukrepi za izboljšanje funkcij velja izpostaviti tudi postavitve informacijskih tabel ob objektih naravne in kulturne dediščine, v sodelovanju z ZRSVN, ter ob objektih kulturne dediščine v sodelovanju z ZVKD ter obnova piknik prostora ob kmetiji Abram.

Preglednica 53/D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti

Funkcija	Ukrep		
	Vrsta dela	Enota	Obseg
Funk. varovanja naravnih vrednot	Postavitev informacijskih tabel	kos	4,00
Funk. ohr. biot. raznovrstnosti	Izločanje ekocelic	ha	29,86
Rekreacijska funkcija	Postavitev klopi in obnova piknik prostora	kos	4,00

6.3.5 Graditev gozdnih prometnic

Za realizacijo možnega poseka in ostalih predvidenih ukrepov bo potrebna izgradnja posameznih gozdnih prometnic (ceste, vlake). Vse predvidene ceste so sekundarne ali pa podaljški že obstoječih gozdnih cest. Za gospodarjenje bo potrebno zgraditi tudi dovolj vlak zlasti v okolici predelov, ki so že odprti tudi s cestami. Prednostna območja za odpiranje z gozdnimi cestami in vlakami so predstavljena v prostorskem delu GGN, posamezni predeli pa so prikazani tudi v preglednici v nadaljevanju.

Preglednica 54/D-GGC: Gozdni predeli, potrebni odpiranja z gozdnimi prometnicami

Gozdni predel	Oddelki	Stopnja nujnosti
Debeli hrib	34,37,38,41,42	1
Streliški vrh	124,125	2
Veliki predel	114, 115	2
Lukov grič	117,118,120	2
Furlanija	4,98	2
Veliko sleme	55,54,56,77,78,79a	2
Štefanov hrib	3,93c	2
Janesčev hrib	18a, 19, 20	2
Črnjavški vrh	24,25	2
Bukovec	110,103,111	2
PPP Zabreza	46, 47, 49	2

7 USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ

Posamično gozdno drevje ali skupine dreves so v GGE izjemno pomembne predvsem na različnih lokacijah v okolici vaških jeder (Podkraj) in na območjih s poudarjenimi socialnimi funkcijami (rekreacijska, turistična), kjer so prisotna drevesa ali skupine dreves, kot pomemben dejavnik estetskega in simbolnega pomena.

Zaradi velikega biotopskega in estetskega pomena posamičnega gozdnega drevja in skupin gozdnega drevja je potrebno njihov obstoj na teh območjih ohranjati upoštevajoč naslednje usmeritve:

- Poskrbeti je potrebno, da bo sestava posamičnega gozdnega drevja ter omejkov v prostoru čimbolj avtohtona, da se v ta prostor ne vnaša po nepotrebnem tujerodnih drevesnih in grmovnih vrst.
- Pri izbiri posameznega drevja za posek je potrebno upoštevati lego in pomen teh dreves v prostoru, upoštevajoč funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti. Ob poteh ali v bližini naselij je pomembno tudi zdravstveno stanje dreves, saj lahko oslabela in propadajoča drevesa ogrožajo promet in potencialne obiskovalce tega prostora.
- Preko teh območij je potrebno oblikovati biokoridorje, upoštevajoč obstoječe gozdne površine in pasove gozdnega drevja in obvodne vegetacije.

V drugih predelih GGE, kjer se prepletajo kmetijske in gozdne površine, niso potrebni dodatni ukrepi za pospeševanje posamičnega drevja in skupin gozdnega drevja izven naselij. Nujno pa bi bilo potrebno v predelih, ki so se v celoti obrasli z gozdom ohraniti posamezne večje ali manjše jase, ker so le te značilne in tipične za gozdnato krajino.

Z ekoloških in socialnih funkcij je ugodno, da se kmetijske površine v zaraščanju vzdržujejo v fazi grmišča oziroma, da bi se ponovno obdelovale, saj je kmetijskih zemljišč v GGE zelo malo. Ob morebitnem čiščenju teh površin je potrebno ohranjati sadno drevje in druge zanimive drevesne vrste, ki izboljšujejo prehransko pestrost.

V večje strnjene gozdne komplekse je potrebno preprečevati posege v prostor, zlasti urbanizacijo, javno infrastrukturo in druge posege, ki bi lahko povzročali motnje gozdnega ekosistema.

Na območjih, kjer je prisotno zaraščanje (okolica vasi Podkraj, Višnje, Vodice, planota Nanos), je potrebno omogočiti povratno rabo v kmetijske namene, če na teh površinah ni izjemno poudarjenih ekoloških funkcij gozda.

Ohranja se tudi posamezna estetsko zanimiva drevesa, plodonosne in cvetoče drevesne vrste. Na območju GGE so evidentirana 3 izjemna drevesa; jelka v Zahlevi (premer 109 cm), jelka v Vrhpoljskih dolinah (premer 106 cm) in tisa (premer 59 cm).

Zaraščajoče površine na JZ delu Nanosa (foto: J. Podreka)

8 EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI V GGE

Prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega najvišjega možnega poseka, ki temelji na strukturi lesne zaloge in drevesne sestave, ter glede na teoretično sortimentacijo. Uporabljene so povprečne cene lesnih sortimentov (Vir: ZGS). Stroške gospodarjenja z gozdovi predstavljajo stroški sečnje, spravila in dodelave, stroški gojitvenih in varstvenih del, ter stroški vzdrževanja gozdnih cest in vlak.

Ekonomsko presojo smo izračunali s pomočjo programa za obdelavo podatkov potrebnih za načrt GGE, skupno za vse gozdove in posebej za državne in zasebne gozdove (prevladujejo državni gozdovi – 68 %). Za gozdove lokalnih skupnosti jo nismo računali posebej, ker zavzemajo le 0,2 % površine vseh gozdov. Površine gozdov lokalnih skupnosti predstavljajo posamezne dislocirane parcele, ki so razporejene po celotni GGE in so večinoma enklave znotraj zasebne posesti.

Prihodki

Prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega možnega poseka, ki temelji na dejanski strukturi lesne zaloge in drevesne sestave gozdov - predpostavljeno je, da je ob realizaciji vse količine načrtovanega možnega poseka debelinska struktura posekanega drevja podobna debelinski strukturi drevja v gozdu - ter na podlagi izdelanih tablic, ki kažejo modelno strukturo sortimentov v odvisnosti od debeline drevesa, drevesa in kakovosti rastišča/tarife. Pri izračunu smo uporabili povprečne cene gozdno-lesnih sortimentov na kamionski cesti v letu 2025 (Vir: ZGS).

Stroški

Stroške gospodarjenja z gozdovi predstavljajo stroški sečnje, spravila in manipulacije na kamionski cesti, stroški gojitvenih in varstvenih del, vzdrževanja gozdnih cest in gozdnih vlak.

Izhodiščni parametri za izračun normativov za sečnjo in spravilo so izračunani za posamezen rastiščnogojitveni razred. Ti povprečni parametri so gozdna združba, pravilno sredstvo, pravilna razdalja, nagib, skalnatost in povprečni tarifi (ločeno na iglavce in listavce).

Pri izračunu so upoštewane bruto in neto količine (m³) gozdnih lesnih sortimentov. Pri tem sta bila uporabljena povprečna faktorja za preračun iz bruto (m³) v neto (m³) in sicer 0,85 za iglavce in 0,88 za listavce.

Pri izračunu stroškov sečnje, spravila in manipulacije smo upoštevali stroške, ki jih ima SiDG.

Stroški gojitvenih in varstvenih del so izračunani na podlagi načrtovanih del ter vrednosti dneve (cene za delovni dan) po Odredbi o financiranju in sofinanciranju del iz proračuna RS. Pri materialnih stroških smo uporabili cenik ZGS za leto 2025.

Stroški za vzdrževanje gozdnih cest so izračunani na podlagi povprečne cene vzdrževanja gozdnih cest v GGE, ki je rezultat najpogostejših del in porabljenega materiala po sedanjem ceniku ter dejansko določene dolžine gozdnih cest. Izhodišče za stroške za vzdrževanje gozdnih vlak je vzeto 10 % vzdrževanja gozdnih cest, glede na enako dolžino ceste in vlake.

Spodbude delno pokrivajo stroške vzdrževanja gozdnih cest v vseh gozdovih. Priznani strošek vzdrževanja gozdne ceste znaša 372 €/km in je sofinanciran s strani države v višini 39 %.

Preglednica 55/EP1: Prikaz prihodka od lesa

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokalnih skupnosti	
	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³
Vrednost lesa na KC	19.721.963	77	11.286.248	81	102.372	75
Strošek poseka in spravila	5.014.223	20	2.529.429	18	26.156	19
Razlika	14.707.740	58	8.756.818	63	76.216	56

Preglednica 56/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti

EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

	Skupaj (€)	€ na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	31.110.583	79,00	100,00
Stroški sečnje in spravila	7.569.808	19,00	24,30
Stroški gojenja in varstva gozdov	181645	0,46	0,58
gojenja in varstvo gozdov	171645	0,44	0,55
krepitev funkcij gozdov	10000	0,03	0,03
Stroški vzdrževanja gozdnih prometnic	575253	1,46	1,85
vzdrževanje gozdnih cest	522957	1,33	1,68
vzdrževanje vlak	52296	0,13	0,17
Stroški skupaj	8.326.706	21,14	26,76
Dohodek	22.783.877	57,86	73,24
Predvidene spodbude za gojenje in varstvo	51562	0,13	0,17
Predvidene spodbude za vzdrževanje gozdnih prometnic	203953	0,52	0,66
Skupaj predvidene spodbude	255515	0,65	0,82
Stroški - spodbude	8.071.191	20,50	25,94
Dohodek - (stroški+spodbude)	23.039.392	58,50	74,06

Preglednici 57/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja po lastništvi

Državni gozdovi

	Skupaj (€)	€ na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	11.286.248	81	100,00
Stroški sečnje in spravila	2.529.429	18	22,40
Stroški gojenja in varstva gozdov	138905	0,99	1,26
gojenja in varstvo gozdov	128905	0,92	1,17
krepitev funkcij gozdov	10000	0,07	0,09
Stroški vzdržev. gozdnih prometnic	182930	1,31	1,66
vzdrževanje gozdnih cest	166300	1,19	1,51
vzdrževanje vlak	16630	0,12	0,15
Stroški skupaj	2.851.264	20,46	25,90
Dohodek	8.435.020	60,54	76,63
Predv. spodbude za gojenje in varstvo	0	0	0
Predv. spodbude za vzdrž. gozdnih prom.	64857	0,47	0,59
Skupaj predvidene spodbude	64857	0,47	0,59
Stroški - spodbude	2.786.407	19,99	25,31
Dohodek - (stroški+spodbude)	8.499.877	61,00	77,22

Zasebni gozdovi

	Skupaj (€)	€ na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	19.824.335	77	100,00
Stroški sečnje in spravila	5.040.379	20	25,40
Stroški gojenja in varstva gozdov	40452	0,16	0,20
gojenja in varstvo gozdov	40452	0,16	0,20
krepitev funkcij gozdov	0	0,00	0
Stroški vzdržev. gozdnih prometnic	392323	1,52	1,93
vzdrževanje gozdnih cest	356657	1,39	1,75
vzdrževanje vlak	35666	0,14	0,18
Stroški skupaj	5.473.154	21,26	26,91
Dohodek	14.351.181	55,74	70,56
Predv. spodbude za gojenje in varstvo	16181	0,06	0,08
Predv. spodbude za vzdrž. gozdnih prom.	139096	0,54	0,68
Skupaj predvidene spodbude	155277	0,60	0,76
Stroški - spodbude	5.317.877	20,66	26,15
Dohodek - (stroški+spodbude)	14.506.458	56,34	71,32

V državnih gozdovih se pričakuje 100 % realizacijo možnega poseka. V zasebnih gozdovih je realizacija možnega poseka močno odvisna od interesa lastnikov gozdov, ki pa je neposredno povezan z dvigom cen energentov v naslednjem desetletju. Realno je glede na trende pričakovati

realizacijo možnega poseka med 40-60 %. Za izračun smo vzeli povprečne normative za gozdnogojitvena in varstvena dela, kot jih navaja Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove (tabelarni del).

Okvirna ekonomska presoja pokaže skupno za GGE, pozitivno razliko med prihodki od lesa, ki je načrtovan za posek in skupnimi stroški.

Za ekonomičnost gospodarjenja z gozdovi v trenutnih razmerah so pomembne naslednje značilnosti v GGE:

- Razmere za pridobivanje lesa v GGE so na nesaniranih površinah še vedno neugodne, zaradi žledoloma 2014 (poškodovano drevje).
- Gostota cest po tekočem metru na hektar je ponekod previsoka, drugod (predvsem v težjih terenih) pa prenizka. Podobno velja tudi za gozdne vlake, ki so postale nepogrešljiv element pri pridobivanju gozdnih proizvodov.
- Slabša sortimentna struktura lesa zaradi poškodb po žledolomu (zlasti pri listavcih, rdeče srce pri bukvi) in zato nižje dosežene prodajne cene lesa.
- Obseg drevja, ki je poškodovano po žledolomu (potrebna je sanacija), zlasti pri listavcih, dodatno slabša ekonomske razmere za gospodarjenje z gozdovi.

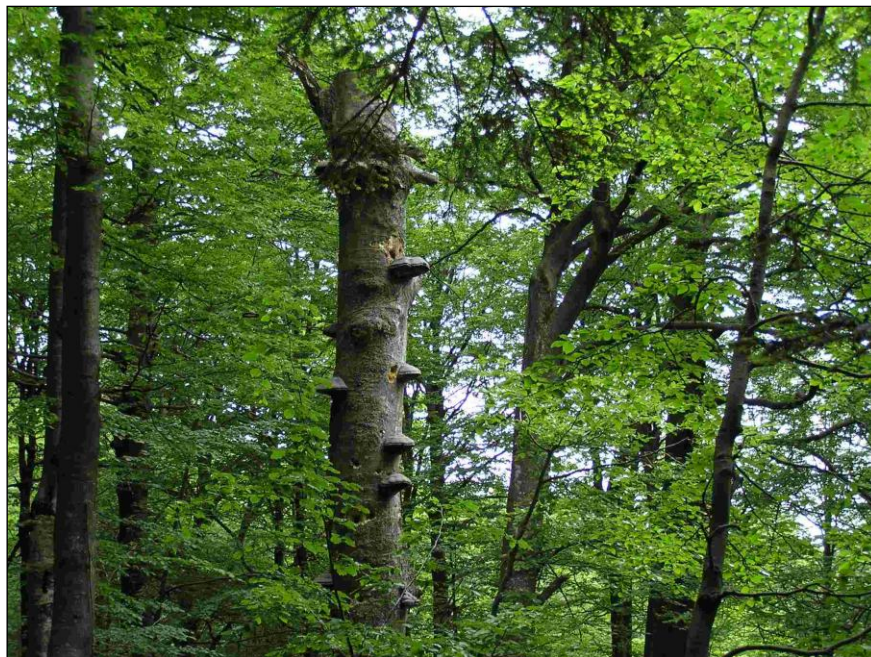
Neto prihodek od lesa znaša skupno za GGE 58,50 €/m³, oziroma 56,34 €/m³ za zasebne gozdove in 61,00 €/m³ za državne gozdove. Visok neto prihodek je večinoma posledica ugodne sortimentne sestave, ker prevladujejo pomladitvene sečnje (zlasti za državne gozdove -debelejših drevje, večji premeri sortimentov). Kljub temu velja pričakovati, da bo prihodek iz gozdov, zaradi poškodb, ki so posledica žledoloma v severnem delu GGE nižji, kot je izračunan, saj je stroške v nekaterih ne saniranih sestojih težko vnaprej predvideti, tako po vrsti stroška, kot tudi po obsegu (kalo, odmrlo drevje). Predpostavlja se, da bo zaradi poškodovanega drevja po žledolomu to dodatno izgubljalo na kvaliteti, zato je v prihodnje pričakovati slabšo sortimentno sestavo, kot je v sedanjih razmerah.

9 RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

9.1 Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov

Rastiščnogojitvene razrede smo oblikovali na podlagi območnih rastiščnogojitvenih razredov s prilagoditvijo predvsem rastiščnim razmeram v GGE in bistveno drugačnim ciljem (stopnja poudarjenosti funkcij gozdov, sestojna zgradba, razvojne težnje). V GGE Podkraj-Nanos smo tako izločili sedem rastiščnogojitvenih razredov.

Glede na pretekli načrt se število RGR ni spremenilo. Vsi RGR ostajajo enako oblikovani, oziroma zajemajo iste odseke, kot v preteklem GGN.

Odmrlo drevje večjih dimenzij je pomemben dejavnik zagotavljanja biotske pestrosti v gozdu (foto: J. Kovač)

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št.5).

9.2 Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih

9.2.1 RGR 30630: Primorska bukovja z borom

Primorska bukovja z borom poraščajo tople južne lege nanoške planote od Loze, preko Lip in Ravnika do vznožja Grmade v skupni površini 796,23 ha. Na V-ni strani večinoma prehajajo v jelova bukovja sušnih rastišč mešana z iglavci in deloma v primorska bukovja. Ti gozdovi imajo na velikem delu površine poudarjeno biotopsko funkcijo, saj sodijo v območje Natura 2000, poleg tega so tem območju prisotna tudi zimovališča. Dobra polovica teh gozdov je v zasebi lasti. RGR vključuje naslednje odseke: 45A, 46, 47, 49A, 52, 53, 54, 55, 56, 58A, 58B, 59A, 60C, 62, 63A, 65, 75B, 75E, 76, 77, 78, 79A, 144, 145, 146, 147, 148, 149 in 150.

STANJE GOZDOV

Rastišče

GRT *Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu* predstavlja veliko večino površine tega RGR, gre za bolj sušna rastišča, ki po grebenih že prehajajo v panjevce črnega gabra, ponekod na boljših rastiščih in v globljih tleh pa že prehajajo v jelova bukovja. Večinoma so to južne ekspozicije, ki so pod močnim submediteranskim vplivom.

Preglednica GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
565	<i>Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu</i>	1	484,36	60,8
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	81,65	10,3
633	<i>Primorsko gorsko bukovje</i>	9	5,60	0,7
641	<i>Dinarsko jelovo bukovje</i>	11	224,62	28,2
	Skupaj	4,3	796,23	100,0

Stanje sestojev

Prevladujejo sestoji črnega in rdečega bora s primesjo termofilnih listavcev, ki so nastali na opuščeni pašni površini. Mestoma je v skupinah primešana umetno vnesena smreka. Bukev se pojavlja v skupinah in posamično, na bolj svežih tleh se mestoma pojavlja tudi jelka in plemeniti listavci. Delež listavcev se je v tem RGR v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem povečal za 15,6 %, kar kaže na postopno spreminjanje gozda v smeri klimaxnega stadija. K povečanemu deležu listavcev je pripomogla tudi sečnja bora, ki je v izvedenem poseku preteklega ureditvenega obdobja v prevladujočem deležu (64 %).

Lesna zaloga in prirastek

Lesna zaloga je dokaj enakomerno porazdeljena po vseh razširjenih debelinskih razredih z izjemo prvega (pri iglavcih) in petega (pri listavcih). Lesna zaloga in prirastek sta v primerjavi z ostalimi RGR v GGE najnižji, kar je glede na rastiščne razmere ter nastanek in stanje sestojev tudi pričakovano.

Preglednica LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v% od LZ)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	2,5	17,2	30,9	27,7	21,7	109,2	61,1	1,74	52,4
Listavci	20,1	25,6	22,5	22,0	9,8	69,6	38,9	1,58	47,6
Skupaj	9,4	20,5	27,5	25,5	17,1	178,8	100,0	3,32	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Po pričakovanju v lesni zalogi med drevesnimi vrstami prevladujejo bori in termofilni listavci,

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

nekoliko več je umetno vnesene smreke. Delež bukve se je v primerjavi s preteklim ureditvenim razdobjem malenkostno povečal. Značilno za gozdove tega RGR je tudi velika pestrost različnih drevesnih vrst, ki pa iz zgornje tabele ni razvidna, ker so primešane v zelo majhnem deležu.

Preglednica DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko	m ³ /ha	21,1	0,5	87,1	0,4	0,1	18,9	0,3	1,1	48,8	0,5
Stanje	%	11,8	0,3	48,7	0,2	0,1	10,6	0,1	0,6	27,3	0,3
Naravno	m ³ /ha	0,0	0,0	1,7	0,0	0,0	143,0	2,7	1,7	23,2	0,0
Stanje	%	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	80,0	5,0	1,0	13,0	0,0

Ohranjenost gozdov

Prevladujejo izmenjani in spremenjeni sestoji, kar je posledica umetnega osnovanja borovih nasadov v preteklosti. Popolnoma ohranjenih sestojev v tem RGR praktično ni ali pa se pojavljajo le v fragmentih.

Preglednica D-OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kateg. gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	0,00	0,0	255,22	32,1	151,78	19,0	389,23	48,9	796,23	100,0
Skupaj vsi gozdovi	0,00	0,0	255,22	32,1	151,78	19,0	389,23	48,9	796,23	100,0

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

V RGR prevladujejo drogovnjaki in debeljaki, dokaj velik delež je tudi panjevec. Prevladuje pomanjkljiva in dobra zasnova mladovja in drogovnjakov, kar je glede na izvor oz. nastanek teh sestojev pričakovano. Sestoji so v glavnem nenegovani, te sestoje bi bilo potrebno intenzivneje negovati, da bi bila dosežena ustrezna pestrost, stabilnost in kakovost. Boljša je negovanost sestojev v obnovi. Sestojni sklepi so v mnogih letvenjaki in drogovnjaki tesni v ostalih razvojnih fazah pa v glavnem normalni in rahli. 25,8 % drogovnjakov ima tesen sklep, kar tudi kaže na premalo intenzivno redčenja le-teh.

Podmladek se pojavlja na manjših površinah že v debeljaku, zasnova je pomanjkljiva. Problem naravnega pomlajevanja je ob premočnem odpiranju sestoja zatavljanje. Zaradi pretežno južnih in sončnih leg je tu tudi večji problem objedanja gozdnega mladja po divjadi.

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	22,66	0,0	25,1	51,6	23,3	1,9	33,1	59,3	5,7	35,4	47,5	3,7	13,4
Drogovnjak	231,33	0,1	25,5	62,3	12,1	1,2	13,8	85,0	0,0	25,8	21,8	25,7	26,7
Debeljak	237,65					21,4	31,6	47,0	0,0	4,1	47,3	29,7	18,9
Sestoj v obnovi	43,66					56,9	3,6	32,5	7,0				
Raznomerno (sk-gnz)	91,74					0,6	6,5	92,9	0,0				
Panjevec	125,38												
Pionirski gozd z grmišči	43,81	0,0	27,1	24,4	48,5								
Skupaj:	796,23												

Kakovost drevja

Kakovost drevja je slabša, kar je glede na sušna rastišča, izvor nastanka (zaraščanje) ter pogosto izpostavljenost vetrovom, pričakovano. Nekoliko boljše kvalitete je smreka, kjer pa je večja verjetnost napak lesa, ki jih pri tej oceni kvalitete ne vidimo.

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	15	0,0	0,0	46,7	53,3	0,0
Bor	46	6,5	2,2	23,9	50,0	17,4
Bukev	3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

Pl. Ist.	5	0,0	0,0	40,0	20,0	40,0
Dr. tr. Ist.	5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	61	4,9	1,6	29,5	50,9	13,1
Skupaj listavci	13	0,0	0,0	15,4	7,7	76,9
Skupaj	74	4,1	1,4	27,0	43,2	24,3

Poškodovanost sestojev

Sestoji so večinoma nepoškodovani, pojavlja se le nekaj poškodb vej in krošenj zaradi izpostavljenosti vetrovom na grebenih. Zaradi večjih naklonov terena in padajočega kamenja, so poškodovana tudi debla in koreniki.

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreniki	3,7
Veje	3,7
Osutost	2,0
Skupaj	9,4

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Ob upoštevanju dejstva, da je proizvodna sposobnost rastišča nizka je bila izvedba gojitvenih del relativno majhna. Usmeritev v izvedbo gojitvenih del v RGR z boljšimi proizvodnimi sposobnostmi rastišča in z boljšimi zasnove mladovij je bila vsekakor upravičena.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR (2016-2025)

Gojitvena in Varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava tal	ha	0,0	0,5	-
Sadnja	ha	0,0	2,55	-
Obžetev	ha	0,0	0,25	-
Nega mladja	ha	1,27	4,0	314,9
Nega gošče	ha	0,0	3,5	-
Nega letvenjaka	ha	5,42	0,0	-
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,56	2,0	78,1
Varstvo pred žuželkami	dni	1,88	6,67	3,5
Vzdrževanje grmišč	ha	6,20	0,0	-
Vzdrževanje protipožarnih objektov	km	5,0	9,3	186,0
Vzdrževanje travinj	ha	50,0	27,41	54,8
Graditev protipožarnih objektov	km	0,0	2,67	-
Drugo varstvo pred požari	dni	0,0	1,16	-
Zaščita s premazom	ha	0,0	3,45	-

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Lesna zaloga se je znižala predvsem na račun na novo zarašlih površin oz. z vključitvijo v gozd zaraščajoče površine, znižala se je tudi zaradi naravnih ujm, ki so ponekod zdesetkali sestoje. Prirastek se je v primerjavi s preteklim načrtom zmanjšal, predvsem pri iglavcih, ki se pretežno nahajajo v starejših razvojnih fazah, obraten trend je pri listavcih, kjer se glavovina nahaja v mlajših razvojnih fazah, kjer je prirast večja. Prirastek pa je bil verjetno pred desetimi leti nekoliko precenjen. Načrtovan posek se je glede na zastavljene cilje pred desetletjem še nekoliko povečal, povečal se je tudi zaradi slabe realizacije v preteklem desetletju predvsem v zasebnih gozdovih.

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1996 do 2026

Leto	Pov.	Lesna zaloga	Prirastek	Letni realiziran posek*
------	------	--------------	-----------	-------------------------

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

	ha	m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1996	725,64	155,4	26,7	182,1	4,16	0,90	5,07
2006	729,43	156,7	57,7	214,4	3,20	1,41	4,61
2016	794,73	138,5	61,1	199,6	3,06	1,44	4,50
2026	796,23	109,2	69,6	178,8	1,74	1,58	3,32

m ³ /ha		
Iglavci	Listavci	Skupaj
0,64	0,26	0,90
2,15	0,51	2,65
2,13	0,80	2,93
2,22	0,92	3,14

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Delež bora se v primerjavi s preteklimi ureditvenimi obdobji opazno zmanjšuje. Delež smreke se predvsem zaradi sanacij po lubadarju znižuje. Postopno pa narašča delež bukve in termofilnih listavcev.

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju od 1996 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
1996	11,8	0,3	73,1	0,1	0,0	3,8	0,0	0,8	9,6	0,5
2006	21,3	0,5	51,1	0,1	0,1	7,8	0,1	0,4	18,5	0,1
2016	14,0	0,5	54,8	0,2	0,1	8,1	0,1	0,5	21,8	0,2
2026	11,8	0,3	48,7	0,2	0,1	10,6	0,1	0,6	27,3	0,3

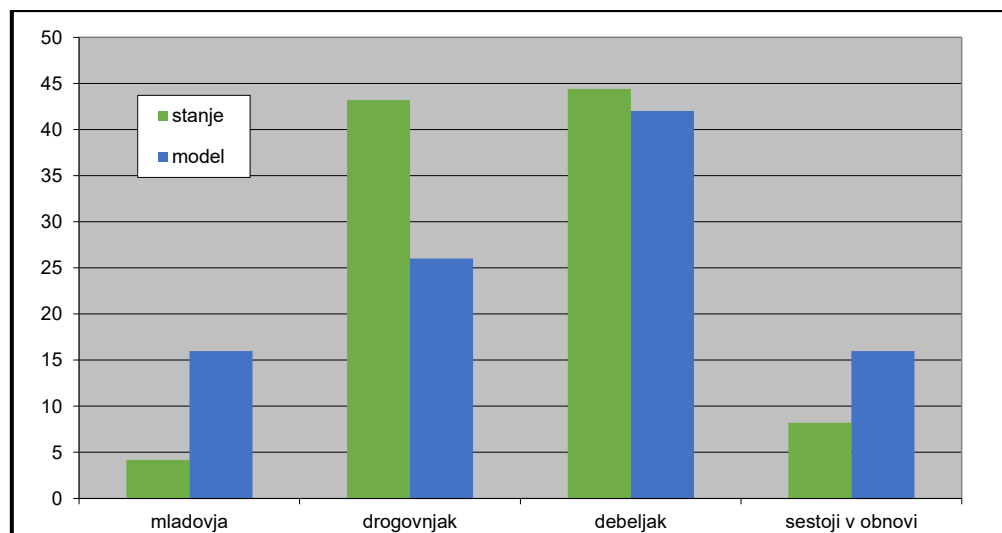
Razvojne faze in gradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran Delež	Trajanje Razvojne faze	Delež	Modelna Površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	22,66	2,8	4,2	19	16	85,65	-11,8
Drogovnjak	231,33	29,1	43,2	31	26	139,18	17,2
Debeljak	237,65	29,9	44,4	51	42	224,82	2,4
Sestoj v obnovi	43,66	5,5	8,2	19	16	85,65	-7,8
Raznomerno (sk-gnz)	91,74	11,5					
Panjevec	125,38	15,7					
Pionirski gozd z grmišči	43,81	5,5					
Skupaj	796,23	100,0	100,0	120	100,0	535,30	

Porušeno razmerje razvojnih faz borovih sestojev je eden od pokazateljev problematike gospodarjenja z borom na celotnem področju širše Primorske. Pomlajevanje bora je izrazito neuspešno, zato odpiranje debeljakov pospešuje vrast termofilnih listavcev in manj bukve. V RGR po pričakovanju prevladujejo in izstopajo drogovnjaki in debeljaki na račun vseh ostalih razvojnih faz. Dokaj velik je tudi delež panjevcov in pionirskih gozdov z grmišči. Raznomerni gozdovi se pojavljajo na manjših površinah, boljših rastiščih in na več razdrobljenih lokacijah. Tu je tudi zmes drevesnih vrst bolj v korist optimalne zastopanosti bukve, jelke in smreke z boljšim naravnim pomlajevanjem. Stanje narekuje pomladitev debeljakov, nadaljevanje obnove sestojev v obnovi in intenzivno nego mladovij, ki bi pospešila prehod mladovij v drogovnjake. Kljub temu morajo biti ukrepi zmerni zaradi zagotavljanja uspešnosti naravnega pomlajevanja, zlasti na izpostavljenih predelih (grebeni). V drogovnjakih je potrebno redčenje, ki bo pospešilo prehod v debeljake.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (ciljne dimenzije)	
Zasebni in ostali gozdovi	Enodobni gozdovi	120(135) 20-25	450	sm. (12)	D1	40 cm
				bor (45)	D1	35 cm
				je, mac(1)	C	45 cm
				bu (14)	C	35 cm
				javor, jesen (1)	C	35 cm
				o.lst (27)	C	37 cm

Ciljna drevesna sestava (10 let): bu 14 %, sm 12 %, bor 45 %, ost. Igl. (jelka, macesen) 1%, pl.lst 1 %, ost. list 27 %

Ciljna lesna zaloga (10 let): 181 m³/ha.

Modelno razmerje razvojnih faz: 16 % mladovij, 26 % drogovnjakov, 42 % debeljakov, 16 % sestojev v obnovi.

Ciljno razmerje razvojnih faz (10 let): 8 % mladovij, 35 % drogovnjakov, 40 % debeljakov, 17 % sestojev v obnovi.

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje s proizvodno dobo 120 let, (v ohranjenih gozdovih 135 let), pomladitvena doba 20-25 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Usmeritve za obnovo gozdov

Poudarek je na uvajanju v obnovo, ki jo je potrebno skrbno načrtovati (upoštevanje semenskega leta), jakost sečenj pri uvajanju v obnovo naj praviloma ne presega 25 % od lesne zaloge. Potrebno je zmerno ukrepanje zaradi nevarnosti zatavljanja.

V raznomernih gozdovih je nega gozda s poudarkom na pomlajevanju, konkretne ukrepe na terenu pa je treba določiti z detajlnimi gozdnogojitvenimi načrti.

V panjevskih sestojih gospodarjenje s 50 do 60 letno obhodnjo. Panjevsko sečnjo na boljših rastiščih izvesti na večjih površinah, kar omogoča uspešnejšo panjevsko obnovo. Pri tem moramo v sestoji puščati osebke semenskega izvora boljše kvalitete (postopna premena). Na bolj izpostavljenih rastiščih je potrebno izvajati malopovršinsko panjevsko sečnjo. Načela postopne premene valjajo tudi za pionirske gozdove z grmišči.

Predvidena je obnova na površini 90 ha debeljakov in zaključek obnove na 20 ha površine sestojev v obnovi.

Na površinah s poudarjeno varovalno funkcijo in zaščitno funkcijo upoštevanje smernice varovalnih gozdov in gozdov z zaščitno funkcijo.

Usmeritve za nego gozdov

Pri negi mladovja je poudarek na negi obstoječega in zlasti novonastalega mladja.

Z zmernimi redčenji postopno povečati delež bukve in drugih listavcev, z izbiralnimi redčenji pa izboljšati zasnovo in negovanost ter pospešiti prehod v starejše razvojne faze.

V drogovnjakih naj bo pogostost vračanja 10-15 let. Jakost redčenj naj ne preseže 18 %. V debeljakih je pogostost vračanja 15-20 let, jakost redčenj naj bo majhna do srednja glede na občutljivosti rastišč (10 do 15 %). Redčenja drogovnjakov se bo izvajalo na 70 % površine, redčenja debeljakov se bo izvajalo na 30 % površine.

Z upoštevanjem usmeritev po razvojnih fazah strmimo k vertikalno razgibanim sestojem, zlasti na predelih, kjer so razmere za gospodarjenje bolj ugodne (traktorsko spravilo). Zagotavlja naj se čimvečja mešanost različnih drevesnih vrst, ki bodo ob večji sestojni pestrosti in vertikalni razgibanosti zagotavljale večjo odpornost na naravne ujme. Različne razvojne faze in velika vrstna pestrost, ki se prepletajo na manjših površinah, bodo zagotavljale večjo odpornost, saj se različno odzovejo na naravne ujme. Takšni sestoji omogočajo bolj postopno prehajanje med razvojnimi fazami, brez ostrih prehodov, ki so najbolj podvrženi vetrolomu. Z omenjenimi ukrepi naj se na teh površinah tudi zmanjša delež enomernih in enodobnih sestojev.

Usmeritve za varstvo gozdov

Na izpostavljenih grebenih je poudarjena varovalna funkcija, kjer so ukrepanja minimalna. Primorska bukovja z borom so bolj ogrožena zaradi vetrolomov, zato morajo biti posegi še posebej zmerni, kar dodatno znižuje možni posek.

Ker je na območju tega RGR velika nevarnost požarov v naravi, je potrebno posamezne gozdne vlake razširiti v protipožarne preseke oz. jih po potrebi na novo zgraditi.

Usmeritve za varstvo posebnih habitatov

Mestoma prilagajanje sečnje zaradi funkcije ohranjanja biotopske raznovrstnosti (oblikovanje zavetišč, puščanje duplaric in drugih zanimivih dreves, ohranitev rastišč ogroženih vrst).

Usmeritve za območja gozdov s poudarjenimi socialnimi funkcijami

Skozi gozdove tega gospodarskega razreda poteka več planinskih poti, na katerih je obisk v jesenskem, zimskem in spomladanskem času dokaj velik. Zato je v sestojih, kjer neposredno potekajo planinske poti potrebno gospodarjenje z gozdom ustrezno prilagoditi.

Na območjih večjega obiska gozdov, pospeševati raznodobno in malopovršinsko zgradbo sestojev, težiti k čimbolj naravni sestavi gozdov in oblikovanju pestrih sestojev, ohranjati večji delež starejših razvojnih faz in gospodariti z višjimi lesnimi zalogami. Ohranjati posamezna estetsko zanimiva drevesa, drevesa izjemnih dimenzij, plodonosne in cvetoče drevesne vrste. Izogibati se je potrebno velikopovršinskim posegom, ki so dopustni le izjemoma v primeru sanacij posledic različnih ujm. V gozdovih z izjemno poudarjeno rekreacijsko funkcijo podaljšati proizvodno in pomladitveno dobo, obnovo sestojev pa izvajati postopno in malopovršinsko.

Ukrepi

Preglednica D-UJP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	61,1	38,9	100,0
- ciljno %	57,8	42,2	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	109,2	69,6	178,8
- ciljna (m ³ /ha)	104,5	76,2	180,7
Prirastek (m ³ /ha)	1,74	1,58	3,32
Možni posek (m ³ /ha)	22,1	9,2	31,3
Možni posek (m ³ /ha/leto)	2,22	0,92	3,14
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	20,3	13,2	17,6

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

Intenziteta m. p. prirastek (%)	127,5	58,3	94,5
Izravnalna doba (let)	10		

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	7.384	10.190	0	85	0	0	17.659	20,3	127,6
	%	41,8	57,7	0,0	0,5	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m ³	2.596	1.758	0	2.976	0	0	7.330	13,2	58,2
	%	35,4	24,0	0,0	40,6	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m ³	9.980	11.948	0	3.061	0	0	24.989	17,6	94,6
	%	39,9	47,9	0,0	12,2	0,0	0,0	100,0		

Prevladujoča vrsta poseka je negovalni posek, kamor sodita pomladitveni posek in redčenja. Redčenja se nanašajo tako na debeljake (svetlilvena redčenja), kot na drogovnjake. S pomladitveno sečnjo želimo zaključevati z obnovo v sestojih v obnovi, da povečamo delež mladja. Posek na panj zajema sečnjo v manj kvalitetnih sestojih panjevcev. Nižja intenziteta glede na prirastek je posledica občutljivih rastišč, saj ima pomembno vlogo v tem RGR varovalna funkcija.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Sadnja	ha	0,19	0,19
Obžetev	ha	0,11	0,22
Nega mladja	ha	1,47	1,47
Nega gošče	ha	4,93	4,93
Nega letvenjaka	ha	6,90	6,90
Naravni razvoj biotopov	ha	9,35	9,35

Med gojitvenimi deli so najbolj zastopane nega letvenjaka, nega gošče in nega mladja, ki so načrtovane v okviru sedanjih površin mladovij in površin, ki so načrtovane, da nastanejo s končnimi poseki sestojev v obnovi. Prednost se bo dalo naravnemu pomlajevanju, kar se bo zagotavljalo s puščanjem semenjakov, ki bodo obenem ohranjali tudi delno zastiranje površin, ki bodo šle v obnovo. S sadnjo se bo izpopolnilo predvsem vrzeli, kjer je pomlajevanje slabše. Nega naravnih biotopov je načrtovana v okviru izločenih ekocelic, ki bo zajemala iste sestoje, kot v predhodnem GGN (2016-2025).

9.2.2 RGR 30640: Primorska bukovja

RGR primorska bukovja porašča tople južne lege nanoške in javorniško-hrušiške planote v skupni površini 721,24 ha, ki so v celoti večnamenski. Ti gozdovi imajo na velikem delu površine poudarjeno varovalno funkcijo, drugih funkcij ni poudarjenih. Zaradi odmaknjenosti in težje dostopnosti teh gozdov je smiseln poudarek tudi na biotopski funkciji. RGR vključuje naslednje odseke: 48, 50B, 60A, 60B, 61, 73, 74B, 79B, 79C, 79D, 80, 102B, 103, 104, 105, 106, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 123 in 127G.

STANJE GOZDOV

Rastišče

Večino tega RGR predstavljata GRT Primorsko bukovje in Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu. Večinoma so to južne ekpozicije, ki so pod močnim submediteranskim vplivom. To so sušna rastišča, ki po grebenih ponekod že prehajajo v panjevce termofilnih listavcev, na boljših rastiščih in globljih tleh (vrtače in globeli) pa že prehajajo v jelova bukovja.

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
565	<i>Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu</i>	1	161,36	22,4
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	293,34	40,6
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	0,29	0,0
633	<i>Primorsko gorsko bukovje</i>	9	21,56	3,0
637	<i>Javorovo bukovje</i>	7	0,45	0,1
641	<i>Dinarsko jelovo bukovje</i>	11	207,02	28,7
682	<i>Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico</i>	7	17,29	2,4
781	<i>Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico</i>	9	19,93	2,8
	Skupaj	6,1	721,24	100,0

Stanje sestojev

Bukev je tu konkurenčno najmočnejša drevesna vrsta. Zaradi relativno ugodne lege in bližine naselij so bili ti gozdovi v preteklosti podvrženi predvsem panjevski sečnji, kar se odraža v večjem deležu bukve panjevske rasti. Prevladujejo mlajše razvojne faze gozda, predvsem drogovnjaki ter panjevci termofilnih listavcev in bukve. Del teh sestojev je nastal na opuščeni pašnih površinah. Mestoma je v skupinah in v večjih nasadih primešana umetno vnesena smreka. Na bolj svežih tleh se mestoma pojavlja tudi jelka in plemeniti listavci. Generalno gledano se je delež listavcev povečal za 4 %, kar kaže na postopno spreminjanje gozda v smeri klimaksnega stanja. Sestoje je na manjšem delu RGR poškodoval žledolom v februarju 2014. Zaradi prisotnosti smreke je v naslednjih letih sledil tudi napad podlubnikov.

Zaradi žledoloma so največjo škodo utrpeli srednjedobni bukovi sestoji (drogovnjaki in mlajši debeljaki). Mlajše razvojne faze so utrpeli manj škode (razen letvenjakov, ki so ponekod skoraj enako poškodovani kot drogovnjaki). V starejših bukovih sestojih so škode sicer ravno tako prisotne, vendar v manjši meri, kot v srednjedobnih sestojih. V najbolj poškodovanih srednjedobnih sestojih so nastale vrzeli, prišlo bo do predčasnega pomlajevanja in zmanjšanja donosa gozda.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga						Letni prirastek		
	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	3,0	16,7	28,0	32,3	20,0	37,4	14,3	0,93	16,4
Listavci	17,8	26,6	23,7	21,5	10,4	223,7	85,7	4,76	83,6
Skupaj	15,6	25,2	24,3	23,1	11,8	261,1	100,0	5,69	100,0

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

Lesna zaloga je dokaj enakomerno porazdeljena po vseh razširjenih debelinskih razredih, močno pa primanjkuje iglavcev v I. debelinskem razredu. Prirastek je v primerjavi z ostalimi RGR v GGE nekoliko nižji, kar je glede na sušne rastiščne razmere tudi razumljivo.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr. igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	27,9	5,2	3,4	0,5	0,3	172,9	7,4	5,5	35,9	2,1
	%	10,7	2,0	1,3	0,2	0,1	66,2	2,8	2,1	13,8	0,8
Naravno stanje	m ³ /ha	0,0	0,0	2,6	0,0	0,0	208,8	13,0	2,6	33,9	0,0
	%	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	80,0	5,0	1,0	13,0	0,0

V lesni zalogi med drevesnimi vrstami prevladujejo bukev in termofilni listavci, več je tudi umetno vnesene smreke. Delež bukve se je v primerjavi s preteklim ureditvenim razdobjem sicer povečal (glede na lesno zalogo) v primerjavi z iglavci se je povečal delež listavcev. Značilno za gozdove tega RGR je tudi velika pestrost različnih drevesnih vrst, ki pa iz zgornje tabele ni razvidna, ker so primešane v zelo majhnem deležu.

Ohranjenost gozdov

Preglednica D-OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	548,51	76,1	120,59	16,7	49,15	6,8	2,99	0,4	721,24	100,0
Skupaj vsi gozdovi	548,51	76,1	120,59	16,7	49,15	6,8	2,99	0,4	721,24	100,0

Prevladujejo ohranjeni gozdovi. Spremenjeni in močno spremenjeni gozdovi so posledica večjega deleža smreke, ki je bila pospeševana v preteklosti. Zaradi umetno osnovanih nasadov smreke, ki ima na teh rastiščih dobre donose, se je zgodil velik odklik od naravne drevesne sestave v kateri sicer prevladujejo listavci.

Poškodovanost sestojev

Preglednica D-PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	2,0
Veje/krošnja	4,0
Osutost	1,1
Skupaj	7,1

Sestoji so večinoma nepoškodovani, pojavlja se le nekaj poškodb vej in krošenj zaradi izpostavljenosti vetrovom na grebenih.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina Ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	18,10	2,2	49,3	30,5	18,0	18,2	33,3	44,4	4,1	30,9	30,2	6,3	32,6
Drogovnjak	181,49	1,4	39,1	58,0	1,5	35,4	29,3	35,3	0,0	29,9	47,1	8,4	14,6
Debeljak	142,94					78,6	21,4	0,0	0,0	4,2	75,0	19,5	1,3
Sestoj v obnovi	88,04					59,2	35,0	5,8	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	111,14					32,2	36,5	31,3	0,0				
Panjevec	138,88												
Pionirski gozd z grmišči	40,65	0,0	5,2	70,2	24,6								
Skupaj	721,24												

Zasnova v mladovjih in drogovnjakih je v glavnem dobra, pomanjkljiva predvsem v drogovnjakih, kar je glede na izvor oz. nastanek teh sestojev pričakovano. Večina teh gozdov je nastala na

opuščenih pašnih površinah ali pa so bili zaradi relativne bližine naselij močno izkoriščani. V drogovnjakih in mladovjih je dokaj visok delež negovanih sestojev. Delež drogovnjakov, ki ima tesen sklep je kar 29 %, kar pomeni, da v nekaterih sestojih redčenje sploh še ni bilo izvedeno.

Kakovost drevja

Kakovost drevja je večinoma zadovoljiva in slabša, kar je glede na sušna rastišča, izvor nastanka ter pogosto izpostavljenost vetrovom pričakovano. Nekoliko boljše kvalitete je jelka, listavci imajo v splošnem slabšo kakovost. Boljšo kvaliteto izkazujejo le plemeniti listavci, predvsem gorski javor.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Kot je razvidno iz analize opravljenih gojitvenih in varstvenih del, se je v temu RGR v preteklem desetletnem obdobju izvedlo veliko gojitvenih del, kar je posledica sanacije žledoloma in napada podlubnikov. Visoka stopnja realizacije je tudi posledica lastništva, saj večina RGR pripada državnim gozdovom. Izvedlo se je tudi precej varstvenih del, čeprav niso bila predpisana v preteklem GGN. Kot je razvidno iz analize opravljenih gojitvenih del so se najboljše izvajali nega gošče, nega mladja in nega letvenjaka. Visok delež ima tudi sadnja in dela povezana z njo.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR (2016-2025)

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Nega gošče	ha	1,98	10,88	549,49
Nega letvenjaka	ha	8,01	6,95	86,77
Nega mladja	ha	0,69	1,96	284,06
Nega ml. drogovnjaka	ha	13,34	0,95	7,12
Obžetev	ha	9,59	7,10	74,04
Priprava sestoja	ha	5,88	2,50	42,52
Priprava tal	ha	0,00	1,50	-
Sadnja	ha	3,13	4,00	127,80
Zaščita s premazom	ha	12,52	0,80	6,39
Varstvo pred žuželkami	dni	0,63	1,40	222,22
Ostala varstvena dela	dni	0,00	9,75	-
Zaščita z ograjo	m	0,00	48,00	-
Vzdrževanje travinj	ha	15,2	0,00	-
Sadnja plodonosnega drevja	dni	0,00	0,88	-
Vzdrževanje vodnih površin	dni	0,00	2,00	-

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1996 do 2026

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1996	657,40	32,0	164,2	196,2	0,91	4,36	5,27	0,40	1,43	1,83
2006	697,61	55,1	203,8	258,9	1,25	4,16	5,41	0,99	1,38	2,37
2016	720,43	48,6	211,7	260,3	1,46	4,97	6,43	0,87	4,79	5,66
2026	721,24	37,4	223,7	261,1	0,93	4,76	5,70	0,68	4,91	5,59

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek)

V primerjavi s preteklim ureditvenim obdobjem ostaja lesna zaloga skoraj nepremenjena. Lesna zaloga se znižuje predvsem pri iglavcih na račun listavcev. Zaznan je upad letnega prirastka, predvsem pri iglavcih, kar je posledica večjega deleža starejših razvojnih faz.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1996 - 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
1996	9,7	2,8	3,4	0,4	0,0	64,5	1,8	3,1	14,2	0,1
2006	16,7	2,6	1,5	0,3	0,2	61,4	2,2	1,7	13,1	0,3
2016	14,6	2,1	1,6	0,3	0,1	62,9	2,7	2,0	12,9	0,8
2026	10,7	2,0	1,3	0,2	0,1	66,2	2,8	2,1	13,8	0,8

Drevesna sestava v tem RGR se le malo spreminja, delež smreke se zmanjšuje, predvsem zaradi sanacije napada podlubnikov in žledoloma. Večina vrst listavcev se je ohranila v podobnih deležih, kot v prejšnjih ureditvenih obdobjih.

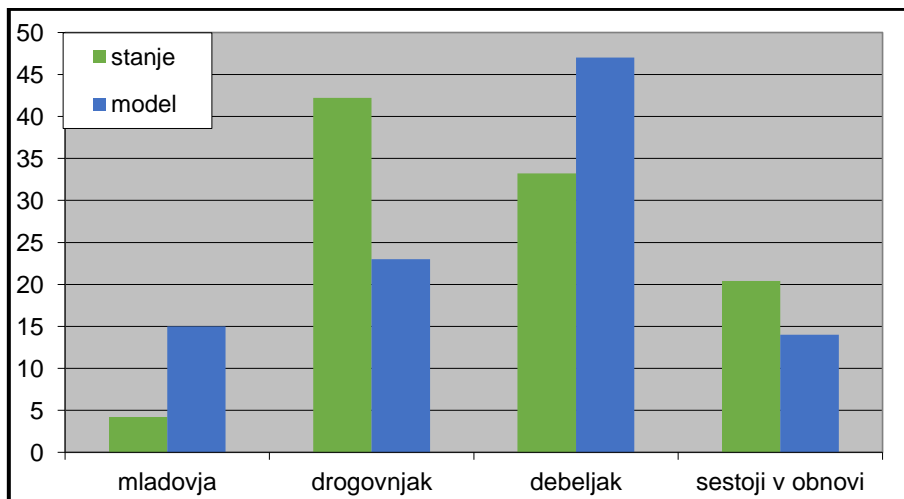
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	18,10	2,5	4,2	20	15	64,59	-10,8
Drogovnjak	181,49	25,2	42,2	31	23	99,03	19,2
Debeljak	142,94	19,8	33,2	64	47	202,36	-13,8
Sestoj v obnovi	88,04	12,2	20,4	20	15	64,59	5,4
Raznomerno (sk-gnz)	111,14	15,4					
Panjevec	138,88	19,3					
Pionirski gozd z grmišči	40,65	5,6					
Skupaj	721,24	100,0	100,0	135	100,0	430,57	

V RGR je izrazito porušeno razmerje razvojnih faz. V RGR prevladujejo in izstopajo drogovnjaki na račun vseh ostalih razvojnih faz razen sestojev v obnovi, katerih delež je tudi višji od modelnega stanja. Dokaj velik je tudi delež panjevcev in pionirskih gozdov z grmišči. Raznomerni gozdovi se pojavljajo na manjših površinah, boljših rastiščih in na več razdrobljenih lokacijah. Tu je tudi zmes drevesnih vrst bolj v korist optimalne zastopanosti bukke, jelke in smreke, ki tudi omogočajo vzdrževanje take strukture. Stanje narekuje zmerno uvajanje debeljakov v obnovo, nadaljevanje pomlajevanja sestojev v obnovi, končni poseki in intenzivno nego mladovij, ki bi pospešila prehod mladovij v drogovnjake. Kljub temu morajo biti ukrepi zmerni zaradi zagotavljanja uspešnosti naravnega pomlajevanja, zlasti na izpostavljenih predelih (grebeni). V drogovnjakih je potrebno redčenje, ki bo pospešilo prehod v debeljake. Zaradi poudarjene varovalne funkcije morajo biti ukrepi zmerni tudi na izpostavljenih predelih (jarki, grebeni).

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (ciljne dimenzije)	
Zasebni in ostali gozdovi	Enodobni gozdovi	135 20-25	350	sm (10)	D1	40 cm
				je (2)	C	45 cm
				bor, mac (3)	D1	35 cm
				bu (65)	C	35 cm
				pl.lst,hrast (5)	C	35 cm
ost lst (15)	D	31 cm				

Ciljna drevesna sestava (10 let): bu 65 %, sm 10 %, ost. igl. (bor, jelka, macesen) 5%, pl. lst 2 %, hrast 3 %, ost. list 15 %

Ciljna lesna zaloga (10 let): 262 m³/ha.

Modelno razmerje razvojnih faz: 15 % mladovij, 23 % drogovnjakov, 47 % debeljakov, 15 % sestojev v obnovi.

Ciljno razmerje razvojnih faz (10 let): 12 % mladovij, 30 % drogovnjakov, 38 % debeljakov, 20 % sestojev v obnovi.

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje s proizvodno dobo 135 let, pomladitveno dobo 20-25 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Usmeritve za obnovo gozdov

Pri obnovi je potrebno upoštevati semenska leta. Uvajanje v obnovo, je potrebno skrbno načrtovati (upoštevanje semenskega leta), jakost sečenj pri uvajanju v obnovo naj praviloma ne presega 25 % od lesne zaloge. Potrebno je zmerno ukrepanje zaradi nevarnosti zatavljanja.

Končni posek se nato opravi, ko bo mladje strnjeno predvidoma po 20-25 letu. Predvidena je obnova na površini 40 ha debeljakov in zaključek obnove na 35 ha površine sestojev v obnovi.

Proti posameznim izpostavljenim vrhovom je poudarjena varovalna funkcija, kjer so ukrepanja minimalna.

Primorska bukovja so nekoliko bolj ogrožena zaradi vetrolomov, zato morajo biti posegi še posebej zmerni, kar dodatno znižuje možni posek.

Usmeritve za nego gozdov

Pri negi mladovja je poudarek na negi obstoječega in zlasti novonastalega mladja. V RGR močno prevladujejo drogovnjaki, zato je generalna usmeritev z zmernimi redčenji povečevati delež bukve, z izbiralnimi redčenji pa izboljševati zasnovo in negovanost ter pospeševati prehod v starejše razvojne faze.

Pogostost vračanja v drogovnjakih na 10-15 let, z jakostjo 15-20%. V debeljakih naj bo pogostost vračanja na 15-20 let, z majhno jakostjo do 15 % glede na občutljivost rastišča. Redčenja se bo izvajalo na okoli 70 % površine.

Pri svetlitvenih redčenjih v debeljakih in pri uvajanju le-teh v obnovo, naj bo sečnja intenzivnejša na predelih z večjim deležem poškodovanega drevja po žledolomu. Tam naj se oblikujejo večja pomladitvena jedra, ki bodo osnova za prehod v sestoje v obnovi. Ohranjeno in nepoškodovano drevje naj bo osnova za naravno semenitev in pomlajevanje pod zastorom odraslega sestoja.

Z upoštevanjem usmeritev po razvojnih fazah strmimo k vertikalno razgibanim sestojem, zlasti na predelih, kjer so razmere za gospodarjenje bolj ugodne (traktorsko spravilo). Zagotavlja naj se čimvečja mešanost različnih drevesnih vrst, ki bodo ob večji sestojni pestrosti in vertikalni razgibanosti zagotavljale večjo odpornost na naravne ujme, zlasti žledolom. Različne razvojne faze in velika vrstna pestrost, ki se prepletajo na manjših površinah, bodo zagotavljale večjo odpornost, saj se različno odzovejo na naravne ujme. Takšni sestoji omogočajo bolj postopno prehajanje med razvojnimi fazami, brez ostrih prehodov, ki so najbolj podvrženi vetrolomu. Z

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

omenjenimi ukrepi naj se na teh površinah tudi zmanjša delež enomernih in enodobnih sestojev, ki so se v primeru žledoloma izkazali za najbolj prizadete, oziroma so utrpeli največ škode.

Usmeritve za varstvo gozdov

Na izpostavljenih grebenih je poudarjena varovalna funkcija, kjer so ukrepanja minimalna. Primorska bukovja so ogrožena zaradi vetrolomov, zato morajo biti posegi še posebej zmerni, kar dodatno znižuje možni posek.

Ker je na območju tega RGR velika nevarnost požarov v naravi, je potrebno posamezne gozdne vlake razširiti v protipožarne preseke oz. jih po potrebi na novo zgraditi.

Usmeritve za varstvo posebnih habitatov

Poudarek pri negi habitatov je na vzdrževanju obstoječih travinj in grmišč, kjer je to potrebno. Mestoma prilagajanje sečnje tudi zaradi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti (oblikovanje zavetišč, puščanje duplaric in drugih zanimivih dreves, ohranitev rastišč ogroženih vrst).

Usmeritve za območja gozdov s poudarjenimi socialnimi funkcijami

Skozi gozdove tega gospodarskega razreda poteka več planinskih poti, na katerih je obisk v jesenskem, zimskem in spomladanskem času dokaj velik. Zato je v sestojih, kjer neposredno potekajo planinske poti potrebno gospodarjenje z gozdom ustrezno prilagoditi.

Na območjih večjega obiska gozdov, pospeševati raznodobno in malopovršinsko zgradbo sestojev, težiti k čimbolj naravni sestavi gozdov in oblikovanju pestrih sestojev, ohranjati večji delež starejših razvojnih faz in gospodariti z višjimi lesnimi zalogami. Ohranjati posamezna estetsko zanimiva drevesa, drevesa izjemnih dimenzij, plodonosne in cvetoče drevesne vrste. Izgibati se je potrebno velikopovršinskim posegom, ki so dopustni le izjemoma, v primeru sanacij posledic različnih ujm. V gozdovih z izjemno poudarjeno rekreacijsko funkcijo podaljšati proizvodno in pomladitveno dobo, obnovo sestojev pa izvajati postopno in malopovršinsko.

Gozdnogojitveni cilj

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	14,3	85,7	100,0
- ciljno %	15,3	84,7	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	37,4	223,7	261,1
- ciljna (m ³ /ha)	39,9	222,2	262,1
Prirastek (m ³ /ha)	0,93	4,76	5,69
Možni posek (m ³ /ha)	6,8	49,1	55,9
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,68	4,91	5,59
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	18,2	22,0	21,4
Intenziteta m. p. prirastek (%)	73,3	103,2	98,2
Izravnalna doba (let)	10		

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka							Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.				
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne							
Iglavci	m ³	2.455	2.452	0	11	0	0	4.918	18,2	73,0	
	%	49,9	49,9	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0			
Listavci	m ³	10.251	18.071	0	7.103	0	0	35.425	22,0	103,1	
	%	28,9	51,0	0,0	20,1	0,0	0,0	100,0			
Skupaj	m³	12.706	20.523	0	7.114	0	0	40.343	21,4	98,2	
	%	31,5	50,9	0,0	17,6	0,0	0,0	100,0			

Prevladujoča vrsta poseka je negovalni posek, kamor sodita pomladitveni posek in redčenja. Redčenja se nanašajo tako na debeljake (svetlitvena redčenja), kot na drogovnjake. S pomladitveno sečnjo želimo zaključevati z obnovo v sestojih v obnovi, da povečamo delež mladja. Posek na panj zajema sečnjo v manj kvalitetnih sestojih panjevcev. Nižja intenziteta glede na prirastek je posledica občutljivih rastišč, saj ima pomembno vlogo v tem RGR varovalna funkcija.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Nega mladja	ha	1,42	1,42
Nega gošče	ha	5,32	5,95
Nega letvenjaka	ha	2,62	2,62
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,28	0,28

Glavna usmeritev je naravna obnova, upoštevanje naravnega mladja in temu primerna nega pomlajenih površin. Med gojitvenimi deli so zastopane nega mladja, nega gošče in letvenjaka, ki so načrtovane v okviru sedanjih površin mladovij in površin, ki so načrtovane, da nastanejo s končnimi poseki sestojev v obnovi. Nega mlajšega drogovnjaka je načrtovana predvsem za površine z boljšimi zasnovami.

9.2.3 RGR 33090 Jelova bukovja dobrih rastišč mešana z iglavci

RGR jelova bukovja dobrih rastišč mešana z iglavci je največji gospodarski razred v GGE v skupni površini 2428,52 ha. Gozdovi tega RGR so v celoti večnamenski. Državni gozdovi v tem RGR skoraj povsem sovpadajo z nekdanjo GGE Podkraj. Najbolj poudarjena je lesnoproizvodna funkcija, ostale funkcije na prvi stopnji so točkovnega pomena. RGR vključuje naslednje odseke: 4, 5, 6, 7, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18A, 19, 20, 21, 22, 26, 27, 28, 29, 39, 45A, 51, 66, 67, 68A, 75A, 75C, 75D, 81A, 81B, 83A, 83B, 83C, 84A, 84C, 85A, 85B, 86, 87B, 88A, 88B, 88C, 89, 90, 91A, 91B, 91C, 91D, 91E, 92A, 92B, 92C, 93A, 93B, 93C, 94A, 94B, 94C, 94D, 95A, 95B, 96, 98, 99, 100, 102A, 107, 120, 121, 125, 126B, 126C, 127A, 127B, 127C, 127D, 127F, 128A, 128B, 128C, 128D, 128E, 128F, 128G, 129B, 130A, 131, 134, 138, 141, in 143.

STANJE GOZDOV

Rastišče

Veliko večino tega gospodarskega razreda predstavlja GRT *Dinarsko jelovo bukovje*, ostale združbe so zastopane v manjšem deležu in na manjši površini. Gozdovi združbe jelke in bukve predstavljajo po površini in po proizvodnih zmogljivostih jedro gospodarskih gozdov v GGE.

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	17,25	0,7
633	<i>Primorsko gorsko bukovje</i>	9	2,68	0,1
637	<i>Javorovo bukovje</i>	7	18,74	0,8
641	<i>Dinarsko jelovo bukovje</i>	11	2.320,94	95,6
661	<i>Dinarsko jelovje na skalovju</i>	5	3,82	0,2
682	<i>Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico</i>	7	54,79	2,3
781	<i>Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico</i>	9	6,30	0,3
	Skupaj	10,8	2.424,52	100,0

Stanje sestojev

Prevladujejo starejše razvojne faze gozda in skupinsko raznomerni gozdovi. V sestojih, kjer je že sproženo naravno pomlajevanje so sestoji bolj malopovršinsko raznodobni. Kjer je delež bukve večji so sestoji bolj enomerni in na večjih površinah. Gozdovi so dokaj ohranjeni. Dele sestojev, ki jih je prizadela naravna ujma (vetrolom in močan žled) so še vrzelasti, vendar z obilnim naravnim pomlajevanjem. Največje vrzeli so v preteklosti posadili s smreko, ki je danes že v fazi drogovnjaka. Nekateri deli zasebnih gozdov so bili v preteklosti močno izgospodarjeni, zato še danes izkazujejo slabšo sestojno zasnovo.

Razmerje med iglavci in listavci je podobno kot pred desetletjem. V strukturi lesne zaloge je pri iglavcih kar 47% drevja debelejšega od 50 cm kar je rahlo več kot pred desetimi leti.

Sestoje je na delu RGR poškodoval žledolom v februarju 2014. Največjo škodo so utrpeli srednjedobni bukovi sestoji (drogovnjaki in mlajši debeljaki). Mlajše razvojne faze so utrpeli manj škode (razen letvenjakov, ki so ponekod skoraj enako poškodovani kot drogovnjaki). V starejših bukovih sestojih so škode sicer ravno tako prisotne, vendar v manjši meri, kot v srednjedobnih sestojih. V najbolj poškodovanih srednjedobnih sestojih so nastale vrzeli, prišlo bo do predčasnega pomlajevanja in zmanjšanja donosa gozda. Žledolomu je sledil napad podlubnikov, ki je bil zlasti intenziven v letih 2015 do 2018. Od podlubnikov so bili najbolj prizadeti starejši sestoji smreke. V najbolj prizadetih smrekovih sestojih so po sanaciji nastale večje zaokrožene poseke in vrzeli, ki so se poleg naravne obnove delno spopolnile tudi s sadnjo.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih in letni prirastek

	Lesna zaloga		Letni prirastek
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)	Skupaj	

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	4,8	12,1	14,6	21,3	47,2	162,1	51,6	4,37	54,7
Listavci	10,0	28,7	28,9	22,2	10,2	151,8	48,4	3,62	45,3
Skupaj	7,3	20,1	21,5	21,8	29,3	313,9	100,0	7,99	100,0

Lesna zaloga je v primerjavi med iglavci in listavci dokaj enakomerno porazdeljena. Pri iglavcih je večina lesne zaloge skoncentrirana na drevju debelejšem od 50 cm. Prirastek je v primerjavi z ostalimi gospodarskimi razredi v GGE najvišji. Stanje sestojev je podobno v obeh lastništvi, le da je v državnih gozdovih nekoliko večji delež lesne mase iglavcev v najdebelejšem, V. debelinskem razredu.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr. tr. list.	Meh. list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	52,8	106,7	2,6	0,1	130,2	0,0	19,5	2,0	0,1
	%	16,8	34,0	0,8	0,0	41,6	0,0	6,2	0,6	0,0
Naravno stanje	m ³ /ha	31,3	109,8	0,0	0,0	156,9	0,0	15,6	0,0	0,0
	%	10,0	35,0	0,0	0,0	50,0	0,0	5,0	0,0	0,0

V lesni zalogi med drevesnimi vrstami prevladujejo jelka, bukev in smreka. Delež smreke je dokaj visok zaradi v preteklosti osnovanih nasadov. Delež bukve se je v primerjavi s preteklim ureditvenim obdobjem nekoliko povečal. Delež smreke je v primerjavi z naravnim stanjem nekoliko previsok, medtem, ko je delež jelke optimalen. Delež bukve pa je znatno premajhen. Značilno za gozdove tega RGR je tudi dokaj velika pestrost različnih drevesnih vrst, ki pa iz zgornje tabele ni razvidna, ker so primešane v zelo majhnem deležu.

Ohranjenost gozdov

Preglednica D-OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	2.324,91	95,9	99,61	4,1	0,00	0,0	0,00	0,0	2.424,52	100,0
Skupaj vsi gozdovi	2.324,91	95,9	99,61	4,1	0,00	0,0	0,00	0,0	2.424,52	100,0

V RGR prevladujejo ohranjeni sestoji, spremenjenih gozdov v tem RGR je le dobre 4 %.

Poškodovanost sestojev

Preglednica D-PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	3,8
Veje/krošnja	13,0
Osutost	1,5
Skupaj	18,3

Med poškodbami prevladujejo poškodbe vej in krošenj, ki so nastale večinoma zaradi žledoloma 2014. Med poškodbe debela in koreničnika so zajeta tudi drevesa z zlomljenim deblom, ki jih je poškodoval žledolom.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	135,82	33,9	43,1	15,9	7,1	16,5	58,2	20,8	4,5	37,2	20,2	23,9	18,7
Drogovnjak	580,26	16,3	35,6	48,0	0,1	33,4	50,3	16,3	0,0	30,3	53,4	14,4	1,9
Debeljak	592,44					89,8	10,0	0,2	0,0	5,6	64,8	26,9	2,7
Sestoj v obnovi	515,52					65,1	33,1	1,8	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	588,12					66,9	29,3	3,8	0,0				
Panjevec	4,17												

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

Pionirski gozd z grm.	8,19	0,0	0,0	96,0	4,0								
Skupaj	2.424,52												

Zasnova vseh razvojnih faz je v glavnem dobra, ponekod tudi pomanjkljiva in slaba. Preseneča visok delež pomanjkljive in slabe zasnove v drogovnjakih. Negovanost je v celotnem RGR dobra. Visok delež pomanjkljivo negovanih in nenegovanih sestojev je v drogovnjakih. Dokaj visok je delež drogovnjakov, ki ima tesen sklep (30 %). Tako zasnova, kakor tudi negovanost in sklep predvsem v drogovnjakih kaže na opuščanje nege oz. izvajanje redčenja v preteklosti. Velik delež drogovnjakov v tem RGR so drogovnjaki smreke v katerih se še ni bilo izvedeno redčenje.

Kakovost drevja

Kakovost drevja je sorazmerno dobra, boljša je pri iglavcih. Slabša kakovost listavcev je večinoma posledica poškodb po žledolomu. Velik problem predstavljajo debele veje pri jelki, pri bukvi pa rdeče srce in razsohlost, krivine debla, kakor tudi slepice. V sestojih je ostalo precej poškodovanih dreves.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	73,41	111,88	152,40
Priprava tal	ha	0,00	4,26	-
Sadnja	ha	30,53	6,16	20,17
Obžetev	ha	91,70	9,76	10,6
Nega mladja	ha	6,09	10,32	169,45
Nega gošče	ha	8,22	14,12	171,77
Nega letvenjaka	ha	7,71	4,82	62,51
Nega ml. drogovnjaka	ha	29,36	0,00	-
Zaščita z ograjo	m	3.200,00	723,00	22,59
Zaščita s premazom	ha	122,12	0,20	0,16
Varstvo pred žuželkami	dni	12,02	46,96	390,68
Vzdrževanje grmišč	ha	1,65	0,00	-
Vzdrževanje travinj	ha	46,90	6,00	12,79
Ostala varstvena dela	dni	0,00	48,72	-
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	0,00	210,00	-
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	50,00	-

Kot je razvidno iz analize opravljenih gojitvenih del so se najbolj izvajala dela na področju nege mladja in nege gošče ter varstva pred žuželkami. Izvedeno je bilo tudi kar nekaj varstvenih del, ki prvotno niso bila načrtovana. Sadnja in obžetev se nista izvedli niti polovico od načrtovanega obsega. Vsa ostala izvedena dela so se izvajala v nižjem obsegu od načrtovanega.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Primerjava razvoja gozdnih fondov v zadnjih dveh desetletjih je dokaj dobra saj se površine znotraj RGR niso bistveno spreminjale. Lesna zaloga je v primerjavi s preteklim ureditvenim obdobjem nekoliko upadla, rahlo pa se je povečal prirastek.

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1996 do 2026

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni realiziran posek* m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1996	2.348,60	162,3	85,5	247,8	2,96	2,76	5,72	2,05	0,88	2,92
2006	2.416,07	186,0	131,0	317,0	4,42	3,57	7,99	4,57	1,79	6,35
2016	2.428,58	174,3	149,5	323,7	4,46	3,28	7,74	3,69	2,98	6,66
2026	2.424,52	162,1	151,8	313,9	4,37	3,62	7,99	3,94	3,71	7,66

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1996 - 2026

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
1996	16,9	47,8	0,8	0,0	0,0	29,8	0,0	4,2	0,5	0,0
2006	19,1	38,8	0,8	0,0	0,0	34,7	0,0	6,0	0,5	0,0
2016	18,4	34,5	0,8	0,0	0,0	40,3	0,0	5,5	0,5	0,0
2026	16,8	34,0	0,8	0,0	0,0	41,6	0,0	6,2	0,6	0,0

Padanje deleža jelke se umirja, saj se jelka uspešno pomlajuje. S posekom najdebelejših jelk v prihodnje (ki so najverjetneje še iz leta 1924, ko je bilo obilo jelke) bo počasi dosežena zamenjava generacije. Delež smreke se je zaradi znanih razlogov (naravne ujme, lubadar) malenkostno zmanjšal. V zadnjem obdobju pa ponovno raste delež listavcev, predvsem bukev in plemenitih listavcev.

Razvojne faze in zgradbe sestojev

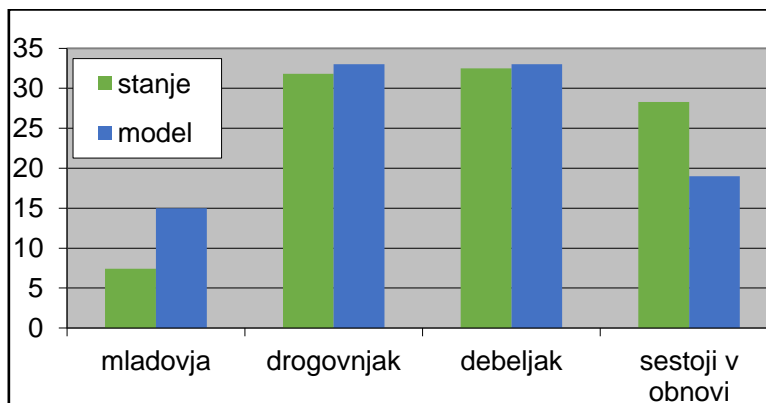
Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	135,82	5,6	7,4	18	15	273,61	-7,6
Drogovnjak	580,26	23,9	31,8	40	33	601,93	-1,2
Debeljak	592,44	24,4	32,5	40	33	601,93	-0,5
Sestoj v obnovi	515,52	21,3	28,3	22	19	346,57	9,3
RAZNOMERNO (sk-gnz)	588,12	24,3					
Panjevec	4,17	0,2					
Pionirski gozd z grmišči	8,19	0,3					
Skupaj	2.424,52	100,0	100,0	120	100,0	1.824,04	

V RGR je razmerje razvojnih faz delno porušeno. Izstopajo sestoji v obnovi, primanjkuje pa predvsem mladovij. Ob ustreznih naravnih pomladitvah in dopolnilnih sadnjah se bo razmerje razvojnih faz postopoma približalo modelnemu stanju. Delež panjevcev in pionirskih gozdov z grmišči je sorazmerno majhen. Raznomerni gozdovi se pojavljajo na večjih površinah ter na več lokacijah in skupaj zajemajo skoraj 25 % celotne površine RGR. Velik delež raznomernih gozdov pa zahteva tudi posebne obravnave.

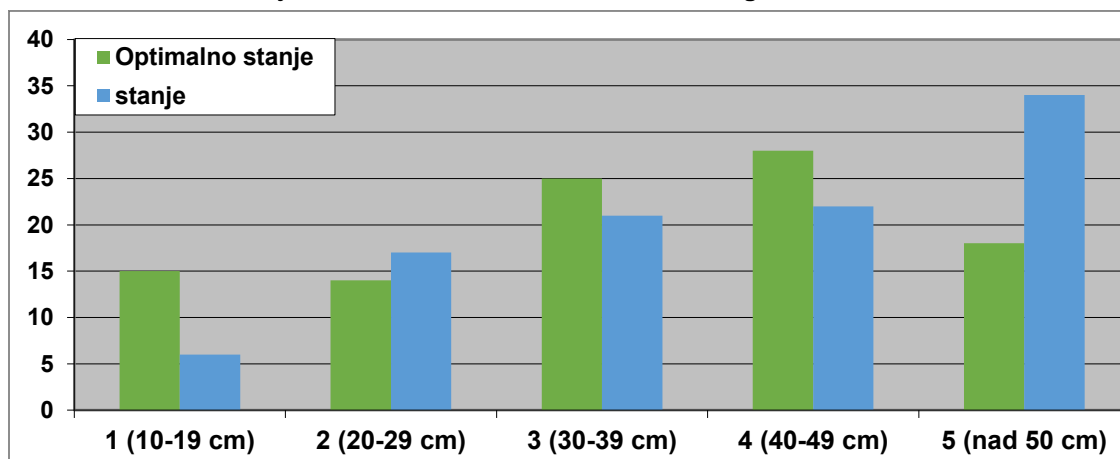
Stanje narekuje uvajanje debeljakov v obnovo, nadaljevanje pomlajevanja sestojev v obnovi, zlasti končni poseki na predelih, ki so dobro naravno pomlajeni. Kljub temu morajo biti ukrepi zmerni zaradi zagotavljanja uspešnosti naravnega pomlajevanja (ciljne drevesne vrste – bukev, smreka, jelke, plemeniti listavci), zlasti na izpostavljenih predelih (grebeni). Mladovja, intenzivna nega le-teh bo pospešila prehod v drogovnjake.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

V raznomerno raznodobnih gozdovih močno prevladuje najdebelejše drevje (nad 50 cm, V. debelinski razred), na račun vseh ostalih debelinskih razredov, kjer so deleži večinoma nižji od optimalnega stanja. To je izrazito predvsem pri iglavcih (smreka, jelka), zato so prihodnje sečnje usmerjene k uravnavanju drevesne in debelinske strukture raznomernih gozdov ter pomlajevanja. Lesna zaloga v raznomernih raznodobnih gozdovih znaša 385 m³/ha, kar je 10% višje od optimalne lesne zaloge, ki znaša okoli 350 m³/ha.

Grafikon 4/D-PRG: Primerjava debelinske strukture v raznomernih gozdovih

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (ciljne dimenzije)
Enodobni gozdovi	120 20-25	610	sm. (17) jelka (35) bu. (41) pl. list(6) ost. list (1)	B B A2,B A1,A2,B D	55 cm 55 cm 45 cm 50 cm 35 cm

Ciljna drevesna sestava (10 let): bu 41 %, sm 17 %, jelka 35 %, pl. list 6 %, ost. list 1 %

Ciljna lesna zaloga (10 let): 317 m³/h

Modelno razmerje razvojnih faz: 15 % mladovij, 33 % drogovnjakov, 33 % debeljakov, 19 % sestojev v obnovi.

Ciljno razmerje razvojnih faz (10 let): 16 % mladovij, 27 % drogovnjakov, 35 % debeljakov, 22 % sestojev v obnovi.

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje.

Proizvodna doba je 120 let, pomladitvena doba 20-25 let in končna LZ v povprečju okoli 610 m³/ha (pri jelki 710 m³/ha, bukvi 500 m³/ha).

Kakovost je nadpovprečna za GGE, zato je pomembna usmeritev v vrednostno proizvodnjo.

Z gozdnogojitvenimi ukrepi ohranjanje skupnega stabilnega deleža iglavcev, upad deleža jelke je potrebno zadrževati oziroma ga kompenzirati s smreko. V mešanih gozdovih posamično in skupinsko postopno gospodarjenje. Kjer je prisotna jelka pomlajevanje v manjših jedrih.

Gozdnogojitvene usmeritve

Prednostna naloga bo nega sestojev, ki so poškodovani po žledolomu. Veliko sestojev, predvsem drogovnjakov smreke je ostalo nesaniiranih. Prednost pri negi, redčenjih, morajo imeti najbolj kvalitetni sestoji. Ekonomsko manj zanimive, težko dostopne sestoje s poškodovanim drevjem slabše kvalitete, ki ne ogroža objektov in infrastrukture je smiselno prepustiti naravnemu razvoju. Tam naj se oblikujejo površine, ki zagotavljajo ugodne razmere za izpolnjevanje funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Na presvetljenih predelih srednjedobnih sestojev bo prišlo do predčasnega pomlajevanja, nastanejo lahko celo večja jedra mladovij. Na najboljših rastiščih je smiselno vrzeli spopolniti s sadnjo (smreka). Sadjna na razgaljenih in nepomlajenih površinah predstavlja tudi zaščito pred erozijo, oziroma predkulturo, ki bo pospešila naravni proces pomlajevanja teh površin in hkrati izboljšala zasnovu.

Usmeritve za obnovo gozdov

Na območjih, kjer je podrast večja je potrebno izvajati pripravo sestoja.

Uvajanje v obnovo in nadaljevanje obnove predvsem tam, kjer so vrednejši sortimenti. Predvideno je uvajanje v obnovo 180 ha debeljakov, zaključek obnove pa na 240 ha površine. Jakost pomladitvenih sečenj je okoli 30 %. Izogibati se je potrebno nastajanju velikih pomlajenih površin, ki vodijo v enomerne sestoje. Ukrepi morajo biti zmerni zaradi zagotavljanja uspešnosti naravnega pomlajevanja, zlasti na izpostavljenih predelih (grebeni, jarki). Tu so potrebni ukrepi nižje intenzitete, prednostna naloga je zadržana obnova in zagotavljanje dovolj dolge dobe za uspešno naravno obnovo.

V sklenjenih, vitalnih sestojih ne ukrepamo – akumulacija lesne zaloge. Ohranjamo tudi skupine vitalne jelke za potencialno nasemenitev.

V bukovih drogovnjakih z nadstojno jelko je potrebno postopno odstranjevati jelko, v bukvi pa intenzivno redčiti.

Sproščanje polnilnega sloja bukve v delih sestojev, kjer je manjši delež nadstojne jelke in bukev boljše kvalitete. Sproščati je potrebno predvsem starejši polnilni sloj, ki je že v fazi drogovnjaka. V debeljakih, kjer je polnilni sloj slabše kvalitete le-tega ob pripravi sestoja na naravno obnovo odstranjevati. Podstojne bukve se ob odpiranju sestojev močno razrastejo in zelo hitro ponovno zaprejo dostop svetlobi do tal.

V raznomernih gozdovih naj prevladuje nega gozda s poudarkom na pomlajevanju. Poudarek je na postopnem znižanju lesne zaloge v 5 razširjenem debelinskem razredu. Konkretne ukrepe na terenu pa je treba določiti z detajlnimi gozdnogojitvenimi načrti. Načela postopne premene veljajo za pionirske gozdove z grmišči in panjevce.

Sadnje se poslužujemo le tam, kjer je naravna obnova otežena in sicer predvsem s smreko in jelko z nekoliko manjšo gostoto sadnje, pri kasnejši negi pa z uravnavanjem zmesi v korist jelke in plemenitih listavcev, kjer se uspešnejše pomlajujejo, pospešujemo pestrost sestojev.

Usmeritve za nego gozdov

Pri negi mladovja je poudarek na obžetvi in negi obstoječega in zlasti novonastalega mladja.

Nega gošče in letvenjaka je s poudarkom na uravnavanju zmesi drevesnih vrst in stojnosti.

Jakost redčenj v drogovnjakih je 15–20 %, v debeljakih pa 10–15 %. V drogovnjakih in debeljakih je pogostost vračanja 10 let. V drogovnjakih se ukrepa na večjem delu površine, v debeljakih pa na okoli 30 % površine. V ogroženih sestojih se lahko poveča pogostost vračanja in zmanjša jakost ukrepov.

Pri redčenjih v drogovnjakih in debeljakih je potrebno prednostno odstraniti poškodovano drevje po žledolomu ter sproščati drevje, ki je ostalo nepoškodovano.

Pri svetlitvenih redčenjih v debeljakih in pri uvajanju le-teh v obnovo, naj bo sečnja intenzivnejša na predelih z večjim deležem poškodovanega drevja po žledolomu. Tam naj se oblikujejo manjša pomladitvena jedra, ki bodo osnova za prehod v sestoje v obnovi. Ohranjeno in nepoškodovano drevje naj bo osnova za naravno semenitev in pomlajevanje pod zastorom odraslega sestoja.

Z upoštevanjem usmeritev po razvojnih fazah strmimo k vertikalno razgibanim sestojem, zlasti na predelih, kjer so razmere za gospodarjenje bolj ugodne (traktorsko spravilo). Zagotavlja naj se čimvečja mešanost različnih drevesnih vrst, ki bodo ob večji sestojni pestrosti in vertikalni razgibanosti zagotavljale večjo odpornost na naravne ujme, zlasti žledolom. Različne razvojne faze in velika vrstna pestrost, ki se prepletajo na manjših površinah, bodo zagotavljale večjo odpornost, saj se različno odzovejo na naravne ujme. Takšni sestoji omogočajo bolj postopno prehajanje med razvojnimi fazami, brez ostrih prehodov, ki so najbolj podvrženi vetrolomu. Z omenjenimi ukrepi naj se na teh površinah tudi zmanjša delež enomernih in enodobnih sestojev, ki so se v primeru žledoloma izkazali za najbolj prizadete, oziroma so utrpeli največ škode.

Usmeritve za varstvo gozdov

Pri varstvu je poudarek na zaščiti s premazom ter na intenzivnem spremljanju sestojev iglavcev, glede napada podlubnikov ter hitri sanaciji dreves iglavcev, ki so napadeni od podlubnikov.

Usmeritve za varstvo posebnih habitatov

Zaradi zmanjšanja trenda upada jelke se posamezna stara jedra debelejših, vitalnih, a manj kvalitetnih jelk izloča v ekocelice kot semensko bazo upoštevajoč tudi kriterij 6.2b za FSC standard. Ob izločanju le-teh je potrebno upoštevati tudi ohranjanje habitatov prostoživečih živali (oblikovanje zavetišč, duplaric, ipd.). Sprotno se je potrebno z letnimi lovskogojitvenimi načrti odzivati na povečano objedenost jelke. Puščati je potrebno posamezna odmrta drevesa v najdebelejšem debelinskem razredu, pri čemer se prednost daje jelki in bukvi.

Usmeritve za območja gozdov s poudarjenimi socialnimi funkcijami

Na območjih večjega obiska gozdov v oklici Podkrajja, pospeševati raznodobno in malopovršinsko zgradbo sestojev, težiti k čimbolj naravni sestavi gozdov in oblikovanju pestrih sestojev, ohraniti večji delež starejših razvojnih faz in gospodariti z višjimi LZ. Ohraniti posamezna estetsko zanimiva drevesa, drevesa izjemnih dimenzij, plodonosne in cvetoče drevesne vrste. Izogibati se je potrebno velikopovršinskim posegom, ki so dopustni le izjemoma, v primeru sanacij posledic različnih ujm. V gozdovih z izjemno poudarjeno rekreacijsko funkcijo podaljšati proizvodno in pomladitveno dobo, obnovo sestojev pa izvajati postopno in malopovršinsko.

Ukrepi

Preglednica D-UJP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	51,6	48,4	100,0
- ciljno %	52,4	47,6	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	162,1	151,8	313,9
- ciljna (m ³ /ha)	166,4	150,9	317,3
Prirastek (m ³ /ha)	4,37	3,62	7,99
Možni posek (m ³ /ha)	39,4	37,1	76,5
Možni posek (m ³ /ha/leto)	3,95	3,71	7,66
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	24,3	24,5	24,4
Intenziteta m. p. prirastek (%)	90,3	102,6	95,9
Izravnalna doba (let)	10		

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	18.659	76.980	0	0	0	0	95.639	24,3	90,3
	%	19,5	80,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m ³	26.117	63.675	0	261	0	0	90.053	24,5	102,6
	%	29,0	70,7	0,0	0,3	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	44.776	140.655	0	261	0	0	185.692	24,4	95,8

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

%	24,1	75,8	0,0	0,1	0,0	0,0	100,0		
---	------	------	-----	-----	-----	-----	-------	--	--

Pri možnem poseku prevladujejo pomladitvene sečnje, ki so namenjene zaključevanju obnove v sestojih v obnovi in nadaljevanju obnove v sestojih, ki so uspešno pomlajeni. Redčenja so namenjena drogovnjakom in debeljakom (svetlitvena redčenja). Pri redčenjih je znaten delež letnih načrtovan v smrekovih nasadih, ki so sedaj v razvojni fazi drogovnjaka. Velika večina letnih je pomankljivo negovana, zato bomo tam z redčenji pospešili prehod v višje debelinske stopnje in posledično na daljše časovno obdobje pospešili prehod iz drogovnjakov v debeljake. Redčenja bodo zagotovila tudi boljšo stojnost sestojev in povečala odpornost na ujme.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	25,03	25,03
Priprava tal	ha	5,28	5,28
Sadnja	ha	9,18	9,18
Obžetev	ha	9,96	29,88
Nega mladja	ha	65,99	99,83
Nega gošče	ha	90,64	376,25
Nega letvenjaka	ha	23,66	25,55
Nega ml. Drogovnjaka	ha	70,95	70,95
Zaščita s premazom	ha	4,41	17,64
Naravni razvoj biotopov	ha	3,77	3,77

Glavna usmeritev je naravna obnova, upoštevanje naravnega mladja in temu primerna priprava sestoja. Sadnja in dela povezana s sadnjo (obžetev, priprava tal) so namenjena predvsem spopolnitvi naravnega mladja in zapolnitvi posameznih vrzeli, ki so nastale pri sanaciji sestojev. Smreka tudi dopolnjuje zasnove mladovja. Med gojitvenimi deli so zastopane nega mladja, nega gošče in letvenjaka, ki so načrtovane v okviru sedanjih površin mladovij in površin, ki so načrtovane, da nastanejo s končnimi poseki sestojev v obnovi ter ob sanaciji napada podlubnikov na najbolj poškodovanih površinah. Z nego mlajšega drogovnjaka se bo ukrepalo zlasti v sestojih z boljšimi zasnovami. Nega naravnih biotopov je načrtovana v okviru izločenih ekocelic, ki bo zajemala iste sestojev, kot v predhodnem GGN (2016-2025).

9.2.4 RGR 33190 Jelova bukovja sušnih rastišč mešana z iglavci

RGR jelova bukovja sušnih rastišč mešana z iglavci je razpršen po celi GGE. Porašča predvsem višje ležeča južna pobočja ter področja na plitvejših tleh v skupni površini 499,90 ha. Gozdovi tega RGR so v celoti večnamenski. Na najbolj izpostavljenih grebenih je druga stopnja poudarjenosti varovalne funkcije. RGR vključuje naslednje odseke: 30B, 36, 44A, 44B, 49B, 50A, 57, 59B, 63B, 64, 68B, 69, 70, 71, 72, 74A, 74C, 82A, 82B, 101A, 101B, 122 in 126D.

STANJE GOZDOV

Rastišče

Veliko večino tega RGR predstavlja GRT *Dinarsko jelovo bukovje* na bolj ali manj sušnih legah, ostale združbe so zastopane v manjšem deležu in na manjši površini.

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
565	<i>Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu</i>	1	10,80	2,2
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	75,87	15,2
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	2,94	0,6
633	<i>Primorsko gorsko bukovje</i>	9	0,92	0,2
641	<i>Dinarsko jelovo bukovje</i>	11	407,30	81,4
682	<i>Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico</i>	7	2,07	0,4
	Skupaj	9,8	499,90	100,0

Stanje sestojev

Ti gozdovi poraščajo sušna pobočja z večjo površinsko kamnitostjo ter grebene na višjih prisojnih legah. V RGR prevladujejo starejši drogovnjaki in debeljaki ter sorazmerno malo mladovij in sestojev v obnovi. V sestojih, kjer je že sproženo naravno pomlajevanje so sestoji malopovršinsko raznodobni. Ponekod poraščajo tudi v preteklosti opuščene kmetijske površine, zato so mestoma vrzelasti. Gozdovi so glede na drevesno sestavo dokaj ohranjeni in le mestoma spremenjeni. Kakovost drevja je zaradi ekstremnosti rastišč slabša. Večje poseke in vrzeli so v preteklosti posadili s smreko, ki je danes večinoma že v fazi drogovnjaka. Delež listavcev v primerjavi z iglavci se v tem RGR v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem skoraj ni spremenil. Sestoje je na delu RGR poškodoval žledolom v letu 2014. Največjo škodo so utrpeli srednjedobni bukovi sestoji (drogovnjaki in mlajši debeljaki). Mlajše razvojne faze so utrpeli manj škode (razen letvenjakov, ki so ponekod skoraj enako poškodovani kot drogovnjaki). V starejših bukovih sestojih so škode sicer ravno tako prisotne, vendar v manjši meri, kot v srednjedobnih sestojih. V najbolj poškodovanih srednjedobnih sestojih so nastale vrzeli zato bo v prihodnosti najverjetneje prišlo do predčasnega pomlajevanja in zmanjšanja donosa gozda.

Žledolomu je sledil napad podlubnikov, ki je bil zlasti intenziven v letih 2015 do 2018. Od podlubnikov so bili najbolj prizadeti starejši sestoji smreke. V najbolj prizadetih smrekovih sestojih so po sanaciji nastale večje zaokrožene poseke in vrzeli, ki so se poleg naravne obnove delno spopolnile tudi s sadnjo.

Lesna zaloga in prirastek

Debelinski razredi med iglavci in listavci so obratno porazdeljeni. Pri iglavcih je več kot polovico lesne zaloge v IV. in V. debelinskem razredu, pri listavcih pa je največ lesne zaloge v prvih treh debelinskih razredih. Pri iglavcih je skoraj 40 % lesne zaloge v debelinskem razredu nad 50 cm, prevladuje drevje v debeljakih in sestojih v obnovi. Prirastek se je v primerjavi s preteklim ureditvenim obdobjem znižal.

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih in letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	5,2	18,7	24,1	20,4	31,6	140,5	51,7	3,78	54,0
Listavci	13,7	28,0	30,3	19,9	8,1	131,3	48,3	3,21	46,0
Skupaj	9,3	23,2	27,0	20,2	20,3	271,8	100,0	6,99	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr. igl.	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	53,4	54,6	31,5	1,0	0,1	106,5	8,5	15,6	0,6
	%	19,6	20,1	11,6	0,4	0,0	39,3	3,1	5,7	0,2
Nar. stanje	m ³ /ha	13,59	81,54	0,0	0,0	0,0	163,0	10,8	2,7	0,0
	%	5,0	30,0	0,0	0,0	0,0	60,0	4,0	1,0	0,0

V lesni zalogi med drevesnimi vrstami prevladujejo jelka, bukev in smreka. Delež smreke se je v preteklosti povečal sedaj pa je praktično enak kot pred desetletjem. Delež jelke se je v primerjavi s preteklim ureditvenim razdobjem nekoliko zmanjšal, delež bora pa povečal. Povečal se je tudi delež bukve. Delež smreke je v primerjavi z naravnim stanjem previsok, delež bukve in jelke pa znatno premajhen. Značilno za gozdove tega RGR je tudi dokaj velika pestrost različnih drevesnih vrst, ki pa iz zgornje tabele ni razvidna, ker so primešane v zelo majhnem deležu.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	324,77	65,0	175,13	35,0	499,90	100,0
Skupaj vsi gozdovi	324,77	65,0	175,13	35,0	499,90	100,0

V RGR prevladujejo ohranjeni sestoji. Delež spremenjenih sestojev je dokaj visok na račun bora, ki kot pionir porašča opuščene kmetijske površine. Močno spremenjenih in izmenjanih gozdov v tem RGR ni.

Poškodovanost sestojev

V sestojih se večina poškodb pojavlja na vejah in v krošnjah, pri iglavcih predvsem osutost pri jelki. Manjše so tudi poškodbe debla ob glavnih vlakih.

Preglednica D-PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	2,5
Veje/krošnja	6,9
Osutost	2,6
Skupaj	12,0

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	16,01	0,0	45,7	50,2	4,1	4,8	70,6	24,6	0,0	5,6	0,0	30,0	64,4
Drogovnjak	190,13	10,7	37,4	48,3	3,6	22,3	27,3	50,4	0,0	21,5	40,7	32,5	5,3
Debeljak	120,78					80,5	18,5	0,0	1,0	8,7	64,5	25,5	1,3
Sestoj v obnovi	55,27					65,3	20,1	12,6	2,0				
Raznomerno (sk-gnz)	65,83					5,7	17,0	77,3	0,0				

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

Panjevec	37,17											
Pionirski gozd z grmišči	14,71	0,0	0,0	80,9	19,1							
Skupaj:	499,90											

Zasnova vseh razvojnih faz je dobra, pogosto tudi pomanjkljiva in slaba, relativno visok delež pomanjkljive zasnove je v drogovnjakih, predvsem zaradi poškodb po žledolomu. Prav tako je negovanost drogovnjakov relativno slaba, kljub temu da je delež drogovnjakov, ki ima tesen sklep relativno majhen.

Kakovost drevja

Kakovost drevja v tem RGR je večinoma dobra in zadovoljiva, velik del je tudi slaba, predvsem pri listavcih. Več kot polovica listavcev je v najslabših kakovostnih razredih, saj je prisotnih veliko poškod vej in krošenj zaradi žledoloma. Glavni problem pri iglavcih predstavlja velika vejnatost, pri bukvi pa rdeče srce in neravno deblo.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR (2016-2025)

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Nega gošče	ha	0,38	0,30	78,94
Nega letvenjaka	ha	1,60	0,00	-
Nega mladja	ha	0,21	3,01	1.433,33
Nega ml. drogovnjaka	ha	11,96	0,00	-
Obžetev	ha	4,26	2,10	49,29
Priprava sestoja	ha	8,17	16,77	205,26
Sadnja	ha	1,42	2,40	169,01
Zaščita s premazom	ha	5,68	1,10	19,36
Varstvo pred žuželkami	dni	0,63	6,72	1.066,66
Priprava tal	ha	0,00	0,35	-
Vzdrževanje travinj	dni	2,39	3,65	152,71

Kot je razvidno iz analize opravljenih gojitvenih del se je v preteklem ureditvenem obdobju izvedlo največ nege mladja, kar je povezano tudi z večjo izvedbo sadnje od načrtovanega. Več od načrtovanega se je izvedlo tudi priprave sestoja. Od varstvenih del se je največ izvedlo varstva pred žuželkami, ki zajema izvajanje del v zvezi z zatiranjem podlubnikov ter delo s kontrolnimi lovnimi nastavami.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1996 do 2026

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga			Letni prirastek		
		m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1996	496,17	114,5	85,4	199,9	2,77	2,21	4,98
2006	492,17	156,4	108,3	264,7	3,92	2,65	6,57
2016	494,94	162,6	127,0	289,7	4,11	3,30	7,40
2026	499,90	140,5	131,3	271,8	3,78	3,21	6,99

Letni realiziran posek*		
m ³ /ha		
Iglavci	Listavci	Skupaj
0,63	0,68	1,31
2,30	0,89	3,19
2,69	2,27	4,96
2,82	2,54	5,36

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Lesna zaloga se je v zadnjem ureditvenem obdobju znižala (zaradi sanacije žledoloma 2014), tudi prirastek se je znižal. Velika realizacija možnega poseka v zadnjem desetletju je posledica sanacije žledoloma in zlasti sanacije napada podlubnikov, ki je zelo prizadel ta RGR.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1996 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
1996	13,9	25,2	17,9	0,3	34,9	3,7	3,8	0,3

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

2006	21,2	22,7	15,1	0,2	33,2	3,1	4,6	0,0
2016	21,5	20,6	13,6	0,5	35,5	3,0	5,1	0,2
2026	19,6	20,1	11,6	0,4	39,3	3,1	5,7	0,2

V RGR je v zadnjem desetletju opazno zmanjševanje deleža iglavcev, predvsem smreke in bora. Delež bukve se je okrepil in v zadnjih 20 letih narašča.

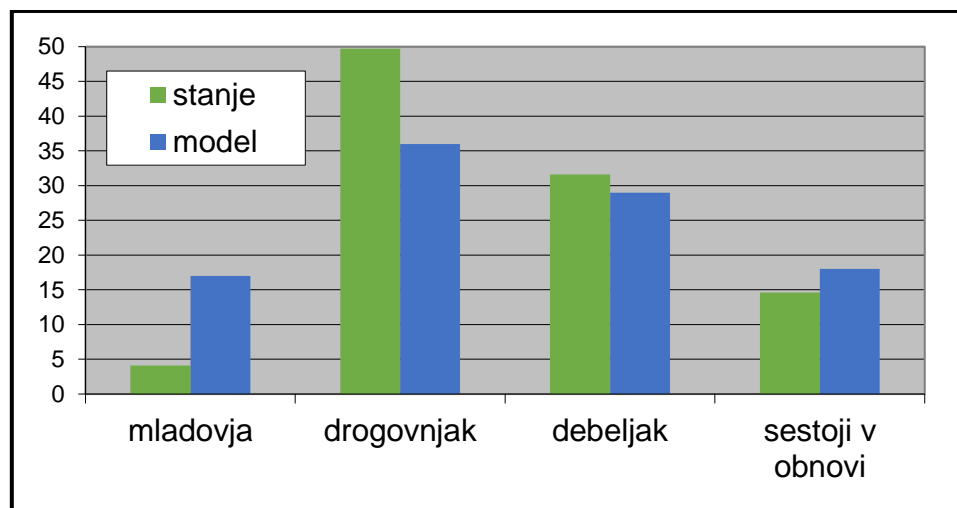
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje Razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	16,01	3,2	4,2	24	17	64,97	-12,8
Drogovnjak	190,13	38,0	49,7	50	36	137,59	13,7
Debeljak	120,78	24,2	31,6	41	29	110,84	2,6
Sestoj v obnovi	55,27	11,1	14,5	25	18	68,79	-3,5
Raznomerno (sk-gnz)	65,83	13,2					
Panjevec	37,17	7,4					
Pionirski gozd z grmišči	14,71	2,9					
Skupaj	499,90	100,0	100,0	140	100,0	382,19	

V tem RGR je razmerje razvojnih faz porušeno. Prevladujejo in izstopajo drogovnjaki in debeljaki, ki presegajo modelni izračun razmerja razvojnih faz. Premalo pa je pomlajencev in mladovij. Delež raznomernih gozdov, panjevecev in pionirskih gozdov z grmišči je sorazmerno majhen. Stanje narekuje uvajanje debeljakov v obnovo, nadaljevanje pomlajevanja sestojev v obnovi, končni poseki predvsem na površinah, ki so dobro naravno pomlajene. Kljub temu morajo biti ukrepi zmerni zaradi zagotavljanja uspešnosti naravnega pomlajevanja (ciljne drevesne vrste-bukev, smreka, jelka, plemeniti listavci), zlasti na izpostavljenih predelih (grebeni). V drogovnjakih, zlasti v sestojih z dobrimi zasnovami je potrebno redčenje, ki bo pospešilo prehod v debeljake.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (ciljne dimenzije)
---------	---------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	----------	---

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

			sm. (20)	B	50 cm
			jelka (20)	C	50 cm
Enodobni	140	610	bukev (40)	C	35 cm
gozdovi	25		pl. list. (3)	B	40 cm
			o. list (5)	A2,B	45 cm
			bor (12)	D1	40 cm

Ciljna drevesna sestava (10 let): bu 40 %, sm 20 %, jelka 20 %, bor 12%, pl. list 3 %, ost. list 5 %

Ciljna lesna zaloga (10 let): 288 m³/ha.

Modelno razmerje razvojnih faz: 17 % mladovij, 36 % drogovnjakov, 29 % debeljakov, 18 % sestojev v obnovi.

Ciljno razmerje razvojnih faz (10 let): 10 % mladovij, 40 % drogovnjakov, 33 % debeljakov, 17 % sestojev v obnovi.

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje.

Proizvodna doba je 140 let, pomladitvena doba 25 let in končno LZ v poprečju okoli 610 m³/ha (pri jelki 710 m³/ha, bukvi 490 m³/ha).

Z gozdnogojitvenimi ukrepi ohranjanje skupnega stabilnega deleža iglavcev. V mešanih gozdovih posamično in skupinsko postopno gospodarjenje. Kjer je prisotna jelka pomlajevanje v manjših jedrih.

Gozdnogojitvene usmeritve

Skupinsko postopno gospodarjenje s poudarkom na uvajanju sestojev v obnovo. Ohranjanje deleža jelke, tam kjer je vitalna. Proizvodna doba 140 let, pomladitvena doba okoli 25 let in končna lesna zaloga 610 m³/ha.

Usmeritve za obnovo gozdov

Uvajanje v obnovo je potrebno skrbno načrtovati (upoštevanje semenskih let, jakost svetlitvenih redčenj naj bo med 20-25 % od lesne zaloge). V sestojih je velika nevarnost zatavljanja, zato moramo izvajati priprave za pomladitev z nizko intenziteto. Z obnovo je potrebno začeti v debeljakih s slabšo zasnovo in na robovih transportnih mej. Pomembna je uspešna priprava sestoja.

V raznomernih gozdovih prevladuje nega gozda s poudarkom na pomlajevanju. Poudarek je na postopnem znižanju lesne zaloge v 4 in 5 razširjenem debelinskem razredu. Skupinsko postopno gospodarjenje s poudarkom na obnovi gozdov. Kjer je prisotna jelka pomlajevanje v manjših jedrih. Konkretno ukrepe na terenu pa je treba določiti z detajlnimi gozdnogojitvenimi načrti. Ohranjati je potrebno skupine vitalne jelke, kot semensko zasnovo bodočih sestojev. Načela postopne premene veljajo za pionirske gozdove z grmišči in panjevce.

Nadaljevati postopno obnovo in nadaljevanje obnove predvsem tam, kjer so vrednejši sortimenti. Predvideno je uvajanje v obnovo 36 ha debeljakov, zaključek obnove pa 22 ha sestojev v obnovi. Na površinah kjer varovalna funkcija diktira način gospodarjenja se sestoj prepusti naravnemu razvoju (izpostavljeni grebeni, vrhovi, ...).

Sadnje se poslužujemo le tam, kjer je naravna obnova otežena in sicer predvsem s smreko in jelko z nekoliko manjšo gostoto sadnje, pri kasnejši negi pa z uravnavanjem zmesi v korist jelke in plemenitih listavcev, kjer se uspešnejše pomlajujejo, pospešujemo pestrost sestojev.

Usmeritve za nego gozdov

Pri negi mladovja je poudarek na obžetvi in negi obstoječega in zlasti novonastalega mladja.

Nega gošče in letvenjaka je s poudarkom na uravnavanju zmesi drevesnih vrst in stojnosti.

Jakost redčenj v drogovnjakih je 15–20 %, v debeljakih pa 10–15 %. V drogovnjakih in debeljakih je pogostost vračanja 15 let. V drogovnjakih se ukrepa na večjem delu površine, v debeljakih pa na okoli 35 % površine. V ogroženih sestojih se lahko poveča pogostost vračanja in zmanjša jakost ukrepov.

Pri redčenjih v drogovnjakih in debeljakih je potrebno prednostno odstraniti poškodovano drevje po žledolomu, ter sproščati drevje, ki je ostalo nepoškodovano.

Pri svetlitvenih redčenjih v debeljakih in pri uvajanju le-teh v obnovo naj bo sečnja intenzivnejša na predelih z večjim deležem poškodovanega drevja po žledolomu. Tam naj se oblikujejo manjša pomladitvena jedra, ki bodo osnova za prehod v sestoje v obnovi. Ohranjeno in nepoškodovano drevje naj bo osnova za naravno semenitev in pomlajevanje pod zastorom odraslega sestoja.

Z upoštevanjem usmeritev po razvojnih fazah strmimo k vertikalno razgibanim sestojem, zlasti na predelih, kjer so razmere za gospodarjenje bolj ugodne (traktorsko spravilo). Zagotavlja naj se čimvečja mešanost različnih drevesnih vrst, ki bodo ob večji sestojni pestrosti in vertikalni razgibanosti zagotavljale večjo odpornost na naravne ujme, zlasti žledolom. Različne razvojne faze in velika vrstna pestrost, ki se prepletajo na manjših površinah bodo zagotavljale večjo odpornost, saj se različno odzovejo na naravne ujme. Takšni sestoji omogočajo bolj postopno prehajanje med razvojnimi fazami, brez ostrih prehodov, ki so najbolj podvrženi vetrolomu. Z omenjenimi ukrepi naj se na teh površinah tudi zmanjša delež enomernih in enodobnih sestojev, ki so se v primeru žledoloma izkazali za najbolj ranljive, oziroma so utrpeli največ škode.

Usmeritve za varstvo gozdov

Pri varstvu je poudarek na zaščiti s premazom ter na intenzivnem spremljanju sestojev iglavcev, glede napada podlubnikov ter hitri sanaciji dreves iglavcev, ki so napadeni od podlubnikov.

Usmeritve za varstvo posebnih habitatov

Zaradi zmanjšanja trenda upada jelke se stara jedra debelejših vitalnih, a manj kvalitetnih jelk izloča v ekocelice kot semensko bazo upoštevajoč tudi kriterij 6.2b za FSC standard. Ob izločanju le-teh je potrebno upoštevati tudi ohranjanje habitatov prostoživečih živali (oblikovanje zavetišč, duplaric, ipd.). Pozornost pa je potrebno nameniti sestojem, kjer je otežena obnova. Sprotno se je potrebno z letnimi lovskogojitvenimi načrti odzivati na povečano objedenost jelke. Vso pozornost je treba nameniti sestojem, kjer je otežena obnova. Potrebna je ograditev posameznih jeder, kjer je več jelke. Zaradi zimovališč in mirnih con je potrebno vzdrževati posamezne gozdne jase.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	51,7	48,3	100,0
- ciljno %	52,1	47,9	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	140,5	131,3	271,8
- ciljna (m ³ /ha)	150,2	138,0	288,2
Prirastek (m ³ /ha)	3,78	3,21	6,99
Možni posek (m ³ /ha)	28,1	25,4	53,6
Možni posek (m ³ /ha/leto)	2,82	2,54	5,36
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	20,0	19,4	19,7
Intenziteta m. p. prirastek (%)	74,5	79,3	76,7
Izravnalna doba (let)	10		

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

	Vrste poseka							Posek skupaj	% od LZ	% od P
	Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.				
	Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne							
Iglavci	m3	6.746	7.328	0	0	0	0	14.074	20,0	74,5
	%	47,9	52,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m3	5.401	7.001	0	317	0	0	12.719	19,4	79,2
	%	42,5	55,0	0,0	2,5	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m3	12.147	14.329	0	317	0	0	26.793	19,7	76,6
	%	45,3	53,5	0,0	1,2	0,0	0,0	100,0		

Pri možnem poseku prevladujejo pomladitvene sečnje, ki so namenjene zaključevanju obnove v sestojih v obnovi in nadaljevanju obnove v sestojih, ki so uspešno pomlajeni. Redčenja so

namenjena drogovnjakom in debeljakom (svetlitvena redčenja). Pri redčenjih je znaten delež le teh načrtovan v smrekovih nasadih, ki so sedaj v razvojni fazi drogovnjaka. Velika večina le teh je pomanjkljivo negovana, zato bomo tam z redčenji pospešili prehod v višje debelinske stopnje in posledično na daljše časovno obdobje pospešili prehod iz drogovnjakov v debeljake. Redčenja bodo zagotovila tudi boljšo stojnost sestojev in povečala odpornost na ujme.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	0,59	0,59
Sadnja	ha	0,88	0,88
Obžetev	ha	0,85	2,55
Nega mladja	ha	4,26	4,26
Nega gošče	ha	4,65	20,13
Nega letvenjaka	ha	2,54	2,66
Nega ml. drogovnjaka	ha	3,29	3,29

Glavna usmeritev je naravna obnova, upoštevanje naravnega mladja in temu primerna priprava sestoja. Sadnja in dela povezana s sadnjo (obžetev, priprava tal) so namenjena predvsem spopolnitvi naravnega mladja in zapolnitvi posameznih vrzeli, ki so nastale pri sanaciji sestojev. Smreka tudi dopolnjuje zasnove mladovja. Med gojitvenimi deli so zastopane nega mladja, nega gošče in letvenjaka, ki so načrtovane v okviru sedanjih površin mladovij in površin, ki so načrtovane, da nastanejo s končnimi poseki sestojev v obnovi ter ob sanaciji napada podlubnikov na najbolj poškodovanih površinah. Z nego mlajšega drogovnjaka se bo ukrepalo zlasti v sestojih z boljšimi zasnovami.

9.2.5 RGR 33290 Jelova bukovja hladnih rastišč mešana z iglavci

RGR jelova bukovja hladnih leg mešana z iglavci je razširjen na osojnih legah in hladnih dolinah obeh planot v GGE v skupni površini 1.047,35 ha. Gozdovi tega RGR so v celoti večnamenski. V RGR je z drugo, mestoma tudi prvo stopnjo poudarjenosti biotopska funkcija zaradi potencialnih rastišč divjega petelina in mirnih con številnih ogroženih vrst. RGR vključuje naslednje odseke: 1A, 3, 8, 9, 10, 11, 17, 18B, 23, 24, 30A, 31, 32A, 32B, 33, 35, 84A, 95C, 118, 119, 126A, 127E, 129A, 129C, 129D, 129E, 130B, 130C, 130D, 130E, 132, 137, 139 in 140.

STANJE GOZDOV

Rastišče

Veliko večino tega RGR predstavlja GRT *Dinarsko jelovo bukovje*, ki opredeljujejo hladne lege, ostale združbe so zastopane v manjšem deležu in na manjši površini.

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	1,94	0,2
633	<i>Primorsko gorsko bukovje</i>	9	8,15	0,8
637	<i>Javorovo bukovje</i>	7	2,08	0,2
641	<i>Dinarsko jelovo bukovje</i>	11	971,43	92,8
661	<i>Dinarsko jelovje na skalovju</i>	5	0,37	0,0
671	<i>Smrekovje na karbonatnem skalovju</i>	5	4,52	0,4
682	<i>Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico</i>	7	58,86	5,6
	Skupaj	10,7	1.047,35	100,0

Stanje sestojev

V tem RGR prevladujejo starejše razvojne faze gozda, predvsem debeljaki in skupinsko raznodobni gozdovi. Relief je zelo razgiban, močno skalovit z vrtačami in velikimi skalnimi bloki. V državnih gozdovih prevladujeta v lesni zalogi jelka in smreka, v zasebnih pa je delež bukve bistveno večji. Kakovost drevja je v glavnem dobra. Kjer je že sproženo naravno pomlajevanje so sestoji bolj malopovršinsko raznodobni. Gozdovi tega RGR so v celoti ohranjeni. Del sestojev, ki jih je pred tremi desetletji prizadel močan žled so še vrzelasti, vendar z obilnim naravnim pomlajevanjem. Največje vrzeli so v preteklosti posadili s smreko, ki je danes že v fazi drogovnjaka. Zasebni gozdovi so po starostni strukturi mlajši od državnih gozdov. Od vseh RGR je tu naravno pomlajevanje najboljše. Delež listavcev v primerjavi z iglavci v tem RGR ostaja enak kot pred desetletjem. V strukturi lesne zaloge je pri iglavcih še vedno skoraj 38 % drevja debelejšega od 50 cm.

Sestoji je na delu RGR poškodovan žledolom v letu 2014. Največjo škodo so utrpeli srednjedobni bukovi sestoji (drogovnjaki in mlajši debeljaki). Mlajše razvojne faze so utrpeli manj škode (razen letvenjakov, ki so ponekod skoraj enako poškodovani kot drogovnjaki). V starejših bukovih sestojih so škode sicer ravno tako prisotne, vendar v manjši meri, kot v srednjedobnih sestojih. V najbolj poškodovanih srednjedobnih sestojih so nastale vrzeli v prihodnosti pa bo prišlo do predčasnega pomlajevanja in zmanjšanja donosa gozda.

Žledolomu je sledil napad podlubnikov, ki je bil zlasti intenziven v letih 2015 do 2018. Od podlubnikov so bili najbolj prizadeti starejši sestoji smreke. V najbolj prizadetih smrekovih sestojih so po sanaciji nastale večje zaokrožene poseke in vrzeli, ki so se poleg naravne obnove spopolnile tudi s sadnjo.

Lesna zaloga in prirastek

Debelinski razredi med iglavci in listavci so obratno porazdeljeni. Pri iglavcih je več kot polovico lesne zaloge v IV. in V. debelinskem razredu, pri listavcih pa je največ lesne zaloge v prvih treh debelinskih razredih. Pri iglavcih je skoraj 40 % lesne zaloge v debelinskem razredu nad 50 cm.

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

Prirastek se je v zadnjem desetletju povečal, izraziteje pri listavcih, kar je povezano tudi z razporeditvijo le-teh v mlajših razvojnih fazah, kjer je prirast boljša.

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga						Letni prirastek		
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	4,9	15,2	16,7	25,5	37,7	150,8	45,8	4,18	54,3
Listavci	9,5	30,3	28,3	20,5	11,4	178,2	54,2	3,52	45,7
Skupaj	7,3	23,4	23,0	22,8	23,5	329,0	100,0	7,70	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bukev	Pl.list.	Dr. tr. list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	66,6	84,3	156,3	21,5	0,1	0,2
	%	20,2	25,6	47,6	6,5	0,0	0,1
Naravno stanje	m ³ /ha	16,45	131,6	164,5	16,45	-	-
	%	5,0	40,0	50,0	5,0	-	-

V lesni zalogi med drevesnimi vrstami prevladuje bukev. Visok delež smreke je nastal zaradi v preteklosti osnovanih nasadov na boljših rastiščih. Velik delež jelke v naravnem stanju se zdi težko dosegljiv, kljub temu je potrebno izvajati ukrepe (zmerno nadaljevanje pomlajevanja v sestojih v obnovi), da se temu stanju čimbolj približamo. Delež bukve je v primerjavi z naravnim stanjem še premajhen, vendar se hitro približuje optimumu.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Skupaj	
	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	1.047,35	100,0	1.047,35	100,0
Skupaj vsi gozdovi	1.047,35	100,0	1.047,35	100,0

Na celotni površini v RGR prevladujejo ohranjeni gozdovi.

Poškodovanost sestojev

Preglednica D-PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	3,2
Veje/krošnja	10,7
Osutost	2,6
Skupaj	16,5

Med poškodbami prevladujejo poškodbe vej in krošenj, ki so nastale večinoma zaradi žledoloma. Med poškodbami debla in koreničnika so zajeta tudi drevesa z zlomljenim deblom, ki jih je poškodoval žledolom. Prav zaradi slednjega je poškodovanost ostaja visoka, zlasti na predelih, ki so bili slabše sanirani po žledolomu 2014.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	31,80	49,5	44,0	2,1	4,4	22,4	58,1	19,5	0,0	50,2	22,9	15,8	11,1
Drogovnjak	180,42	20,7	57,4	21,2	0,7	43,1	37,8	19,1	0,0	35,5	50,0	13,9	0,6
Debeljak	289,08					83,7	14,7	1,6	0,0	18,0	59,5	14,3	8,2
Sestoj v obnovi	171,79					84,0	12,0	4,0	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	372,05					75,5	22,6	1,9	0,0				
Pionirski g. z grmišči	2,21	0,0	0,0	100,0	0,0								

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

Skupaj:	1.047,35										
----------------	-----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Zasnova v mladovjih in drogovnjakih je v glavnem bogata in dobra. Sestoji so v vseh razvojnih fazah v glavnem negovani, pomanjkljiva in nenegovana mladovja in drogovnjaki pa so odraz nenavezanosti lastnikov na gozd in slaba motivacija lastnikov za izvedbe negovalnih del. Tudi sklep drogovnjakov nakazuje na neizvajanje redčenj saj je skoraj 36 % drogovnjakov s tesnim sklepom. V debeljakih je sklep večinoma normalen. Na površinah mladovij s pretrganim in vrzelastim sklepom bo potrebno spopolnjevanje naravnega mladja s sadnjo.

Kakovost drevja

Kakovost drevja je večinoma dobra. Boljša je pri iglavcih, kjer je slaba tretjina ocenjene kakovosti prav dobre. Slabše kvalitete pa je bukev, kjer se pojavlja predvsem rdeče srce in neravno deblo.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR (2016-2025)

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Nega gošče	ha	4,22	0,64	15,16
Nega letvenjaka	ha	12,51	0,61	4,87
Nega mladja	ha	1,58	2,15	136,07
Obžetev	ha	14,97	1,81	0,47
Priprava sestoja	ha	16,94	16,89	99,70
Sadnja	ha	4,56	2,32	50,87
Zaščita s premazom	ha	18,24	1,80	9,86
Priprava tal	ha	0,00	1,39	-
Zaščita z ograjo	m	800,00	662,00	82,75
Nega ml. drogovnjaka	ha	15,07	0,48	3,18
Ostala varstvena dela	dni	0,00	4,71	-
Ostalo varstvo pred divjadjo	dni	0,00	1,00	-
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	12,85	-
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	500,00	-

Kot je razvidno iz analize opravljenih gojitvenih del so se najboljše izvajala dela povezana z nego mladja ter pripravo sestoja. Izvajala so se tudi nekatera varstvena dela, ki niso bila načrtovana. Od varstvenih del se je najboljše izvedla zaščita z ograjo in zaščita s količenjem ali tulci.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1996 do 2026

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1996	1.014,84	141,0	108,6	249,6	2,26	3,94	6,20	1,26	1,13	2,39
2006	1.047,07	147,8	158,0	305,8	3,58	3,76	7,33	2,36	1,47	3,83
2016	1.047,25	153,7	183,1	336,8	3,75	3,43	7,18	3,47	4,01	7,48
2026	1.047,35	150,8	178,2	329,0	4,18	3,52	7,70	3,18	4,38	7,56

Lesna zaloga se je v zadnjem ureditvenem obdobju znižala (zaradi sanacije žledoloma 2014), prirastek pa je najvišji od leta 2006. Velika realizacija možnega poseka v zadnjem desetletju je posledica sanacije žledoloma in zlasti napada podlubnikov.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1996 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
------	--------	-------	-----	---------	---------	-------	-------	-----------	-------------	-----------

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

1996	31,0	25,5	0,0	0,0	0,0	38,0	0,0	5,5	0,0	0,0
2006	26,7	21,5	0,2	0,0	0,0	45,1	0,0	6,5	0,0	0,0
2016	24,1	21,5	0,0	0,0	0,0	48,0	0,0	6,3	0,0	0,1
2026	20,2	25,6	0,0	0,0	0,0	47,6	0,0	6,5	0,0	0,1

V primerjavi s prejšnjim desetletjem se je v lesni zalogi zmanjšal delež bukve, prav tako se je zmanjšal delež smreke, povečal pa se je delež jelke. Deleži ostalih drevesnih vrst ostajajo podobni kot pred desetletjem.

Razvojne faze in zgradbe sestojev

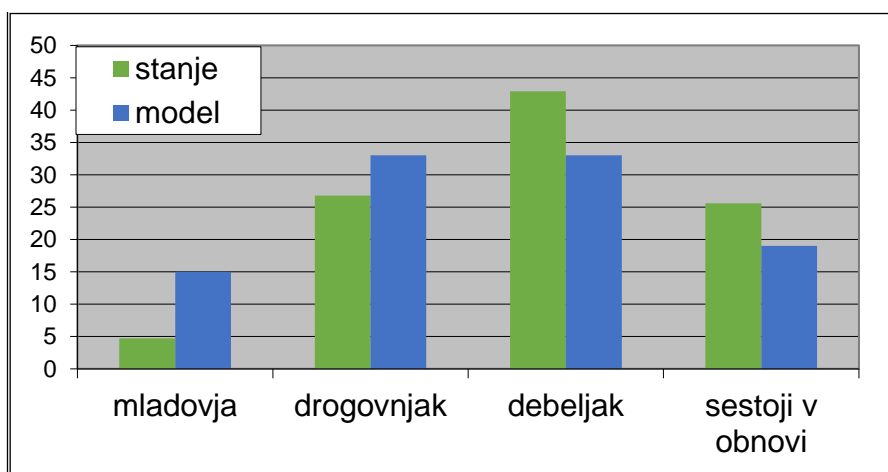
Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	31,80	3,0	4,7	18	15	100,96	-10,3
Drogovnjak	180,42	17,2	26,8	40	33	222,12	-6,2
Debeljak	289,08	27,6	42,9	40	33	222,12	9,9
Sestoj v obnovi	171,79	16,4	25,6	22	19	127,89	6,6
Raznomerno (sk-gnz)	372,05	35,6					
Pionirski gozd z grmišči	2,21	0,2					
Skupaj	1.047,35	100,0	100	120	100,0	673,09	

V RGR je razmerje razvojnih faz porušeno. Prevladujejo in izstopajo debeljaki, ki močno presegajo modelni izračun razmerja razvojnih faz. Velik je tudi delež sestojev v obnovi, skoraj 7% višji od modelnega. Izrazito pa primanjkuje mladovij in drogovnjakov.

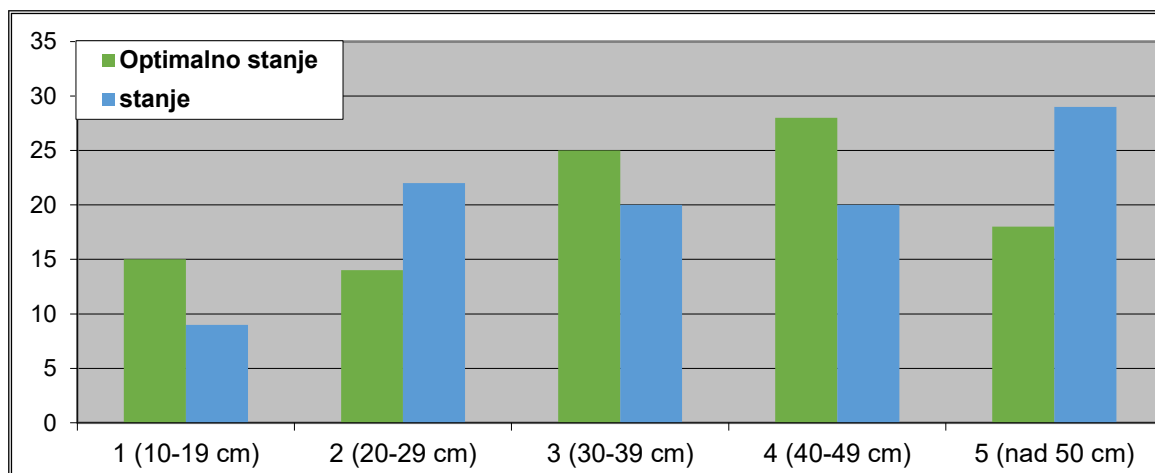
Stanje narekuje intenzivno uvajanje debeljakov v obnovo, zlasti na površinah, kjer se pojavlja večji delež mladja. Intenzivno nadaljevanje pomlajevanja sestojev v obnovi, končni poseki zlasti na površinah z dobrim naravnim pomlajevanjem. Potrebna je intenzivna nega mladovij, ki bo pospešila prehod mladovij v drogovnjake. Kljub temu morajo biti ukrepi zmerni zaradi zagotavljanja uspešnosti naravnega pomlajevanja, zlasti na izpostavljenih predelih (grebeni). V drogovnjakih, zlasti tam, kjer je sklep tesen, je potrebno redčenje, ki bo pospešilo prehod v debeljake.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

V raznomerno raznodobnih gozdovih močno prevladuje najdebelejše drevje (nad 50 cm, V. debelinski razred), na račun vseh ostalih debelinskih razredov, kjer so deleži večinoma nižji od optimalnega stanja. To je izrazito predvsem pri iglavcih (smreka, jelka), zato so prihodnje sečnje usmerjene k uravnavanju drevesne in debelinske strukture raznomernih gozdov ter pomlajevanja. Lesna zaloga v raznomernih raznodobnih gozdovih znaša 376 m³/ha in je rahlo višja od optimalne lesne zaloge, ki znaša okoli 350 m³/ha.

Grafikon D-SM: Primerjava debelinske strukture v raznomernih gozdovih

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba	Končna LZ (m³/ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (ciljne dimenzije)
Enodobni gozdovi	120 20-25	610	sm. (22)	B	55 cm
			jelka (27)	B	55 cm
			bu. (44)	A2,B	45 cm
			pl. list (6)	A1,A2,B	50 cm
			ost. list (1)	D	35 cm

Ciljna drevesna sestava (10 let): bu 44 %, sm 22 %, jelka 27 %, pl. list 6 %, ost. list 1 %

Ciljna lesna zaloga (10 let): 330 m³/ha.

Modelno razmerje razvojnih faz: 15 % mladovij, 33 % drogovnjakov, 33 % debeljakov, 19 % sestojev v obnovi.

Ciljno razmerje razvojnih faz (10 let): 15 % mladovij, 22 % drogovnjakov, 38 % debeljakov, 25 % sestojev v obnovi.

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje.

Proizvodna doba je 120 let, pomladitvena doba 20-25 let in končna LZ v poprečju okoli 610 m³/ha (pri jelki 710 m³/ha, bukvi 500 m³/ha).

Kakovost je nadpovprečna za GGE, zato je smiselna usmeritev v vrednostno proizvodnjo.

Z gozdnogojitvenimi ukrepi ohranjanje skupnega stabilnega deleža iglavcev. Posamično in skupinsko postopno gospodarjenje. Kjer je prisotna jelka pomlajevanje v manjših jedrih.

Gozdnogojitvene usmeritve

Prednostna naloga bo uravnoteženje razmerja razvojnih faz in uravnavanje debelinske strukture v raznomerno-raznodobnih sestojih ter nega sestojev, ki so poškodovani po žledolomu. Prednost pri negi in redčenjih morajo imeti najbolj kvalitetni sestoji.

Usmeritve za obnovo gozdov

Tam, kjer je podrast večja je potrebno izvajati pripravo sestoja.

S postopnim odpiranjem sestojev oblikovati malopovršinsko prebiralno zgradbo sestojev. Poudarek je na uvajanju sestojev v obnovo, kjer je potrebno oblikovati manjša jedra naravnega mladja kot osnovo skupinsko prebiralne zgradbe sestojev. Pri tem je potrebno upoštevati že oblikovana naravna jedra. Jakost sečnje pri uvajanju v obnovo naj praviloma ne presega 30 % od lesne zaloge. Predvideno je uvajanje v obnovo na 100 ha površini debeljakov, zaključek obnove

pa na 85 ha površine sestojev v obnovi. Predvidena je sečnja z oblikovanji manjših jeder. Ob robovih nasadov naj se nadaljuje robna sečnja. V sestojih v obnovi z boljšo zasnovo mladja je potrebno hitreje zaključevati z obnovo. V raznomernih gozdovih prevladuje nega gozda s poudarkom na pomlajevanju. Poudarek je na postopnem nižanju lesne zaloge v 5 razširjenem debelinskem razredu. Konkretna ukrepa na terenu pa je treba določiti z detajlnimi gozdnogojitvenimi načrti. S sečnjo je potrebno ustvarjati take razmere, da bodo pospeševale pomlajevanje smreke in jelke. Načela postopne premene veljajo za pionirske gozdove z grmišči in panjevce.

Usmeritve za nego gozdov

Pri negi mladovja je poudarek na negi obstoječega in zlasti novonastalega mladja.

Nega gošče in letvenjaka je s poudarkom na uravnavanju zmesi drevesnih vrst in stojnosti.

Jakost redčenj v drogovnjakih je 15–20 %, v debeljaki pa 10–15 %. V drogovnjakih in debeljaki je pogostost vračanja 10 let. V drogovnjakih se ukrepa na večjem delu površine, v debeljaki pa na okoli 35 % površine. V ogroženih sestojih se lahko poveča pogostost vračanja in zmanjša jakost ukrepov.

Pri redčenjih v drogovnjakih in debeljaki je potrebno prednostno odstraniti poškodovano drevje po žledolomu ter sproščati drevje, ki je ostalo nepoškodovano.

Pri svetlitvenih redčenjih v debeljaki in pri uvajanju le-teh v obnovo, naj bo sečnja intenzivnejša na predelih z večjim deležem poškodovanega drevja po žledolomu. Tam naj se oblikujejo manjša pomladitvena jedra, ki bodo osnova za prehod v sestoje v obnovi. Ohranjeno in nepoškodovano drevje naj bo osnova za naravno semenitev in pomlajevanje pod zastorom odraslega sestoja.

Z upoštevanjem usmeritev po razvojnih fazah strmimo k vertikalno razgibanim sestojem, zlasti na predelih, kjer so razmere za gospodarjenje bolj ugodne (traktorsko spravilo). Zagotavlja naj se čimvečja mešanost različnih drevesnih vrst, ki bodo ob večji sestojni pestrosti in vertikalni razgibanosti zagotavljale večjo odpornost na naravne ujme, zlasti žledolom. Različne razvojne faze in velika vrstna pestrost, ki se prepletajo na manjših površinah bodo zagotavljale večjo odpornost, saj se različno odzovejo na naravne ujme. Takšni sestoji omogočajo bolj postopno prehajanje med razvojnimi fazami, brez ostrih prehodov, ki so najbolj podvrženi vetrolomu. Z omenjenimi ukrepi naj se na teh površinah tudi zmanjša delež enomernih in enodobnih sestojev, ki so se v primeru žledoloma izkazali za najbolj ranljive, oziroma so utrpeli največ škode.

Usmeritve za varstvo gozdov

Pri varstvu je poudarek na zaščiti s premazom ter na intenzivnem spremljanju sestojev iglavcev, glede napada podlubnikov ter hitri sanaciji dreves iglavcev, ki so napadeni od podlubnikov.

Usmeritve za varstvo posebnih habitatov

Zaradi zmanjšanja trenda upada smreke se posamezna stara jedra debelejših, vitalnih, a manj kvalitetnih smrek, izloča v ekocelice kot semensko bazo upoštevajoč tudi kriterij 6.2b za FSC standard. Ob izločanju le-teh je potrebno upoštevati tudi ohranjanje habitatov prostoživečih živali (oblikovanje zavetišč, duplaric, ipd.). Puščati je potrebno posamezna odmrta drevesa v najdebelejšem debelinskem razredu, pri čemer se prednost daje smreki. V območju s poudarjeno biotopsko funkcijo je potrebno upoštevati omejitve zaradi ogroženih živalskih vrst.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	45,8	54,2	100,0
- ciljno %	48,8	51,2	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	150,8	178,2	329,0
- ciljna (m ³ /ha)	160,9	169,6	330,5
Prirastek (m ³ /ha)	4,18	3,52	7,70
Možni posek (m ³ /ha)	31,7	43,7	75,5
Možni posek (m ³ /ha/leto)	3,18	4,38	7,56
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	21,1	24,6	23,0
Intenziteta m. p. prirastek (%)	76,0	124,4	98,1

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

Izravnalna doba (let)	10
-----------------------	----

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	10.028	23.255	0	0	0	33.283	21,1	76,1	
	%	30,1	69,9	0,0	0,0	0,0	100,0			
Listavci	m ³	13.962	31.895	0	0	0	45.857	24,6	124,4	
	%	30,4	69,6	0,0	0,0	0,0	100,0			
Skupaj	m ³	23.990	55.150	0	0	0	79.140	23,0	98,2	
	%	30,3	69,7	0,0	0,0	0,0	100,0			

Pri možnem poseku prevladujejo pomladitvene sečnje, ki so namenjene zaključevanju obnove v sestojih v obnovi in nadaljevanju obnove v sestojih, ki so uspešno pomlajeni. Redčenja so namenjena drogovnjakom in debeljakom (svetlitvena redčenja). Pri redčenjih je znaten delež le teh načrtovan v smrekovih nasadih, ki so sedaj v razvojni fazi drogovnjaka. Velika večina le-teh je pomankljivo negovana, zato bomo tam z redčenji pospešili prehod v višje debelinske stopnje in posledično na daljše časovno obdobje pospešili prehod iz drogovnjakov v debeljake. Redčenja bodo zagotovila tudi boljšo stojnost sestojev in povečala odpornost na ujme.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	14,53	14,53
Priprava tal	ha	0,41	0,41
Sadnja	ha	3,61	3,61
Obžetev	ha	1,88	5,64
Nega mladja	ha	5,94	7,74
Nega gošče	ha	9,47	15,84
Nega letvenjaka	ha	10,35	11,63
Nega ml. drogovnjaka	ha	8,96	8,96

Glavna usmeritev je naravna obnova, upoštevanje naravnega mladja in temu primerna priprava sestoja. Sadnja in dela povezana s sadnjo (obžetev, priprava tal) so namenjena predvsem spopolnitvi naravnega mladja in zapolnitvi posameznih vrzeli, ki so nastale pri sanaciji sestojev. Smreka tudi dopolnjuje zasnove mladovja. Med gojitvenimi deli so zastopane nega mladja, nega gošče in letvenjaka, ki so načrtovane v okviru sedanjih površin mladovij in površin, ki so načrtovane, da nastanejo s končnimi poseki sestojev v obnovi ter ob sanaciji napada podlubnikov na najbolj poškodovanih površinah. Z nego mlajšega drogovnjaka se bo ukrepalo zlasti v sestojih z boljšimi zasnovami.

9.2.6 RGR 34540 Visokogorska bukovja

Visokogorska bukovja se nahajajo v najvišjih predelih nanoške planote ter na severnih pobočjih Srednje gore nad Vodiciami. Skupaj zajemajo 636,90 ha površine. Gozdovi tega RGR so v celoti večnamenski. V RGR je z drugo, mestoma tudi prvo stopnjo poudarjenosti biotopska funkcija zaradi potencialnih rastišč divjega petelina in mirnih con številnih ogroženih vrst. RGR vključuje naslednje odseke: 1B, 2, 25, 34, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 97, 124, 133, 135, 136 in 142.

STANJE GOZDOV

Rastišče

Več mkot polovico površine znotraj RGR predstavlja GRT *Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico*, ostale združbe so zastopane v manjšem deležu in na manjši površini. Skoraj tretjino tega RGR pa predstavlja GRT *Dinarsko jelovo bukovje*.

Preglednica GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	8,50	1,3
633	<i>Primorsko gorsko bukovje</i>	9	89,82	14,1
637	<i>Javorovo bukovje</i>	7	19,49	3,1
641	<i>Dinarsko jelovo bukovje</i>	11	187,65	29,5
682	<i>Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico</i>	7	331,44	52,0
	Skupaj	8,4	636,90	100,0

Stanje sestojev

Zaradi relativno velike nadmorske višine in izpostavljenosti burji, so ti gozdovi zelo občutljivi na močnejše posege, saj se večje poseke zelo počasi obnavljajo. Sestoji na najbolj izpostavljenih grebenih ponekod prehajajo že v grmičaste gozdove. Ti gozdovi so za gospodarjenje še vedno med najbolj zaprtimi v GGE. V tem RGR prevladujejo drogovnjaki in mlajši debeljaki. Ostalih razvojnih faz je malo. Kakovost drevja zaradi velikih nadmorskih višin ni najboljša. Gozdovi tega RGR so v glavnem ohranjeni. V primerjavi s prejšnjim ureditvenim razdobjem se je delež iglavcev v tem RGR nekoliko zmanjšal. Še vedno pa v tem RGR močno prevladujejo listavci, kar je glede na rastiščne razmere tudi razumljivo. Naravno pomlajevanje je v sestojih, ki so dovolj presvetljeni dokaj dobro.

Sestoje je na večjem delu RGR poškodoval žledolom v februarju 2014. Največjo škodo so utrpeli srednjedobni bukovi sestoji (drogovnjaki in mlajši debeljaki). Mlajše razvojne faze so utrpeli manj škode (razen letvenjakov, ki so ponekod skoraj enako poškodovani, kot drogovnjaki). V starejših bukovih sestojih so škode sicer ravno tako prisotne, vendar v manjši meri, kot v srednjedobnih sestojih. V najbolj poškodovanih srednjedobnih sestojih so nastale vrzeli, prišlo bo do predčasnega pomlajevanja in zmanjšanja donosa gozda.

Lesna zaloga in prirastek

Lesna zaloga je bistveno višja pri listavcih, prav tako prirastek. Le-ta je v primerjavi z ostalimi RGR v GGE med nižjimi, kar sovпада z ekstremnejšimi ekološkimi pogoji rasti drevja. Drevje je po debelinski strukturi normalno porazdeljeno glede na razmerje razvojnih faz, le pri iglavcih je v prvem debelinskem razredu bistveno premajhen delež.

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	1,7	16,0	27,8	35,5	19,0	44,5	15,4	1,04	18,5
Listavci	18,1	29,7	23,8	18,1	10,3	243,6	84,6	4,58	81,5
Skupaj	15,6	27,6	24,4	20,8	11,6	288,1	100,0	5,62	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	27,9	16,6	212,4	29,3	1,7	0,2
	%	9,7	5,8	73,6	10,2	0,6	0,1
Naravno stanje	m ³ /ha	11,52	14,40	259,29	2,88	-	-
	%	4,0	5,0	90,0	1,0	-	-

V lesni zalogi med drevesnimi vrstami prevladuje bukev. Delež smreke je nekoliko višji zaradi primesi jelovo bukovih rastišč znotraj RGR. Delež smreke je tudi v tem RGR sorazmerno visok v primerjavi z naravnim stanjem, zaradi v preteklosti osnovanih nasadov. Delež jelke se je v primerjavi s preteklim ureditvenim razdobjem nekoliko zmanjšal, nekoliko pa se je povečal delež bukve in delež plemenitih listavcev. Delež bukve je v primerjavi z naravnim stanjem še premajhen, vendar je glede na rastiščne razmere dokaj blizu optimuma.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	593,77	93,2	43,13	6,8	636,90	100,0
Skupaj vsi gozdovi	593,77	93,2	43,13	6,8	636,90	100,0

V tem RGR prevladujejo ohranjeni sestoji z ohranjeno naravno drevesno sestavo. Sestoji s spremenjeno drevesno sestavo so zastopani na 43 % površine. Odstopanje od naravnega stanja je zlasti zaradi večjega deleža iglavcev, ki so bili v preteklosti vneseni s sadnjo smreke.

Poškodovanost sestojev

Preglednica D-PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	3,4
Veje/krošnja	11,9
Osutost	1,5
Skupaj	16,8

Poškodovane so predvsem veje in krošnje, ki so nastale večinoma zaradi žledoloma. Ob vlakah se pojavljajo poškodbe debela in koreničnika.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	38,55	12,1	62,5	12,1	13,3	0,0	27,5	66,1	6,4	15,2	51,0	0,0	33,8
Drogovnjak	274,67	23,7	35,3	40,9	0,1	39,6	21,3	39,1	0,0	38,8	27,5	33,0	0,7
Debeljak	174,00					71,2	6,9	21,9	0,0	19,9	69,8	10,3	0,0
Sestoj v obnovi	87,57					48,6	41,1	10,3	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	56,20					76,1	20,6	3,3	0,0				
Pionirski g. z grmišči	5,91	0,0	0,0	0,0	100,0								
Skupaj:	636,90												

Zasnova vseh razvojnih faz je v glavnem dobra, pretežno pomanjkljiva zasnova pa se pojavlja v drogovnjakih, kar otežuje prehod v sestoje boljših kvalit. V drogovnjakih je prisoten tudi večji delež slabše negovanih sestojev, kar je posledica slabe realizacije sanacije drogovnjakov v preteklem obdobju. Sklep krošenj je v mejah normale, večji delež tesnega sklepa v drogovnjakih gre na račun smrekovih nasadov in nenegovanih sestojev. Posebno skrb bo potrebno posvetiti ustreznemu, zmernemu uvajanju sestojev v pomlajevanje, ker zahtevajo občutljiva, sušna rastišča daljše obdobje za ustrezno pomladitev s ciljnim drevesnimi vrstami (smreka, jelka, bukev, plemeniti listavci).

Kakovost drevja

Kakovost drevja je zaradi slabših rastiščnih razmer, velikih nadmorskih višin in izpostavljenosti burji dokaj slaba. Pozna pa se tudi, da je bilo v preteklost drevje v najmlajših razvojnih fazah slabo negovano ali pa redčeno in nege sploh niso izvajali (težja dostopnost in nezainteresiranost lastnikov za delo v gozdu).

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	13,77	9,70	70,44
Zaščita s premazom	ha	2,08	0,00	-
Sadnja	ha	0,52	0,30	57,69
Obžetev	ha	1,56	0,20	12,82
Nega mladja	ha	1,36	0,00	-
Nega gošče	ha	1,72	0,00	-
Nega letvenjaka	ha	8,84	0,50	5,65
Nega ml. drogovnjaka	ha	6,09	0,00	-
Vzdrževanje travinj	ha	8,80	0,00	-

Kot je razvidno iz analize opravljenih gojitvenih in varstvenih del, se je v temu RGR v preteklem desetletju izvedla sadnja v obsegu 57 % od načrtovane. Izvedena je bila tudi priprava sestoja v obsegu okoli 70 % od načrtovane. Ostalih gojitvenih in varstvenih del je bilo zelo malo izvedenih.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1996 do 2026

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga			Letni prirastek		
		m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1996	619,81	48,9	240,4	289,3	1,46	5,76	7,22
2006	622,21	59,5	231,8	291,3	1,00	4,25	5,25
2016	635,34	54,9	242,0	296,9	1,63	3,49	5,12
2026	636,90	44,5	243,6	288,1	1,04	4,58	5,62

Letni realiziran posek*		
m ³ /ha		
Iglavci	Listavci	Skupaj
0,12	1,05	1,17
0,39	1,74	2,13
0,90	4,70	5,60
0,73	5,16	5,89

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Kot je razvidno za leto 2026, je lesna zaloga nekaj nižja, kot pred desetimi leti. Delež iglavcev glede na skupno lesno zalogo RGR je rahlo nižji, kot pred desetimi leti. Zaradi sanacije sestojev se je prirastek v primerjavi s preteklim ureditvenim obdobjem nekoliko povečal, predvsem na račun listavcev.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1996 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bukev	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
1996	8,2	8,7	74,9	8,1	0,1	0,0
2006	12,9	7,6	69,6	9,5	0,5	0,0
2016	12,1	6,4	71,4	9,5	0,5	0,1
2026	9,7	5,8	73,6	10,2	0,6	0,1

V primerjavi s prejšnjim desetletjem se je v lesni zalogi rahlo povečal delež bukke in plemenitih listavcev, zmanjšal pa delež smreke in jelke.

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

	Stanje	Model

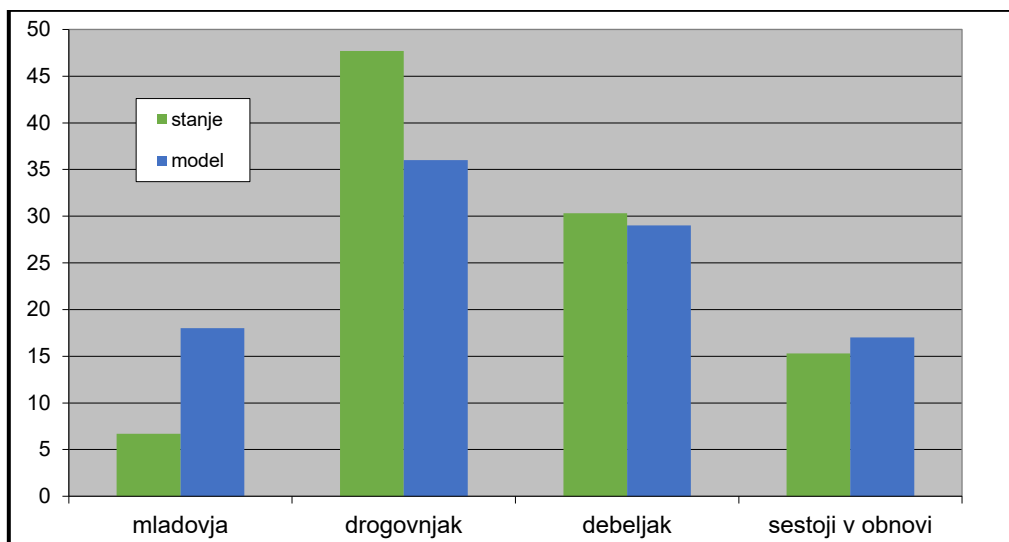
RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

Razvojna faza	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	Razlika
	ha	%	%	let	%	ha	%
Mladovje	38,55	6,1	6,7	26	18	103,46	-11,3
Drogovnjak	274,67	43,2	47,7	52	36	206,92	11,7
Debeljak	174,00	27,3	30,3	42	29	166,70	1,3
Sestoj v obnovi	87,57	13,7	15,3	25	17	97,71	-1,7
Raznomerno (sk-gnz)	56,20	8,8					
Pionirski gozd z grmišči	5,91	0,9					
Skupaj	636,90	100,0	100,0	145	100,0	574,79	

V RGR je razmerje razvojnih faz porušeno. Prevladujejo in izstopajo drogovnjaki, ki močno presegajo modelni izračun razmerja razvojnih faz. Deleža sestojev v obnovi in debeljakov sta blizu modelnega stanja. Močno primanjkuje mladovij.

Porušeno razmerje razvojnih faz sestojev je eden od pokazateljev problematike gospodarjenja, ki je delno oteženo tudi zaradi ujm, žledoloma in napada podlubnikov. V RGR po deležu prevladujejo in izstopajo drogovnjaki in debeljaki. Močno primanjkuje mladovja. Razmere je dodatno otežil žledolom, ki bo nekatere predele drogovnjakov predčasno pomladil in tako preprečil normalen prehod prek vseh razvojnih faz v mladovja (tretjina drogovnjakov ima rahel sklep). S kombinacijo sanacije najbolj poškodovanih sestojev na najboljših rastiščih in pomlajevanja bo potrebno strmeti k uravnoveženju razmerja razvojnih faz. Stanje narekuje pomladitev debeljakov, nadaljevanje obnove sestojev v obnovi in intenzivno nego mladovij, ki bi pospešila prehod mladovij v drogovnjake. Kljub temu morajo biti ukrepi zmerni zaradi zagotavljanja uspešnosti naravnega pomlajevanja, zlasti na izpostavljenih predelih (grebeni). V drogovnjakih, zlasti slabše saniranih je potrebno redčenje, ki bo pospešilo prehod v debeljake.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (ciljne dimenzije)	
Zasebni in ostali gozdovi	Enodobni gozdovi	145 30	540	sm. (15) je.(10) bu (65) javor, jesen (10)	B,C, D1 B, C, D1 B, C B, C	40 cm 45 cm 35 cm 35 cm

Ciljna drevesna sestava (10 let): bu 72 %, sm 10 %, jelka 7 %, pl. list 10 %, ost. list 1 %

Ciljna lesna zaloga (10 let): 285 m³/ha.

Modelno razmerje razvojnih faz: 18 % mladovij, 36 % drogovnjakov, 29 % debeljakov, 17 % sestojev v obnovi.

Ciljno razmerje razvojnih faz (10 let): 11 % mladovij, 38 % drogovnjakov, 35 % debeljakov, 16 % sestojev v obnovi.

Gozdnogojitveni sistem

Zastorno in skupinsko postopno gospodarjenje s proizvodno dobo 145 let, pomladitveno dobo 30 let in končno lesno zalogo 540 m³/ha.

Gozdnogojitvene usmeritve

Usmeritve za obnovo gozdov

Robne sečnje niso priporočljive zaradi varovalne funkcije in zaradi zatavljanja, kar otežuje naravno pomlajevanje.

Nadaljevati postopno obnovo z jakostjo okoli 30 %. Poudarek pri sečnji je predvsem na uvajanju sestojev v obnovo s pomočjo zastorne sečnje, ki jo je potrebno skrbno načrtovati (upoštevanje semenskih let). V sestojih v obnovi z boljšo zasnovo mladja hitreje zaključevati z obnovo. V raznomernih gozdovih prevladuje nega gozda s poudarkom na pomlajevanju.

Predvidena je obnova na površini 50 ha debeljakov in zaključek obnove na 35 ha površine sestojev v obnovi.

Na površinah s poudarjeno varovalno funkcijo in zaščitno funkcijo upoštevanje smernice varovalnih gozdov in gozdov z zaščitno funkcijo.

Usmeritve za nego gozdov

Pri negi mladovja je poudarek na negi obstoječega in zlasti novonastalega mladja.

V naravnih mladovjih izvajati nego s poudarkom na uravnavanju zmesi samo tam, kjer mladovje bistveno odstopa od zelenega stanja (mladovje s prevelikim deležem plemenitih listavcev). Nega gošče in letvenjaka je s poudarkom na stojnosti. Intenzivnost redčenj v drogovnjakih je 15-25 %, v debeljakih 15-20 %. Poudarek je na redčenju oz. prehodu drogovnjakov v debeljake. Redčenje se bo izvajalo na 60 % površine. V ogroženih sestojih se lahko poveča pogostost vračanja in zmanjša jakost ukrepov.

Pri redčenjih v drogovnjakih in debeljakih je potrebno prednostno odstraniti poškodovano drevje po žledolomu, ter sproščati drevje, ki je ostalo nepoškodovano.

Pri svetlitvenih redčenjih v debeljakih in pri uvajanju le teh v obnovo, naj bo sečnja intenzivnejša na predelih z večjim deležem poškodovanega drevja po žledolomu. Tam naj se oblikujejo večja pomladitvena jedra, ki bodo osnova za prehod v sestoj v obnovi. Ohranjeno in nepoškodovano drevje naj bo osnova za naravno semenitev in pomlajevanje pod zastorom odraslega sestaja.

Z upoštevanjem usmeritev po razvojnih fazah strmimo k vertikalno razgibanim sestojem, zlasti na predelih, kjer so razmere za gospodarjenje bolj ugodne (traktorsko spravilo). Zagotavlja naj se čimvečja mešanost različnih drevesnih vrst, ki bodo ob večji sestojni pestrosti in vertikalni razgibanosti zagotavljale večjo odpornost na naravne ujme, zlasti žledolom. Različne razvojne faze in velika vrstna pestrost, ki se prepletajo na manjših površinah, bodo zagotavljale večjo odpornost, saj se različno odzovejo na naravne ujme. Takšni sestoji omogočajo bolj postopno prehajanje med razvojnimi fazami, brez ostrih prehodov, ki so najbolj podvrženi vetrolomu. Z omenjenimi ukrepi naj se na teh površinah tudi zmanjša delež enomernih in enodobnih sestojev, ki so se v primeru žledoloma izkazali za najbolj prizadete, oziroma so utrpeli največ škode.

Usmeritve za varstvo gozdov

Pri varstvu je poudarek na intenzivnem spremljanju sestojev iglavcev, glede napada podlubnikov ter hitri sanaciji dreves iglavcev, ki so napadeni od podlubnikov.

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

Usmeritve za varstvo posebnih habitatov

Na bolj izpostavljenih mestih, kot so grebeni, jarki, morajo biti posegi minimalni zaradi varovalne funkcije. Pri tem je potrebno ohranjati polnilni sloj bukve. Mestoma prilagajanje sečnje tudi zaradi funkcije ohranjanja biotopske raznovrstnosti (oblikovanje zavetišč, puščanje duplaric in drugih zanimivih dreves, ohranitev rastišč ogroženih vrst).

Usmeritve za zaščitno in varovalno funkcijo

V gozdovih s poudarjeno varovalno funkcijo, so ukrepi prednostno usmerjeni v krepitev varovalne funkcije. Zagotavlja naj se ustrezen zastor in teži k uspešnemu pomlajevanju. Ukrepi s strani sečenj naj bodo minimalni.

Usmeritve za območja gozdov s poudarjenimi socialnimi funkcijami

Na območjih večjega obiska gozdov (planinske poti), pospeševati raznodobno in malopovršinsko zgradbo sestojev, težiti k čimbolj naravni sestavi gozdov in oblikovanju pestrih sestojev, ohranjati večji delež starejših razvojnih faz in gospodariti z višjimi lesnimi zalogami. Ohranjati posamezna estetsko zanimiva drevesa, drevesa izjemnih dimenzij, plodonosne in cvetoče drevesne vrste. Izgibati se je potrebno velikopovršinskim posegom, ki so dopustni le izjemoma, v primeru sanacij posledic različnih ujm. V gozdovih z izjemno poudarjeno rekreacijsko funkcijo podaljšati proizvodno in pomladitveno dobo, obnovo sestojev pa izvajati postopno in malopovršinsko.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	15,4	84,6	100,0
- ciljno %	16,7	83,3	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	44,5	243,6	288,1
- ciljna (m ³ /ha)	47,7	237,8	285,5
Prirastek (m ³ /ha)	1,04	4,58	5,62
Možni posek (m ³ /ha)	7,2	51,6	58,9
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,73	5,17	5,89
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	16,3	21,2	20,4
Intenziteta m. p. prirastek (%)	69,8	112,8	104,8
Izravnalna doba (let)	10		

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	2.692	1.929	0	0	0	0	4.621	16,3	69,8
	%	58,3	41,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m ³	16.753	16.142	0	0	0	0	32.895	21,2	112,8
	%	50,9	49,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	19.445	18.071	0	0	0	0	37.516	20,4	104,8
	%	51,8	48,2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		

Najpomembnejša vrsta sečnje so redčenja, ki se nanašajo predvsem na debeljake (svetlitvena redčenja) in drogovnjake, ki niso bili sanirani po žledolomu (severni del GGE). S pomladitveno sečnjo želimo zaključevati z obnovo v sestojih v obnovi, da povečamo delež mladja. Pomladitvene sečnje imajo pomembno vlogo tudi v sestojih, kjer bomo poskušali s postopnim, manj intenzivnim nadaljevanjem obnove zagotoviti dovolj dolgo časovno obdobje za uspešno pomladitev s ciljnim drevesnimi vrstami, ki se uspešno pomladijo pod zastorom odraslega sestoja (bukev, jelka). Odrasel sestoj pripomore tudi k posredni negi mladovja in s tem znižuje potrebo po načrtovanju večjega obsega negovalnih del.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano
------------	-------	------------

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	0,37	0,37
Sadnja	ha	10,09	10,09
Obžetev	ha	0,25	0,75
Nega mladja	ha	2,83	2,83
Nega gošče	ha	12,14	21,98
Nega letvenjaka	ha	2,79	2,79
Zaščita s premazom	ha	0,25	1,00

Glavna usmeritev je naravna obnova, upoštevanje naravnega mladja in temu primerna priprava sestoja. Sadnja in dela povezana s sadnjo (obžetev, priprava tal) so namenjena predvsem spopolnitvi naravnega mladja in zapolnitvi posameznih vrzeli, ki so nastale pri sanaciji sestojev. Smreka tudi dopolnjuje zasnove mladovja. Med gojitvenimi deli so zastopane nega mladja, nega gošče in letvenjaka, ki so načrtovane v okviru sedanjih površin mladovij in površin, ki so načrtovane, da nastanejo s končnimi poseki sestojev v obnovi ter ob sanaciji napada podlubnikov na najbolj poškodovanih površinah.

9.2.7 RGR 60000 Gozdni rezervati

V GGE je razglašen z uredbo vlade RS le manjši gozdni rezervat na območju Lip v odseku 75 e s površino 16,74 ha, ki je v celoti v lasti države. Gozdni rezervat je bil zasnovan v 70-tih letih skupaj z drugimi rezervati po Sloveniji, izločen pa je bil v GGN leta 1986. Rezervat je torej okoli 40 let prepuščen naravnemu razvoju. Za rezervat je bil podan predlog ukinitve, saj lokalno ne predstavlja več pomembnega primerjalnega raziskovalnega objekta na področju sukcesije spremenjenih gozdov visokega krasa, zaradi česar je bil prvotno osnovan.

STANJE GOZDOV

Rastišče

Za gozdni rezervat v grobem lahko rečemo, da predstavlja tipične GRT GGE (na nivoju GGE je delež Jelovih bukovij okoli 67 %, ostalih 33 % pa predstavlja primorsko bukovje.

Preglednica D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
593	Primorsko bukovje	5	5,52	33,0
641	Dinarsko jelovo bukovje	11	11,22	67,0
	Skupaj	9,02	16,74	100,0

Stanje sestojev

V sestoji prevladuje bukov debeljak s primesjo jelke, smreke in plemenitih listavcev. V jaških se pojavlja podstojna bukev, ki pa zaradi tesnega zastora hitro propada. Na manjšem delu se nahaja tudi opuščen panjevec. Gozd je bil pred več kot 40 leti gospodarjen, v njem so bile zgrajene tudi gozdne vlake. Teren je dokaj skalovit. V zadnjem desetletju so ga močno poškodovale naravne ujme, posamezne smreke pa se sušijo predvsem zaradi napada podlubnikov.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	1,3	6,9	19,7	24,2	47,9	50,4	16,3	0,82	15,1
Listavci	14,3	19,4	18,7	15,8	31,8	258,1	83,7	4,63	84,9
Skupaj	12,2	17,4	18,9	17,1	34,4	308,5	100,0	5,45	100,0

Pri iglavcih je več kot polovico lesne zaloge v IV. in V. debelinskem razredu, pri listavcih pa je največ lesne zaloge v zadnjih treh debelinskih razredih. Za pričujoči načrt smo uporabili bilančno metodo za izračun lesne zaloge.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	32,8	13,7	3,9	216,9	26,3	14,8
	%	10,6	4,4	1,3	70,4	8,5	4,8

V lesni zalogi med drevesnimi vrstami prevladuje bukev. Visok pa je tudi delež smreke, plemenitih listavcev in jelke. Glede na preteklo desetletje ostaja drevesna sestava podobna.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Skupaj	
	ha	%	ha	%
Gpn, ukrepi niso dovoljeni	16,74	100,0	16,74	100,0
Skupaj vsi gozdovi	16,74	100,0	16,74	100,0

Vsi sestoji v gozdnih rezervatih so ohranjeni, saj gre za naravnemu razvoju prepuščene gozdove.

Poškodovanost sestojev

Poškodovanosti se v temu RGR ni ugotavljalo, ker tam ni bilo postavljene nobene stalne vzorčne ploskve.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
Debeljak	13,31	0,0	0,0	100,0	0,0	73,8	0,0	0,0	26,2
Raznomerno (sk-gnz)	0,20	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	3,23	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj:	16,74								

V gozdnem rezervatu prevladuje razvojna faza debeljak. Le v manjšem spodnjem delu se pojavlja opuščeni panjevec, ki postopno prehaja v drogovnjak. Naravno pomlajevanje je minimalno. Slabše stanje iz vidika zasnov in negovanosti je posledica slabših rastiščnih razmer in stanja RGR, saj je glavna vloga sestojev tega RGR opravljanje varovalne in raziskovalne funkcije, sestoji so brez ukrepov.

Kakovost drevja

Kakovosti drevja se v temu RGR ni ugotavljalo, ker tam ni bilo postavljene nobene stalne vzorčne ploskve.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

V preteklem obdobju ni bilo izvedenega nobenega ukrepa.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1996 do 2026

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga			Letni prirastek		
		m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1996	16,69	80,1	320,0	400,1	1,86	4,61	6,46
2006	16,80	64,0	249,7	313,7	1,27	4,48	5,75
2016	16,75	52,9	206,8	259,7	1,13	3,72	4,84
2026	16,74	50,4	258,1	308,4	0,82	4,63	5,45

Lesna zaloga je bila leta 1954 in 2006 izmerjena s polno premerbo, vmes pa je bila ocenjena, zato so podatki manj zanesljivi. Zadnjih 40 let je bil rezervat prepuščen naravnemu razvoju.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1996 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Dr.igl.	Bukev	Pl. list.	Dr.tr.list.
1996	10,0	9,0	0,0	1,0	70,0	5,0	5,0
2006	12,0	6,5	1,9	0,0	66,2	7,6	5,8
2016	12,0	6,5	1,9	0,0	67,2	7,5	4,9
2026	10,6	4,4	1,3	0,0	70,4	8,5	4,8

Razmerje med deležem iglavcev in listavcev je za zadnjih 20 let dokaj konstanten. Spreminja se le delež znotraj posameznih skupin.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Gozdovi so izločeni iz gospodarjenja in prepuščeni naravnemu razvoju, zato je cilj naravna drevesna sestava in zgradba gozda.

Gozdnogojitvene usmeritve

V gozdnih rezervatih so prepovedani vsi gozdnogojitveni in lovskogojitveni ukrepi, prepovedani so tudi vsi posegi v gozd z upoštevanjem varstvene cone.

Možen je linijski in točkovni obisk, če je to povezano z vzgojno in raziskovalno funkcijo.

V primeru večjih naravnih katastrof, kjer se ocenjuje, da je nujno potrebno izvesti določene ukrepe zaradi ogroženosti ostalega gozda ali infrastrukturnih objektov v bližini gozdnega rezervata je potrebno soglasje pristojnega ministra.

Ukrepi

Gozdovi so prepuščeni naravnemu razvoju, zato gospodarjenje ni možno.

10 LITERATURA

- [1] Kozorog, E., et.all. 2006: Gozdnogospodarski načrt GGE Podkraj-Nanos 2006-2015. Zavod za gozdove Slovenije. OE Tolmin.
- [2] Kozorog, 2006: Mejna znamenja na severnem Primorskem, oddan članek za Goriški letnik, Goriški muzej, Nova Gorica.
- [3] Mihaela Triglav Čekada, Edo Kozorog, Božidar Premrl, 2025; Mejniki gospostva Jama (Luegg) v gozdovih Hrušice (GEODETSKI VESTNIK letn. 69 , št. 2)
- [4] Gašperič, F. (1995). Gozdnogospodarsko načrtovanje v sonaravnem ravnanju z gozdovi. Ljubljana: Biotehnična fakulteta, Oddelek za gozdarstvo
- [5] Kozorog, E., et. all., 2012 Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin 2011–2020, Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin.
- [6] Pagon, J., et. all., 2021 Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin 2021–2030, Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin.
- [7] Žgajnar, L., 1982, Gozdne združbe in rastiščnogojitveni tipi v G.E. Nanos-Podkraj, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo pri BTF, Ljubljana.
- [8] Kozorog, Mikuletič, 2006: Ureditvena načrta za revir Podkraj 1925 – 1933 in 1935 – 1944, Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin.
- [9] Papež, J, Perušek, M., Kos, I., 1997, Biotska raznolikost gozdnate krajine z osnovami ekologije in delovanja ekosistema
- [10] Kušar, G., 2007, Zanesljivost ugotavljanja volumna dreves in lesne zaloge sestojev z enoparametrijskimi funkcijami in stratifikacijo. Doktorska disertacija, BF, oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, 277 str..
- [11] Reliefni tipi Slovenije. 2021. https://gis.si/egw/GSS_T09_P03/index.html# (15. 2. 2021).
- [12] ARHIV –opazovani in merjeni meteorološki podatki po Sloveniji. ARSO, 2021. <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/archive/> (18. 2. 2021).
- [13] Bončina A., Rozman A., Dakskobler I., Klopčič M., Babij V., Poljanec A. 2021. Ljubljana, Gozdni rastiščni tipi Slovenije. Biotehniška fakulteta Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Zavod za gozdove Slovenije: 575 str.
- [14] Fučka, D., 2024, Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt Podkraj-Nanos (2026 – 2035), Zavod RS za varstvo narave, Območna enota Nova Gorica, september 2024.
- [15] Statistični urad Republike Slovenije (SURS). 2025a. SI_STAT podatkovni portal. https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/10_Dem_soc/ (25. 2. 2021).
- [16] Statistični urad Republike Slovenije (SURS). 2025a. SI_STAT podatkovni portal.
- [17] Slovenske statistične regije in občine v številkah. <https://www.stat.si/obcine/sl/Region/Index/2> (25. 2. 2025).
- [18] Raba tal. 2020. MKGP. [\zgsnas0010\gis\MapMKGP\Raba tal\2020_12_16_raba/](http://rkg.gov.si/GERK/documents/RABA_old/index.html/) (1. 3. 2025).
- [19] Raba tal. 2009. MKGP. http://rkg.gov.si/GERK/documents/RABA_old/index.html/ (1. 3. 2025).
- [20] Interpretacijski ključ rabe tal (verzija 6.0). 2013. MKGP. http://rkg.gov.si/GERK/documents/RABA_IntKljuc_20131009.pdf/ (1. 3. 2021).
- [21] Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. 2005. Ur. l. RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15, 191/20.
- [22] Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. 2010. Ur. l. RS, št. 91/10, 200/20.
- [23] Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest. 1994. Ur. l. RS, št. 38/94, 20/95, 42/98, 12/99, 25/02, 35/03, 31/05, 9/06, 32/07, 36/09, 103/10, 35/12, 101/13–ZDavNepr, 22/14–odl. US in 42/15.

- [24] Zakon o gozdovih (ZG). 1993. Ur. l. RS, št. 30/93, 13/98–odl. US, 56/99–ZON, 67/02, 110/02 ZG–1, 115/06, 110/07, 8/10–ZSKS–B, 106/10, 63/2013, 101/13–ZdavNepr, 17/14, 24/15, 9/16–ZGGLRS, 77/16.
- [25] Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (OdSPRS). 2004. Ur. l. RS, št. 76/04, 33/07–ZPNačrt in 61/17–ZUreP–2.
- [26] Pravilnik o varstvu gozdov. 2009. Ur. l. RS, št. 114/09 in 31/16.
- [27] Tujerodne vrste z EU seznama. 2021.
<https://www.tujerodne-vrste.info/ukrepi/evropska-zakonodaja/> (13. 4. 2021).
- [28] Analiza izvajanja ukrepov Programa upravljanja območij Natura 2000 2015–2020 za obdobje 2015–2018/2019. 2020.
http://www.natura2000.si/fileadmin/user_upload/Dokumenti/LIFE_IP_NATURA_SI/Rezultati/A.3_Analiza_PUN2000_2015-20_Sektor_gozdarstvo.pdf/ (11. 4. 2020).
- [29] Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. 2020. MOP, Direkcija RS za vode. https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/DRSV/Dokumenti/Navodila_Smernice/Usmeritve-za-pripravo-GGN-dopolnitev-februar-2020.pdf/ (13. 4. 2020).
- [30] ZGS. 2025. Informacijska baza Zavoda za gozdove Slovenije: Baza prostorskih podatkov–Karta KD, december 2025.
- [31] Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja. 2004. Ur. l. RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16.
- [32] Statistični urad Republike Slovenije (SURS). 2021c. SI_STAT podatkovni portal SI_STAT. <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/Data/1505000S.px/> (7. 4. 2021).
- [33] Navodila za posodobitev obstoječih podatkov o funkcijah gozdov za potrebe obnove GGN GGO 2021–2030 verzija 6.4. 2021.
- [34] ZGS 2025. Informacijska baza Zavoda za gozdove Slovenije: Baza prostorskih podatkov 2025.
- [35] Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, služba za kulturno dediščino, območna enota Nova Gorica 2025, Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarske enote Podkraj Nanos.
- [36] Uredba EU. 2014. Uredba (EU) št. 1143/2014 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst. Uradni list Evropske Unije: 317/35.
- [37] Uredba (EU). 2016. Izvedbena Uredba komisije (EU) 2016/1141 z dne 13. julija 2016 o sprejetju seznama invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo, v skladu z Uredbo (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta. Uradni list Evropske unije: 189/4.
- [38] Uredba (EU). 2017. Izvedbena Uredba komisije (EU) 2017/1263 z dne 12. julija 2017. Uradni list Evropske unije: 182/37.
- [39] Uredba (EU). 2019. Izvedbena Uredba komisije (EU) 2019/1262 z dne 25. julija 2019 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) 2016/1141 z namenom posodobitve seznama invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo. Uradni list Evropske unije: 199/1.
- [40] Krč J., Beguš J. 2011. Zasnova modela določanja odpiranja gozdov z gozdnimi cestami za potrebe gozdnogospodarskega načrtovanja. Ljubljana, BF, Odd. za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, XXVIII. gozdarski študijski dnevi. Zbornik: 26–27 str.
- [41] Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu (ZGRM). 2002. Ur. l. RS, št. 58/02, 85/02–popr., 45/04 – ZdZPKG in 77/11.
- [42] Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD - 1). 2008. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11–ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18–ZNOrg.
- [43] Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah. 2004. Ur. l. RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08–odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16 in 62/19.
- [44] Zakon o vodah (ZV–1). 2002. Uradni list RS, št. 67/02, 2/04–ZZdrI–A, 41/04–ZVO–1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20.

- [45] Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja. 2008. Ur. l. RS, št. 89/08 in 49/20.
- [46] Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča celinskih voda. 2018. Ur. l. RS, št. 58/18.
- [47] Resolucija o nacionalnem gozdnem programu. 2007. Ur. l. RS, št. 111/2007.
- [48] SURS. 2025. Odkupne cene lesa v letu 2025.
<https://pxweb.stat.si/SiStat/sl/Podrocja/Index/85/kmetijstvo-gozdarstvo-in-ribistvo> .
- [49] Kozorog, E., Leban, F., Pagon, J., 2013, Posodobitev zbiranja in dopolnjevanja podatkov pri obnovi gozdnogospodarskih načrtov. Gozdarski vestnik, št. 10/2013. ZGDS Ljubljana.
- [50] ZGS, 2019, Načrt sanacije gozdov poškodovanih v žledolomu 30. 1.-10. 2. 2014 s spremembami in dopolnitvami v letu 2018
- [51] Kutnar, L., Veselič, Ž. Dakskobler, I., Robič, D., 2012, Tipologija gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov, Zveza gozdarskih društev Gozdarski vestnik in Gozdarski inštitut Slovenije
- [52] Turk, M., Kronike o gospodarjenju z gozdovi GGE Podkraj-Nanos 2006-2015 2006-2015,
- [52] Turk, M., Kronike o gospodarjenju z gozdovi GGE Podkraj-Nanos 2016-2025 2016-2025,
- [53] Kuščer, I, Gozdnogospodarski načrt GGE Podkraj-Nanos 2016-2025. Zavod za gozdove E., et.all. 2016 Slovenije. OE Tolmin.

11 NAČRT SO IZDELALI

Sodelavci pri izdelavi načrta

Pri obnovi načrta so pri posameznih delih sodelovali naslednji sodelavci:

Jože Kovač	Nosilec obnove načrta, tekstni del načrta, opisi sestojev, sestava načrta, fotografije.
Jožica Podreka	Tekstni del načrta, opisi sestojev, popis kontrolnih vzorčnih ploskev (del), fotografije.
Helena Zorn	Sodelovanje pri izdelavi poglavja o gozdnih prometnicah.
Peter Razpet	Sodelovanje pri izdelavi poglavja o živalskem svetu
Zoran Zavrtanik	Sodelovanje pri usklajevanju načrta na področju gozdnogojitvenih del.
Florijan Leban	Izdelava indeksa gozdnih posestnikov, digitalizacija sestojev, obdelava podatkov, izdelava kartnega dela.
Ambrož Blažko	Opisi sestojev (del).
Boštjan Komjanc	Pomoč pri izdelavi sestojne karte.
Blaž Vrčon	Popis stalnih vzorčnih ploskev.
Mag. Janez Pagon	Recenzija načrta.

Obnovo načrta smo zastavili v začetku leta 2025. Pred opisi sestojev smo že začeli z meritvami SVP. Pomladi 2025 smo izvedli tudi anketo glede problematike v GGE, z namenom vključevanja lastnikov gozdov in zainteresirane javnosti v izdelavo GGN. Sredi leta 2025 smo začeli s terenskimi opisi sestojev. Sestojno karto smo si naložili na tablico, kar nam je preko GPS omogočilo izvedbo natančnejših opisov sestojev in dodatne razmejitve sestojev na terenu. Opise sestojev smo izvedli štirje opisovalci. Upoštevali smo tudi stare podatke iz opisov sestojev (stare vektorizirane sestojne karte in opise sestojev), kar je zelo olajšalo razmejevanje sestojev ter preverjanje sestojnih tipov. V pomoč je bilo tudi poznavanje terena s strani revirnih gozdarjev, ki so pomagali pri izločanju sestojev pri pripravi v kabinetnem delu opisov sestojev. Zato ocenjujemo, da smo pri konkretni GGE zaradi uporabe starih podatkov dosegli veliko racionalizacijo. Vnos in obdelavo podatkov smo izvedli jeseni 2025 in v začetku leta 2026 ter takrat tudi izdelali načrt.

Podpisniki

Delavec, odgovoren za pripravo načrta

Jože Kovač, univ.dipl.inž.gozd.

Vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov

mag. Janez Pagon, univ.dipl.inž.gozd.

Vodja območne enote

Edo Kozorog, univ.dipl.inž.gozd.

Direktor ZGS

Gregor Danev, univ.dipl.inž.gozd.

Postopek sprejemanja načrta

Osnutek načrta je bil izdelan in določen dne: 25. 05. 2026

Predlog načrta je bil izdelan in določen dne:

12 PRILOGE

12.1 OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote

Preglednica LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	4.191,19	1.928,24	23,45	6.142,88
Delež (%)	68,23	31,39	0,38	100,00

Preglednica GF1: Gozdni fondi po kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi (RGR)	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	PR
30630-primorska bukovja z borom	796,23	109,2	69,6	178,8	1,74	1,58	3,32	20,3	13,2	17,6	94,6
30640-primorska bukovja	721,24	37,4	223,7	261,1	0,93	4,76	5,70	18,2	22,0	21,4	98,2
33090-jelova bukovja dobrih rastišč	2.424,52	162,1	151,8	314,0	4,37	3,62	7,99	24,3	24,5	24,4	95,8
33190-jelova bukovja sušnih rastišč	499,90	140,5	131,3	271,8	3,78	3,21	6,99	20,0	19,4	19,7	76,6
33290-jelova bukovja hladnih leg meš	1.047,35	150,8	178,2	329,0	4,18	3,52	7,70	21,1	24,6	23,0	98,2
34540-visokogorska bukovja	636,90	44,5	243,6	288,1	1,04	4,58	5,62	16,3	21,2	20,4	104,8
VEČNAMENSKI GOZDOVI skupaj	6.126,14	124,6	162,0	286,6	3,20	3,54	6,74	22,3	22,6	22,5	95,6
60000-gozdni rezervati	16,74	50,4	258,1	308,4	0,82	4,63	5,45	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI skupaj	16,74	50,4	258,1	308,4	0,82	4,63	5,45	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	6.142,88	124,4	162,2	286,7	3,19	3,54	6,73	22,3	22,5	22,4	95,4

Preglednica RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	262,94	4,3							
Drogovnjak	1.638,30	26,6	6,25	0,4	0,0	7,8	74,7	17,5	
Debeljak	1.570,20	25,6	176,16	11,2	22,5	49,6	16,9	11,0	
Sestoj v obnovi	961,85	15,7	490,20	51,0	18,3	68,6	10,5	2,6	
Raznomerno (sk-gnz)	1.285,28	20,9	295,34	23,0	21,6	65,7	11,6	1,1	
Panjevec	308,83	5,0							
Pionirski gozd z grmišči	115,48	1,9							
Skupaj	6.142,88	100,0	967,95	15,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Opomba: V drogovnjaku in debeljaku lahko podmladek pokriva do 35% površine.

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	262,94	25,4	45,1	19,8	9,7	12,9	50,6	32,5	4,0	33,0	26,9	16,8	23,3
Drogovnjak	1.638,30	13,4	37,1	47,0	2,5	29,9	33,9	36,2	0,0	30,6	42,0	20,5	6,9
Debeljak	1.570,20					73,8	15,4	10,8	0,0	9,9	62,1	22,1	5,9
Sestoj v obnovi	961,85					66,1	28,2	5,3	0,4				
Raznomerno (sk-gnz)	1.285,28					58,9	25,3	15,8	0,0				
Panjevec	308,83												
Pionirski gozd z grmišči	115,48												
Skupaj	6.142,88												

Preglednici LZ1 in LZ1/VNG*: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	5,3	16,5	20,1	24,4	33,7	45,5	15,9
Jelka	4,0	11,7	14,9	22,7	46,7	63,4	22,1

PRILOGE

Bor	3,3	17,7	30,3	25,9	22,8	15,3	5,3
Macesen	4,9	22,4	34,6	23,8	14,3	0,2	0,1
Ostali iglavci	3,2	14,2	29,6	24,7	28,3	0,1	0,0
Bukev	12,3	28,7	27,3	21,0	10,7	132,1	46,0
Hrast	23,1	24,7	19,6	22,1	10,5	0,9	0,3
Plemeniti listavci	12,6	29,7	27,1	20,4	10,2	15,9	5,6
Drugi trdi listavci	22,1	25,6	22,7	21,5	8,1	12,8	4,5
Mehki listavci	24,6	35,5	18,3	12,2	9,4	0,5	0,2
Iglavci	4,4	14,2	18,7	23,8	38,9	124,4	43,4
Listavci	13,2	28,6	26,8	21,0	10,4	162,2	56,6
Skupaj	9,4	22,3	23,3	22,2	22,8	286,7	100

Preglednica/LZ1/VNG: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	5,3	16,5	20,1	24,4	33,7	15,9	45,6
Jelka	4,0	11,7	14,9	22,7	46,7	22,2	63,5
Bor	3,3	17,7	30,3	25,9	22,8	5,3	15,3
Macesen	4,9	22,4	34,6	23,8	14,3	0,1	0,2
Ostali igl.	3,2	14,2	29,6	24,7	28,3	0,0	0,1
Bukev	12,4	28,7	27,3	21,0	10,6	45,9	131,8
Hrast	23,1	24,7	19,6	22,1	10,5	0,3	0,9
Pl. Ist.	12,6	29,8	27,1	20,4	10,1	5,6	15,9
Dr. tr. Ist.	21,9	25,6	22,8	21,5	8,2	4,5	12,8
Meh. Ist.	24,6	35,5	18,3	12,2	9,4	0,2	0,5
Iglavci	4,4	14,2	18,7	23,8	38,9	43,5	124,6
Listavci	13,2	28,6	26,9	21,0	10,3	56,5	162,0
Skupaj	9,4	22,4	23,2	22,2	22,8	100,0	286,6

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,42	0,74	0,64	0,64	0,75	47,4	3,19
Listavci	1,07	1,20	0,73	0,41	0,13	52,6	3,54
Skupaj	1,49	1,94	1,37	1,05	0,88	100,0	6,73

Preglednica/PR1/VNG: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,42	0,74	0,65	0,64	0,75	47,4	3,20
Listavci	1,07	1,20	0,74	0,41	0,13	52,6	3,55
Skupaj	1,49	1,94	1,39	1,05	0,88	100,0	6,75

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	170.194	22,3											
Listavci	224.279	22,5											
Skupaj	394.473	22,4											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												

PRILOGE

Skupaj														
--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	40,52	40,52											
Priprava tal	ha	5,69	5,69											
Sadnja	ha	23,95	23,95											
Obžetev	ha	13,05	39,04											
Nega mladja	ha	81,91	117,55											
Nega gošče	ha	52,32	209,01											
Nega letvenjaka	ha	45,84	49,13											
Nega ml. drog.	ha	83,48	83,48											
Vzdrževanje protipožarnih objektov	km	15,00	15,00											
Zaščita s premazom	ha	7,37	22,11											
Zaščita z ograjo	m	600,00	600,00											
Nar. razvoj biotopov	m ³	29,86	29,86											

12.2 OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda

Rastiščnogojitveni razred: Primorska bukovja z borom - 30630

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	443,23	353,00	0,00	796,23
Delež (%)	55,7	44,3	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	3,2	17,9	28,3	31,0	19,6	11,8	21,1
Jelka	1,2	13,2	23,2	48,0	14,4	0,3	0,5
Bor	2,4	17,0	31,4	26,9	22,3	48,7	87,1
Macesen	2,5	27,8	40,8	17,9	11,0	0,2	0,4
Ostali igl.	3,8	35,8	45,3	5,7	9,4	0,1	0,1
Bukev	16,9	28,3	22,3	20,3	12,2	10,6	18,9
Hrast	30,1	18,6	21,4	25,4	4,5	0,1	0,3
Pl. lst.	24,2	26,2	21,3	19,7	8,6	0,6	1,1
Dr. tr. lst.	21,1	24,4	22,7	22,8	9,0	27,3	48,8
Meh. lst.	39,1	37,8	11,3	5,5	6,3	0,3	0,5
Iglavci	2,5	17,2	30,9	27,7	21,7	61,1	109,2
Listavci	20,1	25,6	22,5	22,0	9,8	38,9	69,6
Skupaj	9,4	20,5	27,5	25,5	17,1	100,0	178,8

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,16	0,53	0,56	0,35	0,14	52,4	1,74
Listavci	0,69	0,44	0,24	0,17	0,04	47,6	1,58
Skupaj	0,85	0,97	0,80	0,52	0,18	100,0	3,32

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	0,00	0,0	255,22	32,1	151,78	19,0	389,23	48,9	796,23	100,0
Skupaj vsi gozdovi	0,00	0,0	255,22	32,1	151,78	19,0	389,23	48,9	796,23	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	8,8	6,3	15,1	20,0	5,0	25,0	28,8	11,3	40,1	13,8
30 - 49 cm	2,5	0,0	2,5	12,5	0,0	12,5	15,0	0,0	15,0	24,8
50 in več cm	1,3	0,0	1,3	0,0	1,3	1,3	1,3	1,3	2,6	7,7
Skupaj	12,6	6,3	18,9	32,5	6,3	38,8	45,1	12,6	57,7	46,3

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

PRILOGE

Razvojna faza oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	22,66	2,8							
Drogovnjak	231,33	29,1	4,55	2,0	0,0	4,8	71,2	24,0	
Debeljak	237,65	29,9	29,35	12,4	0,0	33,6	40,8	25,6	
Sestoj v obnovi	43,66	5,5	17,96	41,1	0,0	24,6	49,6	25,8	
Raznomerno (sk-gnz)	91,74	11,5	12,63	13,8	0,0	70,9	29,1	0,0	
Panjevec	125,38	15,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pionirski gozd z grmišči	43,81	5,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Skupaj	796,23	100,0	64,49	8,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Opomba: V drogovnjaku in debeljaku lahko podmladek pokriva do 35% površine.

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	7,72	0,20	0,00	0,00	0,00	20,45	2,61	33,51	0,00	64,49
%	1,00	0,03	0,00	0,00	0,00	2,64	0,34	4,33	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	15	0,0	0,0	46,7	53,3	0,0
Bor	46	6,5	2,2	23,9	50,0	17,4
Bukev	3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Pl. list.	5	0,0	0,0	40,0	20,0	40,0
Dr. tr. list.	5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	61	4,9	1,6	29,5	50,9	13,1
Skupaj listavci	13	0,0	0,0	15,4	7,7	76,9
Skupaj	74	4,1	1,4	27,0	43,2	24,3

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	3,7
Veje/krošnja	3,7
Osutost	2,0
Skupaj	9,4

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	16.911	18.615	108,6	5,1
Listavci	6.363	3.002	46,8	0,8
Skupaj	23.274	21.617	91,7	5,9

Preglednica PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Razširjeni debelinski razredi (v % od LZ)			Skupaj	
	10 - 29 cm	30 - 49 cm	nad 50 cm	%	m ³ /ha
Iglavci	33	33	19	86	23,4

PRILOGE

Listavci	14	8	15	14	3,8
Skupaj	23	27	18	100	27,2

Preglednica GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006-2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	21,3	0,5	51,1	0,1	0,1	7,8	0,1	0,4	18,5	0,1
2016	14,0	0,5	54,8	0,2	0,1	8,1	0,1	0,5	21,8	0,2
2026	11,8	0,3	48,7	0,2	0,1	10,6	0,1	0,6	27,3	0,3

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	17.659	20,3											
Listavci	7.330	13,2											
Skupaj	24.989	17,6											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	0,19	0,19											
Obžetev	ha	0,11	0,22											
Nega mladja	ha	1,47	1,47											
Nega gošče	ha	0,87	0,87											
Nega letvenjaka	ha	6,90	6,90											
Vzdrževanje protipožarnih objektov	km	15,00	15,00											
Zaščita s premazom	ha	0,58	1,74											
Naravni razvoj biotopov	ha	9,35	9,35											

Rastičnogojitveni razred: Primorska bukovja - 30640**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	660,08	60,56	0,60	721,24
Delež (%)	91,5	8,4	0,1	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	2,1	16,1	28,4	33,0	20,4	10,7	27,9
Jelka	1,3	10,5	23,9	40,7	23,6	2,0	5,2
Bor	12,9	30,6	29,4	16,4	10,7	1,3	3,4
Macesen	3,5	25,5	35,9	20,3	14,8	0,2	0,5
Ostali igl.	1,3	3,9	25,7	34,8	34,3	0,1	0,3
Bukev	15,9	26,8	24,8	21,8	10,7	66,2	172,7
Hrast	23,1	24,5	19,4	22,1	10,9	2,8	7,4
Pl. lst.	21,9	30,3	18,3	17,2	12,3	2,1	5,5
Dr. tr. lst.	24,8	24,6	20,5	21,4	8,7	13,8	35,9
Meh. lst.	24,1	35,9	15,5	11,2	13,3	0,8	2,1
Iglavci	3,0	16,7	28,0	32,3	20,0	14,3	37,4
Listavci	17,8	26,6	23,7	21,5	10,4	85,7	223,7
Skupaj	15,6	25,2	24,3	23,1	11,8	100,0	261,1

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,06	0,24	0,29	0,25	0,09	16,4	0,93
Listavci	2,36	1,34	0,62	0,35	0,09	83,6	4,76
Skupaj	2,42	1,58	0,91	0,60	0,18	100,0	5,69

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	548,51	76,1	120,59	16,7	49,15	6,8	2,99	0,4	721,24	100,0
Skupaj vsi gozdovi	548,51	76,1	120,59	16,7	49,15	6,8	2,99	0,4	721,24	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	1,1	15,6	16,7	3,3	25,6	28,9	4,4	41,2	45,6	14,7
30 - 49 cm	1,1	2,2	3,3	2,2	10,0	12,2	3,3	12,2	15,5	23,7
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2,2	17,8	20,0	5,5	35,6	41,1	7,7	53,4	61,1	38,4

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	18,10	2,5							
Drogovnjak	181,49	25,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	142,94	19,8	8,63	6,0	0,0	49,7	47,7	2,6	

PRILOGE

Sestoj v obnovi	88,04	12,2	39,81	45,2	4,9	58,6	19,7	16,8
RAZNOMERNO (sk-gnz)	111,14	15,4	21,18	19,1	16,2	66,7	5,9	11,2
Panjevec	138,88	19,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	40,65	5,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	721,24	100,0	69,62	9,7	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	3,70	0,71	48,56	0,91	6,24	9,50	0,00	69,62
%	0,53	0,10	6,91	0,13	0,89	1,35	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	3	0,0	0,0	33,3	66,7	0,0
Jelka	4	0,0	25,0	75,0	0,0	0,0
Bor	13	0,0	7,7	38,5	7,7	46,1
Bukev	70	0,0	2,9	25,7	45,7	25,7
Hrast	4	0,0	0,0	25,0	75,0	0,0
Pl. list.	4	0,0	50,0	25,0	25,0	0,0
Dr. tr. list.	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Meh. list.	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	20	0,0	10,0	45,0	15,0	30,0
Skupaj listavci	80	0,0	5,0	26,3	44,9	23,8
Skupaj	100	0,0	6,0	30,0	39,0	25,0

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	2,0
Veje/krošnja	4,0
Osutost	1,1
Skupaj	7,1

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	6.216	4.888	78,6	1,3
Listavci	34.269	11.153	32,5	3,1
Skupaj	40.485	16.040	39,6	4,4

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Razširjeni debelinski razredi (v % od LZ)			Skupaj	
	10 - 29 cm	30 - 49 cm	nad 50 cm	%	m ³ /ha
Iglavci	27	24	21	30	6,8
Listavci	12	15	9	70	15,5
Skupaj	14	17	13	100	22,3

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

PRILOGE

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	16,7	2,6	1,5	0,3	0,2	61,4	2,2	1,7	13,1	0,3
2016	14,6	2,1	1,6	0,3	0,1	62,9	2,7	2,0	12,9	0,8
2026	10,7	2,0	1,3	0,2	0,1	66,2	2,8	2,1	13,8	0,8

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	4.918	18,2											
Listavci	35.425	22,0											
Skupaj	40.343	21,4											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Nega mladja	ha	1,42	1,42											
Nega gošče	ha	1,74	2,10											
Nega letvenjaka	ha	2,62	2,62											
Nega ml. drog.	ha	0,28	0,28											
Zaš. s premaz.	ha	1,64	4,92											
Zaščita z ograjo	m	100,00	100,00											

Rastičnogojitveni razred: Jelova bukovja dobrih rastišč mešana z iglavci - 33090**Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.326,86	1.088,55	9,11	2.424,52
Delež (%)	54,7	44,9	0,4	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	6,9	16,3	17,0	20,9	38,9	16,8	52,8
Jelka	3,8	10,0	13,3	21,6	51,3	34,0	106,7
Bor	3,3	11,1	17,7	21,5	46,4	0,8	2,6
Macesen	2,3	10,1	17,1	21,8	48,7	0,0	0,1
Bukev	9,8	28,5	28,9	22,4	10,4	41,6	130,1
Hrast	12,5	39,8	28,4	17,0	2,3	0,0	0,0
Pl. Ist.	10,7	29,3	28,7	21,9	9,4	6,2	19,5
Dr. tr. Ist.	17,4	33,5	25,8	17,3	6,0	0,6	2,0
Meh. Ist.	14,4	38,6	28,4	16,2	2,4	0,0	0,1
Iglavci	4,8	12,1	14,6	21,3	47,2	51,6	162,1
Listavci	10,0	28,7	28,9	22,2	10,2	48,4	151,8
Skupaj	7,3	20,1	21,5	21,8	29,3	100,0	314,0

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,64	0,91	0,75	0,83	1,24	54,7	4,37
Listavci	0,81	1,29	0,87	0,50	0,15	45,3	3,62
Skupaj	1,45	2,20	1,62	1,33	1,39	100,0	7,99

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	2.324,91	95,9	99,61	4,1	2.424,52	100,0
Skupaj vsi gozdovi	2.324,91	95,9	99,61	4,1	2.424,52	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo dreve v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe dreve			Ležeče dreve			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	8,2	6,6	14,8	11,8	13,9	25,7	20,0	20,5	40,5	14,6
30 - 49 cm	1,9	1,0	2,9	2,3	1,3	3,6	4,2	2,3	6,5	10,9
50 in več cm	0,2	0,1	0,3	0,4	0,2	0,6	0,6	0,3	0,9	2,4
Skupaj	10,3	7,7	18,0	14,5	15,4	29,9	24,8	23,1	47,9	27,9

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	135,82	5,6							
Drogovnjak	580,26	23,9	0,27	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	
Debeljak	592,44	24,4	70,67	11,9	34,0	35,5	13,9	16,6	
Sestoj v obnovi	515,52	21,3	276,17	53,6	11,5	87,1	1,2	0,2	

PRILOGE

RAZNOMERNO (sk-gnz)	588,12	24,3	125,91	21,4	25,8	63,7	10,5	0,0
Panjevec	4,17	0,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	8,19	0,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2.424,52	100,0	473,02	19,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	81,23	78,55	0,07	221,56	88,51	3,09	0,01	473,02
%	3,55	3,43	0,00	9,68	3,87	0,14	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	377	2,1	25,2	49,1	20,7	2,9
Jelka	766	5,6	33,4	45,8	13,4	1,8
Bor	32	0,0	9,4	25,0	40,6	25,0
Ostali igl.	4	25,0	25,0	25,0	25,0	0,0
Bukev	1.088	1,1	13,9	33,5	35,0	16,5
Pl. Ist.	205	4,4	25,9	27,8	31,7	10,2
Dr. tr. Ist.	2	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Meh. Ist.	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj iglavci	1.179	4,4	30,1	46,2	16,5	2,8
Skupaj listavci	1.296	1,6	15,7	32,6	34,6	15,5
Skupaj	2.475	2,9	22,6	39,0	26,0	9,5

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	3,8
Veje/krošnja	13,0
Osutost	1,5
Skupaj	18,3

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	89.149	79.865	89,6	22,0
Listavci	72.032	43.673	60,6	12,0
Skupaj	161.181	123.538	76,6	34,0

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Razširjeni debelinski razredi (v % od LZ)			Skupaj	
	10 - 29 cm	30 - 49 cm	nad 50 cm	%	m ³ /ha
Iglavci	7	25	29	65	32,9
Listavci	15	28	26	35	18,0
Skupaj	12	27	29	100	50,9

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
------	--------	-------	-----	---------	---------	-------	-------	-----------	-------------	-----------

PRILOGE

2006	19,1	38,8	0,8	0,0	0,0	34,7	0,0	6,0	0,5	0,0
2016	18,4	34,5	0,8	0,0	0,0	40,3	0,0	5,5	0,5	0,0
2026	16,8	34,0	0,8	0,0	0,0	41,6	0,0	6,2	0,6	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	95.639	24,3											
Listavci	90.053	24,5											
Skupaj	185.692	24,4											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	25,03	25,03											
Priprava tal	ha	5,28	5,28											
Sadnja	ha	9,18	9,18											
Obžetev	ha	9,96	29,88											
Nega mladja	ha	65,99	99,83											
Nega gošče	ha	40,35	184,81											
Nega letvenjaka	ha	23,66	25,55											
Nega ml. drog.	ha	70,95	70,95											
Zaščita s premazom	ha	4,90	14,70											
Zaščita z ograjo	m	100,00	100,00											
Nar. razvoj biotopov	ha	3,77	3,77											

Rastičnogojitveni razred: Jelova bukovja sušnih rastišč mešana z iglavci - 33190**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	387,58	111,60	0,72	499,90
Delež (%)	77,6	22,3	0,1	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	4,9	19,2	25,3	20,8	29,8	19,6	53,4
Jelka	4,9	16,4	18,9	17,6	42,2	20,1	54,6
Bor	5,9	21,5	30,6	24,6	17,4	11,6	31,5
Macesen	8,0	20,2	34,5	30,6	6,7	0,4	1,0
Ostali igl.	14,2	17,8	7,1	14,2	46,7	0,0	0,1
Bukev	12,8	28,1	30,4	19,9	8,8	39,3	106,6
Pl. lst.	13,6	27,9	31,0	19,4	8,1	3,1	8,5
Dr. tr. lst.	19,8	28,0	29,5	19,6	3,1	5,7	15,6
Meh. lst.	16,8	30,5	31,0	17,0	4,7	0,2	0,6
Iglavci	5,2	18,7	24,1	20,4	31,6	51,7	140,5
Listavci	13,7	28,0	30,3	19,9	8,1	48,3	131,3
Skupaj	9,3	23,2	27,0	20,2	20,3	100,0	271,8

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,52	1,06	0,92	0,60	0,69	54,0	3,78
Listavci	1,06	1,06	0,70	0,32	0,08	46,0	3,21
Skupaj	1,58	2,12	1,62	0,92	0,77	100,0	6,99

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	324,77	65,0	175,13	35,0	0,00	0,0	0,00	0,0	499,90	100,0
Skupaj vsi gozdovi	324,77	65,0	175,13	35,0	0,00	0,0	0,00	0,0	499,90	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	8,1	5,6	13,7	15,4	11,2	26,6	23,5	16,8	40,3	13,2
30 - 49 cm	1,7	1,0	2,7	2,9	2,4	5,3	4,6	3,4	8,0	12,3
50 in več cm	0,0	0,2	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0	0,4	0,4	1,5
Skupaj	9,8	6,8	16,6	18,3	13,8	32,1	28,1	20,6	48,7	27,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	16,01	3,2							
Drogovnjak	190,13	38,0	1,43	0,8	0,0	0,0	100,0	0,0	
Debeljak	120,78	24,2	11,26	9,3	53,6	42,3	3,6	0,5	
Sestoj v obnovi	55,27	11,1	26,59	48,1	5,9	65,9	26,4	1,8	

PRILOGE

RAZNOMERNO (sk-gnz)	65,83	13,2	11,77	17,9	2,0	48,2	42,1	7,7
Panjevec	37,17	7,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	14,71	2,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	499,90	100,0	51,05	10,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	12,14	4,64	0,00	27,52	4,54	2,21	0,00	51,05
%	2,51	0,96	0,00	5,69	0,94	0,46	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	102	0,0	14,7	40,2	34,3	10,8
Jelka	93	3,2	25,8	45,2	21,5	4,3
Bor	83	0,0	12,0	28,9	41,0	18,1
Macesen	4	0,0	50,0	25,0	25,0	0,0
Bukev	228	0,0	14,5	25,4	30,3	29,8
Pl. list.	25	0,0	12,0	32,0	44,0	12,0
Dr. tr. list.	8	0,0	0,0	0,0	12,5	87,5
Skupaj iglavci	282	1,1	18,1	38,3	31,9	10,6
Skupaj listavci	261	0,0	13,8	25,3	31,0	29,9
Skupaj	543	0,6	16,0	32,0	31,5	19,9

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	2,5
Veje/krošnja	6,9
Osutost	2,6
Skupaj	12,0

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	13.303	14.238	107,0	3,9
Listavci	10.909	6.316	57,9	1,7
Skupaj	24.212	20.554	84,9	5,7

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Razširjeni debelinski razredi (v % od LZ)			Skupaj	
	10 - 29 cm	30 - 49 cm	nad 50 cm	%	m ³ /ha
Iglavci	22	32	28	70	29,6
Listavci	14	23	34	30	12,9
Skupaj	17	27	29	100	42,4

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	21,2	22,7	15,1	0,2	0,0	33,2	0,0	3,1	4,6	0,0

PRILOGE

2016	21,5	20,6	13,6	0,5	0,0	35,5	0,0	3,0	5,1	0,2
2026	19,6	20,1	11,6	0,4	0,0	39,3	0,0	3,1	5,7	0,2

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	14.074	20,0											
Listavci	12.719	19,4											
Skupaj	26.793	19,7											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	0,59	0,59											
Sadnja	ha	0,88	0,88											
Obžetev	ha	0,85	2,55											
Nega mladja	ha	4,26	4,26											
Nega gošče	ha	2,22	9,96											
Nega letvenjaka	ha	2,54	2,66											
Nega ml. drog.	ha	3,29	3,29											

Rastičnogojitveni razred: Jelova bukovja hladnih leg mešana z iglavci - 33290**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	781,28	261,19	4,88	1.047,35
Delež (%)	74,6	24,9	0,5	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	5,0	15,6	17,3	25,6	36,5	20,2	66,6
Jelka	4,8	14,8	16,3	25,4	38,7	25,6	84,3
Bukev	9,3	30,4	28,3	20,6	11,4	47,6	156,4
Pl. lst.	10,2	31,1	28,1	19,8	10,8	6,5	21,5
Dr. tr. lst.	13,8	38,8	30,6	12,2	4,6	0,0	0,1
Meh. lst.	13,2	31,3	26,4	23,0	6,1	0,1	0,2
Iglavci	4,9	15,2	16,7	25,5	37,7	45,8	150,8
Listavci	9,5	30,3	28,3	20,5	11,4	54,2	178,2
Skupaj	7,3	23,4	23,0	22,8	23,5	100,0	329,0

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,54	1,00	0,78	0,92	0,94	54,3	4,18
Listavci	0,84	1,35	0,79	0,40	0,14	45,7	3,52
Skupaj	1,38	2,35	1,57	1,32	1,08	100,0	7,70

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Skupaj	
	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	1.047,35	100,0	1.047,35	100,0
Skupaj vsi gozdovi	1.047,35	100,0	1.047,35	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	5,1	10,2	15,3	9,7	15,9	25,6	14,8	26,1	40,9	15,2
30 - 49 cm	3,5	2,6	6,1	3,6	3,3	6,9	7,1	5,9	13,0	21,7
50 in več cm	0,4	0,1	0,5	0,5	0,4	0,9	0,9	0,5	1,4	4,2
Skupaj	9,0	12,9	21,9	13,8	19,6	33,4	22,8	32,5	55,3	41,1

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	31,80	3,0							
Drogovnjak	180,42	17,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	289,08	27,6	36,47	12,6	25,8	67,3	6,9	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	171,79	16,4	92,43	53,8	43,7	40,4	15,4	0,5	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	372,05	35,6	115,56	31,1	22,6	67,7	9,7	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	2,21	0,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

PRILOGE

Skupaj	1.047,35	100,0	244,46	23,3	0,0	0,0	0,0	0,0
---------------	-----------------	--------------	---------------	-------------	------------	------------	------------	------------

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Dr.igl.	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	64,01	45,83	0,00	105,40	29,04	0,05	0,13	244,46
%	6,30	4,51	0,00	10,38	2,86	0,00	0,01	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	262	2,7	25,6	40,4	29,8	1,5
Jelka	269	3,0	30,1	44,6	18,2	4,1
Bukev	537	2,4	10,4	35,4	30,0	21,8
Pl. list.	74	9,5	8,1	35,1	25,7	21,6
Dr. tr. list.	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	531	2,8	27,9	42,6	23,9	2,8
Skupaj listavci	612	3,3	10,1	35,3	29,4	21,9
Skupaj	1.143	3,1	18,4	38,6	26,9	13,0

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	3,2
Veje/krošnja	10,7
Osutost	2,6
Skupaj	16,5

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	36.308	33.608	92,6	9,3
Listavci	42.032	17.762	42,3	4,9
Skupaj	78.340	51.371	65,6	14,1

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Razširjeni debelinski razredi (v % od LZ)			Skupaj	
	10 - 29 cm	30 - 49 cm	nad 50 cm	%	m ³ /ha
Iglavci	6	31	37	65	32,1
Listavci	9	21	24	35	17,0
Skupaj	8	26	34	100	49,1

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	26,7	21,5	0,2	0,0	0,0	45,1	0,0	6,5	0,0	0,0
2016	24,1	21,5	0,0	0,0	0,0	48,0	0,0	6,3	0,0	0,1
2026	20,2	25,6	0,0	0,0	0,0	47,6	0,0	6,5	0,0	0,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

PRILOGE

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	33.283	21,1											
Listavci	45.857	24,6											
Skupaj	79.140	23,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	14,53	14,53											
Priprava tal	ha	0,41	0,41											
Sadnja	ha	3,61	3,61											
Obžetev	ha	1,88	5,64											
Nega mladja	ha	5,94	7,74											
Nega gošče	ha	4,36	6,52											
Nega letvenjaka	ha	7,33	8,61											
Nega ml. drog.	ha	8,96	8,96											
Zaščita z ograjo	m	400,00	400,00											

Rastičnogojitveni razred: Visokogorska bukovja - 34540**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	592,16	36,60	8,14	636,90
Delež (%)	93,0	5,7	1,3	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	1,8	17,3	28,1	35,4	17,4	9,7	27,9
Jelka	1,5	13,9	27,3	35,7	21,6	5,8	16,6
Bukev	18,1	29,6	23,9	18,2	10,2	73,6	212,4
Pl. lst.	17,7	30,0	23,3	18,2	10,8	10,2	29,3
Dr. tr. lst.	24,9	35,7	16,9	10,7	11,8	0,6	1,7
Meh. lst.	51,6	40,1	6,2	2,1	0,0	0,1	0,2
Iglavci	1,7	16,0	27,8	35,5	19,0	15,4	44,5
Listavci	18,1	29,7	23,8	18,1	10,3	84,6	243,6
Skupaj	15,6	27,6	24,4	20,8	11,6	100,0	288,1

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,04	0,27	0,33	0,31	0,09	18,5	1,04
Listavci	1,44	1,50	0,88	0,53	0,22	81,5	4,58
Skupaj	1,48	1,77	1,21	0,84	0,31	100,0	5,62

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	593,77	93,2	43,13	6,8	636,90	100,0
Skupaj vsi gozdovi	593,77	93,2	43,13	6,8	636,90	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	10,8	20,0	30,8	4,6	21,5	26,1	15,4	41,5	56,9	18,7
30 - 49 cm	0,0	4,6	4,6	0,0	10,8	10,8	0,0	15,4	15,4	22,9
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	10,8	24,6	35,4	4,6	32,3	36,9	15,4	56,9	72,3	41,6

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	38,55	6,1							
Drogovnjak	274,67	43,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	174,00	27,3	19,78	11,4	0,4	94,8	4,8	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	87,57	13,7	37,24	42,5	37,4	34,9	27,7	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	56,20	8,8	8,22	14,6	17,9	82,1	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	5,91	0,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

PRILOGE

Skupaj	636,90	100,0	65,24	10,2	0,0	0,0	0,0	0,0
---------------	---------------	--------------	--------------	-------------	------------	------------	------------	------------

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	8,79	7,71	0,00	38,99	9,65	0,10	0,00	65,24
%	1,47	1,29	0,00	6,52	1,61	0,02	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	7	0,0	71,4	28,6	0,0	0,0
Jelka	6	0,0	0,0	83,3	16,7	0,0
Bukev	67	3,0	19,4	29,8	29,9	17,9
Pl. list.	6	16,7	0,0	33,3	33,3	16,7
Skupaj iglavci	13	0,0	38,5	53,8	7,7	0,0
Skupaj listavci	73	4,1	17,8	30,2	30,1	17,8
Skupaj	86	3,5	20,9	33,8	26,7	15,1

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	3,4
Veje/krošnja	11,9
Osutost	1,5
Skupaj	16,8

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	5.692	6.083	106,9	1,7
Listavci	29.868	17.078	57,2	4,7
Skupaj	35.560	23.161	65,1	6,4

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Razširjeni debelinski razredi (v % od LZ)			Skupaj	
	10 - 29 cm	30 - 49 cm	nad 50 cm	%	m ³ /ha
Iglavci	15	26	39	26	9,6
Listavci	14	27	22	74	26,9
Skupaj	14	27	29	100	36,5

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	12,9	7,6	0,0	0,0	0,0	69,6	0,0	9,5	0,5	0,0
2016	12,1	6,4	0,0	0,0	0,0	71,4	0,0	9,5	0,5	0,1
2026	9,7	5,8	0,0	0,0	0,0	73,6	0,0	10,2	0,6	0,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

PRILOGE

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	4.621	16,3											
Listavci	32.895	21,2											
Skupaj	37.516	20,4											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	0,37	0,37											
Sadnja	ha	10,09	10,09											
Obžetev	ha	0,25	0,75											
Nega mladja	ha	2,83	2,83											
Nega gošče	ha	2,78	4,75											
Nega letvenjaka	ha	2,79	2,79											
Zašč. s premazom	ha	0,25	0,75											

Rastičnogojitveni razred: Gozdni rezervati - 60000**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	0,00	16,74	0,00	16,74
Delež (%)	0,0	100,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	1,4	7,1	19,4	23,7	48,4	10,6	32,8
Jelka	0,8	6,9	20,2	25,2	46,9	4,4	13,7
Bor	2,7	5,4	20,1	24,8	47,0	1,3	3,9
Bukev	10,4	19,4	19,8	16,7	33,7	70,4	217,0
Pl. list.	8,8	19,6	20,4	16,9	34,3	8,5	26,3
Dr. tr. list.	80,7	19,3	0,0	0,0	0,0	4,8	14,8
Iglavci	1,3	6,9	19,7	24,2	47,9	16,3	50,4
Listavci	14,3	19,4	18,7	15,8	31,8	83,7	258,1
Skupaj	12,2	17,4	18,9	17,1	34,4	100,0	308,4

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,04	0,13	0,24	0,20	0,21	15,1	0,82
Listavci	1,78	1,19	0,72	0,42	0,52	84,9	4,63
Skupaj	1,82	1,32	0,96	0,62	0,73	100,0	5,45

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Skupaj	
	ha	%	ha	%
Gpn, ukrepi niso dovoljeni	16,74	100,0	16,74	100,0
Skupaj vsi gozdovi	16,74	100,0	16,74	100,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Debeljak	13,31	79,5						
RAZNOMERNO (sk-gnz)	0,20	1,2	0,07	35,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Panjevec	3,23	19,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	16,74	100,0	0,07	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01	0,05	0,00	0,07
%	0,00	0,00	0,00	0,06	0,00	0,06	0,30	0,00	100,00

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	12,0	6,5	1,9	0,0	0,0	66,2	7,6	5,8	0,0
2016	12,0	6,5	1,9	0,0	0,0	67,2	7,5	4,9	0,0

PRILOGE

2026	10,6	4,4	1,3	0,0	0,0	70,4	8,5	4,8	0,0
------	------	-----	-----	-----	-----	------	-----	-----	-----

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	0	0,0											
Listavci	0	0,0											
Skupaj	0	0,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Naravni razvoj biotopov	ha	16,74	16,74											

12.3 OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah**Zasebni gozdovi****Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov**

Gospodarske kat. gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	4.191,19	110,3	183,7	293,9	2,79	3,97	6,76	19,3	21,5	20,7	89,9
Skupaj vsi gozdovi	4.191,19	110,3	183,7	293,9	2,79	3,97	6,76	19,3	21,5	20,7	89,9

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	110,43	2,6
Drogovnjak	1.246,24	29,8
Debeljak	1.108,17	26,4
Sestoj v obnovi	476,77	11,4
Raznomerno (sk-gnz)	925,87	22,1
Panjevec	222,01	5,3
Pionirski gozd z grmišči	101,70	2,4
Skupaj:	4.191,19	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	15,1
Jelka	17,2
Bor	5,1
Macesen	0,1
Ostali igl.	0,0
Bukev	52,2
Hrast	0,5
Pl. lst.	5,2
Dr. tr. lst.	4,4
Meh. lst.	0,2
Iglavci	37,5
Listavci	62,5
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	4,1	14,8	20,3	24,6	36,2	37,5	110,3
Listavci	13,6	29,1	26,4	20,5	10,4	62,5	183,7
Skupaj	10,0	23,7	24,1	22,1	20,1	100,0	293,9

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	88.972	19,3											
Listavci	165.646	21,5											
Skupaj	254.618	20,7											

PRILOGE

Neizkor.drev.	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	2,97	2,97											
Priprava tal	ha	0,16	0,16											
Sadnja	ha	14,01	14,01											
Obžetev	ha	1,00	2,89											
Nega mladja	ha	11,22	11,22											
Nega gošče	ha	9,45	12,44											
Nega letvenjaka	ha	16,09	19,38											
Nega ml. drog.	ha	5,99	5,99											
Zašč. s premazom	ha	2,72	8,16											

Državni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondii po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			% na PR
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	1.911,50	156,7	113,9	270,6	4,10	2,58	6,68	27,0	26,5	26,8	109,0
GPN, ukrepi niso dovoljeni	16,74	50,4	258,1	308,4	0,82	4,63	5,45	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	1.928,24	155,8	115,2	270,9	4,07	2,60	6,67	26,9	25,9	26,5	107,7

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	150,71	7,8
Drogovnjak	383,76	19,9
Debeljak	453,06	23,5
Sestoj v obnovi	483,70	25,1
RAZNOMERNO (sk-gnz)	357,21	18,5
Panjevec	86,28	4,5
Pionirski gozd z grmišči	13,52	0,7
Skupaj:	1.928,24	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	17,7
Jelka	33,7
Bor	6,0
Macesen	0,1
Ostali igl.	0,0
Bukev	31,3
Hrast	0,0
Pl. lst.	6,4
Dr. tr. lst.	4,7
Meh. lst.	0,0
Iglavci	57,5
Listavci	42,5
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	4,8	13,4	16,3	22,4	43,1	57,5	155,8
Listavci	12,0	26,7	28,3	22,5	10,5	42,5	115,2
Skupaj	7,9	19,0	21,4	22,4	29,3	100,0	270,9

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	80.888	26,9											
Listavci	57.609	25,9											
Skupaj	138.497	26,5											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

PRILOGE

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	37,53	37,53											
Priprava tal	ha	5,53	5,53											
Sadnja	ha	9,08	9,08											
Obžetev	ha	12,05	36,15											
Nega mladja	ha	70,66	106,30											
Nega gošče	ha	42,71	196,25											
Nega letvenjaka	ha	29,75	29,75											
Nega ml. drog.	ha	77,30	77,30											
Vzdr. protipožar. objektov	km	15,00	15,00											
Zaščita s premazom	ha	4,65	13,95											
Zaščita z ograjo	m	600,00	600,00											
Nar. razvoj biotopov	ha	29,86	29,86											

Občinski gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			% na PR
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	23,45	85,3	196,7	282,0	2,37	4,24	6,61	16,7	22,2	20,5	87,7
Skupaj vsi gozdovi	23,45	85,3	196,7	282,0	2,37	4,24	6,61	16,7	22,2	20,5	87,7

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	1,80	7,7
Drogovnjak	8,30	35,4
Debeljak	8,97	38,2
Sestoj v obnovi	1,38	5,9
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2,20	9,4
Panjevec	0,54	2,3
Pionirski gozd z grmišči	0,26	1,1
Skupaj:	23,45	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	12,2
Jelka	18,1
Bor	0,0
Bukev	62,7
Hrast	0,2
Pl. Ist.	5,3
Dr. tr. Ist.	1,3
Meh. Ist.	0,1
Iglavci	30,3
Listavci	69,7
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	5,9	13,3	18,3	22,8	39,7	30,3	85,3
Listavci	13,7	29,7	25,9	19,3	11,4	69,7	196,7
Skupaj	11,4	24,6	23,6	20,4	20,0	100,0	282,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	334	16,7											
Listavci	1.024	22,2											
Skupaj	1.358	20,5											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	0,02	0,02											
Sadnja	ha	0,86	0,86											
Nega mladja	ha	0,03	0,03											
Nega gošče	ha	0,16	0,32											
Nega ml. drog.	ha	0,19	0,19											

12.4 Seznam tarif po odsekih

Šifre za tarife:

Tarifa	Prebiralne (P)	Vmesne (V)	Enodobne (E)
1	2	22	42
2	4	24	44
3	6	26	46
4	8	28	48
5	10	30	50
6	12	32	52
7	14	34	54
8	16	36	56
9	18	38	58
10	20	40	60

Lahko so tudi vmesne tarife (n.pr.: V 2-3=25)

Preglednica/D-TAR: Seznam tarif po odsekih

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Ti	Mi
13001A	30	33	26	33	31	31	26	22
13001B	31	32	26	29	31	28	26	22
13002	31	32	26	29	31	28	26	22
13003	30	33	26	33	31	31	26	22
13004	31	32	26	32	31	27	26	22
13005	31	32	26	32	31	27	26	22
13006	31	32	26	32	31	27	26	22
13007	31	32	26	32	31	27	26	22
13008	30	33	26	33	31	31	26	22
13009	30	33	26	33	31	31	26	22
13010	30	33	26	33	31	31	26	22
13011	30	33	26	33	31	31	26	22
13012	31	32	26	32	31	27	26	22
13013	31	32	26	32	31	27	26	22
13014	31	32	26	32	31	27	26	22
13015	31	32	26	32	31	27	26	22
13016	31	32	26	32	31	27	26	22
13017	30	33	26	33	31	31	26	22
13018A	31	32	26	32	31	27	26	22
13018B	30	33	26	33	31	31	26	22
13019	31	32	26	32	31	27	26	22
13020	31	32	26	32	31	27	26	22
13021	31	32	26	32	31	27	26	22
13022	31	32	26	32	31	27	26	22
13023	30	33	26	33	31	31	26	22
13024	30	33	26	33	31	31	26	22
13025	31	32	26	29	31	28	26	22
13026	31	32	26	32	31	27	26	22
13027	31	32	26	32	31	27	26	22
13028	31	32	26	32	31	27	26	22
13029	31	32	26	32	31	27	26	22
13030A	30	33	26	33	31	31	26	22
13030B	29	31	26	30	31	28	26	22
13031	30	33	26	33	31	31	26	22
13032A	30	33	26	33	31	31	26	22
13032B	30	33	26	33	31	31	26	22
13033	30	33	26	33	31	31	26	22
13034	31	32	26	29	31	28	26	22
13035	30	33	26	33	31	31	26	22
13036	29	31	26	30	31	28	26	22
13037	31	32	26	29	31	28	26	22
13038	31	32	26	29	31	28	26	22
13039	31	32	26	32	31	27	26	22
13040	31	32	26	29	31	28	26	22
13041	31	32	26	29	31	28	26	22
13042	31	32	26	29	31	28	26	22
13043	31	32	26	29	31	28	26	22
13044A	29	31	26	30	31	28	26	22
13044B	29	31	26	30	31	28	26	22
13045A	31	32	26	29	31	28	26	22
13045B	31	32	26	32	31	27	26	22
13046	31	32	26	29	31	28	26	22
13047	31	32	26	29	31	28	26	22
13048	31	32	26	29	31	28	26	22
13049A	31	32	26	29	31	28	26	22
13049B	29	31	26	30	31	28	26	22
13050A	29	31	26	30	31	28	26	22
13050B	31	32	26	29	31	28	26	22
13051	31	32	26	32	31	27	26	22
13052	31	32	26	29	31	28	26	22
13053	31	32	26	29	31	28	26	22

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Ti	Mi
13054	31	32	26	29	31	28	26	22
13055	31	32	26	29	31	28	26	22
13056	31	32	26	29	31	28	26	22
13057	29	31	26	30	31	28	26	22
13058A	31	32	26	29	31	28	26	22
13058B	31	32	26	29	31	28	26	22
13059A	31	32	26	29	31	28	26	22
13059B	29	31	26	30	31	28	26	22
13060A	31	32	26	29	31	28	26	22
13060B	31	32	26	29	31	28	26	22
13060C	31	32	26	29	31	28	26	22
13061	31	32	26	29	31	28	26	22
13062	31	32	26	29	31	28	26	22
13063A	31	32	26	29	31	28	26	22
13063B	29	31	26	30	31	28	26	22
13064	29	31	26	30	31	28	26	22
13065	31	32	26	29	31	28	26	22
13066	31	32	26	32	31	27	26	22
13067	31	32	26	32	31	27	26	22
13068A	31	32	26	32	31	27	26	22
13068B	29	31	26	30	31	28	26	22
13069	29	31	26	30	31	28	26	22
13070	29	31	26	30	31	28	26	22
13071	29	31	26	30	31	28	26	22
13072	29	31	26	30	31	28	26	22
13073	31	32	26	29	31	28	26	22
13074A	29	31	26	30	31	28	26	22
13074B	31	32	26	29	31	28	26	22
13074C	29	31	26	30	31	28	26	22
13075A	31	32	26	32	31	27	26	22
13075B	31	32	26	29	31	28	26	22
13075C	31	32	26	32	31	27	26	22
13075D	31	32	26	32	31	27	26	22
13075E	31	32	26	29	31	28	26	22
13076	31	32	26	29	31	28	26	22
13077	31	32	26	29	31	28	26	22
13078	31	32	26	29	31	28	26	22
13079A	31	32	26	29	31	28	26	22
13079B	31	32	26	29	31	28	26	22
13079C	31	32	26	29	31	28	26	22
13079D	31	32	26	29	31	28	26	22
13080	31	32	26	29	31	28	26	22
13081A	31	32	26	32	31	27	26	22
13081B	31	32	26	32	31	27	26	22
13082A	29	31	26	30	31	28	26	22
13082B	29	31	26	30	31	28	26	22
13083A	31	32	26	32	31	27	26	22
13083B	31	32	26	32	31	27	26	22
13083C	31	32	26	32	31	27	26	22
13084A	31	32	26	32	31	27	26	22
13084B	30	33	26	33	31	31	26	22
13084C	31	32	26	32	31	27	26	22
13085A	31	32	26	32	31	27	26	22
13085B	31	32	26	32	31	27	26	22
13086	31	32	26	32	31	27	26	22
13087A	30	33	26	33	31	31	26	22
13087B	31	32	26	32	31	27	26	22
13088A	31	32	26	32	31	27	26	22
13088B	31	32	26	32	31	27	26	22
13088C	31	32	26	32	31	27	26	22
13089	31	32	26	32	31	27	26	22
13090	31	32	26	32	31	27	26	22

PRILOGE

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Ti	Mi
13091A	31	32	26	32	31	27	26	22
13091B	31	32	26	32	31	27	26	22
13091C	31	32	26	32	31	27	26	22
13091D	31	32	26	32	31	27	26	22
13091E	31	32	26	32	31	27	26	22
13092A	31	32	26	32	31	27	26	22
13092B	31	32	26	32	31	27	26	22
13092C	31	32	26	32	31	27	26	22
13093A	31	32	26	32	31	27	26	22
13093B	31	32	26	32	31	27	26	22
13093C	31	32	26	32	31	27	26	22
13094A	31	32	26	32	31	27	26	22
13094B	31	32	26	32	31	27	26	22
13094C	31	32	26	32	31	27	26	22
13094D	31	32	26	32	31	27	26	22
13095A	31	32	26	32	31	27	26	22
13095B	31	32	26	32	31	27	26	22
13095C	30	33	26	33	31	31	26	22
13096	31	32	26	32	31	27	26	22
13097	31	32	26	29	31	28	26	22
13098	31	32	26	32	31	27	26	22
13099	31	32	26	32	31	27	26	22
13100	31	32	26	32	31	27	26	22
13101A	29	31	26	30	31	28	26	22
13101B	29	31	26	30	31	28	26	22
13102A	31	32	26	32	31	27	26	22
13102B	31	32	26	29	31	28	26	22
13103	31	32	26	29	31	28	26	22
13104	31	32	26	29	31	28	26	22
13105	31	32	26	29	31	28	26	22
13106	31	32	26	29	31	28	26	22
13107	31	32	26	32	31	27	26	22
13108	31	32	26	29	31	28	26	22
13109	31	32	26	29	31	28	26	22
13110	31	32	26	29	31	28	26	22
13111	31	32	26	29	31	28	26	22
13112	31	32	26	29	31	28	26	22
13113	31	32	26	29	31	28	26	22
13114	31	32	26	29	31	28	26	22
13115	31	32	26	29	31	28	26	22
13116	31	32	26	29	31	28	26	22
13117	31	32	26	29	31	28	26	22
13118	30	33	26	33	31	31	26	22
13119	30	33	26	33	31	31	26	22
13120	31	32	26	32	31	27	26	22
13121	31	32	26	32	31	27	26	22
13122	29	31	26	30	31	28	26	22
13123	31	32	26	29	31	28	26	22
13124	31	32	26	29	31	28	26	22
13125	31	32	26	32	31	27	26	22
13126A	30	33	26	33	31	31	26	22
13126B	31	32	26	32	31	27	26	22
13126C	31	32	26	32	31	27	26	22
13126D	29	31	26	30	31	28	26	22
13127A	31	32	26	32	31	27	26	22
13127B	31	32	26	32	31	27	26	22
13127C	31	32	26	32	31	27	26	22
13127D	31	32	26	32	31	27	26	22
13127E	30	33	26	33	31	31	26	22
13127F	31	32	26	32	31	27	26	22
13127G	31	32	26	29	31	28	26	22
13128A	31	32	26	32	31	27	26	22
13128B	31	32	26	32	31	27	26	22

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Ti	Mi
13128C	31	32	26	32	31	27	26	22
13128D	31	32	26	32	31	27	26	22
13128E	31	32	26	32	31	27	26	22
13128F	31	32	26	32	31	27	26	22
13128G	31	32	26	32	31	27	26	22
13129A	30	33	26	33	31	31	26	22
13129B	31	32	26	32	31	27	26	22
13129C	30	33	26	33	31	31	26	22
13129D	30	33	26	33	31	31	26	22
13129E	30	33	26	33	31	31	26	22
13130A	31	32	26	32	31	27	26	22
13130B	30	33	26	33	31	31	26	22
13130C	30	33	26	33	31	31	26	22
13130D	30	33	26	33	31	31	26	22
13130E	30	33	26	33	31	31	26	22
13131	31	32	26	32	31	27	26	22
13132	30	33	26	33	31	31	26	22
13133	31	32	26	29	31	28	26	22
13134	31	32	26	32	31	27	26	22
13135	31	32	26	29	31	28	26	22
13136	31	32	26	29	31	28	26	22
13137	30	33	26	33	31	31	26	22
13138	31	32	26	32	31	27	26	22
13139	30	33	26	33	31	31	26	22
13140	30	33	26	33	31	31	26	22
13141	31	32	26	32	31	27	26	22
13142	31	32	26	29	31	28	26	22
13143	31	32	26	32	31	27	26	22
13144	31	32	26	29	31	28	26	22
13145	31	32	26	29	31	28	26	22
13146	31	32	26	29	31	28	26	22
13147	31	32	26	29	31	28	26	22
13148	31	32	26	29	31	28	26	22
13149	31	32	26	29	31	28	26	22
13150	31	32	26	29	31	28	26	22

12.5 Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih**Preglednica/D-NIZ: Seznam prirastnih nizov po gospodarskih razredih**

GR	SDV	Niz	Ds3	Ds4	Ds5	Ds6	Ds7	Ds8	Ds9	Ds10	Ds11	Ds12	Ds13	Ds14	Ds15	Ds16
30630	SM	101	0,0702	0,0576	0,0472	0,0387	0,0317	0,0260	0,0213	0,0175	0,0143	0,0118	0,0096	0,0079	0,0065	0,0053
	JE	412	0,0428	0,0317	0,0251	0,0207	0,0177	0,0154	0,0136	0,0122	0,0110	0,0101	0,0093	0,0086	0,0080	0,0074
	OI	413	0,0702	0,0422	0,0285	0,0206	0,0157	0,0124	0,0101	0,0084	0,0071	0,0061	0,0053	0,0046	0,0041	0,0036
	BU	414	0,0574	0,0366	0,0258	0,0194	0,0152	0,0123	0,0103	0,0087	0,0075	0,0065	0,0058	0,0051	0,0046	0,0042
	HR	414	0,0574	0,0366	0,0258	0,0194	0,0152	0,0123	0,0103	0,0087	0,0075	0,0065	0,0058	0,0051	0,0046	0,0042
	PL	416	0,0587	0,0438	0,0349	0,0289	0,0246	0,0214	0,0190	0,0170	0,0153	0,0140	0,0128	0,0119	0,0110	0,0103
	TL	417	0,0602	0,0395	0,0285	0,0218	0,0174	0,0143	0,0121	0,0103	0,0090	0,0079	0,0070	0,0063	0,0057	0,0052
	ML	908	0,1040	0,0418	0,0245	0,0168	0,0125	0,0098	0,0080	0,0067	0,0058	0,0050	0,0044	0,0040	0,0036	0,0032
30640	SM	411	0,0662	0,0564	0,0481	0,0410	0,0349	0,0298	0,0254	0,0216	0,0184	0,0157	0,0134	0,0114	0,0097	0,0083
	JE	412	0,0428	0,0317	0,0251	0,0207	0,0177	0,0154	0,0136	0,0122	0,0110	0,0101	0,0093	0,0086	0,0080	0,0074
	OI	203	0,0566	0,0363	0,0257	0,0194	0,0153	0,0125	0,0104	0,0088	0,0076	0,0067	0,0059	0,0053	0,0047	0,0043
	BU	204	0,0817	0,0430	0,0262	0,0174	0,0124	0,0092	0,0071	0,0056	0,0045	0,0037	0,0031	0,0026	0,0023	0,0020
	HR	204	0,0817	0,0430	0,0262	0,0174	0,0124	0,0092	0,0071	0,0056	0,0045	0,0037	0,0031	0,0026	0,0023	0,0020
	PL	416	0,0587	0,0438	0,0349	0,0289	0,0246	0,0214	0,0190	0,0170	0,0153	0,0140	0,0128	0,0119	0,0110	0,0103
	TL	417	0,0602	0,0395	0,0285	0,0218	0,0174	0,0143	0,0121	0,0103	0,0090	0,0079	0,0070	0,0063	0,0057	0,0052
	ML	908	0,1040	0,0418	0,0245	0,0168	0,0125	0,0098	0,0080	0,0067	0,0058	0,0050	0,0044	0,0040	0,0036	0,0032
33090	SM	301	0,1128	0,0751	0,0548	0,0423	0,0340	0,0282	0,0238	0,0205	0,0179	0,0159	0,0142	0,0128	0,0116	0,0106
	JE	302	0,0848	0,0625	0,0493	0,0406	0,0345	0,0299	0,0264	0,0236	0,0213	0,0194	0,0179	0,0165	0,0153	0,0143
	OI	303	0,0760	0,0569	0,0426	0,0319	0,0239	0,0179	0,0134	0,0100	0,0075	0,0056	0,0042	0,0032	0,0024	0,0018
	BU	304	0,0607	0,0427	0,0325	0,0260	0,0215	0,0183	0,0158	0,0139	0,0124	0,0111	0,0101	0,0092	0,0085	0,0078
	HR	304	0,0607	0,0427	0,0325	0,0260	0,0215	0,0183	0,0158	0,0139	0,0124	0,0111	0,0101	0,0092	0,0085	0,0078
	PL	306	0,0826	0,0528	0,0373	0,0281	0,0221	0,0179	0,0149	0,0127	0,0109	0,0095	0,0084	0,0075	0,0067	0,0061
	TL	907	0,0438	0,0328	0,0262	0,0218	0,0186	0,0163	0,0144	0,0129	0,0117	0,0107	0,0099	0,0092	0,0085	0,0080
	ML	908	0,1040	0,0418	0,0245	0,0168	0,0125	0,0098	0,0080	0,0067	0,0058	0,0050	0,0044	0,0040	0,0036	0,0032
33190	SM	401	0,0858	0,0607	0,0464	0,0373	0,0310	0,0264	0,0229	0,0202	0,0180	0,0162	0,0148	0,0135	0,0124	0,0115
	JE	402	0,1122	0,0784	0,0594	0,0474	0,0391	0,0331	0,0286	0,0251	0,0223	0,0200	0,0181	0,0165	0,0152	0,0140
	OI	403	0,0394	0,0296	0,0237	0,0197	0,0169	0,0148	0,0132	0,0119	0,0108	0,0099	0,0092	0,0085	0,0079	0,0075
	BU	404	0,0755	0,0480	0,0337	0,0253	0,0199	0,0161	0,0134	0,0113	0,0097	0,0085	0,0075	0,0067	0,0060	0,0054
	HR	404	0,0755	0,0480	0,0337	0,0253	0,0199	0,0161	0,0134	0,0113	0,0097	0,0085	0,0075	0,0067	0,0060	0,0054
	PL	406	0,1078	0,0560	0,0337	0,0222	0,0157	0,0115	0,0088	0,0069	0,0056	0,0046	0,0038	0,0032	0,0028	0,0024
	TL	907	0,0438	0,0328	0,0262	0,0218	0,0186	0,0163	0,0144	0,0129	0,0117	0,0107	0,0099	0,0092	0,0085	0,0080
	ML	908	0,1040	0,0418	0,0245	0,0168	0,0125	0,0098	0,0080	0,0067	0,0058	0,0050	0,0044	0,0040	0,0036	0,0032
33290	SM	501	0,0690	0,0517	0,0413	0,0344	0,0294	0,0257	0,0228	0,0205	0,0186	0,0170	0,0157	0,0145	0,0135	0,0127
	JE	502	0,0982	0,0701	0,0540	0,0437	0,0365	0,0312	0,0272	0,0240	0,0215	0,0194	0,0177	0,0162	0,0150	0,0139
	OI	903	0,0853	0,0503	0,0334	0,0239	0,0180	0,0141	0,0114	0,0094	0,0079	0,0067	0,0058	0,0050	0,0044	0,0040
	BU	504	0,0584	0,0386	0,0279	0,0215	0,0172	0,0142	0,0120	0,0103	0,0090	0,0079	0,0070	0,0063	0,0057	0,0052
	HR	504	0,0584	0,0386	0,0279	0,0215	0,0172	0,0142	0,0120	0,0103	0,0090	0,0079	0,0070	0,0063	0,0057	0,0052
	PL	506	0,0725	0,0446	0,0306	0,0225	0,0173	0,0138	0,0113	0,0095	0,0081	0,0070	0,0061	0,0054	0,0048	0,0043
	TL	907	0,0438	0,0328	0,0262	0,0218	0,0186	0,0163	0,0144	0,0129	0,0117	0,0107	0,0099	0,0092	0,0085	0,0080
	ML	908	0,1040	0,0418	0,0245	0,0168	0,0125	0,0098	0,0080	0,0067	0,0058	0,0050	0,0044	0,0040	0,0036	0,0032
34540	SM	411	0,0662	0,0564	0,0481	0,0410	0,0349	0,0298	0,0254	0,0216	0,0184	0,0157	0,0134	0,0114	0,0097	0,0083
	JE	412	0,0428	0,0317	0,0251	0,0207	0,0177	0,0154	0,0136	0,0122	0,0110	0,0101	0,0093	0,0086	0,0080	0,0074
	OI	413	0,0702	0,0422	0,0285	0,0206	0,0157	0,0124	0,0101	0,0084	0,0071	0,0061	0,0053	0,0046	0,0041	0,0036
	BU	604	0,0339	0,0258	0,0208	0,0175	0,0151	0,0133	0,0119	0,0107	0,0098	0,0090	0,0084	0,0078	0,0073	0,0069
	HR	604	0,0339	0,0258	0,0208	0,0175	0,0151	0,0133	0,0119	0,0107	0,0098	0,0090	0,0084	0,0078	0,0073	0,0069
	PL	416	0,0587	0,0438	0,0349	0,0289	0,0246	0,0214	0,0190	0,0170	0,0153	0,0140	0,0128	0,0119	0,0110	0,0103
	TL	417	0,0602	0,0395	0,0285	0,0218	0,0174	0,0143	0,0121	0,0103	0,0090	0,0079	0,0070	0,0063	0,0057	0,0052
	ML	908	0,1040	0,0418	0,0245	0,0168	0,0125	0,0098	0,0080	0,0067	0,0058	0,0050	0,0044	0,0040	0,0036	0,0032
60000	SM	101	0,0702	0,0576	0,0472	0,0387	0,0317	0,0260	0,0213	0,0175	0,0143	0,0118	0,0096	0,0079	0,0065	0,0053
	JE	412	0,0428	0,0317	0,0251	0,0207	0,0177	0,0154	0,0136	0,0122	0,0110	0,0101	0,0093	0,0086	0,0080	0,0074
	OI	413	0,0702	0,0422	0,0285	0,0206	0,0157	0,0124	0,0101	0,0084	0,0071	0,0061	0,0053	0,0046	0,0041	0,0036
	BU	414	0,0574	0,0366	0,0258	0,0194	0,0152	0,0123	0,0103	0,0087	0,0075	0,0065	0,0058	0,0051	0,0046	0,0042
	HR	414	0,0574	0,0366	0,0258	0,0194	0,0152	0,0123	0,0103	0,0087	0,0075	0,0065	0,0058	0,0051	0,0046	0,0042
	PL	416	0,0587	0,0438	0,0349	0,0289	0,0246	0,0214	0,0190	0,0170	0,0153	0,0140	0,0128	0,0119	0,0110	0,0103
	TL	417	0,0602	0,0395	0,0285	0,0218	0,0174	0,0143	0,0121	0,0103	0,0090	0,0079	0,0070	0,0063	0,0057	0,0052
	ML	908	0,1040	0,0418	0,0245	0,0168	0,0125	0,0098	0,0080	0,0067	0,0058	0,0050	0,0044	0,0040	0,0036	0,0032

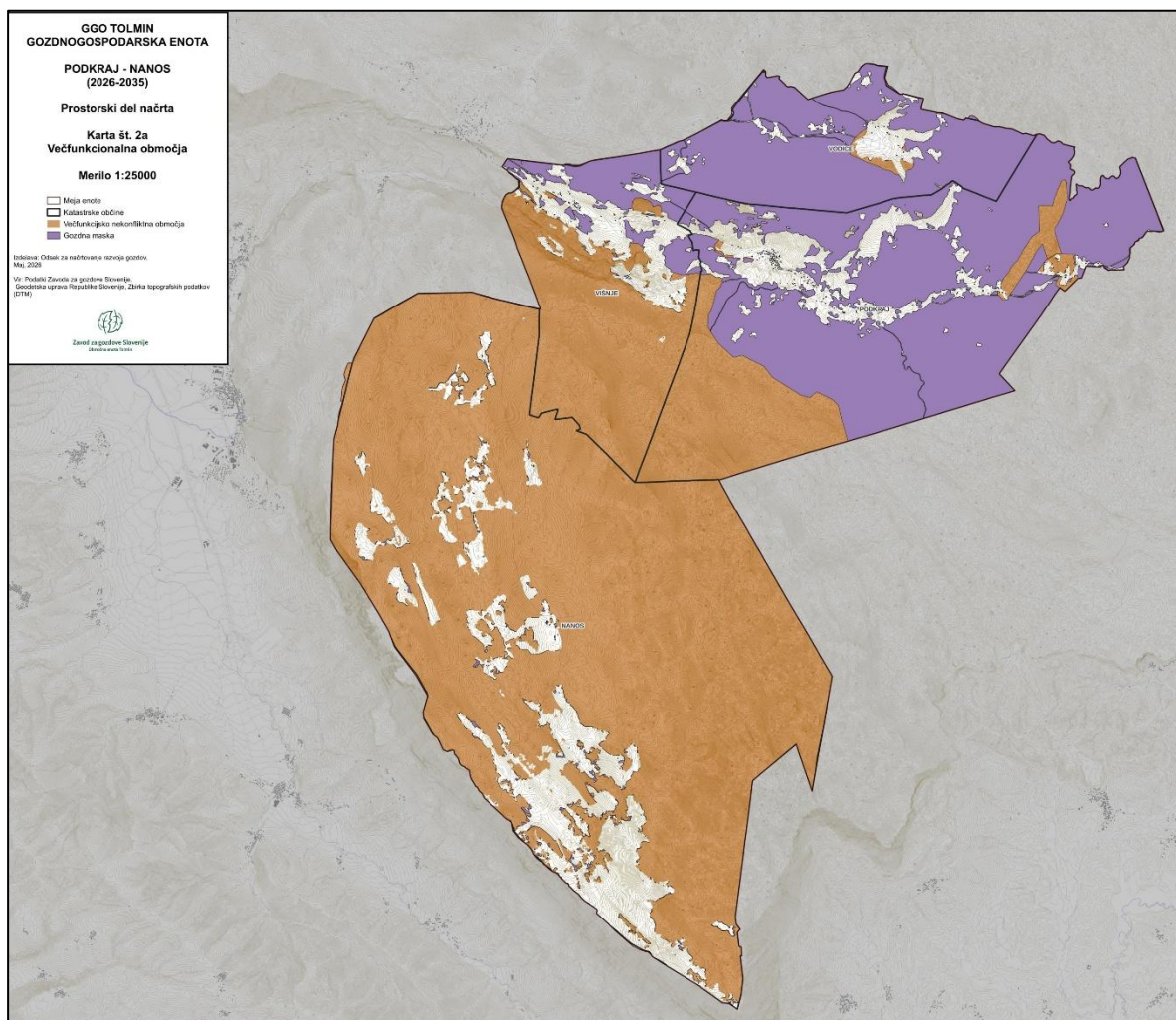
12.6 Seznam enot kulturne dediščine v GGE Podkraj-Nanos

Preglednica: Seznam enot kulturne dediščine v GGE

EID	IME	REŽIM	PODREŽIM	ODSEK
1-03910	Podkraj - cerkev sv. Duha	dediščina, vplivno območje	sakralna stavbna dediščina	115, 137
1-19207	Nanos - spomenik Janku Premrlu - Vojku	dediščina, vplivno območje	memorialna dediščina	42
1-19208	Nanos - spomenik vojaškemu spopadu na Bobnu	dediščina, vplivno območje	memorialna dediščina	73, 74C
1-27795	Nanos – kapelica Na vratih	dediščina	sakralna stavbna dediščina	144
1-24087	Bela pri Podkraju - spomenik padlim v NOB	dediščina, vplivno območje	memorialna dediščina	109
1-29760	Podkraj - Severni zaporni zid	registrirana dediščina	arheološko najdišče	126B, 127E, 129A
1-29526	Višnje - arheološko najdišče Pri Mačku	registrirana dediščina	arheološko najdišče	104, 105
1-00535	Podkraj - arheološko najdišče Hrušica - Ad Pirum	kulturni spomenik	arheološko najdišče	84C, 125, 126A, 126B, 127E, 127G
1-12163	Podkraj - arheološko najdišče na Tratah	registrirana dediščina	arheološko najdišče	113, 114, 115, 116

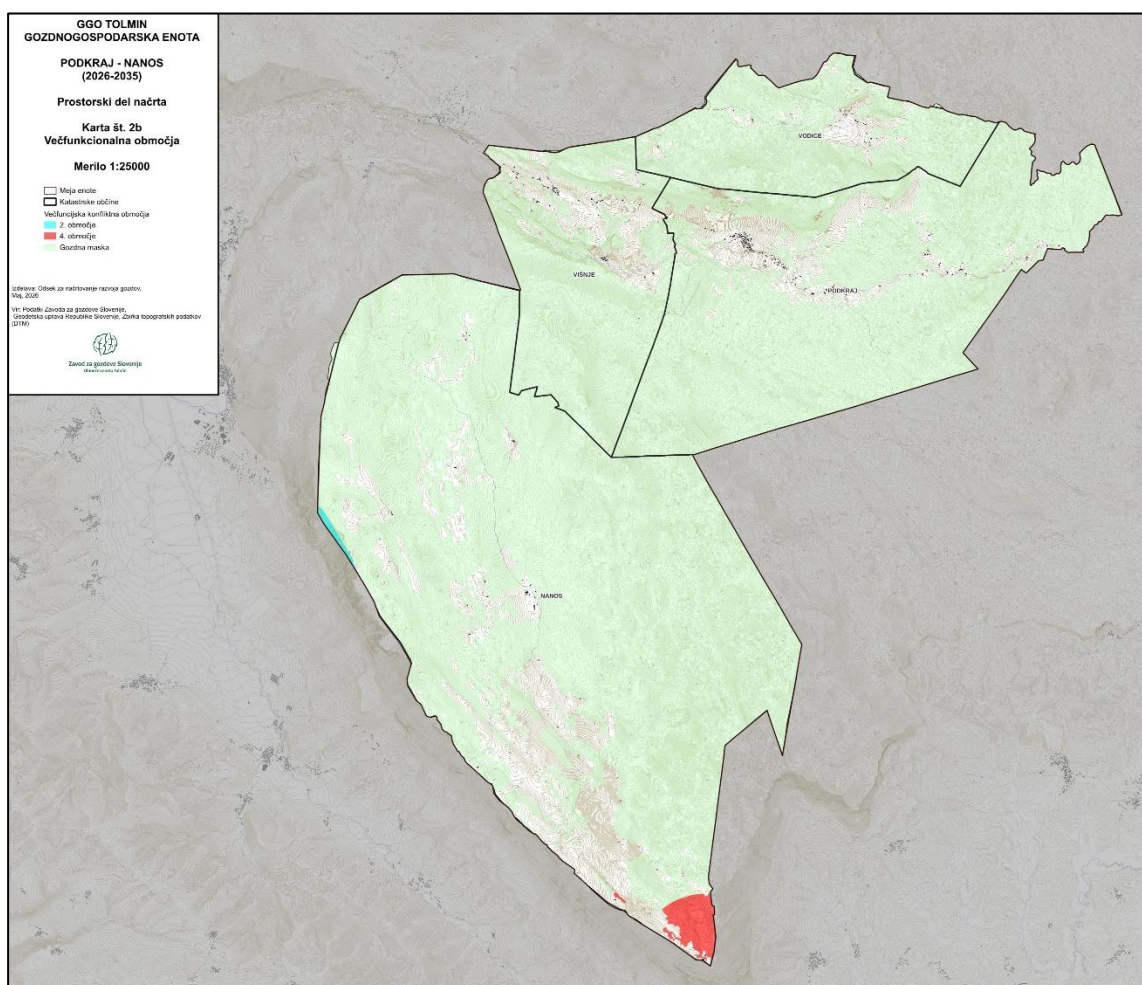
13.2 Večfunkcionalna območja

Karta 2a: Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

Na karti so prikazana tista območja gozdov, na katerih je hkrati navzoča vsaj ena ekološka in vsaj ena okolju prijazna socialna funkcija (zaščitna, estetska, funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija varovanja kulturne dediščine) najmanj na drugi stopnji poudarjenosti. Na teh območjih se ne prekrivajo takšne funkcije, ki bi se med seboj izključevale oz. bi krepitev ene funkcije negativno vplivala na krepitev druge.

Karta 2b: Območja gozdov, kjer se pričakuje oz. so možni konflikti med različnimi f. gozda

Na Karti 2b so prikazana območja gozdov, kjer prihaja do nesoglasij pri rabi gozdnega prostora; to so gozdovi, kjer so na istem območju navzoče ekološke (funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, varovalna funkcija, 1. in 2. stopnja) in za okolje obremenjujoče socialne funkcije (rekreacijska), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti.

Preglednica P2b: Območja gozdov, kjer lahko prihaja do nesoglasij v rabi prostora

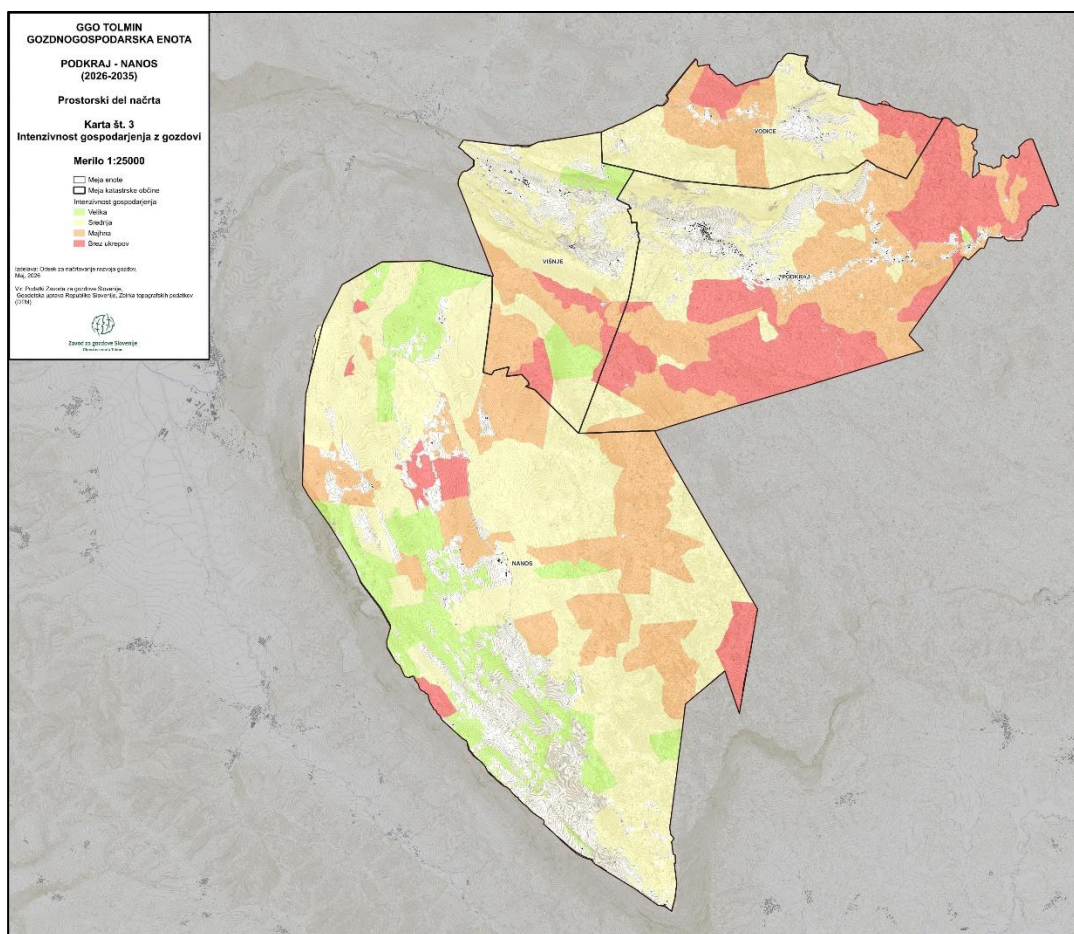
Območje	Površina (ha)	Delež (%)
2. območje (E1, S2)	7,12	0,1
4. območje (E2, S2)	49,28	0,8
Skupaj	56,40	0,9

13.3 Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi je določena po odsekih, pri čemer se je kot merilo upoštevala vsota števil, ki izražajo povprečni letni možni (50 %) in realiziran (50 %) posek v bruto m³/ha ter dvakratni obseg načrtovanih (50 %) in realiziranih (50 %) gojitvenih in varstvenih del v delovnih dneh na hektar, in sicer:

- 1 - zelo velika intenzivnost: vsota obeh števil presega število 9,
- 2 - velika intenzivnost: vsota števil je od 6 do vključno 9,
- 3 - srednja intenzivnost: vsota števil je od 3 do vključno 6,
- 4 - majhna intenzivnost: vsota števil je od 0 do vključno 3,
- 5 - gozdovi brez načrtovanih ukrepov.

Karta 3: Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

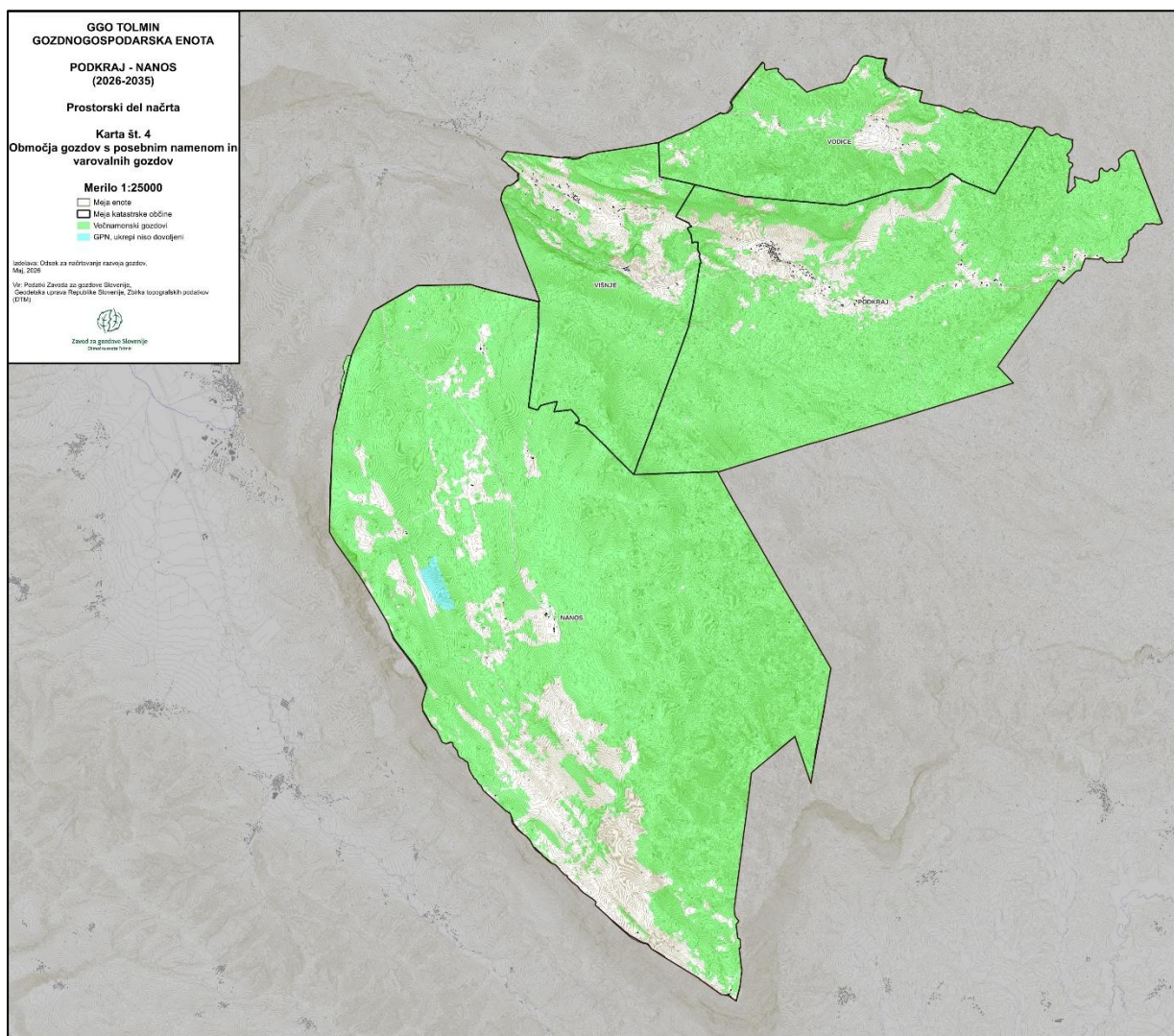
Preglednica P3: Pregled površin intenzivnosti gospodarjenja

Intenzivnost gospodarjenja	Površina (ha)	Delež (%)
1 - zelo velika	970,16	15,79
2 - velika	1.714,17	27,90
3 - srednja	2.772,91	45,14
4 - majhna	685,64	11,16
5 - brez načrtovanih ukrepov	0,00	0,00
Skupaj	6.142,88	100,00

V GGE prevladujejo gozdovi z veliko in srednjo intenzivnostjo gospodarjenja.

13.4 Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Karta 4: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Na karti 4 so skladno z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom prikazana območja GPN brez ukrepanja (gozdni rezervati), kjer režimi ne dopuščajo izkoriščanja lesa in drugih gozdnih proizvodov.

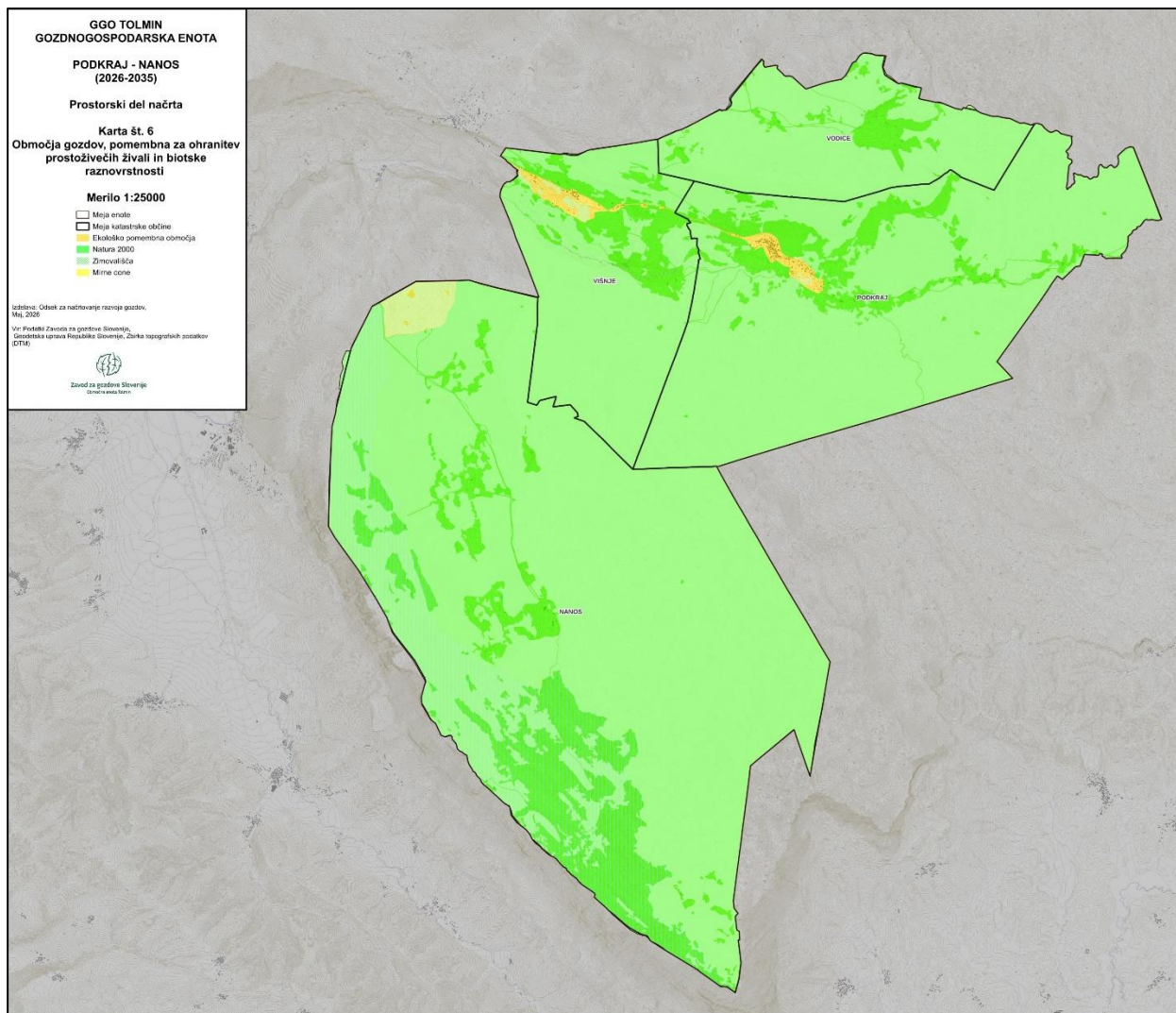
Preglednica P4: Površina gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Gospodarska kategorija gozda	Površina (ha)	Delež (%)
Večnamenski gozdovi	6.126,14	99,8
Gozdovi s posebnim namenom, ukrepi niso dovoljeni	16,74	0,2
Skupaj	6.142,88	100,0

Prevladujejo večnamenski gozdovi. Gozdov s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni je 0,2 % in zavzemajo rezervat v odseku 75E.

13.5 Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Karta 6b: Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali in za ohranitev biotske raznovrstnosti

Preglednica: Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Območja	Površina (ha)	Delež (od vseh gozdov) (%)
Zimovališča	1.681,39	26,5
Mirne cone	4,96	0,0
Skupaj	1.686,35	26,6

* Delež je izračunan glede na površino gozdnega prostora (6.325,65 ha).

Preglednica: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Območja	Površina v GGE (ha)	Delež (od vseh gozdov) (%)
Območje NATURA2000	6.065,07	95,8
Območje EPO	6.142,88	97,1

* Delež je izračunan glede na površino gozdnega prostora (6.325,65 ha).

13.6 Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Na Karti št. 7 v merilu 1:25.000 so prikazana varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah in druge zbirke podatkov o vodah skladno z Usmeritvami s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. Na teh območjih je glede na ZV-1 potrebno posegati v gozdni prostor na način, da se ne ogrozi stanje voda oziroma, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda. Na ogroženih območjih je potrebno pridobiti vodno soglasje, v kolikor bi poseganje v gozdni prostor pospeševalo erozijo oziroma drugače ogrožalo stabilnost zemljišč. Karta naj služi kot groba orientacijska osnova, konkretno poseganje naj upošteva dejanske terenske razmere, ter usmeritve iz poglavja 6. Zaradi številnih slojev je karta prikazana kot interaktivni pdf, medtem ko so vsi sloji prikazani in dostopni na spletnem pregledovalniku [Atlas voda](#).

Karta 7: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah (v kartnem delu GGN)

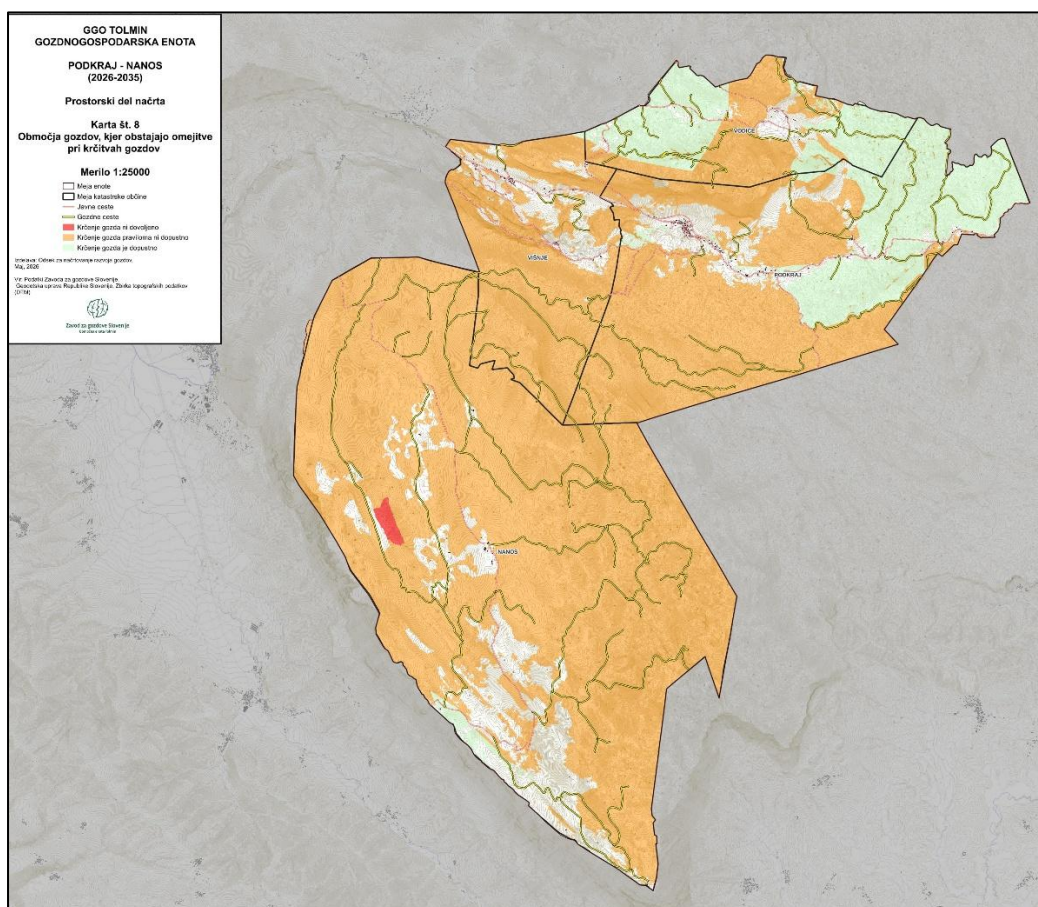
13.7 Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Karta P8 v merilu 1:25.000 prikazuje območja gozdov, kjer je krčenje prepovedano skladno s pravno podlago, s katero so razglašeni. To je območje gozdnega rezervata, kjer je gozd objekt razglasitve. V GGE je območij gozdov, kjer je krčenje prepovedano 16,75 ha, kar predstavlja 0,2 % površine gozdov.

Prikazana so tudi območja gozdov, kjer krčenje gozdov praviloma ni dopustno, kar pomeni, da na teh območjih iz različnega kartnega gradiva ni absolutnih prepovedi krčenja gozdov, potrebna pa je dodatna presoja (npr. pridobitev vodnega soglasja). V ta območja so vključeni gozdovi s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij, gozdovi na območju gozdnih učnih poti, sklenjena območja gozdov, razen robnih površin, ki mejijo na urbane ali kmetijske površine, gozdovi, ki imajo funkcijo koridorske povezave, manjši gozdni predeli v kmetijski krajini, kjer je gozdnatost majhna, plazljiva območja s srednjo, veliko in zelo veliko verjetnostjo pojavljanja plazov (Opozorilna karta verjetnosti pojavljanja zemeljskih in hribinskih plazov SKUPNA – GeoZS 1:25.000, Portal e-vode, Direkcija RS za vode, 2025), erozijska območja s strogimi in zahtevnimi ukrepi (Opozorilna karta erozije), plazljiva območja iz NUV1 (velika in zelo velika stopnja verjetnosti pojavljanja), plazovita območja (karta lavinske nevarnosti NUV1) in vsa vodovarstvena območja. V GGE je površina gozdov, kjer krčenje gozdov praviloma ni dopustno 5.390,10 ha, kar predstavlja 87,74 % površine gozdov.

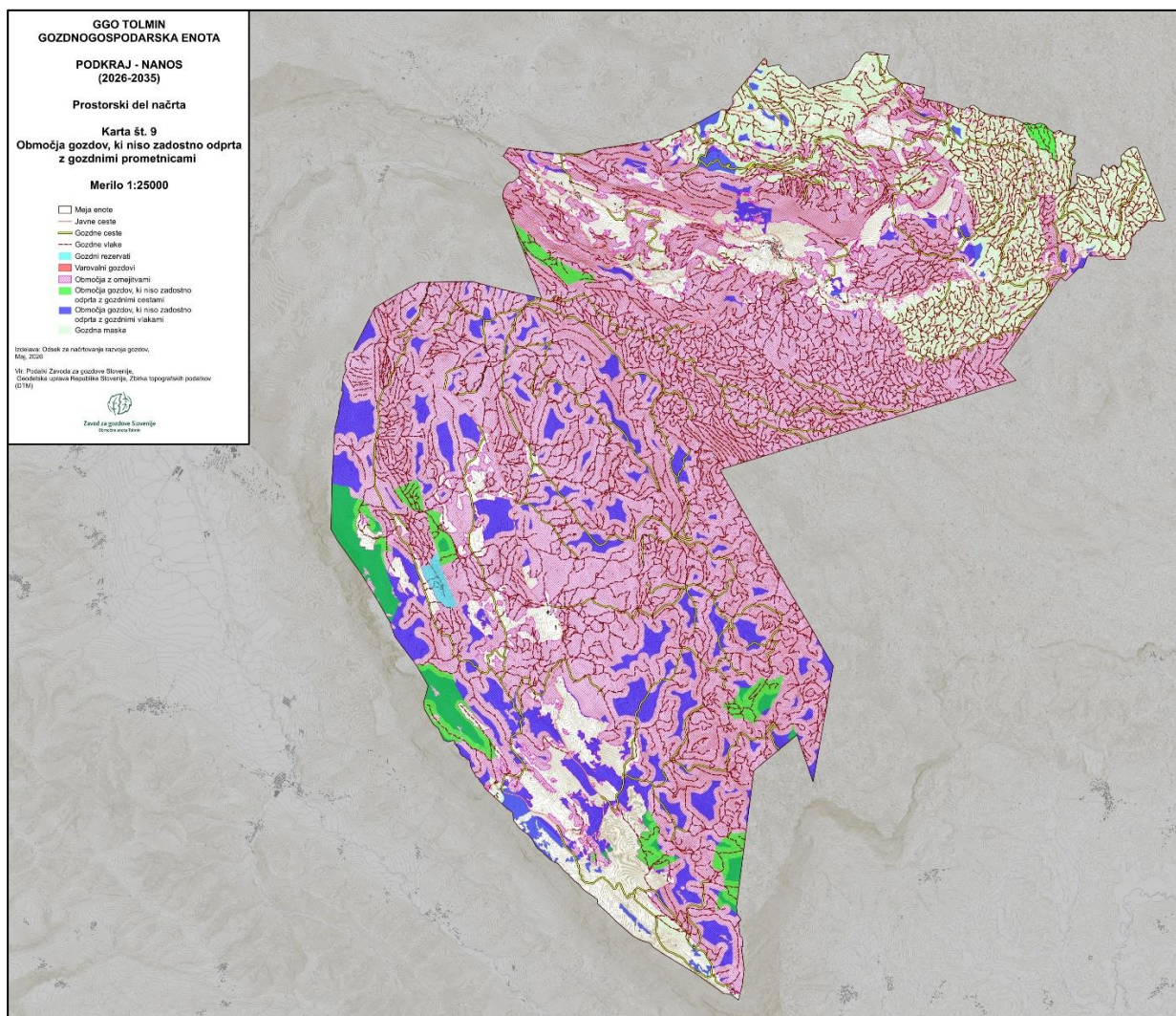
Na vseh ostalih površinah je krčenje gozdov dopustno ob konkretni presoji skladno z 21. členom zakona o gozdovih. V GGE je površin gozdov, kjer je krčenje gozdov dopustno ob presoji skladno z gozdarsko zakonodajo 752,78 ha, kar predstavlja 12,26 % površine gozdov.

Karta 8: Območja gozdov, kjer obstajajo omejitve pri krčitvah gozdov

13.8 Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru

Karta 9: Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami in vlakami

Na karti št. P9 so v merilu 1:25.000 poleg javnih in gozdnih cest ločeno prikazana območja, ki z vidika gozdarstva niso zadostno odprta z gozdnimi cestami in vlakami pri umeščanju novih gozdnih cest in vlak obstajajo omejitve zaradi poudarjenosti funkcij gozdov in območja, kjer večjih omejitev ni. Karta služi kot groba orientacijska osnova, konkretno umeščanje novih gozdnih cest in vlak poteka po jasno predpisanem postopku in naj upošteva dejanske terenske razmere, ter usmeritve iz poglavja 6.

Območja gozdov, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami so določena v tistih odsekih, kjer je pravilna razdalja večja od 600 m, možni posek večji od 4 m³/ha/letno in intenzivnost gospodarjenja vsaj srednja. Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami so določena na območjih, kjer je naklon manjši od 35°, kjer je delež odprtosti odseka manjši od 75% in kjer je možni posek večji od 4m³/ha/letno.

Na območjih gozdov, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami so prikazana območja, kjer obstaja iz naslova ekoloških in socialnih funkcij utemeljena omejitev pri gradnji gozdnih cest ali vlak. To so lahko plazljiva območja zelo velike, velike in srednje verjetnosti pojavljanja, erozijska območja z zahtevnimi ter strogimi ukrepi, vodovarstvena območja, arheološka dediščina, mirne

cone ptic itd. Na teh območjih se pri morebitnem konkretnem umeščanju novih gozdnih prometnic lahko pričakuje večje omejitve, ki izhajajo iz različnih pravnih predpisov in smernic.

V GGE znaša površina območij, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami 272,23 ha, površina območij, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami pa 713,54 ha.

